

**Οδηγός ορθής πρακτικής σχετικά
με τη χρήση βιντεοσύνδεσης
δυνάμει της
Σύμβασης για τη διεξαγωγή
αποδείξεων**

Δημοσιεύθηκε από τη
Συνδιάσκεψη της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο – HCCH
Μόνιμο Γραφείο
Churchillplein 6b
2517 JW The Hague
Netherlands

 +31 70 363 3303

 +31 70 360 4867

secretariat@hcch.net
www.hcch.net

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εκ μέρους του Μόνιμου Γραφείου της HCCH, παρουσιάζω με ιδιαίτερη χαρά τον παρόντα *Οδηγό ορθής πρακτικής σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης δυνάμει της Σύμβασης της 18ης Μαρτίου 1970 για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στην αλλοδαπή σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις* (Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων).

Οι συντάκτες της Σύμβασης επέδειξαν προνοητικότητα εφαρμόζοντας προσέγγιση η οποία είναι παντελώς τεχνολογικά ουδέτερη – προσέγγιση η οποία, όπως αποδεικνύεται από τον παρόντα οδηγό, άντεξε στη δοκιμή του χρόνου. Η χρήση της τεχνολογίας για τη διευκόλυνση της λειτουργίας της Σύμβασης εξασφάλισε τη δυνατότητά της να συμβαδίζει με την πραγματικότητα του ταχέως μεταβαλλόμενου κόσμου. Σήμερα, πενήντα χρόνια μετά τη σύναψή της, η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων εξακολουθεί να προσελκύει νέα συμβαλλόμενα μέρη από ολόκληρο τον πλανήτη.

Μετά τη δημοσίευση, το 2016, της τρίτης έκδοσης του πρακτικού εγχειριδίου σχετικά με τη λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention), η ολοένα και συχνότερη χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης και βιντεοδιάσκεψης κατέστησε επιβεβλημένη την παροχή λεπτομερέστερης και πιο στοχευμένης καθοδήγησης στον τομέα αυτό.

Ο οδηγός βασίζεται στις συζητήσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων για τη χρήση βιντεοσύνδεσης και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή, της οποίας προέδρευσε ο James Allsop, δικαστής, πρόεδρος του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου της Αυστραλίας. Η ομάδα εμπειρογνομόνων εργάστηκε βάσει της εντολής του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής της HCCH, κατόπιν σύστασης της Ειδικής Επιτροπής για την πρακτική λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Ο οδηγός περιέχει επίσης παραπομπές σε απαντήσεις των αρχών συμβαλλόμενων μερών οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή και την καθημερινή λειτουργία της Σύμβασης.

Στο Μόνιμο Γραφείο, το συντακτικό και προπαρασκευαστικό έργο διεκπεραίωσαν κυρίως η Mayela Celis (πρώην κύρια νομική σύμβουλος) και ο Brody Warren (νομικός σύμβουλος). Θα ήθελα να ευχαριστήσω επίσης τον Keith Loken (σύμβουλο αποσπασμένο στο Μόνιμο Γραφείο και πρώην βοηθό νομικό σύμβουλο σε θέματα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου στο Υπουργείο Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής) για τη συμβολή του στην εκπόνηση του σχεδίου του οδηγού. Είμαι επίσης ευγνώμων στα μέλη της ομάδας εμπειρογνομόνων για τις πληροφορίες που παρείχαν και τα σχόλιά τους. Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω ιδιαίτερες ευχαριστίες στη δρα Gérardine Goh Escolar (πρώτη γραμματέα), στη Rym Laoufi (πρώην νομικό σύμβουλο) και στη Lydie De Loof (υπεύθυνη εκδόσεων) για το έργο τους στην οριστικοποίηση του οδηγού, καθώς και τους/τις πολλούς/πολλές ασκούμενους/ασκούμενες στο Μόνιμο Γραφείο που συμμετείχαν στο εγχείρημα αυτό. Λόγω του μεγάλου αριθμού τους, δεν είναι δυνατόν να απαριθμηθούν εδώ, αλλά επιθυμώ να αναγνωρίσω τη συμβολή τους.

Ο παρών οδηγός επικαιροποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2019. Συνιστώ στους αναγνώστες να συμβουλευούνται τακτικά τον δικτυακό τόπο της HCCH για συμπληρωματικές πρακτικές πληροφορίες και επικαιροποιήσεις όσον αφορά τη Σύμβαση.

Καθώς το εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων εξακολουθεί να χρησιμοποιείται και να παρατίθεται ευρέως, είμαι πεπεισμένος ότι το παρόν συμπλήρωμα στο εγχειρίδιο θα αποδειχθεί πολύτιμο για τους χρήστες της Σύμβασης.

Christophe Bernasconi | Γενικός Γραμματέας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗ;	13
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΟΔΗΓΟ	17
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	21
ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ	25
ΜΕΡΟΣ Α ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ	35
A1 ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	37
A1.1 Νομικές βάσεις.....	39
α. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του εσωτερικού δικαίου	39
β. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο άλλων πράξεων.....	42
γ. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων.....	44
A1.2 Άμεση κατά έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων	47
A1.3 Νομικοί περιορισμοί στη διεξαγωγή αποδείξεων	51
A2 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ι	54
A2.1 Δικαστικές Παραγγελίες.....	54
A2.2 Περιεχόμενο, τύπος και διαβίβαση της Δικαστικής Παραγγελίας.....	56
A2.3 Απάντηση στη Δικαστική Παραγγελία	57
A2.4 Ειδοποίηση ή κλήση μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων.....	59
A2.5 Παράσταση και συμμετοχή στην εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας	60
α. Παράσταση των διαδίκων και/ή των εκπροσώπων τους (άρθρο 7)	60
β. Παράσταση δικαστών (άρθρο 8).....	62
A2.6 Μέσα καταναγκασμού	63
A2.7 Ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση	64
A2.8 Εξακρίβωση της ταυτότητας μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων.....	66
A2.9 Ποινικές διατάξεις.....	67
A2.10 Εξαιρέσεις και άλλες εγγυήσεις	68
A2.11 Έξοδα.....	70
A3 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΙ	72
A3.1 Πρόξενοι και εντεταλμένα πρόσωπα	72
A3.2 Ανάγκη εξασφάλισης άδειας από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση	75
A3.3 Ειδοποίηση του μάρτυρα	77
A3.4 Παράσταση, παρουσία, συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και/ή δικαστών	78
A3.5 Μέσα καταναγκασμού	79
A3.6 Ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση	80
A3.7 Εξακρίβωση της ταυτότητας μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων.....	82
A3.8 Ποινικές διατάξεις.....	83
A3.9 Εξαιρέσεις και άλλες εγγυήσεις	85
A3.10 Έξοδα.....	86
ΜΕΡΟΣ Β. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΑΚΡΟΑΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ.....	89

B1	Εξέταση δυνητικών πρακτικών εμποδίων	93
B2	Προγραμματισμός και δοκιμή	96
B3	Τεχνική υποστήριξη και κατάρτιση	98
B4	Κράτηση κατάλληλων εγκαταστάσεων.....	100
B4.1	Χρήση εγγράφων και πειστηρίων	101
B4.2	Κατ' ιδίαν επικοινωνίες	102
B4.3	Ειδικές περιπτώσεις	103
B5	Χρήση διερμηνείας.....	105
B6	Καταγραφή, πρακτικά και επανεξέταση	107
B7	Περιβάλλον, θέση και πρωτόκολλα.....	110
B7.1	Έλεγχος καμερών/ήχου	113
B7.2	Πρωτόκολλο για τη λήψη του λόγου	113
B7.3	Πρωτόκολλο σε περίπτωση διακοπής της επικοινωνίας	114
ΜΕΡΟΣ Γ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ		117
Γ1	Επάρκεια του εξοπλισμού	120
G1.1	Χρήση λογισμικού με άδεια χρήσης	121
G1.2	Χρήση εμπορικών παρόχων	122
Γ2	Ελάχιστα τεχνικά πρότυπα	124
G2.1	Κωδικοαποκωδικοποιητής.....	126
G2.2	Δίκτυα.....	127
G2.3	Εύρος ζώνης	129
G2.4	Κρυπτογράφηση.....	130
G2.5	Ήχος (μικρόφωνα και ηχεία)	132
G2.6	Βίντεο (κάμερες και οθόνες)	133
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		135
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I - Συλλογή ορθών πρακτικών		137
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II - Επεξηγηματικά Διαγράμματα		151
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III - Πρακτικά παραδείγματα		155
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV - Προαιρετικό έντυπο βιντεοσύνδεσης		165
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V - Κείμενο της Σύμβασης.....		173
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI - Σχετικά συμπεράσματα και συστάσεις της Ειδικής Επιτροπής		185

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Σε έναν συνεχώς επεκτεινόμενο κόσμο, ο οποίος θρίθει ταχέως εξελισσόμενων τεχνολογιών, ορισμένες καινοτομίες μπορούν να μεταβάλουν και να διευκολύνουν μερικές από τις πιο παλιές παραδόσεις του κόσμου.»¹

1. Στον παρόντα οδηγό εξετάζεται η χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης² στη διασυνοριακή διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο της Σύμβασης της 18ης Μαρτίου 1970 για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στην αλλοδαπή σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων).
2. Η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων συνήφθη σε μια εποχή κατά την οποία οι σημερινές σύγχρονες τεχνολογίες δεν χρησιμοποιούνταν ευρέως, πλην όμως η τεχνολογικά ουδέτερη γλώσσα που χρησιμοποίησαν οι συντάκτες της καθιστά δυνατή τη χρήση τέτοιων τεχνολογιών. Η Ειδική Επιτροπή για την πρακτική λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων βεβαίωσε επανειλημμένως ότι, όπως και στην περίπτωση των άλλων συμβάσεων περί νομικής συνεργασίας, ούτε το πνεύμα ούτε το γράμμα της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων συνιστά εμπόδιο στη χρήση νέων τεχνολογιών καθώς και ότι η χρήση τους μπορεί να είναι επωφελής για τη λειτουργία της Σύμβασης. Η Ειδική Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι η χρήση βιντεοσύνδεσης και παρόμοιων τεχνολογιών για την παροχή συνδρομής στη διεξαγωγή αποδείξεων συνάδει με το τρέχον πλαίσιο της Σύμβασης³.
3. Πολλά από τα 60 και πλέον, σήμερα, συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν θεωρούν ότι υφίστανται νομικά εμπόδια στη χρήση βιντεοσύνδεσης για τη διευκόλυνση της διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο της Σύμβασης.⁴ Εξ αυτών, ορισμένα είναι πλήρως εξοπλισμένα για να κάνουν χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης, ενώ άλλα δεν διαθέτουν επί του παρόντος τις εγκαταστάσεις για να πράξουν κάτι τέτοιο. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρά το επίπεδο ολοκλήρωσης στην περιοχή και την έντονη στήριξη στην αυξημένη χρήση βιντεοσύνδεσης, η χρήση αυτής είναι «ανομοιογενής» μεταξύ των κρατών μελών.⁵ Προκειμένου να αξιοποιηθούν οι πραγματικές δυνατότητες της

¹ R. A. Williams, «Videoconferencing: Not a foreign language to international courts», *Oklahoma Journal of Law and Technology*, τ. 7, αριθ. 1, 2011, σ. 1.

² Σε ολόκληρο τον παρόντα οδηγό, ο όρος «βιντεοσύνδεση» χρησιμοποιείται ως γενικός όρος ο οποίος περιλαμβάνει τις διάφορες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται προκειμένου να καταστούν δυνατές η βιντεοδιάσκεψη, οι εξ αποστάσεως παραστάσεις ή οποιαδήποτε άλλη μορφή βιντεοπαρουσίας. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον όρο αυτό, βλ. κατωτέρω την ενότητα με τίτλο «Τι είναι η βιντεοσύνδεση;».

³ 2003 SC C&R αριθ. 4· 2009 SC C&R αριθ. 55· 2014 SC C&R αριθ. 20. Βλ. επίσης «Συμπεράσματα και Συστάσεις (ή «C&R») στο γλωσσάριο.

⁴ Βλ. «Synopsis of Responses to the Country Profile Questionnaire on the Taking of Evidence by Video-link under the Hague Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters (Evidence Convention)», διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence», «Taking of evidence by video-link», Part V, ερώτηση (a)· Part VI, ερωτήσεις (i) και (q) [στο εξής: Synopsis of Responses].

⁵ Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, *Χρήση των τηλεσυνδιασκέψεων για τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001: Πρακτικός οδηγός*, Βρυξέλλες, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2009, σ. 6, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-el.do?clang=el >

τεχνολογίας και να παροτρυνθεί η χρήση της στο ευρύτερο διεθνές πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, είναι αναγκαία η παροχή περαιτέρω καθοδήγησης για την επίλυση των προβλημάτων σε αυτόν τον σχετικά αχαρτογράφητο χώρο.

4. Υπό τις συνθήκες αυτές, στη συνεδρίαση του Μαΐου του 2014, ανταποκρινόμενη σε πρόταση της Αυστραλίας, η Ειδική Επιτροπή συνέστησε στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής της HCCH να συστήσει ομάδα εμπειρογνομόνων για να διερευνήσει τα προβλήματα που ενδέχεται να ανακύψουν από τη χρήση βιντεοσύνδεσης και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή⁶.
5. Κατά την επόμενη συνεδρίασή του, τον Μάρτιο του 2015, το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής αποφάσισε, βάσει της σύστασης της Ειδικής Επιτροπής, να συστήσει την ομάδα εμπειρογνομόνων, της οποίας η εντολή ήταν κυρίως να διερευνήσει ενδεχόμενους τρόπους αντιμετώπισης των νομικών, πρακτικών ή τεχνικών προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύψουν από τη χρήση βιντεοσύνδεσης και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων δυνάμει της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Βάσει της εντολής της, η ομάδα εμπειρογνομόνων έπρεπε να αξιολογήσει επίσης τον επιθυμητό και εφικτό χαρακτήρα των διαφόρων διαθέσιμων εναλλακτικών δυνατοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα πρακτική στα κράτη μέλη και μεταξύ αυτών, καθώς και υφιστάμενες περιφερειακές και διεθνείς πράξεις⁷.
6. Εν συνεχεία, η ομάδα εμπειρογνομόνων⁸ συνεδρίασε τον Δεκέμβριο του 2015 και έκρινε ότι τα κυρίως πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με τον καλύτερο τρόπο με έναν οδηγό ορθής πρακτικής, ο οποίος θα συμπληρωθεί με αναλυτικά και ομοιόμορφα καταρτισμένα προφίλ χωρών για κάθε επιμέρους συμβαλλόμενο μέρος, για τα οποία θα συλλεχθούν πληροφορίες μέσω της διανομής ερωτηματολογίου. Η ομάδα εμπειρογνομόνων έκρινε ότι ο οδηγός θα παρέχει λεπτομερή σχόλια για τη χρήση βιντεοσύνδεσης και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών στο πλαίσιο της λειτουργίας της Σύμβασης, βασισμένα κυρίως στα σχετικά άρθρα της, και θα εφαρμόζει πρακτική προσέγγιση υποδεικνύοντας στους χρήστες τον τρόπο με τον οποίο οι τεχνολογίες αυτές μπορούν και θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο τόσο του κεφαλαίου I όσο και του κεφαλαίου II της

[προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020]. Βλ. επίσης τις πρόσφατες προσπάθειες στο πλαίσιο του έργου «Handshake» (2014-2017) του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες περιγράφονται συνοπτικά στο γλωσσάριο και στις οποίες γίνεται παραπομπή σε ολόκληρο τον παρόντα οδηγό.

⁶ 2014 SC C&R αριθ. 21.

⁷ 2015 CGAP C&R αριθ. 9.

⁸ Σε όλα ή μερικά από τα στάδια του έργου της ομάδας εμπειρογνομόνων, περιλαμβανομένων της κατάρτισης του παρόντος οδηγού και του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών, συμμετείχαν οι ακόλουθοι εμπειρογνώμονες: **Ανδorra:** Sara DIÉGUEZ· **Αυστραλία:** James ALLSOP (πρόεδρος)· **Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας:** Haiibo GOU, Tailong WANG, Tanshuo XU, Yong ZHOU· **Κολομβία:** Maria José MONTAÑA CORREA, Lucia Teresa SOLANO RAMIREZ· **Τσεχική Δημοκρατία:** Jana VEDRALOVÁ· **Ευρωπαϊκή Ένωση:** Jacek GARSTKA (Ευρωπαϊκή Επιτροπή), Jaana POHJANMÄKI (Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης), Xavier THOREAU (Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης), Susana Fonte (Eurojust), Csaba Sandberg (Eurojust)· **Φινλανδία:** Anna-Lena HALTTUNEN· **Γαλλία:** Camille BLANCO, Nicolas CASTELL, Marie VAUTRAVERS· **Γερμανία:** Thomas KLIPPSTEIN, Stefanie PLÖTZGEN-KAMRADT, Nils SCHRÖDER, Dana TILLICH· **Ινδία:** Kajal BHAT· **Ιαπωνία:** Masayoshi FURUYA· **Δημοκρατία της Κορέας:** Ha-Kyung JUNG, Jongsun KANG· **Λετονία:** Voldemārs KIZINO, Viktors MAKUCEVIČS, Madara RIEKSTA· **Λιθουανία:** Gintarė BUSTAEVIENĖ, Vaida PETRAVIČIENĖ· **Μεξικό:** Alejandro León VARGAS· **Νορβηγία:** Catherine WESTBYE-WIESE· **Κάτω Χώρες:** Willem T. WASLANDER· **Πολωνία:** Paweł KOSMULSKI, Anna SALWA· **Πορτογαλία:** Carlos GANDAREZ, Claudia Alexandra KONG, Nuno LÁZARO FONSECA· **Ρωσική Ομοσπονδία:** Ivan MELNIKOV· **Σλοβενία:** Judita DOLŽAN· **Ισπανία:** Alegría BORRÁS· **Σουηδία:** Freddy LARSSON, Mari-Ann ROOS· **Ελβετία:** Silvia MADARASZ-GAROLLA· **Τουρκία:** Kansu KARA· **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας:** David COOK, Nic TURNER· **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής:** Ada E. BOSQUE, Daniel KLIMOW, Katerina OSSENOVA.

Σύμβασης⁹. Η ομάδα εμπειρογνομόνων συνέστησε περαιτέρω τη σύσταση μικρής υποομάδας για συντακτικούς σκοπούς.

7. Τον Μάρτιο του 2016 το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής ενέκρινε τη σύσταση μικρότερης υποομάδας της ομάδας εμπειρογνομόνων, επιφορτισμένης με την ανάπτυξη και την κατάρτιση του παρόντος οδηγού, καθώς και των λεπτομερών προφίλ χωρών που τον συμπληρώνουν¹⁰.
8. Η υποομάδα ξεκίνησε το έργο της λίγο αργότερα, σε συνεργασία με το Μόνιμο Γραφείο. Καθ' όλη τη διαδικασία, προκειμένου να ληφθεί δεόντως υπόψη η γεωγραφική και δικαστική πολυμορφία, και βάσει των συστάσεων της ομάδας εμπειρογνομόνων, το Μόνιμο Γραφείο πραγματοποίησε διαβουλεύσεις με εξωτερικούς παράγοντες, και ειδικότερα με το Συμβούλιο των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρώπης (CCBE), τη Eurojust, το Ιβηροαμερικανικό Δίκτυο Διεθνούς Νομικής Συνεργασίας (IberRed) και τον Διεθνή Δικηγορικό Σύλλογο (IBA). Η πρόσθετη αυτή διαβούλευση συνεισέφερε πληροφορίες από ευρύ φάσμα περιοχών και νομικών παραδόσεων, περιλαμβανομένων ορισμένων οι οποίες δεν εκπροσωπούσαν στην υποομάδα.
9. Τον Φεβρουάριο του 2017 το ερωτηματολόγιο για τα προφίλ χωρών διανεμήθηκε στα εθνικά όργανα και στα όργανα επαφής των μελών¹¹, και στα μη μέλη συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, το δε περιεχόμενο των επιμέρους προφίλ χωρών αναφορώθηκε στον δικτυακό τόπο της HCCH με την παραλαβή των απαντήσεων.¹² Κατά τη διάρκεια του 2017 και στις αρχές του 2018 το Μόνιμο Γραφείο συνέχισε τις έρευνες και την κατάρτιση του οδηγού και, κατόπιν αρκετών γύρων κατάρτισης και διαβούλευσης με την υποομάδα κατά τη διάρκεια του 2018, το σύνολο της ομάδας εμπειρογνομόνων ενέκρινε το σχέδιο οδηγού τον Νοέμβριο του 2018. Εν συνεχεία, το σχέδιο υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής και έλαβε την τελική έγκριση τον Ιούνιο του 2019¹³.

⁹ Βλ. «Report of the Experts' Group on the Use of Video-link and Other Modern Technologies in the Taking of Evidence Abroad», Prel. Doc. No 8 of December 2015 for the attention of the CGAP, σ. 3 (διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence»).

¹⁰ 2016 CGAP C&R αριθ. 20.

¹¹ Δυνάμει του άρθρου 7 παράγραφος 1 του Καταστατικού της HCCH, κάθε κράτος μέλος ορίζει ένα εθνικό όργανο και κάθε οργανισμός μέλος ορίζει ένα όργανο επαφής, το οποίο ενεργεί ως κύριο σημείο επαφής με το Μόνιμο Γραφείο.

¹² Κατά την αρχική διανομή του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών, λήφθηκαν 35 απαντήσεις από 33 συμβαλλόμενα μέρη: Αυστραλία, Βενεζουέλα, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία), Ισραήλ, Κίνα (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ και Ειδική Διοικητική Περιοχή Μακάο), Κορέα (Δημοκρατία της), Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λευκορωσία, Λιθουανία, Μάλτα, Μεξικό, Νορβηγία, Νότια Αφρική, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σιγκαπούρη, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, Φινλανδία. Κατά τον χρόνο που γράφονταν οι γραμμές αυτές, ο αριθμός αυτός αντιπροσώπευε περίπου το 53 % των συμβαλλόμενων μερών της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Οι ληφθείσες απαντήσεις είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence» (βλ. διαδρομή στην υποσημείωση 4).

¹³ 2019 CGAP C&R αριθ. 38.

**ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η
ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗ;**

10. «Βιντεοσύνδεση» είναι η τεχνολογία η οποία καθιστά δυνατή την ταυτόχρονη αλληλεπίδραση δύο ή περισσότερων τοποθεσιών μέσω αμφίδρομης μετάδοσης εικόνας και ήχου, διευκολύνοντας την επικοινωνία και την προσωπική αλληλεπίδραση μεταξύ των τοποθεσιών αυτών. Με τη σταδιακή εισαγωγή της πρακτικής αυτής στο δικονομικό δίκαιο καθώς και στους διασυνοριακούς μηχανισμούς νομικής συνεργασίας, αναπτύχθηκαν διάφοροι νομικοί ορισμοί της έννοιας. Άλλοι όροι οι οποίοι χρησιμοποιούνται ευρέως για την περιγραφή της πρακτικής αυτής, όταν χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή αποδείξεων, είναι «βιντεοδιάσκεψη», «εξ αποστάσεως παράσταση» ή «βιντεοπαρουσία».¹⁴
11. Στο πλαίσιο των δικαστικών διαδικασιών, δεδομένου ότι δεν περιορίζεται από τα παραδοσιακά σύνορα, η βιντεοσύνδεση παρέχει τη δυνατότητα στους διαδίκους, στους εκπροσώπους και/ή στους μάρτυρες να παραστούν και/ή να καταθέσουν ενώπιον δικαστηρίου από άλλη τοποθεσία στο ίδιο έδαφος με το δικαστήριο, σε διαφορετική εδαφική μονάδα του ίδιου κράτους ή στην αλλοδαπή.
12. Μέσω της κατάργησης της απόστασης μεταξύ του δικαστηρίου, των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και τυχόν μαρτύρων, η βιντεοσύνδεση συνεπάγεται δυνητική μείωση χρόνου, εξόδων, ταλαιπωρίας και του περιβαλλοντικού αντικτύπου της μετάβασης στο δικαστήριο¹⁵ και αποτελεί μέσο για την υπέρβαση της αδυναμίας ενός ή περισσότερων προσώπων να μετάσχουν στη διαδικασία. Αυτό είναι ιδιαίτερα επωφελές στην περίπτωση των πραγματογνωμόνων μαρτύρων, των οποίων η μη διαθεσιμότητα μπορεί συχνά να προκαλέσει καθυστερήσεις στον προγραμματισμό της διαδικασίας.¹⁶ Συγκεκριμένα, σε μερικές περιπτώσεις, η χρήση βιντεοσύνδεσης ενδέχεται ακόμη και να καταστήσει τη διαθεσιμότητα μαρτύρων πολύ λιγότερο σημαντική όταν εξετάζονται οι παράγοντες που καθορίζουν τη δικαιοδοσία ενός δικαστηρίου σε συγκεκριμένη υπόθεση¹⁷. Η χρήση βιντεοσύνδεσης μπορεί επίσης να αυξήσει την ευελιξία στον προγραμματισμό της διεξαγωγής της διαδικασίας καθώς και στη διευκόλυνση της συμμετοχής μαρτύρων με ορισμένα σωματικά ή νοητικά προβλήματα ή μαρτύρων οι οποίοι δεν θα ένιωθαν άνετα σε περίπτωση διά ζώσης εμφάνισης ενώπιον του δικαστηρίου, βελτιώνοντας τοιούτοτρόπως την πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Όλοι αυτοί οι παράγοντες μπορούν, σε συνδυασμό μεταξύ τους, να συμβάλουν στη λήψη καλύτερα ενημερωμένων αποφάσεων και στην αποτελεσματικότερη διεξαγωγή των δικαστικών διαδικασιών.

¹⁴ Ανάλογα με το πλαίσιο και την πηγή οι ορισμοί που αποδίδονται στους ως άνω, και σε άλλους ανάλογους, όρους μπορεί να διαφοροποιούνται ελαφρώς. Βλ., π.χ., την εξέταση της διαφοράς μεταξύ βιντεοδιάσκεψης και τηλεπαρουσίας στο M. E. Gruen και C. R. Williams, *Handbook on Best Practices for Using Video Teleconferencing in Adjudicatory Hearings*, Administrative Conference of the United States, 2015, σ. 9-10, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

¹⁵ Βλ., π.χ., Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «D1a: Judicial use cases with high benefits from cross-border videoconferencing», *Πολύπλευρη πρωτοβουλία για τη βελτίωση των διασυνοριακών βιντεοδιασκέψεων (έργο «Handshake»*: για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο αυτό, βλ. γλωσσάριο), 2017, σ. 2· M. Davies, «Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation», *American Journal of Comparative Law*, τ. 55 (2), 2007, σ. 206· Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας, *Guide to Videoconferencing*, 2016, σ. 2, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

¹⁶ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Η διαθεσιμότητα πραγματογνωμόνων μαρτύρων έχει αναγνωριστεί ως αιτία καθυστέρησης», *Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών*, Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013, σ. 6 [στο εξής: οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών], διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.consilium.europa.eu/el/documents-publications/publications/guide-videoconferencing-cross-border-proceedings/> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

¹⁷ M. Davies (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 236.

13. Δεδομένου ότι ενδέχεται να μην ενδείκνυται σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες ένα πρόσωπο πρέπει να παραστεί και/ή να καταθέσει ενώπιον δικαστηρίου, η χρήση βιντεοσύνδεσης εξακολουθεί να συμπληρώνει (και δεν υποκαθιστά) τις παραδοσιακές μεθόδους διεξαγωγής αποδείξεων (ήτοι διά ζώσης εμφάνιση στο δικαστήριο). Αυτό συμβαίνει κυρίως επειδή ο βαθμός προσωπικής αλληλεπίδρασης με τον μάρτυρα είναι αναπόφευκτα μικρότερος από ό,τι όταν ο μάρτυρας είναι φυσικά παρών στο δικαστήριο¹⁸. Επομένως, ενδέχεται να θίγεται η ικανότητα των μετεχόντων στη διαδικασία να αξιολογήσουν τη συμπεριφορά και την αξιοπιστία του μάρτυρα¹⁹, ιδίως όταν η τεχνολογία και η έλλειψη εγγύτητας εντείνουν τις γλωσσικές ή πολιτισμικές διαφορές με αποτέλεσμα να μην γίνονται αντιληπτές μικροδιαφορές. Για παράδειγμα, μελέτη που αφορούσε διάφορα δευτεροβάθμια δικαστήρια σε ένα συμβαλλόμενο μέρος (τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής) έδειξε ότι μερικοί δικαστές είχαν την εντύπωση ότι υπέβαλλαν λιγότερες ερωτήσεις κατά την εξέταση μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης και ότι ήταν λιγότερο πιθανό να διακόψουν την επιχειρηματολογία.²⁰ Σε μερικές περιπτώσεις, η απόσταση από τον μάρτυρα μπορούσε επίσης να μειώσει τη δυνατότητα του δικαστηρίου να ασκήσει έλεγχο επί του μάρτυρα. Ένα άλλο μέλημα αφορά τα ενδεχόμενα τεχνικά προβλήματα και, επομένως, οι υπεύθυνοι για τη βιντεοσύνδεση θα πρέπει να διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα κατάλληλων εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και στήριξης σε όλες τις συμμετέχουσες τοποθεσίες. Καθένα από τα δυνητικά προβλήματα που σχετίζονται με τη χρήση βιντεοσύνδεσης θα μπορούσε να υπονομεύσει θεμελιώδεις πτυχές της διαδικασίας, όπως το «δικαίωμα σε δίκαιη δίκη» ή την «αρχή της αμεσότητας», επιπλέον της παρεμπόδισης ή του περιορισμού της πρόσβασης στη δικαιοσύνη²¹. Επομένως, τα δικαστήρια δεν πρέπει να περιορίζονται στην εξέταση του παράγοντα της διευκόλυνσης όταν καθορίζουν αν, υπό τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης, η χρήση βιντεοσύνδεσης είναι, τελικώς, επωφελής για τη συνολική δίκαιη και αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης²².
14. Ως εκ τούτου, στον παρόντα οδηγό περιγράφονται βέλτιστες πρακτικές κατά τη χρήση βιντεοσύνδεσης, οι οποίες ενδέχεται να δίνουν απάντηση σε μερικά από τα προβλήματα αυτά. Με τις πρακτικές αυτές επιδιώκεται να δοθεί η δυνατότητα στους χρήστες της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων να κάνουν τη βέλτιστη δυνατή χρήση της επί του παρόντος διαθέσιμης τεχνολογίας. Συν τω χρόνι, αναμένεται περαιτέρω πρόοδος της τεχνολογίας για τη βελτίωση της διαδικασίας, μεγιστοποιώντας τελικά τα οφέλη της χρήσης τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή.

¹⁸ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 26.

¹⁹ R. A. Williams (ό.π. υποσημείωση 1), σ. 21. Για εξέταση του αντικτύπου της τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης στην αξιολόγηση της αξιοπιστίας μαρτύρων, βλ. επίσης υποσημείωση 42.

²⁰ M. Dunn και R. Norwick, *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals*, Federal Judicial Center, 2006, σ. 13, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

²¹ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 26-27. Η έννοια της αμεσότητας είναι γενική αρχή του δικονομικού δικαίου σε αρκετά κράτη, ιδίως στην Ευρώπη, και περιλαμβάνει την άποψη ότι οι αποδείξεις πρέπει να τυχάνουν ακρόασης σε πρωτότυπη και όχι σε παράγωγη μορφή (ήτοι, «άμεσα» τόσο από χρονικής όσο και από υλικής απόψεως). Για λεπτομερέστερη εξέταση της αρχής της αμεσότητας και της σχέσης της με τη χρήση βιντεοσύνδεσης, βλ. π.χ., T. Ivanc, «Theoretical Background of Using Information Technology in Evidence Taking», σε V. Rijavec κ.ά. (επιμ.), *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure*, Κάτω Χώρες, Kluwer Law International, 2016, σ. 265-300· V. Harsági, «Evidence, Information Technology and Principles of Civil Procedure – The Hungarian Perspective», σε C.H. van Rhee και A. Uzelac (επιμ.), *Evidence in Contemporary Civil Procedure*, Cambridge, Intersentia, 2015, σ. 137-154.

²² Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 2.

**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ
ΠΑΡΟΝΤΑ ΟΔΗΓΟ**

15. Ο παρών οδηγός επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στη χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Επιπλέον, περιγράφονται σε αυτόν εμπειρίες από γενικές εθνικές και διεθνείς εξελίξεις στον τομέα αυτό, με παραπομπές στο εσωτερικό δίκαιο και άλλες διεθνείς συμφωνίες, όπου ενδείκνυται.
16. Το πεδίο του παρόντος οδηγού περιορίζεται κυρίως στη χρήση βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω της κατάθεσης μαρτύρων, καθώς αυτό είναι το είδος των αποδείξεων που προσφέρεται καλύτερα για διεξαγωγή μέσω τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης και χρησιμοποιείται/ζητείται συχνότερα μεταξύ δικαιοδοσιών. Ανάλογα με το εφαρμοστέο δίκαιο, βιντεοσύνδεση μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης για τη διεξαγωγή αποδείξεων πλην της κατάθεσης μαρτύρων, αλλά η χρήση της για τον σκοπό αυτό φαίνεται πιο περιορισμένη²³.
17. Επισημαίνεται επίσης ότι μερικά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν νομοθετικές διατάξεις οι οποίες περιορίζουν τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στη λήψη κατάθεσης από μάρτυρα ή διάδικο²⁴. Άλλα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο εξέφρασαν προβληματισμό όσον αφορά τις δυσχέρειες που συνδέονται με την εξασφάλιση έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων μέσω βιντεοσύνδεσης²⁵. Επομένως, ο παρών οδηγός επικεντρώνεται στη λήψη διασυννοριακής κατάθεσης μάρτυρα ή πραγματογνώμονα²⁶.
18. Επιπλέον, το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων εκτείνεται μόνο στις «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» (για περισσότερες πληροφορίες για τον όρο αυτό, βλ. γλωσσάριο), παρότι ορισμένα υλικοτεχνικά ζητήματα και πρακτικές παρατηρήσεις στον παρόντα οδηγό ενδέχεται να είναι χρήσιμα για τη γενικότερη χρήση τεχνολογίας βιντεοδιάσκεψης. Εξάλλου, σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, διατυπώθηκε η παρατήρηση ότι «η μεγάλη πλειονότητα της διασυννοριακής χρήσης [βιντεοσύνδεσης] αφορά αστικές και εμπορικές υποθέσεις για την κατάθεση μαρτύρων και άλλα είδη διεξαγωγής αποδείξεων»²⁷. Επομένως, ο παρών οδηγός περιορίζεται στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις και δεν εξετάζει λεπτομερώς τη διασυννοριακή διεξαγωγή αποδείξεων σε ποινικές υποθέσεις.
19. Ο οδηγός διαρθρώνεται ως εξής:

Μέρος Α σε αυτό εξετάζεται η δρομολόγηση της χρήσης βιντεοσύνδεσης, περιλαμβανομένων προκαταρκτικών παρατηρήσεων, και εξηγούνται οι ενδεχόμενοι τρόποι χρήσης βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης με έμφαση κυρίως σε νομικά ζητήματα.

²³ Σε μερικά κράτη δεν υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά το είδος των αποδεικτικών στοιχείων που μπορούν να ληφθούν μέσω βιντεοσύνδεσης και, επομένως, η τεχνολογία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης για την απόκτηση έγγραφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων. Βλ., π.χ., Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part IV, ερωτήσεις (b) και (d).

²⁴ Βλ., π.χ., απάντηση της Γαλλίας στο Part IV, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

²⁵ Βλ., π.χ., απάντηση της Κροατίας στο Part IV, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

²⁶ Όπως επισημαίνεται στο γλωσσάριο, για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού, ο όρος «μάρτυρας» θεωρείται ότι καταλαμβάνει αμφοτέρους τους διαδίκους καθώς και τρίτους από τους οποίους πρόκειται να ληφθούν καταθέσεις. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι σε μερικά συμβαλλόμενα μέρη, όπως στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, «[δ]ικαστήρια επέδειξαν μεγάλη απροθυμία να κάνουν δεκτή την κατάθεση μέσω [βιντεοσύνδεσης][...] όταν ο μάρτυρας που πρόκειται να καταθέσει εξ αποστάσεως έχει επίσης την ιδιότητα του διαδίκου»: M. Davies (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 211.

²⁷ Από τα αποτελέσματα του έργου «Handshake» που υλοποίησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προκύπτει ότι η πλειονότητα αυτή αγγίζει το 80-90 % των περιπτώσεων χρήσης βιντεοσύνδεσης: Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 15.

Μέρος Β επικεντρώνεται στην προετοιμασία και στη διεξαγωγή ακροάσεων στις οποίες γίνεται χρήση βιντεοσύνδεσης, περιλαμβανομένων τόσο νομικών όσο και πρακτικών ζητημάτων.

Μέρος Γ σε αυτό αναπτύσσονται τεχνικά ζητήματα και ζητήματα ασφάλειας.

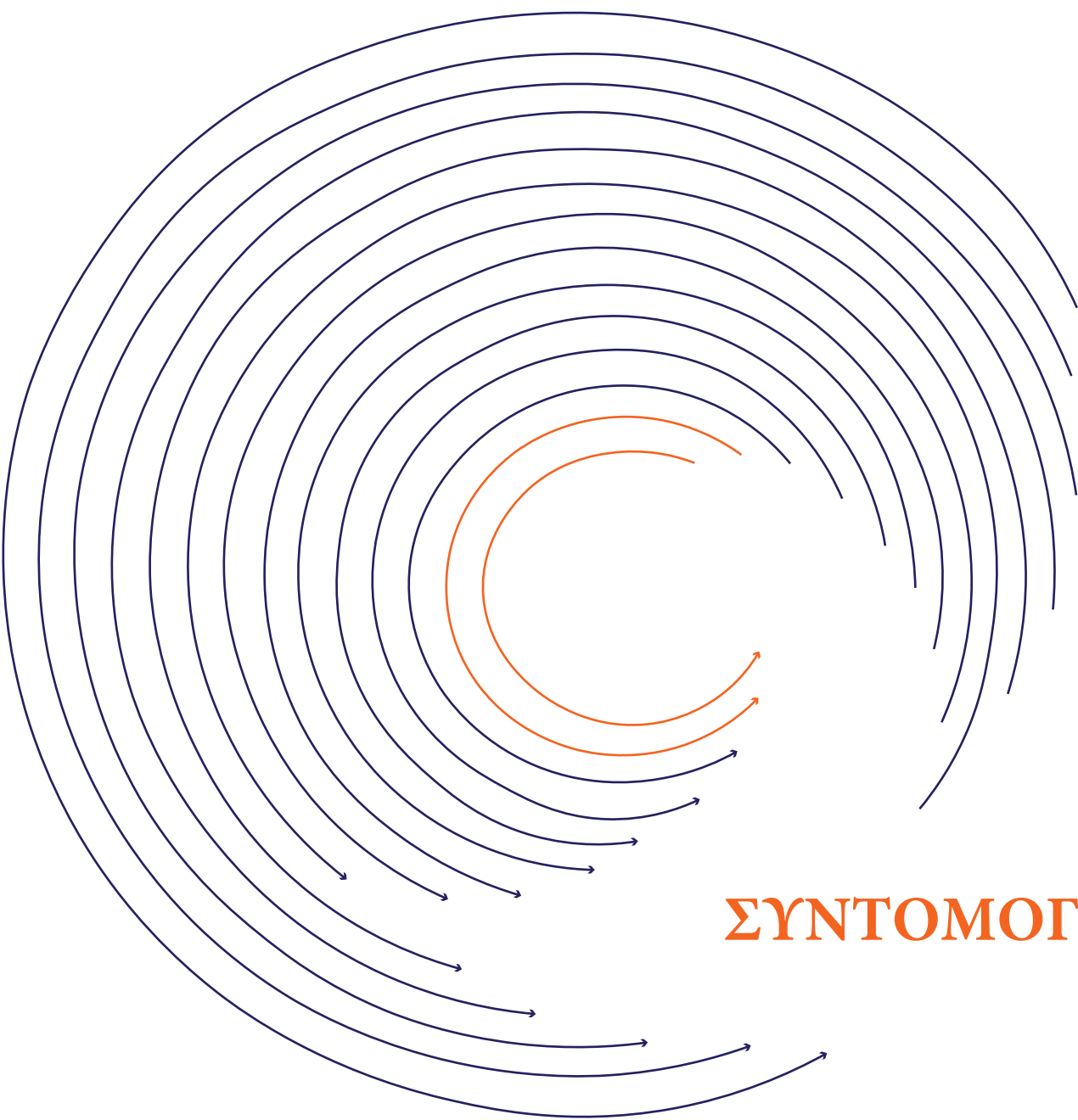
Όπου συντρέχει περίπτωση, κάθε ενότητα ξεκινά με τις προτεινόμενες **ορθές πρακτικές** οι οποίες αφορούν τη συγκεκριμένη ενότητα ή υποενότητα. Οι ορθές πρακτικές παρουσιάζονται σε έγχρωμα πλαίσια και η αρίθμησή τους διαφέρει από εκείνη των παραγράφων. Συγκεντρώνονται επίσης στο **παράρτημα Ι**. Το **παράρτημα ΙΙ** περιέχει επεξηγηματικά διαγράμματα τα οποία δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η βιντεοσύνδεση στο πλαίσιο της Σύμβασης (τόσο κατά την έμμεση όσο και κατά την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων) και στο **παράρτημα ΙΙΙ** παρέχονται ορισμένα χαρακτηριστικά σχετικά παραδείγματα.

Τα υπόλοιπα **παραρτήματα** περιέχουν άλλες σημαντικές πληροφορίες, όπως το νέο προαιρετικό έντυπο το οποίο αφορά ειδικά ζητήματα βιντεοσύνδεσης και προορίζεται να επισυνάπτεται στο συνιστώμενο υπόδειγμα εντύπου για τις Δικαστικές Παραγγελίες (**παράρτημα ΙV**), το πλήρες κείμενο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (**παράρτημα V**) και τα σχετικά συμπεράσματα και συστάσεις της Ειδικής Επιτροπής (**παράρτημα VI**).

20. Σε ολόκληρο τον παρόντα οδηγό, γίνεται παραπομπή στα επιμέρους **προφίλ χωρών** για κάθε συμβαλλόμενο μέρος. Λόγω των διαφορών σε νομοθεσίες, πρακτικές και διαδικασίες μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών όσον αφορά τη χρήση βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων²⁸, η ομάδα εμπειρογνομόνων έκρινε απαραίτητα αυτά τα προφίλ χωρών για την παροχή πιο στοχευμένης καθοδήγησης η οποία θα μπορεί να επικαιροποιηθεί ευχερέστερα. Συνεπώς, τα προφίλ χωρών περιέχουν πρόσθετες πληροφορίες, μοναδικές για κάθε συμβαλλόμενο μέρος, σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, περιλαμβανομένων σχετικής νομοθεσίας, κανόνων και κανονισμών, χρήσιμων συνδέσμων και στοιχείων επικοινωνίας. Πρόσβαση σε αυτά παρέχεται μέσω του δικτυακού τόπου της HCCH στην ενότητα «Evidence».
21. Ο παρών οδηγός προορίζεται να συμπληρώσει την τρίτη έκδοση του **πρακτικού εγχειριδίου σχετικά με τη λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων** (στο εξής: εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων)²⁹, το οποίο περιέχει ειδικό παράρτημα για τη χρήση βιντεοσύνδεσης (παράρτημα 6). Το εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων είναι ένας συνολικός οδηγός ο οποίος περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία της Σύμβασης γενικότερα, περιλαμβανομένων νομολογίας και σχολίων που αφορούν τη Σύμβαση στο σύνολό της και όχι μόνο τη χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αγορά αντιτύπων του εγχειριδίου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence» και ενότητα «Publications»: < www.hcch.net >.

²⁸ Στο ίδιο, σ. 20.

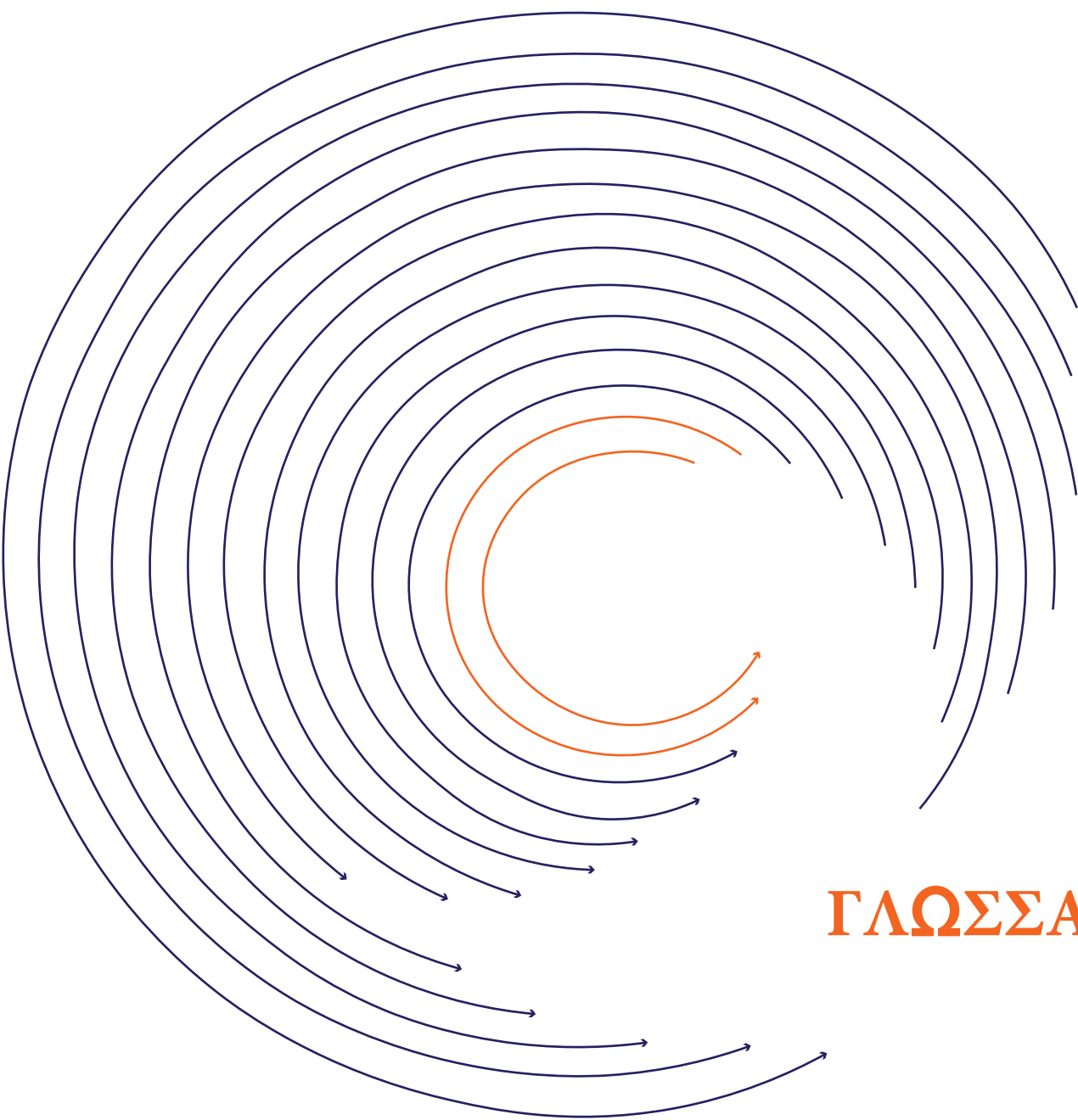
²⁹ Μόνιμο Γραφείο της HCCH, *Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention*, 3η έκδοση, Χάγη, 2016. Βλ. επίσης γλωσσάριο.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΔΠ Μακάο	Ειδική Διοικητική Περιοχή Μακάο (Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας)
ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ	Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ (Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας)
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
Επιτροπή	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Κωδικοαποκωδικοποιητής	Κωδικοποιητής-αποκωδικοποιητής
ADSL	Ασύμμετρη Ψηφιακή Συνδρομητική Γραμμή
AES	Πρότυπο προηγμένης κρυπτογράφησης
AIR	All India Reporter (Ινδία)
ATR	Australasian Tax Reports (Αυστραλία)
Bankr. E.D.N.Y.	U.S. Bankruptcy Court for the Eastern District of New York (Πτωχευτικό Δικαστήριο Ανατολικής Περιφέρειας Νέας Υόρκης, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)
BCSC	Supreme Court of British Columbia (Ανώτατο Δικαστήριο Βρετανικής Κολομβίας, Καναδάς)
C&R	Συμπεράσματα και συστάσεις (HCCH)
CCBE	Συμβούλιο των Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρώπης
CGAP	Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής (HCCH)
<i>Comput. Netw.</i>	<i>Computer Networks</i>
D. Conn.	U.S. District Court for the District of Connecticut (περιφερειακό δικαστήριο Connecticut, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)
D.D.C.	U.S. District Court for the District of Colombia (περιφερειακό δικαστήριο District of Colombia, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)
EWHC (Ch)	High Court of England and Wales (Chancery Division) (Ηνωμένο Βασίλειο)
EWHC (QB)	High Court of England and Wales (Queen's Bench Division) (Ηνωμένο Βασίλειο)
FCA	Federal Court of Australia (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας)
FCR	Federal Court Reports (Αυστραλία)
Fed. R. Civ. P.	Ομοσπονδιακοί κανόνες πολιτικής δικονομίας (Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)
Fed. R. Evid. Serv.	Ομοσπονδιακοί κανόνες περί επίδοσης αποδείξεων (Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)
HD	Υψηλή ευκρίνεια
HKEC	Hong Kong Electronic Citation (Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας)
HKLRD	Hong Kong Law Reports and Digest (Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας)
IBA	Διεθνής Δικηγορικός Σύλλογος

IberRed	Ιβηροαμερικανικό Δίκτυο Διεθνούς Νομικής Συνεργασίας
ID	Έγγραφο ταυτότητας
IP	Πρωτόκολλο διαδικτύου
ISDN	Ψηφιακό δίκτυο ενοποιημένων υπηρεσιών
ITU-T	Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών
LawAsia	Ένωση νομικών Ασίας και Ειρηνικού
MCU	Μονάδα ελέγχου πολλαπλών σημείων
ONCJ	Ontario Court of Justice (Δικαστήριο Οντάριο, Καναδάς)
ONSC	Supreme Court of Ontario (Ανώτατο Δικαστήριο Οντάριο, Καναδάς)
Res/D/N/DC	Επιφυλάξεις/Δηλώσεις/Κοινοποιήσεις/Ανακοινώσεις θεματοφύλακα
S.D.N.Y.	U.S. District Court for the Southern District of New York (περιφερειακό δικαστήριο νότιας περιφέρειας Νέας Υόρκης, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)
SC	Ειδική Επιτροπή (HCCH)
SD	Συνήθης ευκρίνεια
SIP	Πρωτόκολλο εκκίνησης συνόδου
W.D. Tenn.	U.S. District Court for the Western District of Tennessee (περιφερειακό δικαστήριο δυτικής περιφέρειας Tennessee, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)
WXGA	Wide Extended Graphics Array

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Αιτιολογική έκθεση

Η έκθεση που εκπόνησε ο Philip W. Amram, στην οποία περιγράφονται το ιστορικό και οι προπαρασκευαστικές εργασίες της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων και παρέχεται κατ' άρθρο σχολιασμός του κειμένου της. Το πλήρες κείμενο της αιτιολογικής έκθεσης αναπαράγεται στο παράρτημα 3 του **εγχειριδίου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων** και διατίθεται επίσης στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence»: <www.hcch.net>. Η αιτιολογική έκθεση δημοσιεύθηκε αρχικά στο *Actes et documents de la Onzième session (Proceedings of the Eleventh Session) (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves à l'étranger* (σ. 202-216).

Ακρόαση

Για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού, ο όρος «ακρόαση» παραπέμπει σε κάθε είδους εξέταση μάρτυρα από τον οποίο πρόκειται να ληφθούν αποδείξεις, ανεξαρτήτως του αν η σχετική διαδικασία διεξάγεται εντός ή εκτός δικαστηρίου. *Βλ. επίσης, «Μάρτυρας», «Πρόξενος» και «Εντεταλμένο πρόσωπο».*

Άμεση διεξαγωγή αποδείξεων

Η διεξαγωγή αποδείξεων κατά την οποία η αρχή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας στο οποίο εκκρεμεί η διαδικασία προβαίνει άμεσα στην εξέταση του μάρτυρα/πραγματογνώμονα. *Βλ. επίσης: «Έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων»· η διάκριση μεταξύ άμεσης και έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων εξετάζεται στο σημείο **A1.2**· επεξηγηματικά διαγράμματα περιλαμβάνονται στο **παράρτημα II**.*

Αποστέλλον κράτος

Στον παρόντα οδηγό, ο όρος αυτός χρησιμοποιείται αποκλειστικά και μόνο κατά την έννοια που έχει στο πλαίσιο της *Σύμβασης της Βιέννης της 24ης Απριλίου 1963 επί των προξενικών σχέσεων* (στο εξής: Σύμβαση της Βιέννης για τις προξενικές σχέσεις), σε σχέση με το κράτος το οποίο αποστέλλει διπλωματικό ή προξενικό λειτουργό για να εκπροσωπήσει τα συμφέροντά του στην αλλοδαπή.

Αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου I, η αρχή η οποία εκτελεί τη Δικαστική Παραγγελία. Η Σύμβαση προβλέπει ότι η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση είναι δικαστική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία η οποία είναι αρμόδια να εκτελεί Δικαστικές Παραγγελίες βάσει του εσωτερικού δικαίου της.

Αστικές ή εμπορικές υποθέσεις

Όρος ο οποίος χρησιμοποιείται για την οριοθέτηση του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης. Ο όρος «αστικές ή εμπορικές υποθέσεις» ερμηνεύεται *ελεύθερα και αυτοτελώς* και εφαρμόζεται με συνεπή τρόπο τόσο στη Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων όσο και στη Σύμβαση για τις επιδόσεις.

Αιτούν κράτος

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου II, το συμβαλλόμενο μέρος στο έδαφος του οποίου κινείται η διαδικασία και προς υποβολή του οποίου διεξάγεται ή θα διεξαχθεί η αποδεικτική διαδικασία. Όταν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται από πρόξενο, το αιτούν κράτος είναι επίσης το κράτος

το οποίο εκπροσωπεί ο πρόξενος. Βλ. επίσης: «Αποστέλλον κράτος».

Αιτούσα αρχή

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου I, η αρχή η οποία εκδίδει Δικαστική Παραγγελία. Η Σύμβαση προβλέπει ότι η αιτούσα αρχή είναι δικαστική αρχή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας η οποία είναι αρμόδια να εκδίδει Δικαστικές Παραγγελίες βάσει του εσωτερικού δικαίου της.

Γέφυρα βιντεοδιάσκεψης (γνωστή επίσης ως μονάδα ελέγχου πολλαπλών σημείων (MCU) ή πύλη)

Συνδυασμός λογισμικού και υλισμικού ο οποίος δημιουργεί μια εικονική αίθουσα συνεδριάσεων και λειτουργεί ως «γέφυρα» συνδέοντας τους τόπους και πραγματοποιώντας μετατροπές όπου απαιτείται (π.χ. μετατροπή του σήματος δικτύου, των πρωτοκόλλων κωδικοαποκωδικοποιητή ή της ευκρίνειας ήχου/εικόνας).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον όρο «γέφυρα βιντεοδιάσκεψης», βλ. επίσης Γ2.

Διάγραμμα πρακτικών πληροφοριών

Το διάγραμμα για ένα συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, το οποίο διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence» (< www.hcch.net >), υπό «Central and other Authorities», το οποίο περιέχει πληροφορίες για την πρακτική λειτουργία της Σύμβασης ως προς το συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος.

Δικαστική αρχή

Ο όρος «δικαστική αρχή» χρησιμοποιείται στη Σύμβαση για να περιγράψει: α) την αρχή που εκδίδει Δικαστικές Παραγγελίες (άρθρο 1 πρώτο εδάφιο), και β) την αρχή που εκτελεί Δικαστικές Παραγγελίες (άρθρο 9 πρώτο εδάφιο).

Δικαστική Παραγγελία

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου I, μέσο το οποίο χρησιμοποιείται για να ζητηθεί η διεξαγωγή αποδείξεων ή η διενέργεια άλλης διαδικαστικής πράξης. Στον παρόντα οδηγό, ο όρος «δικαστική παραγγελία» (με πεζά στοιχεία) παραπέμπει στο μέσο το οποίο προβλέπεται σε άλλες πράξεις (π.χ. τη Σύμβαση της HCCH του 1954 σχετικά με την πολιτική δικονομία) ή στο εσωτερικό δίκαιο για τη διεξαγωγή αποδείξεων ή τη διενέργεια άλλης διαδικαστικής πράξης (γνωστή επίσης ως «αίτηση για τη διενέργεια διαδικαστικών πράξεων» και, λιγότερο συχνά, ως «αίτημα δικαστικής συνδρομής»).

Δίκτυο πρωτοκόλλου διαδικτύου (δίκτυο IP)

Κατά τη Διεθνή Ένωση Τηλεπικοινωνιών, το δίκτυο IP είναι ένας είδος «δικτύου στο οποίο το IP

χρησιμοποιείται ως πρωτόκολλο επιπέδου». ³⁰

Εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων

Δημοσίευση της HCCH, της οποίας ο πλήρης τίτλος είναι *Πρακτικό εγχειρίδιο σχετικά με τη λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων*. Στο εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων επεξηγούνται λεπτομερώς διάφορες πτυχές της γενικής λειτουργίας της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων και παρέχονται έγκυρα από επιστημονική άποψη σχόλια σχετικά με σημαντικά ζητήματα που ανακύπτουν στην πράξη. Επομένως, ο παρών οδηγός θα πρέπει να θεωρείται ότι συμπληρώνει το εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων. Εκτός εάν αναφέρεται κάτι διαφορετικό, οι παραπομπές στον παρόντα οδηγό στο «εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων» αφορούν την τρίτη έκδοση του εγχειριδίου, η οποία δημοσιεύθηκε το 2016. Πληροφορίες σχετικά με την αγορά του εγχειριδίου είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence»: < www.hcch.net >.

Ειδική Επιτροπή (ή «SC»)

Η HCCH συστήνει ειδικές επιτροπές, τις οποίες συγκαλεί ο γενικός γραμματέας της, για την κατάρτιση και τη διαπραγμάτευση νέων συμβάσεων της HCCH ή για την επανεξέταση της πρακτικής λειτουργίας υφιστάμενων συμβάσεων της HCCH. Στον παρόντα οδηγό, «Ειδική Επιτροπή» (ή «SC») είναι η Ειδική Επιτροπή η οποία συνεδριάζει περιοδικά για να επανεξετάζει την πρακτική λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

Έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων

Η διεξαγωγή αποδείξεων κατά την οποία αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας προβαίνει στην εξέταση του μάρτυρα/πραγματογνώμονα. *Βλ. επίσης: «Άμεση διεξαγωγή αποδείξεων» η διάκριση μεταξύ άμεσης και έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων εξετάζεται στο σημείο **A1.2** επεξηγηματικά διαγράμματα περιλαμβάνονται στο παράρτημα II.*

Ενότητα «Evidence»

Ενότητα στον δικτυακό τόπο της HCCH η οποία αφορά ειδικά τη Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Η πρόσβαση στην ενότητα «Evidence» πραγματοποιείται μέσω συνδέσμου στην αρχική σελίδα του δικτυακού τόπου της HCCH < www.hcch.net >.

Εντεταλμένο πρόσωπο

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου II, πρόσωπο ορισμένο για τη διεξαγωγή αποδείξεων (βλ. ειδικότερα άρθρο 17).

Έργο «Handshake»

Έργο το οποίο υλοποίησε από το 2014 έως το 2017 η ομάδα εμπειρογνομόνων για τη

³⁰ Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών, «Y.1001: IP framework – A framework for convergence of telecommunications network and IP network technologies», 2000, σ. 3, διατίθεται στη διεύθυνση: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

βιντεοδιάσκεψη της ομάδας «Ηλεκτρονικό δίκαιο» (e-Law) του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του οποίου η πλήρης ονομασία ήταν *Πολύπλευρη πρωτοβουλία για τη βελτίωση των διασυνοριακών βιντεοδιασκέψεων (Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing)*.³¹ Σκοπός του έργου ήταν «η προώθηση της πρακτικής χρήσης και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και εμπειρογνωμοσύνης σχετικά με τις οργανωτικές, τεχνικές και νομικές πτυχές της διασυνοριακής βιντεοδιάσκεψης για τη βελτίωση της συνολικής λειτουργίας των συστημάτων ηλεκτρονικής δικαιοσύνης στα κράτη μέλη και σε ευρωπαϊκό επίπεδο»³².

Τα αποτελέσματα και οι συστάσεις του έργου χρησιμοποιήθηκαν στη διαδικασία κατάρτισης του παρόντος οδηγού, ιδίως όσον αφορά τα πρακτικά και τεχνικά ζητήματα. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις εκτενείς πρακτικές δοκιμές βιντεοσύνδεσης οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ διαφόρων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κανονισμός της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων

Κανονισμός ο οποίος ισχύει μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) (πλην της Δανίας)³³ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις. Ο πλήρης τίτλος του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων είναι: *Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις*.³⁴

Κεντρική αρχή

Η αρχή που ορίζει συμβαλλόμενο μέρος βάσει του άρθρου 2 πρώτο εδάφιο.

Κεφάλαιο I

Οι διατάξεις της Σύμβασης οι οποίες εξετάζουν το σύστημα των Δικαστικών Παραγγελιών. Το κεφάλαιο I περιλαμβάνει τα άρθρα 1 έως 14 της Σύμβασης.

Κεφάλαιο II

Οι διατάξεις της Σύμβασης οι οποίες εξετάζουν τη διεξαγωγή αποδείξεων από προξένους και εντεταλμένα πρόσωπα. Το κεφάλαιο II περιλαμβάνει τα άρθρα 15 έως 22 της Σύμβασης. Βάσει του άρθρου 33 της Σύμβασης, κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει το δικαίωμα να αποκλείσει συνολικά ή εν μέρει την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου II. Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. **πίνακα κατάστασης** της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

³¹ Τα έγγραφα και τα αποτελέσματα του έργου (αρχείο .zip) «Πολύπλευρη πρωτοβουλία για τη βελτίωση των διασυνοριακών βιντεοδιασκέψεων» διατίθενται στη διεύθυνση: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/EL/general_information > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

³² Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 2.

³³ Το Ηνωμένο Βασίλειο εξακολουθεί να δεσμεύεται από τον κανονισμό της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων έως την 31η Δεκεμβρίου 2020, βάσει της συμφωνίας αποχώρησης η οποία υπεγράφη μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άρχισε να ισχύει την 1η Φεβρουαρίου 2020.

³⁴ Το πλήρες κείμενο του κανονισμού είναι προσπελάσιμο στη βάση δεδομένων EUR-Lex στην ακόλουθη διεύθυνση: < <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/ALL/?uri=CELEX:32001R1206> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

Κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου I, το συμβαλλόμενο μέρος από το οποίο εκδίδεται ή θα εκδοθεί Δικαστική Παραγγελία.

Κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο

Συμβαλλόμενο μέρος στη Σύμβαση το οποίο υπέβαλε απάντηση στο *ερωτηματολόγιο για τα προφίλ χωρών* που διένειμε το Μόνιμο Γραφείο το 2017. Οι επιμέρους απαντήσεις («προφίλ χώρας»), καθώς και η συλλογή όλων των απαντήσεων («Synopsis of Responses») διατίθενται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence»: < www.hcch.net >.

Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου II, το συμβαλλόμενο μέρος στο έδαφος του οποίου διεξάγεται ή θα διεξαχθεί η αποδεικτική διαδικασία.

Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου I, το συμβαλλόμενο μέρος προς το οποίο απευθύνεται ή θα απευθυνθεί Δικαστική Παραγγελία.

Κωδικοαποκωδικοποιητής

Ο κωδικοαποκωδικοποιητής (κωδικοποιητής-αποκωδικοποιητής) είναι συσκευή η οποία συμπιέζει τα ηχητικά και οπτικά σήματα σε έναν τόπο σε ψηφιακό σήμα το οποίο μεταδίδεται σε άλλο τόπο, όπου μετατρέπεται εκ νέου σε αναγνώσιμο οπτικοακουστικό μορφότυπο.³⁵

Μάρτυρας

Για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού, ο όρος «μάρτυρας» περιλαμβάνει αμφοτέρους τους διαδίκους καθώς και τρίτους από τους οποίους πρόκειται να ληφθούν καταθέσεις.

Πίνακας κατάστασης

Επικαιροποιημένος κατάλογος των συμβαλλόμενων μερών, τον οποίο τηρεί το Μόνιμο Γραφείο βάσει πληροφοριών που λαμβάνει από τον θεματοφύλακα. Ο πίνακας κατάστασης διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence» (< www.hcch.net >), μαζί με εξηγήσεις σχετικά με την ανάγνωση και την ερμηνεία του.

Ο πίνακας κατάστασης περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με κάθε συμβαλλόμενο μέρος, όπως:

- α) την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Σύμβασης για το συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος·
- β) τη μέθοδο συμμετοχής στη Σύμβαση (π.χ. υπογραφή/κύρωση, προσχώρηση ή διαδοχή)·
- γ) για τα συμβαλλόμενα μέρη που συμμετέχουν μέσω προσχώρησης, αν η προσχώρηση έγινε

³⁵ M. Dunn και R. Norwick (ό.π. υποσημείωση 20), σ. 2· M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 5.

- δεκτή από άλλα συμβαλλόμενα μέρη·
- δ) τυχόν επεκτάσεις εφαρμογής της Σύμβασης·
 - ε) τις ορισθείσες βάσει της Σύμβασης αρχές (π.χ. κεντρικές αρχές)· και
 - στ) τυχόν επιφυλάξεις, κοινοποιήσεις ή άλλες δηλώσεις οι οποίες διατυπώθηκαν ή πραγματοποιήθηκαν βάσει της Σύμβασης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ως άνω ζητήματα, βλ. εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων.³⁶

Πρόξενος

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου II, ο όρος «πρόξενος» παραπέμπει σε προξενικές και διπλωματικές αρχές.

Προξενική αρχή

Για τους σκοπούς του κεφαλαίου II, πρόσωπο ορισμένο για τη διεξαγωγή αποδείξεων (βλ. ειδικότερα άρθρα 15 και 16). Χάριν ευκολίας, στον παρόντα οδηγό, ο όρος «πρόξενος» παραπέμπει τόσο σε προξενικές όσο και σε διπλωματικές αρχές.

Προφίλ χώρας

Απάντηση στο ερωτηματολόγιο για τα *προφίλ χωρών* που διένειμε το Μόνιμο Γραφείο στα συμβαλλόμενα μέρη το 2017, με σκοπό να συμπληρώσει τις γενικότερες πληροφορίες που παρέχονται στον παρόντα οδηγό. Τα επιμέρους «προφίλ χώρας», καθώς και η συλλογή όλων των απαντήσεων («Synopsis of Responses») διατίθενται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence»: < www.hcch.net >. Οι παραπομπές σε «ερώτηση» στον παρόντα οδηγό είναι παραπομπές σε ερωτήσεις του ερωτηματολογίου για τα *προφίλ χωρών*.

Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων (ή Σύμβαση)

Διεθνής σύμβαση η οποία καταρτίστηκε και εγκρίθηκε υπό την αιγίδα της HCCH, της οποίας ο πλήρης τίτλος είναι *Σύμβαση της 18ης Μαρτίου 1970 για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στην αλλοδαπή σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις*. Το πλήρες κείμενο της Σύμβασης παρατίθεται στο **παράρτημα V** και είναι επίσης διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της HCCH ενότητα «Evidence»: < www.hcch.net >.

Συμπεράσματα και συστάσεις (ή «C&R»)

Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις διαφόρων συνεδριάσεων της HCCH. Στον παρόντα οδηγό, οι περισσότερες παραπομπές αφορούν τα C&R της Ειδικής Επιτροπής για την πρακτική λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων και συνοδεύονται από το έτος της σχετικής συνεδρίασης (π.χ. «2014 SC C&R» είναι παραπομπή στα συμπεράσματα και στις συστάσεις που εγκρίθηκαν στη συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής του 2014). Όλα τα σχετικά συμπεράσματα και οι συστάσεις της

³⁶ Ό.π. υποσημείωση 29.

Ειδικής Επιτροπής αναπαράγονται στο **παράρτημα VI** και είναι επίσης διαθέσιμα στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence»: < www.hcch.net >. Γίνεται επίσης παραπομπή σε C&R άλλων συνεδριάσεων της HCCH, όπως η ετήσια συνεδρίαση του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής.

Τεχνολογία βιντεοσύνδεσης (γνωστή επίσης ως τεχνολογία βιντεοδιάσκεψης)

Τεχνολογία η οποία καθιστά δυνατή την ταυτόχρονη αλληλεπίδραση δύο ή περισσότερων τοποθεσιών μέσω αμφίδρομης μετάδοσης εικόνας και ήχου. Επισημαίνεται ότι, για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού, ο όρος «βιντεοσύνδεση» περιλαμβάνει τις διάφορες τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται προκειμένου να καταστούν δυνατές η βιντεοδιάσκεψη, οι εξ αποστάσεως παραστάσεις ή οποιαδήποτε άλλη μορφή βιντεοπαρουσίας.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον όρο «βιντεοσύνδεση», βλ. ανωτέρω ενότητα με τίτλο «**Τι είναι η βιντεοσύνδεση**;».

Τομέας τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (ITU-T)

Τομέας της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών, υπεύθυνος για «[τη συγκέντρωση] εμπειρογνομόνων από ολόκληρο τον κόσμο για την ανάπτυξη διεθνών προτύπων γνωστών ως συστάσεις ITU-T, τα οποία λειτουργούν ως καθοριστικά στοιχεία στην παγκόσμια υποδομή τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών»³⁷.

Υπόδειγμα εντύπου

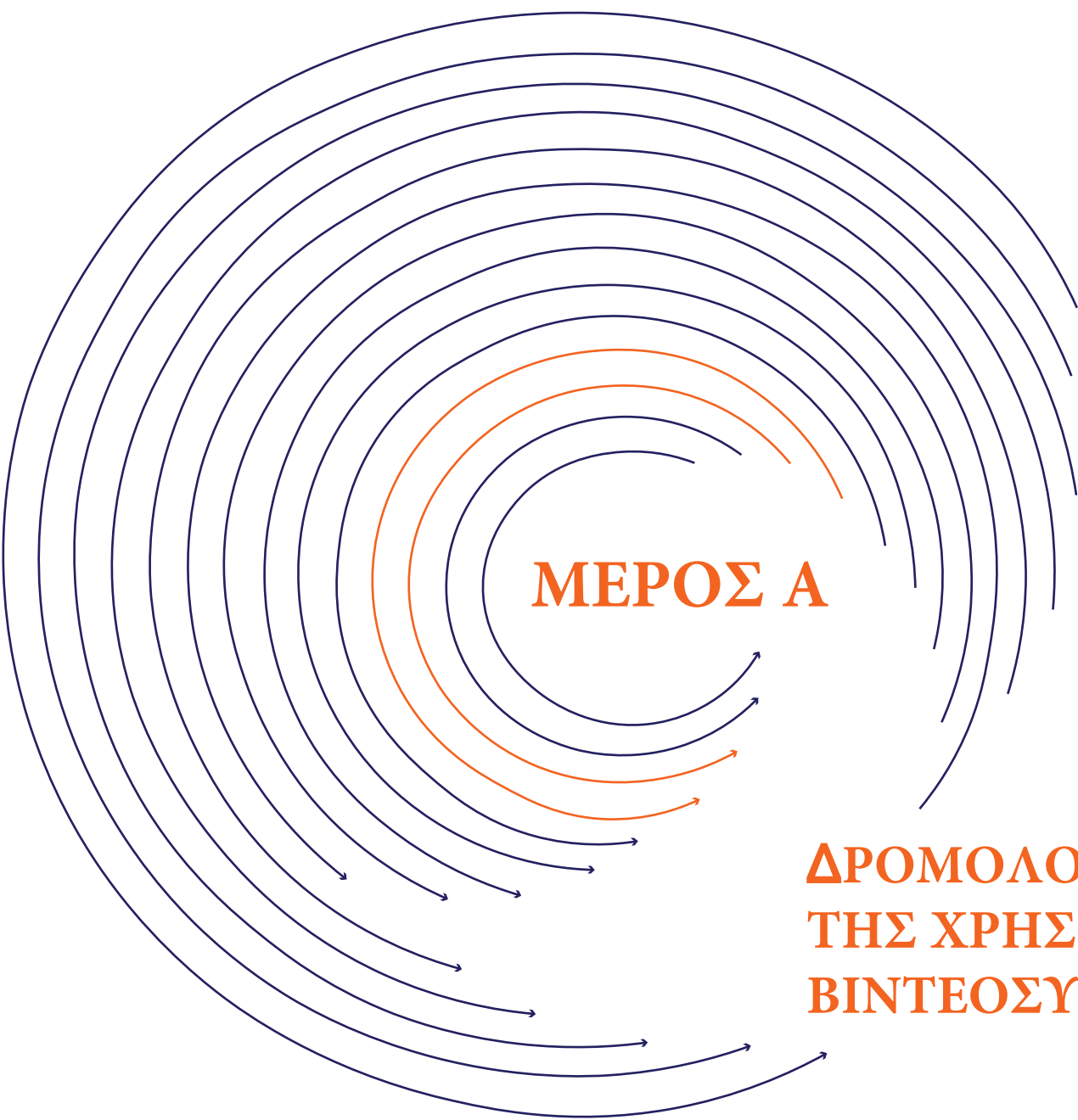
Το υπόδειγμα εντύπου Δικαστικής Παραγγελίας, το οποίο συνέστησε η Ειδική Επιτροπή. Εκδόσεις του υποδείγματος εντύπου προς συμπλήρωση διατίθενται, τόσο στην αγγλική όσο και στη γαλλική γλώσσα, στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence»: < www.hcch.net >. Αντίγραφο του υποδείγματος εντύπου με οδηγίες για τη συμπλήρωσή του παρέχεται επίσης στο παράρτημα 4 του εγχειριδίου σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων.

Ψηφιακό δίκτυο ενοποιημένων υπηρεσιών (ISDN)

Κατά τη Διεθνή Ένωση Τηλεπικοινωνιών, το ISDN ορίζεται ως ένα είδος «[δικτύου το οποίο παρέχει ή υποστηρίζει ένα εύρος διαφορετικών υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών] και το οποίο παρέχει ψηφιακές συνδέσεις μεταξύ διεπαφών χρηστών-δικτύων»³⁸.

³⁷ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ITU-T, βλ. την ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.itu.int/en/ITU-T/about/Pages/default.aspx> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

³⁸ Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών, «I.112: Vocabulary of terms for ISDNs», 1993, σ. 6, διατίθεται στη διεύθυνση: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-I.112-199303-I> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020]. Βλ. επίσης, κατωτέρω, υποσημείωση 37 για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ITU-T.

ΜΕΡΟΣ Α

**ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ
ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ**

- A1 ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
- A2 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ I
- A3 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ II

A1 ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

22. Όπως προεκτέθηκε στην εισαγωγή, παρότι η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν περιέχει καμία συγκεκριμένη μνεία σε σύγχρονες τεχνολογίες όπως η βιντεοσύνδεση, έχει διαπιστωθεί από μακρού ότι η χρήση της τεχνολογίας για την παροχή συνδρομής στην αποτελεσματική λειτουργία της Σύμβασης επιτρέπεται, ακόμη και παροτρύνεται.³⁹ Η χρήση βιντεοσύνδεσης μπορεί να επιτραπεί τόσο κατά την εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι όσο και κατά την εκτέλεση κλήσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου ΙΙ της Σύμβασης. Ειδικότερα, βιντεοσύνδεση μπορεί να χρησιμοποιηθεί στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- για να διευκολυνθεί η παρουσία και/ή η συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και δικαστών στη διεξαγωγή αποδείξεων ή
- για να διευκολυνθεί η ίδια η διεξαγωγή αποδείξεων (τόσο άμεση όσο και έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων).

Για αναλυτικότερη επεξήγηση των συγκεκριμένων τρόπων με τους οποίους μπορεί να χρησιμοποιηθεί η βιντεοσύνδεση στο πλαίσιο κάθε κεφαλαίου της Σύμβασης, βλ. Α2 (κεφάλαιο Ι) και Α3 (κεφάλαιο ΙΙ), κατωτέρω.

23. Κύριος σκοπός κάθε χρήσης βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να είναι πάντοτε να διασφαλίζεται ότι η εξέταση μπορεί να διεξαχθεί κατά τρόπο όσο το δυνατόν παρόμοιο με τον τρόπο που θα διεξαγόταν στο ίδιο το δικαστήριο.⁴⁰ Επομένως, για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η χρήση βιντεοσύνδεσης σε συγκεκριμένη περίπτωση θα εξαρτάται από παράγοντες σχετικούς με την απονομή της δικαιοσύνης⁴¹, όπως καθορίζονται από το δικαστήριο, καθώς και από πρακτικούς και τεχνικούς παράγοντες.

24. Οι σχετικοί με την απονομή της δικαιοσύνης παράγοντες ενδέχεται να περιλαμβάνουν αξιολόγηση των συνεπειών της βιντεοσύνδεσης στην αξιοπιστία του μάρτυρα⁴², λόγω της

³⁹ Βλ. 2003 SC C&R αριθ. 4, 2009 SC C&R αριθ. 55 και 2014 SC C&R αριθ. 20.

⁴⁰ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 15, 17· Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 9· N. Vilela Ferreira κ.ά., *Council Regulation (EC) no 1206/2001: Article 17 and the video conferencing as a way of obtaining direct evidence in civil and commercial matters*, Λισαβόνα, Κέντρο Νομικών Μελετών (*Centro de Estudos Judiciários*), 2010, σ. 14.

⁴¹ Το συμφέρον απονομής της δικαιοσύνης είναι η αρχή που καθοδηγεί τα δικαστήρια όταν αποφασίζουν αν θα επιτρέψουν τη χρήση βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων. Για παράδειγμα, τα δικαστήρια στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν υιοθετήσει την άποψη ότι η βιντεοσύνδεση μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του «υπέρτατου σκοπού» της πολιτικής δικονομίας περί λήψης μέτρων από τα δικαστήρια για την απονομή της δικαιοσύνης. Βλ., π.χ., High Court of Justice Queen's Bench Division in *Rowland v. Bock* [2002] EWHC 692 (QB).

⁴² Ο βαθμός στον οποίο η εκτίμηση της αξιοπιστίας του μάρτυρα ενδέχεται να παρεμποδίζεται λόγω της βιντεοσύνδεσης δεν είναι ζήτημα το οποίο έχει παγιωθεί στη νομολογία. Επομένως, παραμένει σχετικός παράγοντας ο οποίος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τα δικαστήρια και τα πρόσωπα που επιδιώκουν να στηριχθούν στην τεχνολογία. Τα δικαστήρια ορισμένων κρατών έχουν κρίνει ότι η βιντεοσύνδεση δεν έχει σημαντικό αντίκτυπο στην εκτίμηση της αξιοπιστίας. Βλ., π.χ., *In re Rand International Leisure Products, LLC*, αριθ. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634, at *4 (Bankr. E.D.N.Y. 16 Ιουνίου 2010) (Πτωχευτικό Δικαστήριο Ανατολικής Περιφέρειας Νέας Υόρκης, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής), στην οποία το δικαστήριο προσδιόρισε περιορισμένο μόνο αισθητό αντίκτυπο της τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης στην δυνατότητα παρατήρησης της συμπεριφοράς του μάρτυρα και αντεξέτασής αυτού· *Skyrun Light Industry (Hong Kong) Co Ltd v. Swift Resources Ltd* [2017] HKEC 1239 (πρωτοδικείο, ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), στην οποία το δικαστήριο επισήμανε ότι, παρά τα

μειωμένης ικανότητας του υπευθύνου για την εξακρίβωση των πραγματικών περιστατικών να αξιολογήσει τη συμπεριφορά του μάρτυρα ή της έλλειψης της βαρύτητας που προσδίδει στην κατάθεση η φυσική παρουσία στο δικαστήριο. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, οι προβληματισμοί αυτοί ενδέχεται να ξεπεραστούν ή να μειωθούν συν τω χρόνω χάρη στην πρόοδο της τεχνολογίας, την αυξημένη χρήση εξοπλισμού και την επακόλουθη μεγαλύτερη εξοικείωση με τη χρήση του⁴³. Η αποδεικτική αξία της ίδιας της κατάθεσης μπορεί επίσης να θεωρηθεί μειωμένη όταν χρησιμοποιείται βιντεοσύνδεση, ανάλογα με το αν οι σχετικές ποινικές διατάξεις (π.χ. σχετικά με ψευδορκία ή ασέβεια προς το δικαστήριο) είναι εκτελεστές στον τόπο από τον οποίο καταθέτει ο μάρτυρας⁴⁴. Στους πρακτικούς παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη ενδέχεται να καταλέγονται η οργάνωση της πρόσβασης στον εξοπλισμό βιντεοσύνδεσης ή τα έξοδα μίσθωσης και χρήσης εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης. Οι τεχνικοί παράγοντες μπορούν να εκτείνονται από συγκεκριμένα λειτουργικά ζητήματα της σύνδεσης, όπως η διασφάλιση επαρκούς εύρους ζώνης και κατάλληλων ρυθμίσεων δικτύου, έως την πραγματική ποιότητα της εικόνας και του ήχου που μεταδίδονται.

25. Παρ' όλα αυτά, κανένας από τους παράγοντες αυτούς δεν μπορεί να εξεταστεί μεμονωμένα. Η επιτυχημένη χρήση βιντεοσύνδεσης απαιτεί ολιστική προσέγγιση η οποία διασφαλίζει τη συμπληρωματικότητα των νομικών, πρακτικών και τεχνικών παραγόντων που λαμβάνονται υπόψη.⁴⁵ Η παραδοχή ότι παραδοσιακές δικαστικές πρακτικές και διαδικασίες μπορούν κατ' ανάγκη να εφαρμοστούν με τον ίδιο τρόπο σε διαδικασίες στις οποίες γίνεται χρήση βιντεοσύνδεσης υποτιμά σημαντικά τους υφιστάμενους περιορισμούς της τεχνολογίας⁴⁶. Θα πρέπει να γίνουν, μικρότερες ή μεγαλύτερες, προσαρμογές «για τη συνεκτίμηση των περιορισμών που συνεπάγεται η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία και της αλλαγής του περιβάλλοντος που δημιουργείται από την εν λόγω τεχνολογία και τη γεωγραφική απόσταση των συμμετεχόντων»⁴⁷. Επομένως, στον παρόντα οδηγό εξετάζονται οι νομικοί, πρακτικοί και τεχνικοί παράγοντες οι οποίοι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

ενδεχόμενα μειονεκτήματα, δεν υπάρχει κανένα εγγενώς μη δίκαιο στοιχείο στη χρήση βιντεοσύνδεσης για την εξέταση μάρτυρα: *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC 2053 (Ανώτατο Δικαστήριο της Ινδίας), στην οποία το δικαστήριο διατύπωσε την άποψη ότι, όταν η τεχνολογία λειτουργεί αποτελεσματικά, η αξιοπιστία μπορεί να εκτιμηθεί προσηκόντως. Παρόμοια άποψη έχουν διατυπώσει επίσης δικαστήρια μη συμβαλλόμενων μερών στη Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων, όπως του Καναδά: βλ., π.χ., Ανώτατο Δικαστήριο Βρετανικής Κολομβίας στην απόφαση *Slaughter v. Sluys* 2010 BCSC 1576 και Ανώτατο Δικαστήριο Οντάριο στην απόφαση *Chandra v. Canadian Broadcasting Corporation* 2016 ONSC 5385· *Paiva v. Corpening* [2012] ONCJ 88· *Davies v. Clarington* 2011 ONSC 4540. Παρ' όλα αυτά, ο αντίκτυπος της τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης στην εκτίμηση της αξιοπιστίας του μάρτυρα παραμένει αμφιλεγόμενο ζήτημα και τα δικαστήρια άλλων κρατών έχουν τηρήσει πιο επιφυλακτική στάση. Βλ., επ' αυτού, υποσημείωση 55.

⁴³ Μερικοί σχολιαστές παρατήρησαν ότι το πρόβλημα των «μειωμένων προσωπικών αλληλεπιδράσεων» μπορεί να απολέσει σε μεγάλο βαθμό τη σημασία του όταν χρήστες και συμμετέχοντες «συνηθίσουν αυτόν τον τρόπο αλληλεπίδρασης»: M. Dunn και R. Norwick (ό.π. υποσημείωση 20), σ. 16-17, N. Vilela Ferreira κ. ά. (ό.π. υποσημείωση 40), σ. 17-18.

⁴⁴ M. Davies (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 225. Βλ. επίσης, **A2.9** (κεφάλαιο I) και **A3.8** (κεφάλαιο II).

⁴⁵ E. Rowden κ. ά., *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in Court Proceedings*, University of Western Sydney, 2013, σ. 6, 10, 19. Στην έκθεση αυτή περιγράφονται αναλυτικά τα πορίσματα και οι συστάσεις τριτοφύλου έργου σύνδεσης του Australian Research Council (Αυστραλιανού Συμβουλίου Έρευνας) με τίτλο: «Gateways to Justice: improving video-mediated communication for justice participants» (Πύλες για τη δικαιοσύνη: βελτίωση της βιντεοεπικοινωνίας για τους μετέχοντες σε δικαστικές διαδικασίες). Το έργο περιλάμβανε συνολική επισκόπηση της βιβλιογραφίας και της νομοθεσίας, πραγματικές επιτόπιες επισκέψεις καθώς και ημιδομημένο ερωτηματολόγιο σε ελεγχόμενα περιβάλλοντα για την αξιολόγηση διαφόρων παραγόντων και επιδράσεων.

⁴⁶ Βλ. Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 8·

⁴⁷ Στο ίδιο, σ. 7, σημείο 3.15.

A1.1 Νομικές βάσεις

26. Εξαρχής είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι υπάρχουν, γενικά, τρεις νομικές βάσεις, βάσει των οποίων μπορεί να ζητηθεί/επιδιωχθεί η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης:

- Στο πλαίσιο του εσωτερικού δικαίου, βλ. σημεία 27κ. επ.
- Στο πλαίσιο άλλων πράξεων, βλ. σημεία 31κ. επ.
- Στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, βλ. σημεία 34κ. επ.

α. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του εσωτερικού δικαίου

- 1 Δυνάμει του άρθρου 27, η Σύμβαση δεν εμποδίζει τη χρήση εσωτερικού δικαίου για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης βάσει λιγότερο περιοριστικών προϋποθέσεων.
- 2 Πρώτον, οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης επιτρέπεται βάσει του εσωτερικού δικαίου του τόπου στον οποίο εκκρεμεί η διαδικασία.
- 3 Δεύτερον, οι αρχές θα πρέπει να εξακριβώνουν ότι η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης δεν αντιβαίνει στο εσωτερικό δίκαιο του τόπου στον οποίο πρόκειται να διεξαχθεί η αποδεικτική διαδικασία, περιλαμβανομένης τυχόν υφιστάμενης «νομοθεσίας θωράκισης»⁴⁸ ή ποινικής νομοθεσίας.

Βλ. το *προφίλ χώρας* του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

27. Στα κράτη που χρησιμοποιούν βιντεοσύνδεση για διασυνοριακές καταθέσεις μαρτύρων, οι νομικές βάσεις για τη χρήση αυτή, βάσει του εθνικού δικαίου, μπορεί να διαφέρουν. Μερικά κράτη έχουν τροποποιήσει τη νομοθεσία τους ώστε να επιτρέπουν τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης σε εγχώριες και/ή διεθνείς υποθέσεις.⁴⁹ Ενώ άλλα κράτη δεν διαθέτουν

⁴⁸ Η νομοθεσία θωράκισης επιβάλλει ποινές σε όσους ζητούν και/ή κοινοποιούν αποδεικτικά στοιχεία χωρίς προηγούμενη άδεια του συμβαλλόμενου μέρους στο οποίο βρίσκονται τα αποδεικτικά στοιχεία, κατευθύνοντας με τον τρόπο αυτό τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στη χρήση των μέσων που προβλέπονται στη Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων ή άλλη εφαρμοστέα πράξη. Οι κυρώσεις για την παράβαση των διατάξεων αυτών κυμαίνονται από πρόστιμα έως φυλάκιση. Για λεπτομερή εξέταση της χρήσης της νομοθεσίας θωράκισης, βλ. εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), σημείο 26 κ. επ.

⁴⁹ Βλ., π.χ., απαντήσεις στο Part II, ερωτήσεις (α) και (β) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12), απαντήσεις της Αυστραλίας [συμπεριλαμβανομένου, π.χ., του νόμου του 1998 περί αποδείξεων (ακουστικές και οπτικοακουστικές συνδέσεις)] (Νέα Νότια Ουαλία), ο οποίος διευκολύνει τη διεξαγωγή αποδείξεων και την κατάθεση υπομνημάτων μέσω ακουστικών συνδέσεων και οπτικοακουστικών

συγκεκριμένες διατάξεις επ’ αυτού, η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης μπορεί να επιτρέπεται δυνάμει γενικών κανόνων για τη διεξαγωγή αποδείξεων ή άλλης εθνικής νομοθεσίας, μολονότι κυρίως για εγχώριες υποθέσεις⁵⁰.

28. Ένα συμβαλλόμενο μέρος εξέδωσε νομοθεσία για να καταστήσει δυνατή την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης για τη διεξαγωγή

συνδέσεων σε σχέση με διαδικασίες οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίου στην πολιτεία της Νέας Νότιας Ουαλίας)· της Βραζιλίας (η απόφαση αριθ. 105/2010 του εθνικού δικαστικού συμβουλίου καθορίζει κανόνες σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής και τεκμηρίωσης των ακροάσεων μέσω βιντεοσύνδεσης· νόμος 11.419/2006 περί ηλεκτρονικής δικαστικής διαδικασίας· τα άρθρα 236, 385, 453, 461 και 937 του νέου Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπουν τη χρήση βιντεοδιάσκεψης)· της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ) (οι διατάξεις 39 και 70 των κανόνων του Ανώτερου Δικαστηρίου (κεφ. 4Α) και το μέρος VIII της διάταξης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (κεφ. 8) προβλέπουν τη λήψη της κατάθεσης μάρτυρα μέσω «ζωντανής τηλεοπτικής σύνδεσης»)· της Τσεχικής Δημοκρατίας (αναμένεται να ψηφιστεί σύντομα νέα τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, η οποία θα θεσπίσει νέους ειδικούς κανόνες για τη βιντεοσύνδεση)· της Εσθονίας (άρθρο 350 παράγραφος 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας)· της Φινλανδίας (ο Κώδικας Δικαστικής Διαδικασίας 4/1734 προβλέπει τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης σε εγχώριες υποθέσεις)· της Γερμανίας (άρθρο 128α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σχετικά με την εξέταση διαδίκων, μαρτύρων και πραγματοποιημένων με τη χρήση μετάδοσης εικόνας και ήχου)· της Ουγγαρίας (κεφάλαιο III του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και διάταγμα του υπουργού Δικαιοσύνης αριθ. 3/2016 (II.22) σχετικά με τη χρήση τηλεπικοινωνιακού δικτύου κλειστού κυκλώματος σε αστικές διαδικασίες για τους σκοπούς της δίκης και της ακρόασης προσώπων)· του Ισραήλ (άρθρο 13 του διατάγματος για τη διεξαγωγή αποδείξεων του 1971, το οποίο επιτρέπει στο δικαστήριο να διατάξει την εξέταση μάρτυρα εκτός Ισραήλ για σκοπούς απονομής δικαιοσύνης)· της Δημοκρατίας της Κορέας (άρθρα 327-2, 339-3, 340 και 341 του νόμου περί πολιτικής δικονομίας και άρθρα 95-2 και 103-2 του εκτελεστικού κανονισμού του νόμου περί πολιτικής δικονομίας, τα οποία προβλέπουν τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης, εάν το δικαστήριο το κρίνει σκόπιμο· και νόμος περί ειδικών περιπτώσεων που αφορούν δίκες μέσω βιντεοσύνδεσης (νόμος αριθ. 5004 της 6ης Δεκεμβρίου 1995))· της Λετονίας (το άρθρο 703 του νόμου περί πολιτικής δικονομίας και οι εσωτερικοί κανόνες αριθ. 1-2/14 που εξέδωσε το υπουργείο Δικαιοσύνης σχετικά με τη μίσθωση εξοπλισμού βιντεοδιάσκεψης και τις διαδικασίες για τη χρήση σε νομικές διαδικασίες προβλέπουν τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης καθώς και κανόνες σχετικά με τη διερμηνεία και την εξακρίβωση της ταυτότητας των εμπλεκόμενων προσώπων)· της Πολωνίας (άρθρα 235-2, 1131-6 και 1135(2)-4 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης σχετικά με τις συσκευές και τα τεχνικά μέσα που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή αποδείξεων εξ αποστάσεως σε αστικές δίκες, και κανονισμός του υπουργού Δικαιοσύνης σχετικά με τις λεπτομερείς ενέργειες των δικαστηρίων σε περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο διεθνών αστικών και ποινικών διαδικασιών στις διεθνείς σχέσεις)· της Πορτογαλίας (τα άρθρα 456, 486, 502 και 520 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ρυθμίζουν τη συλλογή αποδείξεων μέσω βιντεοδιάσκεψης από πραγματογνώμονες, μάρτυρες και διαδίκους)· της Σιγκαπούρης (άρθρο 4 παράγραφος 1 του νόμου περί αποδείξεων (αστικές δίκες σε άλλες δικαιοδοσίες), κεφάλαιο 98, αναθεωρημένοι νόμοι της Σιγκαπούρης, το οποίο επιτρέπει στο Ανώτερο Δικαστήριο να εκδίδει οποιαδήποτε διάταξη για τη διεξαγωγή αποδείξεων στη Σιγκαπούρη, όπως κρίνει σκόπιμο, περιλαμβανομένης της χρήσης βιντεοσύνδεσης)· της Σλοβενίας (το άρθρο 114α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπει τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοδιάσκεψης, εάν συμφωνούν οι διάδικοι)· των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (το άρθρο 1782 στοιχείο (α) του τίτλου 28 του Κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών προβλέπει ότι περιφερειακό δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών μπορεί να διατάξει μάρτυρα να καταθέσει για την υποβολή της διαδικασίας στην αλλοδαπή, παρότι δεν είναι πιθανό δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών να υποχρεώσει μάρτυρα να καταθέσει άμεσα μέσω βιντεοσύνδεσης σε αλλοδαπό δικαστήριο· η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει τον μάρτυρα που ευρίσκεται στις Ηνωμένες Πολιτείες και είναι διατεθειμένος να καταθέσει να καταθέσει άμεσα μέσω βιντεοσύνδεσης σε αλλοδαπό δικαστήριο [βλ. άρθρο 1782 στοιχείο (b) του τίτλου 28 του Κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών]. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part II, ερώτηση (α). Επιπλέον, τα ακόλουθα κράτη έχουν θεσπίσει δικονομικούς κανόνες στους οποίους εξετάζεται η χρήση βιντεοσύνδεσης τόσο σε εγχώριες όσο και διεθνείς υποθέσεις: Αργεντινή (Acordada 20/13 της 2ας Ιουλίου 2013 – αριθ. πινακίου 2267/13 του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την οποία επιτράπηκε η χρήση βιντεοσύνδεσης όταν η παρουσία του μάρτυρα ή του πραγματογνώμονα στην ακρόαση δεν είναι ενδειγμένη ή όταν ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας αδυνατεί να παρευστεί, και στην οποία θεσπίστηκαν κανόνες για τη χρήση βιντεοσύνδεσης)· Ουρουγουάη (η Acordada 7784 της 10ης Δεκεμβρίου 2013 του Ανωτάτου Δικαστηρίου αναγνωρίζει τη σημασία της χρήσης βιντεοσύνδεσης και καθορίζει ειδικούς κανόνες για τη διεξαγωγή αποδείξεων με τον τρόπο αυτό).

⁵⁰ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Βενεζουέλας, της Βουλγαρίας, της Κίνας (ΕΔΠ Μακάο), της Κροατίας και της Νορβηγίας στο Part II, ερωτήσεις (α) και (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

αποδείξεων, καθώς έχει την άποψη ότι η Σύμβαση δεν προβλέπει τη δυνατότητα αυτή.⁵¹

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διάκριση μεταξύ άμεσης και έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων, βλ. **A1.2** και **παράρτημα II**.

29. Παρά την αυξανόμενη χρήση βιντεοσύνδεσης σε νομικές διαδικασίες παντού στον κόσμο, το συμβαλλόμενο μέρος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο μάρτυρας μπορεί, παρ' όλα αυτά, να προβληματίζεται σχετικά με την κυριαρχία του, καθώς η κατάθεση παρέχεται εν τοις πράγμασι στο έδαφός του για τους σκοπούς δικαστικής διαδικασίας στην αλλοδαπή⁵². Υπ' αυτή την έννοια, η άδεια του ενδιαφερόμενου συμβαλλόμενου μέρους ενδέχεται να απαιτείται σε ορισμένες περιπτώσεις προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εξέταση μέσω βιντεοσύνδεσης, διαδικασία την οποία μπορεί να διευκολύνει η λειτουργία συνθηκών περί δικαστικής συνεργασίας⁵³. Ωστόσο, μερικά συμβαλλόμενα μέρη δεν έχουν καμία αντίρρηση στη χρήση βιντεοσύνδεσης για την εξέταση μάρτυρα στο έδαφός του και θεωρούν ότι αυτό επιτρέπεται βάσει του άρθρου 27 της Σύμβασης⁵⁴.
30. Ανεξάρτητα από το αν απαιτείται άδεια, ενδέχεται να προβλέπονται πρόσθετοι περιορισμοί ειδικά για τη χρήση βιντεοσύνδεσης και, επομένως, είναι σημαντικό να εξετάζονται η σχετική νομοθεσία, η νομολογία, οι κανονισμοί ή τα πρωτόκολλα τα οποία ισχύουν στα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη.⁵⁵ Για παράδειγμα, ενδέχεται να απαιτείται διαταγή δικαστηρίου για τη

⁵¹ Γαλλία (το διάταγμα αριθ. 2017-892 της 6ης Μαΐου 2017 θεσπίζει τη δυνατότητα άμεσης εκτέλεσης δικαστικών παραγγελιών στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις).

⁵² Βλ. επίσης, κατωτέρω, σημείο 66.

⁵³ Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ακόμη και όταν δεν χρησιμοποιείται βιντεοσύνδεση στην εξέταση, η άδεια του ενδιαφερόμενου κράτους ενδέχεται να απαιτείται παρ' όλα αυτά, όπως συμβαίνει στο πλαίσιο του κεφαλαίου II της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (βλ. **A3.2**).

⁵⁴ Βλέπε, π.χ., απαντήσεις στο Part II, ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12), απαντήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής [άρθρο 1782 στοιχείο (b) του τίτλου 28 του Κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών, βλ., ανωτέρω, υποσημείωση 49] και του Ηνωμένου Βασιλείου [άρθρα 1 και 2 του νόμου του 1975 περί αποδείξεων (δίκες σε άλλες δικαιοδοσίες) σχετικά με αίτηση συνδρομής η οποία περιλαμβάνει την εξέταση μάρτυρα, σε συνδυασμό με τον κανόνα πολιτικής δικονομίας 32.3, ο οποίος επιτρέπει τη χρήση βιντεοσύνδεσης].

⁵⁵ Παρά τα πλεονεκτήματα της τεχνολογίας, οι προσεγγίσεις που εφαρμόζονται σε σχέση με τη χρήση βιντεοσύνδεσης διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ συμβαλλόμενων μερών (ενίοτε ακόμη και μεταξύ δικαιοδοσιών στο ίδιο συμβαλλόμενο μέρος). Για παράδειγμα, στην Κίνα (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), το εφετείο αποφάνθηκε στην απόφαση *Raj Kumar Mahajan v. HCL Technologies (Hong Kong) Ltd* 5 HKLRD 119 ότι η απόδειξη μέσω βιντεοσύνδεσης συνιστά «εξαίρεση μάλλον παρά τον κανόνα». Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, το άρθρο 43 στοιχείο (α) των Ομοσπονδιακών κανόνων πολιτικής δικονομίας επιτρέπει τη ζωντανή λήψη κατάθεσης σε δημόσια συνεδρίαση του δικαστηρίου μέσω βιντεοσύνδεσης εφόσον συντρέχει «βάσιμος λόγος σε επιτακτικές περιστάσεις» σε εγχώρια ένδικη διαφορά. Τα δικαστήρια των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής έχουν κρίνει ότι το κριτήριο αυτό πληρούνταν σε πολλές διαφορετικές περιπτώσεις. Βλ., π.χ., περιφερειακό δικαστήριο του Tennessee στην υπόθεση *DynaSteel Corp. v. Durr Systems, Inc.*, αριθ. 2:08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458, at *1 (W.D. Tenn. 26 Ιουνίου 2009) (το οποίο έκρινε ότι αποδείχθηκε «βάσιμος λόγος» όταν ο μη διάδικος μάρτυρας δεν ενέπιπτε στην εξουσία κλήτευσης του δικαστηρίου σε δίκη χωρίς ενόρκους)· περιφερειακό δικαστήριο District of Columbia στην υπόθεση *U.S. v. Philip Morris USA, Inc.*, αριθ. CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681, at *1 (D.D.C. 30 Αυγούστου 2004) (το οποίο επέτρεψε τη βιντεοσύνδεση λόγω πρακτικών δυσχερειών μετακίνησης των μαρτύρων και των δικηγόρων τους από την Αυστραλία στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής)· περιφερειακό δικαστήριο Connecticut *Sawant v. Ramsey*, αριθ. 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450, at *3 (D. Conn. 8 Μαΐου 2012) (το οποίο έκρινε ότι η αδυναμία του μάρτυρα να ταξιδέψει για λόγους υγείας συνιστά «βάσιμο λόγο» και

χρήση βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων⁵⁶. Για ορισμένα συμβαλλόμενα μέρη, η δυνατότητα χρήσης βιντεοσύνδεσης εξαρτάται από την αμοιβαία συγκατάθεση των διαδίκων⁵⁷.

β. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο άλλων πράξεων

4

Καθώς η Σύμβαση δεν θίγει άλλες πράξεις (άρθρο 32), οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν ενδέχεται να υπερισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση οποιαδήποτε άλλη διμερής ή πολυμερής πράξη.

Βλ. το **προφίλ χώρας και/ή το διάγραμμα πρακτικών πληροφοριών** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

«επιτακτικές περιστάσεις»). Επιπλέον, η κατάθεση μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης μπορεί να επιτραπεί μόνο εφόσον έχουν προβλεφθεί κατάλληλες εγγυήσεις. Αυτές περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, το δικαίωμα του δικαστηρίου και των δικηγόρων αμφοτέρων των διαδίκων να υποβάλουν ερωτήσεις και να εξετάσουν τον μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης και την ύπαρξη αρμόδιου λειτουργού για τη λήψη ένορκης κατάθεσης. Βλ., π.χ., *DynaSteel Corporation v. Durr Systems, Inc.* και *Sawant v. Ramsey* (μνημονεύθηκαν ανωτέρω)· *In re Rand International Leisure Products, LLC*, (ό.π. υποσημείωση 42) (στην οποία η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης εξαρτήθηκε από αρκετές πρακτικές και τεχνικές προϋποθέσεις). Η περίπτωση αυτή διαφέρει από την κατάθεση μάρτυρα που είναι διατεθειμένος να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης για χρήση σε αλλοδαπή ένδικη διαφορά, δεδομένου ότι η κατάθεση αυτή συνιστά εξωδικαστική μαρτυρία. Οι καταθέσεις αυτές είναι προσήκουσες και δεν αντίκεινται στη νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών και, επομένως, μπορούν να διευθετηθούν, σε ιδιωτικό πλαίσιο, από τις αλλοδαπές αρχές και τον διατεθειμένο να καταθέσει μάρτυρα στις Ηνωμένες Πολιτείες (βλ. Office of International Judicial Assistance of the U.S. Department of Justice, *OIIA Evidence and Service Guidance* (11 Ιουνίου 2018), διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020]. Δικαστήρια στην Αυστραλία εφάρμοσαν δύο διαφορετικές προσεγγίσεις όταν εξέτασαν το ενδεχόμενο χορήγησης άδειας για τη χρήση βιντεοσύνδεσης για τη λήψη κατάθεσης μάρτυρα και, τελικώς, «την καλύτερη εξυπηρέτηση της απονομής δικαιοσύνης...διαφυλάσσοντας [παράλληλα] τη δίκαιη μεταχείριση των διαδίκων»: *Kirby v. Centro Properties* [2012] FCA 60. Η πρώτη προσέγγιση αναπτύχθηκε καθώς πολλοί δικαστές υιοθέτησαν την τεχνολογία βιντεοσύνδεσης για λόγους ευκολίας, με αποτέλεσμα η βιντεοσύνδεση να επιτρέπεται, εκτός εάν υπάρχουν πειστικοί λόγοι που επιβάλλουν να μην επιτραπεί. Στην υπόθεση *Tetra Pak Marketing Pty Ltd v. Musashi Pty Ltd* [2000] FCA 1261, πραγματογνώμονας μάρτυρας ο οποίος θα παρείχε επιστημονική και ενδεχομένως αμφιλεγόμενη κατάθεση έλαβε άδεια να παραστεί μέσω βιντεοσύνδεσης, καθώς το δικαστήριο έκρινε ότι η βιντεοσύνδεση έπρεπε να επιτραπεί «ελλείψει οποιουδήποτε σημαντικού εμποδίου στη χρήση της σε συγκεκριμένη περίπτωση». Αντιθέτως, σε άλλες περιπτώσεις εφαρμόστηκε πιο επιφυλακτική προσέγγιση, επιβάλλοντας στον αιτούντα να αποδείξει ενεργά τον βάσιμο λόγο για τη χρήση βιντεοσύνδεσης. Στην υπόθεση *Campaign Master (UK) v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)* (2009) 181 FCR 152, το δικαστήριο αρνήθηκε να επιτρέψει τη βιντεοσύνδεση με την αιτιολογία ότι ο μάρτυρας δεν προέβαλε κανέναν λόγο για τη μη εμφάνισή του και η απόδειξη αφορούσε καίριο ζήτημα. Δεν παρασχέθηκε επίσης άδεια βιντεοσύνδεσης στην υπόθεση *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* [2012] FCA 1097, καθώς οι αποδείξεις του μάρτυρα ήταν εξαιρετικά αμφιλεγόμενες και απαιτούνταν διερμηνεία. Οι νομικοί περιορισμοί στη χρήση βιντεοσύνδεσης ενδέχεται να εκτείνονται επίσης στην απαγόρευση της χρήσης βιντεοσύνδεσης όταν οι διαθέσιμες εγκαταστάσεις δεν πληρούν τις απαιτούμενες τεχνικές προδιαγραφές: βλ., π.χ., Αυστραλία, *νόμος του 1958 περί απόδειξης (διάφορες διατάξεις)* (Βικτόρια) s 42G, ο οποίος προβλέπει τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου το δικαστήριο να επιτρέψει ενδεχομένως την κατάθεση μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης. Για περισσότερα τεχνικά ζητήματα και ζητήματα ασφάλειας, βλ. **Μέρος Γ**.

⁵⁶ Βλ. Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part II, ερωτήσεις (a) και (b).

⁵⁷ Στο ίδιο, Part IV, ερώτηση (e): μόνο μικρός αριθμός κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι απαιτούν τη συγκατάθεση των διαδίκων για τη χρήση βιντεοσύνδεσης για τη διεξαγωγή αποδείξεων.

31. Αρκετές πράξεις σε διμερές, περιφερειακό και πολυμερές επίπεδο περιέχουν ρητή πρόβλεψη για τη χρήση βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε περιπτώσεις δικαστικής συνεργασίας (ήτοι όταν οι αρχές στον τόπο στον οποίο διεξάγεται η διαδικασία υποβάλλουν αίτημα συνδρομής στις αρχές στον τόπο στον οποίο ευρίσκεται ο μάρτυρας για την εν λόγω διεξαγωγή αποδείξεων).
32. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων πράξεων είναι τα ακόλουθα:
- ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (κανονισμός της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων)⁵⁸
 - η Ιβηροαμερικανική Σύμβαση του 2010 για τη χρήση βιντεοδιάσκεψης στη διεθνή συνεργασία μεταξύ δικαστικών συστημάτων και το πρόσθετο πρωτόκολλο αυτής του 2010 σχετικά με τα έξοδα, τη χρήση γλωσσών και τη διαβίβαση αιτημάτων⁵⁹
 - η Συμφωνία του 2008 μεταξύ της Κυβέρνησης της Αυστραλίας και της Κυβέρνησης της Νέας Ζηλανδίας σχετικά με τις διαδικασίες του διατασμανικού δικαστηρίου και την κανονιστική εκτέλεση.⁶⁰
33. Στις πράξεις αυτές, συνήθως η χρήση βιντεοσύνδεσης είτε αναγνωρίζεται απλώς ως ενδεχόμενο μέσο διεξαγωγής αποδείξεων⁶¹ είτε ρυθμίζεται με πιο υποχρεωτικούς όρους⁶². Όπως προεκτέθηκε, είναι σημαντικό ότι, βάσει του άρθρου 32, η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν θίγει άλλες συμφωνίες οι οποίες ισχύουν μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών⁶³.

⁵⁸ Άρθρο 10 παράγραφος 4 και άρθρο 17 παράγραφος 4. Ο κανονισμός της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες της ΕΕ (εκτός της Δανίας). Για ένα ακόμη ευρωπαϊκό παράδειγμα παραπομπής στη χρήση βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων, μολονότι στο πλαίσιο πιο περιορισμένου τομέα, βλ., π.χ.: κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών, άρθρο 9 παράγραφος 1.

⁵⁹ Άρθρο 3 παράγραφος 1 (στο εξής: Ιβηροαμερικανική Σύμβαση του 2010 για τη χρήση βιντεοδιάσκεψης). Κατά τον χρόνο που γράφονταν αυτές οι γραμμές, η εν λόγω Σύμβαση και το πρόσθετο πρωτόκολλο αυτής ίσχυαν μεταξύ της Δομινικανής Δημοκρατίας, του Ισημερινού, της Ισπανίας, της Κόστα Ρίκα, του Μεξικού, του Παναμά και της Παραγουάης.

⁶⁰ Άρθρο 11 (στο εξής: Διατασμανική Συμφωνία του 2008), το πλήρες κείμενο της οποίας διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/ATS/2013/32.html> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020]. Αμφότερα τα κράτη θέσπισαν εκτελεστική νομοθεσία, αντιστοίχως ως εξής: Νόμος του 2010 περί διατασμανικών διαδικασιών (Cth) (Αυστραλία)· Νόμος του 2010 περί διατασμανικών διαδικασιών (Νέα Ζηλανδία).

⁶¹ Βλ., π.χ. άρθρο 3 παράγραφος 1 της Ιβηροαμερικανικής Σύμβασης για τη χρήση βιντεοδιάσκεψης και άρθρο 11 παράγραφος 1 της Διατασμανικής Συμφωνίας του 2008.

⁶² Άρθρο 17 παράγραφος 4 του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων.

⁶³ Σε σχέση με τον κανονισμό της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, και όπως επισημαίνεται στο εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), σημείο 435, «[γ]ια την ακρίβεια, ο κανονισμός δεν επιτίπτει στον κανόνα της “υποχώρησης” του άρθρου 32 της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Ωστόσο, από την άποψη του δικαίου της ΕΕ, ο κανονισμός υπερισχύει της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ που είναι μέρη αυτής [με την επισημάνση επίσης ότι δεν είναι όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης], αλλά μόνο ως προς το πεδίο εφαρμογής του (άρθρο 21 παράγραφος 1 του κανονισμού)».

γ. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων

- 5 Ούτε το πνεύμα ούτε το γράμμα της Σύμβασης συνιστά εμπόδιο στη χρήση νέων τεχνολογιών, και η λειτουργία της Σύμβασης μπορεί να επωφεληθεί από τη χρήση τους⁶⁴.
- 6 Οι απόψεις δίστανται μεταξύ των συμβαλλομένων μερών όσον αφορά τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της Σύμβασης (ήτοι αν η Σύμβαση πρέπει να εφαρμόζεται οσάκις πρόκειται να διεξαχθεί αποδεικτική διαδικασία στην αλλοδαπή, είτε διά ζώσης είτε μέσω βιντεοσύνδεσης). Ανεξάρτητα από αυτή την ασυμφωνία απόψεων, η Ειδική Επιτροπή συνέστησε στα συμβαλλόμενα μέρη να δίνουν προτεραιότητα στη Σύμβαση όταν αναζητούν αποδείξεις στην αλλοδαπή (αρχή της πρώτης λύσης)⁶⁵.
- 7 Γενικά, η εφαρμογή της Σύμβασης ή άλλων εφαρμοστέων συνθηκών συνάδει με τις διατάξεις νομοθεσίας θωράκισης⁶⁶.

34. Η διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή με τη χρήση βιντεοσύνδεσης εξετάστηκε από την Ειδική Επιτροπή στις συνεδριάσεις της το 2009 και το 2014. Η Ειδική Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι βιντεοσύνδεση μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την παροχή συνδρομής κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων όπως καθορίζεται κατωτέρω:

⁶⁴ Βλ. 2003 SC C&R αριθ. 4. Βλ. επίσης, π.χ., 2009 SC C&R αριθ. 55 και 2014 SC C&R αριθ. 20.

⁶⁵ Για διεξοδική εξέταση της αρχής αυτής και του ιστορικού της, βλ. εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), σημεία 19-25.

⁶⁶ Βλ. επίσης, ανωτέρω, υποσημείωση 48. Μερικά συμβαλλόμενα μέρη έχουν θεσπίσει νομοθεσία θωράκισης ώστε η διεξαγωγή αποδείξεων στο έδαφός τους για χρήση σε διαδικασίες στην αλλοδαπή να μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο βάσει της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (ή βάσει άλλης εφαρμοστέας συνθήκης). Πρόσφατο παράδειγμα θα μπορούσε να είναι ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), βλ. ιδίως άρθρο 48, κατά το οποίο «[κ]άθε απόφαση δικαστηρίου και κάθε απόφαση διοικητικής αρχής τρίτης χώρας που απαιτεί από υπεύθυνο επεξεργασίας ή εκτελούντα την επεξεργασία να διαβιβάσει ή να κοινοποιήσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να αναγνωρισθεί ή να είναι εκτελεστή καθ' οιονδήποτε τρόπο μόνο εάν βασίζεται σε διεθνή συμφωνία, όπως σύμβαση αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, που ισχύει μεταξύ της αιτούσας τρίτης χώρας και της Ένωσης ή κράτους μέλους [...]».

	Κατάσταση	Άρθρα της Σύμβασης
Κεφάλαιο I	Παρουσία και συμμετοχή στην εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας Όταν οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους και/ή δικαστές της αιτούσας αρχής βρίσκονται στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας και επιθυμούν να παραστούν μέσω βιντεοσύνδεσης κατά τη κατάθεση και/ή να συμμετάσχουν στην εξέταση του μάρτυρα Εγκαθίδρυση βιντεοσύνδεσης μεταξύ: - της τοποθεσίας στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας (π.χ. χώρος της αιτούσας αρχής)· και - της τοποθεσίας στην οποία εκτελείται η Δικαστική Παραγγελία (π.χ. δικαστήριο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία). Αρμόδια αρχή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία (ήτοι η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση) προβαίνει στην εξέταση εφαρμόζοντας τον τύπο και τη διαδικασία βάσει του δικαίου του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, με την επιφύλαξη τυχόν ειδικού τύπου ή διαδικασίας που ζητεί η αιτούσα αρχή⁶⁷. <i>Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας η οποία αφορά βιντεοσύνδεση, βλ. Α2.1. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την παράσταση (και τη δυναμική συμμετοχή) μέσω βιντεοσύνδεσης, στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και/ή δικαστών ειδικότερα, βλ. Α2.5.</i>	Κεφάλαιο I (Άρθρα 7, 8 και 9)

67

Κατά τη συνεδρίαση, το 2014, της Ειδικής Επιτροπής για την πρακτική λειτουργία των Συμβάσεων της HCCH σχετικά με τις επιδόσεις, τη διεξαγωγή αποδείξεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη δεν εξετάστηκε ειδικά η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, ήτοι, όταν η αιτούσα αρχή ζητεί, ως ειδική διαδικασία, να διενεργηθεί η εξέταση από δικαστή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας. Αυτό διαφέρει από τη διεξαγωγή της εξέτασης από τον δικαστή ο οποίος είναι ορισμένο εντεταλμένο πρόσωπο στο πλαίσιο του κεφαλαίου II.

	Κατάσταση	Άρθρα της Σύμβασης
Κεφάλαιο II	Λήψη κατάθεσης από πρόξενο ή εντεταλμένο πρόσωπο⁶⁸ Όταν ο πρόξενος ο οποίος εκπροσωπεί το αιτούν κράτος ασκώντας τα καθήκοντά του στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ή δεόντως ορισμένο εντεταλμένο πρόσωπο, χρησιμοποιεί βιντεοσύνδεση για τη λήψη κατάθεσης από πρόσωπο ευρισκόμενο στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Εγκαθίδρυση βιντεοσύνδεσης μεταξύ: - της τοποθεσίας στην οποία βρίσκεται ο πρόξενος (π.χ. πρεσβεία ή προξενείο στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση) ή στην οποία λειτουργεί το εντεταλμένο πρόσωπο (π.χ. δικαστήριο στο αιτούν κράτος) και - της τοποθεσίας στην οποία βρίσκεται ο μάρτυρας στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (π.χ. γραφείο ή δικαστήριο). Ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο προβαίνει στην εξέταση σύμφωνα με το δίκαιο και τις διαδικασίες του κράτους του, εκτός εάν αυτό δεν επιτρέπεται βάσει της νομοθεσίας του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Δικαστής του δικαστηρίου του αιτούντος κράτους (ή άλλο δεόντως ορισμένο πρόσωπο) που ενεργεί ως εντεταλμένο πρόσωπο βάσει του άρθρου 17, ο οποίος βρίσκεται σε ένα συμβαλλόμενο μέρος, δύναται να εξετάσει μέσω βιντεοσύνδεσης πρόσωπο το οποίο βρίσκεται σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος. <i>Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση παραγγελίας βάσει του κεφαλαίου II η οποία αφορά βιντεοσύνδεση, βλ. A3.1 κ. επ. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την παράσταση (και τη δυναμική συμμετοχή) μέσω βιντεοσύνδεσης, στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, των διαδικιών, των εκπροσώπων τους και/ή δικαστών ειδικότερα, βλ. A3.4.</i>	Κεφάλαιο II (Άρθρα 15, 16, 17 και 21)

⁶⁸ Βάσει του άρθρου 33 της Σύμβασης, κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει το δικαίωμα να αποκλείσει συνολικά ή εν μέρει την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου II. Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. πίνακα κατάστασης της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

Άλλες συνθήκες ή νόμος ή εσωτερικό εθνικό δίκαιο	Άλλες μέθοδοι διεξαγωγής αποδείξεων (βλ. Α1.1) Συμβαλλόμενο μέρος δύναται να επιτρέπει, σύμφωνα με τους νόμους του ή το εσωτερικό εθνικό δίκαιό του, μεθόδους συλλογής αποδεικτικών στοιχείων άλλες από εκείνες που προβλέπονται στη Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν θίγει άλλες συμφωνίες οι οποίες περιέχουν διατάξεις σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή.	Άρθρο 27 στοιχείο γ) και άρθρο 32
--	---	-----------------------------------

35. Όπως προεκτέθηκε, η Σύμβαση επιδιώκει την αρμονική λειτουργία της με άλλες πράξεις και με το εσωτερικό δίκαιο που προβλέπουν πιο ευνοϊκούς και λιγότερο περιοριστικούς κανόνες διεθνούς δικαστικής συνεργασίας κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων, περιλαμβανομένης της χρήσης βιντεοσύνδεσης για την εξέταση μαρτύρων στην αλλοδαπή. Ως εκ τούτου, η Σύμβαση δεν θίγει τη χρήση διμερών, περιφερειακών ή πολυμερών πράξεων (άρθρο 32), όπως ο κανονισμός της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, η Ιβηροαμερικανική Σύμβαση του 2010 για τη χρήση βιντεοδιάσκεψης στη διεθνή συνεργασία μεταξύ δικαστικών συστημάτων και το πρόσθετο πρωτόκολλο αυτής ή η Διατασμανική Συμφωνία του 2008, ούτε εμποδίζει συμβαλλόμενο μέρος να επιτρέπει, σύμφωνα με τους νόμους ή το εσωτερικό εθνικό δίκαιό του, τη διεξαγωγή αποδείξεων στο έδαφός του μέσω βιντεοσύνδεσης [άρθρο 27 στοιχείο γ)].

A1.2 Άμεση κατά έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων

8 Οι απόψεις δίστανται μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών όσον αφορά το αν επιτρέπεται η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων επιτρέπεται στον τόπο στον οποίο βρίσκονται οι αποδείξεις προτού υποβάλουν Δικαστική Παραγγελία για τον σκοπό αυτό.

Βλ. το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

9 Βάσει του κεφαλαίου II της Σύμβασης, το εντεταλμένο πρόσωπο δύναται να προβεί σε διεξαγωγή αποδείξεων στο αιτούν κράτος ή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, με την επιφύλαξη τυχόν προϋποθέσεων οι οποίες προσδιορίζονται στη χορηγούμενη άδεια. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση διατύπωσε επιφύλαξη βάσει του άρθρου 18 της Σύμβασης.

Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. **πίνακα κατάστασης** της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

10 Βάσει του κεφαλαίου II της Σύμβασης, ο πρόξενος δύναται να λάβει μέσω βιντεοσύνδεσης τις καταθέσεις μαρτύρων/πραγματογνωμόνων οι οποίοι βρίσκονται σε απομακρυσμένη τοποθεσία ή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, με την επιφύλαξη τυχόν προϋποθέσεων οι οποίες προσδιορίζονται στη χορηγούμενη άδεια. Οι αρχές θα πρέπει να εξακριβώσουν αν αυτό επιτρέπεται στο συμβαλλόμενο κράτος.

11 Ανεξάρτητα από την άμεση ή έμμεση διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας, οι διάδικοι και οι εκπρόσωποι μπορούν να παραστούν μέσω βιντεοσύνδεσης.

36. Με την αυξανόμενη χρήση της βιντεοσύνδεσης και την ευχέρεια της διασυνοριακής διεξαγωγής αποδείξεων, έχουν αναδειχθεί δύο διαφορετικές πρακτικές για τη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή. Η αποδεικτική διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί «άμεσα» ή «έμμεσα» ανάλογα με την αρχή η οποία τη διεξάγει⁶⁹. Η διάκριση δεν έχει μόνο σημασιολογικό χαρακτήρα, αλλά έχει επίσης σημαντικές συνέπειες στην πράξη.
37. Γενικά, οι ισχύουσες πράξεις προβλέπουν τη χρήση βιντεοσύνδεσης για την εξέταση μαρτύρων στην αλλοδαπή με δύο τρόπους, «άμεσα» και «έμμεσα»:
- α. η αρχή ενώπιον της οποίας εκκρεμεί η διαδικασία (ή δικαστής της εν λόγω αρχής ή εκπρόσωπος) εξετάζει τον μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης με την άδεια και τη συνδρομή αρχής του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο μάρτυρας – υπ' αυτή την έννοια, η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται «άμεσα» μέσω βιντεοσύνδεσης⁷⁰ και
 - β. αρχή του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο μάρτυρας εξετάζει τον μάρτυρα και επιτρέπει στο αιτούν δικαστήριο (καθώς και στους διαδίκους και/ή τους εκπροσώπους τους) να «παρίστανται» και/ή να συμμετέχουν στην εξέταση (πλην όμως όχι να διενεργούν την εξέταση) μέσω βιντεοσύνδεσης – υπ' αυτή την έννοια, η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται «έμμεσα» μέσω βιντεοσύνδεσης.⁷¹
38. Όπως προαναφέρθηκε, ευλόγως η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν περιέχει καμία μνεία σε βιντεοσύνδεση ή στη δυνατότητα άμεσης διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, δεδομένου ότι καταρτίστηκε σε εποχή κατά την οποία η πληροφορική και τα παγκόσμια αεροπορικά ταξίδια βρίσκονταν σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης και η έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων αποτελούσε τον κανόνα. Επιπλέον, οι συντάκτες της δεν μπορούσαν να

⁶⁹ Για περαιτέρω εξέταση της διάκρισης μεταξύ άμεσης και έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο άλλων πράξεων, βλ. οδηγό για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 6, 9-10.

⁷⁰ Η προσέγγιση αυτή εφαρμόζεται στην Ιβηροαμερικανική Σύμβαση για τη χρήση βιντεοδιάσκεψης (ιδίως άρθρο 5) και στο άρθρο 17 παράγραφος 4 του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων.

⁷¹ Κανονισμός της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, άρθρα 10-12.

προβλέψουν ότι, στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, η αποδεικτική διαδικασία θα διεξαγόταν τελικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης από εντεταλμένα πρόσωπα ευρισκόμενα στο αιτούν κράτος.

39. Συναφώς, τίθεται το ζήτημα αν η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων επιτρέπει την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου I. Ενώ η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων επιτρέπεται στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, είναι συζητήσιμο αν επιτρέπεται στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης. Από τη στενή ερμηνεία του άρθρου 1 της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν φαίνεται να προκύπτει ότι το κεφάλαιο I επιτρέπει την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων, δεδομένου ότι μνημονεύει ρητώς την αίτηση δικαστικής αρχής ενός συμβαλλόμενου μέρους προς την αρμόδια αρχή άλλου συμβαλλόμενου μέρους να προβεί σε διεξαγωγή αποδείξεων. Ως εκ τούτου, ενώ μερικά συμβαλλόμενα μέρη επιτρέπουν την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, άλλα ενδέχεται να θεωρούν ότι οι διατάξεις της συνιστούν νομικό εμπόδιο και, επομένως, ότι η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του κεφαλαίου I της Σύμβασης.
40. Από τα προφίλ χώρας προκύπτει ότι τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι σχεδόν εξίσου μοιρασμένα όσον αφορά τη δυνατότητα διεξαγωγής άμεσης αποδεικτικής διαδικασίας μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης. Δεν υπάρχει σαφής τάση επ' αυτού. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι πολλά ευρωπαϊκά κράτη, καθώς και η Νότια Αφρική και το Ισραήλ, είναι της άποψης ότι η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης μπορεί να επιτρέπεται στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, ενώ τα περισσότερα κράτη της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας, καθώς και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, έχουν αντίθετη άποψη⁷².
41. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω στην ενότητα A1.1 υπό β) σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του εσωτερικού δικαίου, ένα συμβαλλόμενο μέρος εξέδωσε νομοθεσία για να καταστήσει δυνατή την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, καθώς έχει την άποψη ότι η Σύμβαση δεν προβλέπει τη δυνατότητα αυτή⁷³.
42. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, το εντεταλμένο πρόσωπο, το οποίο διορίζει γενικά το αιτούν κράτος προβαίνει στην εξέταση του μάρτυρα/πραγματογνώμονα. Στις περιπτώσεις αυτές, θεωρείται ότι η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται «άμεσα». Όπως προαναφέρθηκε, η Ειδική Επιτροπή έχει δεχθεί ότι το εντεταλμένο πρόσωπο δύναται να διεξαγάγει την αποδεικτική διαδικασία μέσω βιντεοσύνδεσης είτε από το αιτούν κράτος είτε από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
43. Επιπλέον, σε σχέση με διπλωματικές ή προξενικές αρχές, ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις (π.χ. σε γεωγραφικά εκτεταμένες περιοχές) στις οποίες ο πρόξενος θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει βιντεοσύνδεση για να εξετάσει μάρτυρα ο οποίος ευρίσκεται σε (απομακρυσμένη) τοποθεσία εντός του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
44. Ενδεικτικά, στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι δυνατότητες σε σχέση με τη διεξαγωγή

⁷² Βλέπε απαντήσεις στο Part V, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12). Κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τα οποία θεωρούν ότι η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων επιτρέπεται στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης: Γαλλία, Ελλάδα, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία και Ουαλία), Ισραήλ, Κίνα (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), Κύπρος, Μάλτα, Νότια Αφρική, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σιγκαπούρη, Σλοβενία, Σουηδία, Φινλανδία.

Κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τα οποία θεωρούν ότι η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων δεν επιτρέπεται στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης: Βενεζουέλα, Βραζιλία, Γερμανία, Ελβετία, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Κίνα (ΕΔΠ Μακάο), Κροατία, Κορέα (Δημοκρατία της), Λετονία, Λευκορωσία, Λιθουανία, Μεξικό, Ουγγαρία, Τσεχική Δημοκρατία.

⁷³ Γαλλία (διάταγμα αριθ. 2017-892 της 6ης Μαΐου 2017) (ό.π. υποσημείωση 51).

αποδείξεων στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων:

	Πρακτική εφαρμογή	Άρθρα της Σύμβασης
Κεφάλαιο I	Έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων (Άμεση διεξαγωγή αποδείξεων βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο, διαθέσιμη μόνο σε ορισμένα συμβαλλόμενα μέρη)	Κεφάλαιο I (Άρθρο 9 πρώτο και δεύτερο εδάφιο)
Κεφάλαιο II	Άμεση διεξαγωγή αποδείξεων Τα εντεταλμένα πρόσωπα μπορούν να διεξαγάγουν την αποδεικτική διαδικασία μέσω βιντεοσύνδεσης από το αιτούν κράτος ή το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Οι πρόξενοι , λόγω της φύσης των καθηκόντων τους, τεκμαίρεται ότι θα βρίσκονται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, από το οποίο θα διεξαγάγουν την αποδεικτική διαδικασία μέσω βιντεοσύνδεσης.	Κεφάλαιο II (Άρθρα 15, 16 και 17)
Νόμος ή εσωτερικό εθνικό δίκαιο	Άμεση και έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων	Άρθρο 27 στοιχεία β) και γ) και άρθρο 32

45. Όπως προαναφέρθηκε, ενώ το κεφάλαιο I της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν φαίνεται να επιτρέπει την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων, η τρέχουσα τάση σε υφιστάμενες πράξεις σχετικά με τη βιντεοσύνδεση είναι να επιτρέπεται βάσει διατάξεων παρόμοιων με αυτές του κεφαλαίου I (πιθανώς για λόγους αυξημένης αποτελεσματικότητας) εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες *νομικές εγγυήσεις*. Οι εγγυήσεις αυτές περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, τα εξής⁷⁴:

- η αίτηση υποβάλλεται εγγράφως, περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και γίνεται δεκτή από την αρμόδια αρχή·
- η αίτηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της σχετικής συνθήκης·
- η ικανοποίηση της αίτησης είναι τεχνικά εφικτή·
- η αίτηση δεν αντιβαίνει στο εθνικό δίκαιο ή στις θεμελιώδεις νομικές αρχές των εμπλεκόμενων συμβαλλόμενων μερών·
- η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται οικειοθελώς, χωρίς τη λήψη μέτρων καταναγκασμού.

46. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επαναλάβει ότι η τεχνολογία βιντεοδιάσκεψης είναι η

⁷⁴ Άρθρο 3 της Ιβηροαμερικανικής Σύμβασης για τη χρήση βιντεοδιάσκεψης και άρθρο 17 παράγραφοι 2 και 5 του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων.

«αποτελεσματικότερη»⁷⁵ μέθοδος για την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων, τουλάχιστον μεταξύ των κρατών μελών της. Εξάλλου, στο προφίλ χώρας, ένα κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο επισήμανε ότι, στην πράξη, η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης είναι πολύ συνηθισμένη, αποτελεί μάλιστα τον κανόνα, τόσο σε εγχώριες όσο και σε διεθνείς υποθέσεις ⁷⁶. Ωστόσο, δεν είναι γνωστή η πραγματική συχνότητα χρησιμοποίησης στην πράξη της άμεσης διεξαγωγής αποδείξεων σε άλλα συμβαλλόμενα μέρη, στο πλαίσιο οποιουδήποτε κεφαλαίου της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων⁷⁷.

A1.3 Νομικοί περιορισμοί στη διεξαγωγή αποδείξεων

- 12 Η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης περιορίζεται συνήθως στην εξέταση μαρτύρων/πραγματογνομόνων.
- 13 Οι ίδιοι νομικοί περιορισμοί εφαρμόζονται συνήθως στην εξέταση μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης με εκείνους που εφαρμόζονται στη διά ζώσης διεξαγωγή αποδείξεων. Οι αρχές θα πρέπει να εξετάζουν το εσωτερικό δίκαιο του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους για να ελέγχουν αν ισχύουν τυχόν πρόσθετοι περιορισμοί.
- 14 Οι αρχές παροτρύνονται να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους περιορισμούς που προβλέπονται στην εγχώρια νομοθεσία τους σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (π.χ. αναφέροντας τέτοιες διατάξεις στα προφίλ χώρας).

Βλ. το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

47. Αρκετοί νομικοί περιορισμοί ενδέχεται να τυγχάνουν εφαρμογής στη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων:

- Στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, αίτηση για την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας (όπως η χρήση βιντεοσύνδεσης) πρέπει να γίνει δεκτή, εκτός εάν αντίκειται στους νόμους του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία ή εάν η εφαρμογή της δεν είναι δυνατή. Επιπλέον, ενδέχεται να απαιτείται προηγούμενη άδεια προκειμένου να επιτραπεί η παρουσία δικαστή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για φυσική παρουσία ή βιντεοσύνδεση.
- Στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, ενδέχεται να απαιτείται άδεια για τη διεξαγωγή αποδείξεων από πρόξενο ή εντεταλμένο πρόσωπο, ανεξάρτητα από το αν η αποδεικτική

⁷⁵ Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ό.π. υποσημείωση 5), σ. 6.

⁷⁶ Βλέπε την απάντηση της Πορτογαλίας στο Part II, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

⁷⁷ Βλ. Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part V, ερώτηση (b)· Part VI, ερώτηση (e).

διαδικασία θα διεξαχθεί μέσω βιντεοσύνδεσης.

48. Επιπλέον, παρότι η Σύμβαση παρέχει σαφή καθοδήγηση σχετικά με τη χρήση μέσων καταναγκασμού (εξετάζονται υπό **A2** και **A3** για το κεφάλαιο I και το κεφάλαιο II, αντιστοίχως), για μερικά συμβαλλόμενα μέρη τα εν λόγω μέσα καταναγκασμού εκτείνονται μόνο έως τον καταναγκασμό του μάρτυρα να καταθέσει, όχι τον καταναγκασμό του εν λόγω μάρτυρα να καταθέσει ειδικά μέσω βιντεοσύνδεσης.
49. Στις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρθηκαν τέτοιου είδους περιορισμοί, περιέχονται στο προφίλ χώρας του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους. Μερικά συγκεκριμένα παραδείγματα περιλαμβάνουν άλλες πράξεις ή συμφωνίες οι οποίες παρεκκλίνουν από τη Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων σε σχέση με τη χρήση βιντεοσύνδεσης (βλ. επίσης άρθρα 28 και 32), τυχόν προθεσμίες ή απαιτήσεις προειδοποίησης οι οποίες εφαρμόζονται στη χρήση βιντεοσύνδεσης καθώς και τυχόν περιορισμοί στη διεξαγωγή αποδείξεων όταν χρησιμοποιείται βιντεοσύνδεση⁷⁸.
50. Γενικά, τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο εφαρμόζουν στη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης τους ίδιους περιορισμούς με εκείνους που θα εφάρμοζαν σε περίπτωση διεξαγωγής της αποδεικτικής διαδικασίας διά ζώσης. Όσον αφορά τα πρόσωπα τα οποία μπορούν να εξεταστούν μέσω βιντεοσύνδεσης, αυτά περιορίζονται συνήθως στους μάρτυρες (ο όρος μάρτυρας γίνεται αντιληπτός υπό την ευρύτερη δυνατή έννοια, βλ. γλωσσάριο). Οι περιορισμοί αφορούν επίσης τα εξής: ηλικία (πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών), άτομα με αναπηρία, συγγενείς μέχρι τρίτου βαθμού, σύζυγοι ή σύντροφοι, δυνατότητα του μάρτυρα να μιλεί εξ ονόματος οργανισμού ή υπηρεσίας κ.λπ.⁷⁹
51. Όσον αφορά την τοποθεσία στην οποία μπορούν να ληφθούν αποδείξεις μέσω βιντεοσύνδεσης, επισημαίνεται ότι στην πλειονότητα των κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο η τοποθεσία είναι είτε αίθουσα δικαστηρίου είτε οι χώροι της πρεσβείας ή του προξενείου, ανάλογα με το κεφάλαιο της Σύμβασης του οποίου γίνεται επίκληση⁸⁰. Επιπλέον, όπως επισημαίνεται στις ενότητες **B1** και **B4**, πολλά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο επισήμαναν στα προφίλ χωρών ότι η τοποθεσία θα πρέπει να είναι αίθουσα ακρόασης σε δικαστικό μέγαρο⁸¹ και, σε μερικές περιπτώσεις, μπορεί επίσης να πρόκειται για ειδικά καθορισμένη αίθουσα εντός του δικαστικού μεγάρου⁸².

⁷⁸ Οι περιορισμοί αυτοί μπορεί να αφορούν τα είδη αποδεικτικών στοιχείων που μπορούν να συλλεχθούν μέσω βιντεοσύνδεσης, τα πρόσωπα που μπορούν να εξεταστούν μέσω βιντεοσύνδεσης, τις τοποθεσίες στις οποίες μπορεί να διεξαχθεί αποδεικτική διαδικασία όταν χρησιμοποιείται βιντεοσύνδεση ή τον τρόπο χειρισμού των αποδείξεων που συλλέγονται μέσω βιντεοσύνδεσης. Βλ., π.χ., Synopsis of Responses (στο ίδιο), Part IV, ερωτήσεις (b) και (d).

⁷⁹ Βλ. Synopsis of Responses (στο ίδιο), Part IV, ερώτηση (d).

⁸⁰ Βλ. Synopsis of Responses (στο ίδιο), Part IV, ερώτηση (f).

⁸¹ Βλ. απαντήσεις της Αυστραλίας (οι περισσότερες πολιτείες), της Βουλγαρίας, της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Κύπρου, της Λευκορωσίας, της Νότιας Αφρικής, της Σιγκαπούρης [η αίθουσα ακρόασης πρέπει να βρίσκεται σε αίθουσα του Ανωτάτου Δικαστηρίου (μόνο) εάν δικαστής της Σιγκαπούρης πρόκειται να συνδράμει στη διεξαγωγή αποδείξεων], της Φινλανδίας στο Part III, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

⁸² Βλ., π.χ., απαντήσεις της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ – το αρμόδιο για υποθέσεις τεχνολογίας δικαστήριο το οποίο βρίσκεται στο Ανώτερο Δικαστήριο) και της Μάλτας (ωστόσο, βιντεοσύνδεση μπορεί να πραγματοποιηθεί επίσης στα περισσότερα δικαστικά μέγαλα τα οποία χρησιμοποιούν φορητό εξοπλισμό βιντεοσύνδεσης) στο Part III, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ζητήματα αυτά, βλ. **A2** (κεφάλαιο I) και **A3** (κεφάλαιο II) και **B4** κατωτέρω.

A2 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ I

A2.1 Δικαστικές Παραγγελίες

- 15 Δικαστικές Παραγγελίες μπορούν να εκτελεστούν μέσω βιντεοσύνδεσης δυνάμει του άρθρου 9 πρώτο ή δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης.
- 16 Το άρθρο 9 πρώτο εδάφιο καθορίζει τον τύπο ή τη διαδικασία που εφαρμόζονται εξ ορισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων, για παράδειγμα, σε σχέση με μάρτυρα/πραγματογνώμονα ο οποίος ευρίσκεται σε (απομακρυσμένη) τοποθεσία στο έδαφος της αρχής προς την οποία απευθύνεται η αίτηση.
- 17 Η επιλογή της διεξαγωγής αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης ως ειδικού τύπου ή διαδικασίας βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο ενδέχεται να έχει συνέπειες όσον αφορά τα έξοδα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη δυνατότητα να ζητηθεί η επιστροφή τους.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα, βλ. **A2.11** (κεφάλαιο I) και **A3.10** (κεφάλαιο II).

52. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, δικαστική αρχή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας εκδίδει Δικαστική Παραγγελία με την οποία ζητεί από την κεντρική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία να συλλέξει αποδείξεις μέσω της κατάλληλης δικαστικής αρχής, ήτοι «έμμεση» διεξαγωγή αποδείξεων.
53. Η αρμόδια δικαστική αρχή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία (ήτοι η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση) προβαίνει εν συνεχεία στην εξέταση εφαρμόζοντας τον τύπο και τη διαδικασία βάσει του δικαίου του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία (που ενδέχεται να περιλαμβάνει τη χρήση βιντεοσύνδεσης), δυνάμει του άρθρου 9 πρώτο εδάφιο της Σύμβασης. Εναλλακτικά, η αιτούσα αρχή μπορεί να επιθυμεί να ζητήσει την εγκαθίδρυση βιντεοσύνδεσης ως ειδικού τύπου ή διαδικασίας (άρθρο 9 δεύτερο εδάφιο). Επομένως, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να κάνει δεκτό το αίτημα, εκτός εάν η εγκαθίδρυση βιντεοσύνδεσης αντίκειται στους νόμους του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, ή εάν η εφαρμογή του δεν είναι δυνατή, είτε λόγω της δικαστικής πρακτικής στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία είτε λόγω πρακτικών δυσχερειών⁸³.

⁸³ Όσον αφορά τα έξοδα, βλ. άρθρο 14 πρώτο και δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων: «[1] Η εκτέλεση της δικαστικής παραγγελίας δεν συνεπάγεται την καταβολή τελών ή εξόδων οποιασδήποτε φύσης.

54. Επομένως, το σύννηθες αίτημα βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι θα ανακύψει όταν οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί του και/ή δικαστές της αιτούσας αρχής που βρίσκεται στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας επιθυμούν να παραστούν μέσω βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων. Εν συνεχεία, θα εγκαθιδρυθεί η βιντεοσύνδεση μεταξύ τοποθεσίας στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας (π.χ. χώρος της αιτούσας αρχής) και της τοποθεσίας στην οποία εκτελείται η Δικαστική Παραγγελία (π.χ. δικαστήριο στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία) ή, εναλλακτικά, οι δύο τοποθεσίες θα συνδεθούν μέσω αίθουσας εικονικής διάσκεψης. Η εγκαθίδρυση της βιντεοσύνδεσης τελεί υπό την προϋπόθεση ότι η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση χορηγεί την άδειά της καθώς και ότι υπάρχει διαθέσιμος εξοπλισμός και τεχνική υποστήριξη.
55. Παρότι λιγότερο συνηθισμένο, ενδέχεται να ανακύψει ένα άλλο σενάριο (π.χ. σε γεωγραφικά εκτεταμένες περιοχές), στο οποίο ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας βρίσκεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία αλλά σε άλλη (απομακρυσμένη) τοποθεσία από τη δικαστική αρχή που είναι επιφορτισμένη με τη διεξαγωγή αποδείξεων. Η αρμόδια αρχή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία ενδέχεται να επιθυμεί να εξετάσει τον μάρτυρα/πραγματογνώμονα μέσω βιντεοσύνδεσης σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιό της. Εναλλακτικά, εάν δεν εξετάζεται το ενδεχόμενο αυτό, η αιτούσα αρχή ενδέχεται να επιθυμεί να ζητήσει την εγκαθίδρυση βιντεοσύνδεσης ως ειδικού τύπου ή διαδικασίας, προκειμένου να διευκολυνθεί η διεξαγωγή αποδείξεων και να ελαχιστοποιηθούν τα έξοδα του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία κατά την εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας. Εάν οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους και/ή δικαστές της αιτούσας αρχής επιθυμούν επίσης να παραστούν, αυτό ενδέχεται να απαιτήσει τη συμπερίληψη τρίτης τοποθεσίας σε βιντεοσύνδεση πολλαπλών σημείων και θα τελεί υπό τις προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν.
56. Η δυνατότητα άμεσης διεξαγωγής αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι (π.χ. κάνοντας χρήση του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης ως μηχανισμού για κάτι τέτοιο) είναι αμφιλεγόμενη, καθώς μερικά συμβαλλόμενα μέρη επιτρέπουν αυτή τη μορφή αποδεικτικής διαδικασίας, ενώ άλλα δεν την επιτρέπουν. Εν πάση περιπτώσει, κατά τον χρόνο που γράφονταν αυτές οι γραμμές, δεν υπήρχε ουσιαστικά καμία πρακτική επ' αυτού στα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης.

*Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διάκριση μεταξύ άμεσης και έμμεσης διεξαγωγή αποδείξεων, βλ. **A1.2** και **παράρτημα II**.*

*Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες καταστάσεις οι οποίες μπορούν να ανακύψουν στην πράξη, βλ. **πρακτικά παραδείγματα** στο **παράρτημα III**.*

[2] Ωστόσο, το Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από το αιτούν Κράτος την καταβολή των αποζημιώσεων που δόθηκαν στους πραγματογνώμονες και διερμηνείς και των εξόδων που προκύπτουν από την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας που ζητήθηκαν από το αιτούν Κράτος, σύμφωνα με το άρθρο 9, εδάφιο 2 [...]

Όσον αφορά τις πρακτικές δυσχέρειες, έχει παρατηρηθεί ότι το άρθρο 10 παράγραφος 4 του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα δικαστήρια να συμφωνήσουν στην παροχή του αναγκαίου τεχνικού εξοπλισμού, εάν το δικαστήριο εκτελέσεως δεν είναι σε θέση να πράξει κάτι τέτοιο μόνο του. Βλ.: M. Torres, «Cross-Border Litigation: 'Video-taking' of evidence within EU Member States», *Dispute Resolution International*, τ. 12(1), 2018, σ. 76.

57. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, φαίνεται ότι η τεχνολογία βιντεοσύνδεσης χρησιμοποιείται κυρίως, στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, για να καταστεί δυνατή η παράσταση και η συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και/ή δικαστών στην εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας. Παρότι σπανιότερα, μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων, όταν ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας βρίσκεται σε απομακρυσμένη τοποθεσία στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία.

A2.2 Περιεχόμενο, τύπος και διαβίβαση της Δικαστικής Παραγγελίας

18

Η άδεια για την πραγματοποίηση βιντεοσύνδεσης μπορεί να ζητηθεί είτε στην ίδια τη Δικαστική Παραγγελία είτε, μεταγενέστερα, με ανεπίσημα μέσα επικοινωνίας. Ωστόσο, συνιστάται να προσδιορίζεται κάτι τέτοιο στη Δικαστική Παραγγελία. Συνιστάται επίσης η επικοινωνία με την κεντρική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία πριν από την επίσημη υποβολή της Δικαστικής Παραγγελίας, ώστε να επιβεβαιώνεται αν είναι δυνατή η χρήση βιντεοσύνδεσης.

19

Οι αρχές παροτρύνονται να χρησιμοποιούν το υπόδειγμα εντύπου για τις Δικαστικές Παραγγελίες και, όπου είναι δυνατόν και ενδείκνυται, να κάνουν χρήση ηλεκτρονικών μέσων για να επιταχύνουν τη διαβίβαση Δικαστικών Παραγγελιών και/ή ερωτήσεων⁸⁴.

58. Υπενθυμίζεται ότι η ίδια η βιντεοσύνδεση είναι απλώς ένας τρόπος εκτέλεσης της Δικαστικής Παραγγελίας. Ως εκ τούτου, πρέπει να πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις της Δικαστικής Παραγγελίας προτού αναληφθούν ενέργειες σχετικά με οποιαδήποτε πτυχή του αιτήματος χρήσης βιντεοσύνδεσης.
59. Η αιτούσα αρχή παροτρύνεται να χρησιμοποιεί το υπόδειγμα εντύπου για τις Δικαστικές Παραγγελίες, το οποίο διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence». Επιπλέον των συνήθων πληροφοριών σχετικά με την υπό κρίση υπόθεση και τα αποδεικτικά στοιχεία που αναζητούνται, στη Δικαστική Παραγγελία θα πρέπει να προσδιορίζονται οι απαιτήσεις για τη βιντεοσύνδεση, μεταξύ άλλων αν είναι διαθέσιμη και/ή απαιτείται πρόσθετη συνδρομή, εξοπλισμός ή εγκαταστάσεις (π.χ. κάμερα εγγράφων για τη διευκόλυνση της διαβίβασης εγγράφων σε πραγματικό χρόνο μεταξύ τοποθεσιών), καθώς και οι σχετικές τεχνικές λεπτομέρειες, όπου συντρέχει περίπτωση.
60. Η Δικαστική Παραγγελία μπορεί να περιλαμβάνει αίτημα εφαρμογής ειδικού τύπου ή διαδικασίας (άρθρο 9 δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης). Εάν ζητηθεί ως ειδικός τύπος ή

⁸⁴

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τύπο της Δικαστικής Παραγγελίας, περιλαμβανομένου του υποδείγματος εντύπου, βλ. Εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), σημείο 142 κ. επ.

διαδικασία, πληροφορίες σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να περιληφθούν στο σημείο 13 του υποδείγματος εντύπου.

61. Επιπλέον, τα σημεία 14 και 15 του υποδείγματος εντύπου θα πρέπει να συμπληρωθούν με τις σχετικές πληροφορίες, εάν οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους και/ή δικαστές της αιτούσας αρχής που βρίσκεται στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας επιθυμούν να παραστούν (διά ζώσης ή μέσω βιντεοσύνδεσης) κατά την αποδεικτική διαδικασία. Αυτό έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία εάν προτίθενται να παραστούν μέσω βιντεοσύνδεσης, βλ. **A2.5**.
62. Ανεξάρτητα από το αν ζητείται ειδικός τύπος ή διαδικασία, συνιστάται στις αιτούσες αρχές να συνοδεύουν το υπόδειγμα εντύπου με προαιρετικό ειδικό έντυπο για τη βιντεοσύνδεση, ώστε να επιταχύνεται ο χειρισμός αιτημάτων βιντεοσύνδεσης και να αποφεύγονται τεχνικά προβλήματα. Το προαιρετικό αυτό έντυπο περιλαμβάνεται στο **παράρτημα IV** του παρόντος οδηγού και περιέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:
 - τις τεχνικές παραμέτρους της συσκευής ή των συσκευών βιντεοσύνδεσης: την εμπορική ονομασία, το είδος ακραίου σημείου ή μονάδας ελέγχου πολλαπλών σημείων, το είδος δικτύου, τη διεύθυνση και/ή το όνομα του κεντρικού υπολογιστή, το είδος χρησιμοποιούμενης κρυπτογράφησης (βλ. επίσης **Μέρος Γ**)·
 - πλήρη στοιχεία των υπευθύνων επικοινωνίας για τεχνικά ζητήματα (βλ. **Μέρος Β3**).

*Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προετοιμασία και τη διεξαγωγή ακροάσεων μέσω βιντεοδιάσκεψης, βλ. **Μέρος Β**.*

63. Η Δικαστική Παραγγελία πρέπει να έχει συνταχθεί είτε στη γλώσσα της αρχής από την οποία ζητείται η εκτέλεσή της (ή να συνοδεύεται από μετάφραση στη γλώσσα αυτή) είτε στην αγγλική ή τη γαλλική γλώσσα (εκτός εάν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία έχει διατυπώσει επιφύλαξη βάσει του άρθρου 33 της Σύμβασης).
64. Στη συνεδρίαση του 2014, η Ειδική Επιτροπή παρότρυνε τις αρχές να διαβιβάζουν και να λαμβάνουν αιτήσεις με ηλεκτρονικά μέσα, προκειμένου να διευκολύνεται η εκτέλεσή τους αμελλητί, όπως απαιτεί το άρθρο 9 τρίτο εδάφιο της Σύμβασης⁸⁵.

A2.3 Απάντηση στη Δικαστική Παραγγελία

20

Οι κεντρικές αρχές θα πρέπει να βεβαιώνουν άμεσα την παραλαβή Δικαστικών Παραγγελιών και να απαντούν σε ερωτήσεις (μεταξύ άλλων σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης) των αιτουσών αρχών και/ή ενδιαφερόμενων μερών.

⁸⁵

2014 SC C&R αριθ. 39.

65. Παρότι δεν υπάρχει υπόδειγμα εντύπου για τη βεβαίωση παραλαβής της Δικαστικής Παραγγελίας, η Ειδική Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις πρακτικές με τις οποίες κεντρικές αρχές βεβαιώνουν πάραυτα την παραλαβή Δικαστικών Παραγγελιών και απαντούν πάραυτα σε ερωτήσεις σχετικά με την κατάσταση εκτέλεσης, επιπλέον της διατήρησης καλής επικοινωνίας, μεταξύ άλλων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου⁸⁶.
66. Ασφαλώς, η άμεση βεβαίωση παραλαβής και απάντηση σε ερωτήσεις σχετικά με την κατάσταση εκτέλεσης είναι δύο μόνο από τα παραδείγματα των ενεργειών που θεωρούνται πρακτικές καλής επικοινωνίας. Η αποτελεσματική και, όταν είναι δυνατόν, άμεση επικοινωνία μεταξύ της αιτούσας αρχής και της αρμόδιας αρχής στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία (συνήθως, η κεντρική αρχή) θα πρέπει να παροτρύνεται, καθώς μπορεί να διευκολύνει, και σε πολλές περιπτώσεις να επιταχύνει, τη διαδικασία εκτέλεσης όταν απαιτούνται διευκρινίσεις λόγω διαφορών στη νομική ορολογία και χρήση μεταξύ δικαιοδοσιών.⁸⁷
67. Ανεξαρτήτως της έκβασης της αίτησης, οι αρχές του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία παροτρύνονται να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με εισερχόμενες Δικαστικές Παραγγελίες το ταχύτερο δυνατόν.⁸⁸
68. Όταν απαντά σε Δικαστική Παραγγελία σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης, απόκειται στην αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση να καθορίσει τον χρόνο και τον τόπο και να διευκρινίσει τις σχετικές προϋποθέσεις για τη βιντεοσύνδεση. Όταν είναι δυνατόν, αυτές θα πρέπει να καθορίζονται κατόπιν διαβούλευσης με την αιτούσα αρχή και, όταν οριστικοποιούνται, θα πρέπει να ανακοινώνονται εγκαίρως στην αιτούσα αρχή.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προετοιμασία και τη διεξαγωγή ακροάσεων μέσω βιντεοδιάσκεψης, βλ. **Μέρος Β**.

⁸⁶ Στο ίδιο, C&R αριθ. 9 και αριθ. 10.

⁸⁷ 2009 SC C&R αριθ. 44 και 2014 SC C&R αριθ. 9. Βλ. επίσης στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, έργο «Handshake», «D1b Recommended step-by-step protocol for cross-border videoconferencing in judicial use-cases», σ. 16-17.

⁸⁸ Παρότι η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν θέτει χρονοδιάγραμμα, στο πλαίσιο του κανονισμού της ΕΕ σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, η Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά ιδανικό χρονοδιάγραμμα μίας έως δύο εβδομάδων για τη λήψη απόφασης (με μέγιστο τις 30 ημέρες). Βλέπε έργο «Handshake» (στο ίδιο), σ. 14, 16.

A2.4 Ειδοποίηση ή κλήση μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων

- 21** Η διαδικασία ειδοποίησης ή κλήσης του μάρτυρα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το αν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται άμεσα ή έμμεσα. Για τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία είναι συνήθως εκείνο το οποίο πραγματοποιεί την επίδοση ή κλητεύει τον μάρτυρα/πραγματογνώμονα.
- 22** Εάν και όταν ζητείται η διεξαγωγή άμεσης αποδεικτικής διαδικασίας, συνιστάται στις αιτούσες αρχές να διασφαλίζουν ότι ο μάρτυρας είναι διατεθειμένος να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης προτού υποβάλλουν Δικαστική Παραγγελία.

69. Για τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση βιντεοσύνδεσης, βάσει του άρθρου 9, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση είναι υπεύθυνη να κλητεύσει τον μάρτυρα/πραγματογνώμονα σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις διαδικασίες της.
70. Από τα προφίλ χώρας, φαίνεται ότι στα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες οι οποίοι πρέπει να χρησιμοποιούνται όταν ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας ειδοποιείται ή κλητεύεται για να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης αντί για να καταθέσει διά ζώσης⁸⁹. Αυτό συμβαίνει συνήθως όταν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται έμμεσα, ήτοι όταν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία διεξάγει την αποδεικτική διαδικασία.
71. Τούτου λεχθέντος, ένα συμβαλλόμενο μέρος απαιτεί τη συγκατάθεση του μάρτυρα για να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης, προϋπόθεση η οποία περιέχεται στη διάταξη του δικαστηρίου που επιδίδεται στον μάρτυρα⁹⁰. Σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος, ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας κλητεύεται με απλή επιστολή, εκτός εάν το δικαστήριο προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία αποφασίσει ότι πρέπει να χρησιμοποιηθεί ιδιαίτερο είδος επίδοσης⁹¹.
72. Επισημαίνεται ότι σε συμβαλλόμενα μέρη στα οποία επιτρέπεται η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι ενδέχεται να εφαρμόζονται διαφορετικοί κανόνες. Στις περιπτώσεις αυτές, το κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας (και όχι το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία) θα είναι υπεύθυνο να πραγματοποιήσει την

⁸⁹ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Βουλγαρίας, της Εσθονίας, του Ισραήλ, της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Νορβηγίας, της Νότιας Αφρικής, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Φινλανδίας στο Part IV, ερώτηση (η) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (δ.π. υποσημείωση 12).

⁹⁰ Βλ. απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) στο Part IV, ερώτηση (η) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

⁹¹ Βλ. απάντηση της Γερμανίας στο Part IV, ερώτηση (η) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

επίδοση ή να παραδώσει την κλήση⁹². Επιπλέον, άλλα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο επισήμαναν ότι ένας μάρτυρας δεν είναι δυνατόν να υποχρεωθεί από τα δικαστήριά τους να καταθέσει άμεσα σε αλλοδαπό δικαστήριο μέσω βιντεοσύνδεσης (βλ. επίσης **A2.6** κατωτέρω σχετικά με τα μέσα καταναγκασμού)⁹³.

A2.5 Παράσταση και συμμετοχή στην εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας

α. Παράσταση των διαδίκων και/ή των εκπροσώπων τους (άρθρο 7)

- 23 Η παράσταση διαδίκων και εκπροσώπων μέσω βιντεοσύνδεσης υπόκειται σε άδεια ή σε ειδικό τύπο ή διαδικασία βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης.
- 24 Οι αιτούσες αρχές θα πρέπει να διευκρινίζουν στη Δικαστική Παραγγελία (στα σημεία 13 και 14 του υποδείγματος εντύπου) αν ζητείται η παράσταση των διαδίκων και των εκπροσώπων μέσω βιντεοσύνδεσης και αν θα απαιτηθεί αντεξέταση.
- 25 Η ενεργή συμμετοχή των διαδίκων και των εκπροσώπων τους στην ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης (ήτοι όχι απλή παράσταση) καθορίζεται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Το εσωτερικό δίκαιο ενδέχεται να επιτρέπει στο δικαστήριο προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία να ασκεί τη διακριτική ευχέρειά του συναφώς κατά περίπτωση.

- 73. Η Σύμβαση προβλέπει ότι οι διάδικοι στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας και οι εκπρόσωποί τους παρίστανται κατά την εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας.
- 74. Εάν οι διάδικοι και/ή οι εκπρόσωποί τους επιθυμούν να παραστούν μέσω βιντεοσύνδεσης στην εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας, η αιτούσα αρχή θα πρέπει να διευκρινίσει το γεγονός αυτό στα σημεία 13 και 14 του υποδείγματος εντύπου για τις Δικαστικές Παραγγελίες. Παρότι η παράσταση των διαδίκων και/ή των εκπροσώπων τους στην εκτέλεση της αίτησης είναι, βάσει του άρθρου 7 της Σύμβασης, δικαίωμα, το δικαίωμα αυτό δεν σημαίνει ότι μπορεί να απαιτηθεί από την αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση να εγκαθιδρύσει βιντεοσύνδεση για να διευκολύνει την παράσταση αυτή. Επομένως, η εγκαθίδρυση της βιντεοσύνδεσης για τη διευκόλυνση της παράστασης αυτής εξαρτάται είτε από τη χορήγηση άδειας της αρμόδιας αρχής είτε από την αίτηση ειδικού τύπου ή διαδικασίας βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο. Στη δεύτερη περίπτωση, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση υποχρεούται να κάνει δεκτή την αίτηση, εκτός εάν αντίκειται στους νόμους του κράτους προς το οποίο απευθύνεται

⁹² Βλ., π.χ., απάντηση της Γαλλίας στο Part IV, ερώτηση (h) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

⁹³ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία), της Ελβετίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στο Part IV, ερώτηση (h) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

η Δικαστική Παραγγελία ή εάν είναι απλώς ανέφικτη λόγω έλλειψης εξοπλισμού ή εγκαταστάσεων.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με ζητήματα που αφορούν εξοπλισμό, εγκαταστάσεις και τεχνική υποστήριξη, βλ. **Μέρη Β3, Β4 και Γ.**

75. Στα προφίλ χωρών, τα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι εφαρμόζουν τους ίδιους κανόνες σχετικά με την παράσταση των διαδικών και των εκπροσώπων τους ανεξαρτήτως του αν είναι φυσικά παρόντες σε ενιαία τοποθεσία ή παρίστανται μέσω βιντεοσύνδεσης⁹⁴. Η ενεργή συμμετοχή των διαδικών και των εκπροσώπων τους στην ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης (ήτοι όχι απλή παράσταση) στην περίπτωση αυτή καθορίζεται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Σε μερικά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, η χορήγηση άδειας ενεργής συμμετοχής τελεί υπό τη διακριτική ευχέρεια του προεδρεύοντος επιφορτισμένου με την εκτέλεση λειτουργού και εξαρτάται από την απόφαση αυτού, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο⁹⁵. Ως εκ τούτου, σε τέτοιες περιπτώσεις, ο βαθμός στον οποίο οι διάδικοι και οι εκπρόσωποί τους μπορούν να μετάσχουν στην ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης καθορίζεται από τον προεδρεύοντα λειτουργό κατά περίπτωση.
76. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι τα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο επιτρέπουν την αντεξέταση μάρτυρα/πραγματογνώμονα μέσω βιντεοσύνδεσης από τους εκπροσώπους που βρίσκονται στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας⁹⁶. Ωστόσο, μερικά απαιτούν να αναφέρεται ειδικώς η αντεξέταση μέσω βιντεοσύνδεσης στη Δικαστική Παραγγελία⁹⁷ και να υποβάλλονται οι ερωτήσεις έμμεσα μέσω της δικαστικής αρχής⁹⁸. Παρότι μερικές δικαιοδοσίες δεν επιτρέπουν την αντεξέταση από εκπροσώπους του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας, δικαιοδοσία σε ένα κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι η αντεξέταση μπορεί να επιτρέπεται εάν ο επαγγελματίας νομικός του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας διαθέτει επίσης άδεια άσκησης του επαγγέλματός του στο έδαφός της (ήτοι στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία)⁹⁹.

⁹⁴ Βλ. απαντήσεις της Βενεζουέλας, της Βραζιλίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ελλάδας, της Εσθονίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), του Ισραήλ, της Κίνας (ΕΔΠ Μακάο), της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), της Κύπρου, της Λετονίας, της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, του Μεξικού, της Νότιας Αφρικής, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Part V, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

⁹⁵ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Αυστραλίας (δύο πολιτείες), της Βραζιλίας, της Γαλλίας και του Ισραήλ στο Part V, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

⁹⁶ Βλ. απαντήσεις της Βενεζουέλας, Βραζιλίας, της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Εσθονίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), του Ισραήλ, της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της), της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Νότιας Αφρικής, της Ουγγαρίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Φινλανδίας στο Part V, ερώτηση (f) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

⁹⁷ Βλ., π.χ., απάντηση της Γαλλίας στο Part V, ερώτηση (f) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

⁹⁸ Βλ., π.χ., απάντηση της Βραζιλίας στο Part V, ερώτηση (f) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

⁹⁹ Απάντηση της Αυστραλίας (Queensland) στο Part V, ερώτηση (f) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

β. Παράσταση δικαστών (άρθρο 8)

- 26 Έλεγχος τυχόν δήλωσης του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία βάσει του άρθρου 8 της Σύμβασης.

Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. **πίνακα κατάστασης** της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

- 27 Απουσία δήλωσης, η παράσταση δικαστή μπορεί, παρ' όλα αυτά, να επιτρέπεται σύμφωνα με τους νόμους ή το εσωτερικό εθνικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία.
- 28 Όταν ζητούν την άδεια του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, οι αιτούσες αρχές θα πρέπει να προσδιορίζουν σαφώς ότι ο δικαστής θα παραστεί μέσω βιντεοσύνδεσης και να παρέχουν τις σχετικές τεχνικές προδιαγραφές του εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης που χρησιμοποιούν.
- 29 Η ενεργή συμμετοχή δικαστή στην ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης (ήτοι όχι απλή παράσταση) καθορίζεται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Το εσωτερικό δίκαιο ενδέχεται να επιτρέπει στο δικαστήριο προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία να ασκεί τη διακριτική ευχέρειά του συναφώς κατά περίπτωση.

77. Το αν επιτρέπεται η παράσταση δικαστών του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας κατά την εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας, μεταξύ άλλων μέσω βιντεοσύνδεσης, εξαρτάται από το αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία έχει προβεί σε δήλωση βάσει του άρθρου 8 της Σύμβασης η οποία επιτρέπει τη συμμετοχή αυτή. Όταν έχει πραγματοποιηθεί τέτοια δήλωση, ενδέχεται να απαιτείται προηγούμενη έγκριση της ορισθείσας αρμόδιας αρχής.

Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. **πίνακα κατάστασης** της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

78. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, στην περίπτωση που το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία δεν έχει προβεί σε δήλωση βάσει του άρθρου 8, η παράσταση δικαστών ενδέχεται να επιτρέπεται, παρ' όλα αυτά, βάσει των νόμων ή του εσωτερικού εθνικού δικαίου του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Επιπλέον, δύο ή περισσότερα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν σε ένα πιο ελεύθερο σύστημα όσον αφορά την παράσταση δικαστών στην εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας [άρθρο 28 στοιχείο γ) – παρότι η διάταξη αυτή σπανίως έχει χρησιμοποιηθεί στην πράξη, ενδεχομένως και ποτέ].
79. Ακόμη και αν επιτρέπεται η παράσταση δικαστών, η πραγματική ενεργή συμμετοχή τους στην εξέταση αποτελεί διαφορετικό ζήτημα. Όπως επισημαίνεται στο άρθρο 8, ενδέχεται να απαιτείται η προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας αρχής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, η συμμετοχή των δικαστών του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας ενδέχεται να υπόκειται στους εφαρμοστέους κανόνες του δικαστηρίου και στον έλεγχο του προεδρεύοντος λειτουργού¹⁰⁰.

A2.6 Μέσα καταναγκασμού

30

Εν αντιθέσει προς ό,τι συμβαίνει με τις συνήθεις αιτήσεις δικαστικής συνδρομής, ο μάρτυρας δεν μπορεί γενικά να εξαναγκαστεί ειδικά να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης.

80. Στο πλαίσιο των μέσων καταναγκασμού, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ενδέχεται να πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ εξαναγκασμού μάρτυρα/πραγματογνώμονα να καταθέσει ενώπιον δικαστηρίου και εξαναγκασμού του μάρτυρα/πραγματογνώμονα να καταθέσει με τη χρήση συγκεκριμένου μέσου (ήτοι μέσω βιντεοσύνδεσης). Επομένως, ανάλογα με το πεδίο των μέσων καταναγκασμού που έχει στη διάθεσή της η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση βάσει του εσωτερικού δικαίου της, ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας ενδέχεται να μπορεί να εξαναγκαστεί να καταθέσει ενώπιον δικαστηρίου, αλλά όχι να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης.
81. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση οφείλει να εφαρμόζει τα ίδια μέσα καταναγκασμού βάσει του εσωτερικού δικαίου της με εκείνα που θα εφαρμόζε σε τοπικές διαδικασίες (άρθρο 10). Ωστόσο, ο μάρτυρας δύναται να ασκήσει το δικαίωμα να αρνηθεί να καταθέσει σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία [άρθρο 11 πρώτο εδάφιο στοιχείο α)] ή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας [άρθρο 11 πρώτο εδάφιο στοιχείο β)] ή, εφόσον αυτό προσδιοριστεί με δήλωση του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, το δίκαιο τρίτου κράτους (άρθρο 11 δεύτερο εδάφιο).
82. Από τα προφίλ χωρών προκύπτει ότι το ήμισυ των κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο παρέπεμψαν στο εσωτερικό δίκαιό τους το οποίο επιτρέπει τον εξαναγκασμό μάρτυρα/πραγματογνώμονα να εμφανιστεί ενώπιον του δικαστηρίου, και το έπραξαν κυρίως

¹⁰⁰ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Αυστραλίας (δύο πολιτείες), της Βραζιλίας και της Γαλλίας στο Part V, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

στο πλαίσιο του κεφαλαίου I¹⁰¹. Ωστόσο, δεν είναι σαφές αν, όταν εμφανιστεί στο δικαστήριο, ο μάρτυρας μπορεί να εξαναγκαστεί να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης.

83. Αντιθέτως, το έτερο ήμισυ των κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι ο μάρτυρας ή πραγματογνώμονας δεν μπορούσε να εξαναγκαστεί να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης¹⁰². Συγκεκριμένα, δύο κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι το εσωτερικό δίκαιό τους δεν προβλέπει τη χρήση μέσων καταναγκασμού ώστε να υποχρεωθεί ένας μάρτυρας να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης¹⁰³. Ένα άλλο κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι η εξέταση μέσω βιντεοσύνδεσης τελεί υπό την προϋπόθεση ότι ο μάρτυρας δεν εξαναγκάζεται να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης¹⁰⁴.
84. Ένα κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο διευκρίνισε περαιτέρω ότι εάν διεξάγεται άμεση αποδεικτική διαδικασία στο πλαίσιο του κεφαλαίου I (όπως εξετάστηκε υπό **A1.2** ανωτέρω), ο μάρτυρας θα πρέπει να καταθέσει οικειοθελώς δεδομένου ότι δεν προβλέπεται εξαναγκασμός στις περιπτώσεις αυτές, ούτε καν για να υποχρεωθεί ο μάρτυρας να εμφανιστεί στην ακρόαση¹⁰⁵.

A2.7 Ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση

31. Η λήψη ένορκης κατάθεσης ή η κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το αν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται άμεσα ή έμμεσα. Ειδικός τύπος ή διαδικασία μπορεί να ζητηθεί για την ένορκη κατάθεση ή την κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση (βεβαίωση) δυνάμει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης.
32. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν τις σχετικές απαιτήσεις του εσωτερικού δικαίου του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία ή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας, ή αμφοτέρων, προκειμένου να διασφαλίζεται το παραδεκτό κάθε κατάθεσης.

¹⁰¹ Απαντήσεις της Αυστραλίας (τρεις πολιτείες), του Ισραήλ, της Κίνας (ΕΔΠ Μακάο), της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της), της Κύπρου, της Λιθουανίας, του Μεξικού, της Νορβηγίας, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης και της Τσεχικής Δημοκρατίας στο Part IV, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών. Μερικά από αυτά τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο παρείχαν επίσης πληροφορίες σχετικά με τον εξαναγκασμό στις απαντήσεις τους στο Part IV, ερώτηση (h) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁰² Απαντήσεις της Αυστραλίας (δύο πολιτείες), της Βενεζουέλας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ελλάδας, της Εσθονίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, της Κροατίας, της Λευκορωσίας, της Μάλτας, της Νότιας Αφρικής, της Πορτογαλίας και της Σλοβενίας στο Part IV, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁰³ Απαντήσεις της Κροατίας και της Σλοβενίας στο Part IV, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁰⁴ Απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) στο Part IV, ερωτήσεις (e) και (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁰⁵ Απάντηση της Γαλλίας στο Part IV, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο), στην οποία γίνεται παραπομπή στο άρθρο 747-1 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας της Γαλλίας.

85. Όπως προαναφέρθηκε, κατά την εκτέλεση παραγγελίας διεξαγωγής έμμεσης αποδεικτικής διαδικασίας με χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία (άρθρο 9 πρώτο εδάφιο), μεταξύ άλλων όσον αφορά την ένορκη κατάθεση ή την κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση. Ωστόσο, η αιτούσα αρχή δύναται να ζητήσει ειδικό τύπο ένορκης κατάθεσης ή υπεύθυνης δήλωσης [άρθρο 3 στοιχείο θ)] ως ειδικό τύπο ή διαδικασία (άρθρο 9 δεύτερο εδάφιο). Η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση μπορεί επίσης να επιθυμεί να εξηγήσει στον μάρτυρα τον τρόπο διεξαγωγής της ένορκης κατάθεσης ή της κατάθεσης με υπεύθυνη δήλωση.
86. Αντιθέτως, εάν διεξάγεται άμεση αποδεικτική διαδικασία στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι (όπως εξετάστηκε υπό Α1.2 ανωτέρω, και εάν επιτρέπεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία), τη διεξαγωγή της ένορκης κατάθεσης ή της κατάθεσης με υπεύθυνη δήλωση αναλαμβάνει συνήθως το κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας¹⁰⁶. Ωστόσο, οι χρήστες θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι η ένορκη κατάθεση ή η κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση στην αλλοδαπή μπορεί να θεωρείται προσβολή της κυριαρχίας του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία¹⁰⁷. Επ' αυτού, θα πρέπει να ζητούνται διευκρινίσεις από την σχετική αρμόδια αρχή.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ένορκη κατάθεση ή την κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση, βλ. το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

¹⁰⁶ Απάντηση της Πορτογαλίας στο Part II, ερωτήσεις (a) και (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁰⁷ Για παράδειγμα, κατά το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελβετίας, «[η] πράξη αλλοδαπού δικαστή ή προσώπου διορισμένου από αυτόν ή, όταν επιτρέπεται βάσει του συστήματος κοινού δικαίου, εκπροσώπων των διαδικιών που μεταβαίνουν στην Ελβετία για τη διεξαγωγή νομικών διαδικασιών είναι πάντοτε επίσημη πράξη η οποία μπορεί να εκτελεστεί μόνο σύμφωνα με τους κανόνες περί δικαστικής συνδρομής. Παράβαση των κανόνων αυτών θεωρείται προσβολή της κυριαρχίας της Ελβετίας ανεξάρτητα από το αν τα πρόσωπα που επηρεάζονται από αυτές τις νομικές διαδικασίες είναι διατεθειμένα να συνεργαστούν»: *Guidelines on International Judicial Assistance in Civil Matters*, 3η έκδοση, Βέρνη, Ιανουάριος 2013, σ. 20, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <http://www.rhf.admin.ch> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020]. Βλ. επίσης M. Davies (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 217-218.

A2.8 Εξακρίβωση της ταυτότητας μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων

- 33 Η εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα/πραγματογνώμονα ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με τη δικαιοδοσία.
- 34 Αυστηρότερες διαδικασίες ενδέχεται να απαιτούνται εάν την ταυτότητα του μάρτυρα/πραγματογνώμονα πρόκειται να εξακριβώσει το κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας, λόγω της χρήσης τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης στη διαδικασία και της απόστασης μεταξύ της αιτούσας αρχής και του μάρτυρα.

87. Όπως και στις δικαστικές διαδικασίες στις οποίες καταθέτει διά ζώσης, ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας θα πρέπει συνήθως να επιδεικνύει έγκυρο έγγραφο ταυτότητας για σκοπούς εξακρίβωσης της ταυτότητας σε διαδικασίες μέσω βιντεοσύνδεσης¹⁰⁸. Σε ορισμένες δικαιοδοσίες, θα αρκούν η ένορκη κατάθεση ή η κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση όπως διεξάγονται.¹⁰⁹ Βάσει του άρθρου 9 πρώτο εδάφιο της Σύμβασης, οι διαδικασίες αυτές πρέπει να καθορίζονται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, εκτός εάν ζητηθεί κάτι διαφορετικό μέσω ειδικού τύπου ή διαδικασίας βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο.
88. Στην περίπτωση έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων, την ταυτότητα του μάρτυρα εξακριβώνει το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Αντιθέτως, στην περίπτωση αποδεικτικής διαδικασίας η οποία διεξάγεται άμεσα μέσω βιντεοσύνδεσης, η ταυτότητα του μάρτυρα μπορεί να εξακριβωθεί από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία και/ή το κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας. Στη δεύτερη περίπτωση, ωστόσο, ενδέχεται να απαιτούνται πιο αυστηρές διαδικασίες για την εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα/πραγματογνώμονα. Στην πράξη, ένας πρακτικός τρόπος εξακρίβωσης της ταυτότητας θα είναι να ζητηθεί από τον μάρτυρα/πραγματογνώμονα να επιδείξει το έγγραφο της ταυτότητάς του στον αιτούντα δικαστικό λειτουργό μέσω της βιντεοκάμερας. Για τον σκοπό αυτό μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί κάμερα εγγραφών¹¹⁰.
89. Είναι πιθανό να πρέπει επίσης να εξακριβωθεί κατάλληλα η ταυτότητα κάθε άλλου παράγοντα στη διαδικασία ο οποίος παρίσταται είτε διά ζώσης είτε μέσω βιντεοσύνδεσης. Εκ νέου, κάτι τέτοιο υπόκειται στις απαιτήσεις του δικαίου του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η

¹⁰⁸ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Βενεζουέλας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, του Ισραήλ, της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατίας της), της Κύπρου, της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, του Μεξικού, της Νορβηγίας, της Νότιας Αφρικής, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας, της Σλοβενίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας και της Τσεχικής Δημοκρατίας, στο Part VII, ερώτηση (j) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹⁰⁹ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Αυστραλίας (δύο πολιτείες), του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), της Κροατίας, της Ρουμανίας στο Part VII, ερώτηση (j) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο). Στην Ινδία, το Ανώτερο Δικαστήριο Karnataka ζήτησε, στην υπόθεση *Twentieth Century Fox Film Corporation v. NRI Film Production Associates Ltd* AIR 2003 SC KANT 148, περαιτέρω έγγραφα για την εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα, υπό μορφή «βεβαίωσης εξακρίβωσης ταυτότητας».

¹¹⁰ Απάντηση της Ουγγαρίας στο Part III, ερωτήσεις (h) και (j) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

Δικαστική Παραγγελία, εκτός εάν ζητηθεί ειδικός τύπος ή διαδικασία. Επομένως, οι ίδιοι οι συμμετέχοντες είναι υπεύθυνοι να διασφαλίζουν ότι είναι σε θέση να τηρήσουν κάθε σχετική νομοθεσία ή διαδικασία η οποία ισχύει στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία όσον αφορά την εξακρίβωση της ταυτότητας.¹¹¹

A2.9 Ποινικές διατάξεις

- 35 Η κατάθεση μέσω βιντεοσύνδεσης έχει συνήθως οικειοθελή χαρακτήρα, πλην όμως η ψευδορκία και η ασέβεια προς το δικαστήριο ενδέχεται να τιμωρούνται.
- 36 Σε μερικές περιπτώσεις, η εφαρμογή ποινικών διατάξεων δύο ή περισσότερων εμπλεκόμενων δικαιοδοσιών μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα αλληλεπικάλυψη ή κενό μεταξύ δικαιοδοσιών.

90. Οι συντάκτες της Σύμβασης επέλεξαν συνειδητά να αποκλείσουν κάθε μνεία σε ποινικά ζητήματα σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, και ειδικότερα την *ασέβεια προς το δικαστήριο* (ήτοι την άρνηση κατάθεσης ή τη διατάραξη της διαδικασίας) και την *ψευδορκία* (ήτοι την κατάθεση ψευδών στοιχείων). Ταυτόχρονα, οι συντάκτες της Σύμβασης παρατήρησαν ότι τα ζητήματα αυτά ενδέχεται να συνεπάγονται αλληλεπικάλυψη μεταξύ δικαιοδοσιών, π.χ. μεταξύ του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας και του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, με αποτέλεσμα το πρόσωπο που καταθέτει να υπάγεται σε ποινικές διατάξεις αμφοτέρων των δικαιοδοσιών.¹¹²
91. Για παράδειγμα, γενικά, η επαγωγή του όρκου ή της υπεύθυνης δήλωσης στον μάρτυρα πραγματοποιείται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Ως εκ τούτου, ο μάρτυρας θα υπόκειται σε αστικές κυρώσεις ή σε δίωξη στο κράτος αυτό. Εάν χρησιμοποιείται συγκεκριμένο τύπος ένορκης κατάθεσης ή κατάθεσης με υπεύθυνη δήλωση ως ειδικός τύπος ή διαδικασία και ο μάρτυρας διαπράττει ψευδορκία ή ασέβεια προς το δικαστήριο θα πρέπει να εξεταστεί αν μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις στον μάρτυρα ή εάν μπορεί να ασκηθεί δίωξη κατά του μάρτυρα σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους έκδοσης της δικαστικής παραγγελίας. Ενδέχεται επίσης να μην τυγχάνουν εφαρμογής οι ποινικές διατάξεις ούτε του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία ούτε του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας ή να μην έχει κανένα από τα κράτη αυτή δικαιοδοσία άσκησης δίωξης κατά του μάρτυρα, με αποτέλεσμα να δημιουργείται κενό δικαιοδοσίας.
92. Η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν εξετάζει το ζήτημα της επίλυσης της δυνητικής αλληλεπικάλυψης της εφαρμογής διαφορετικών ποινικών διατάξεων ούτε το ζήτημα των κενών δικαιοδοσιών μεταξύ διαφορετικών ποινικών διατάξεων. Αντ' αυτού, τα ζητήματα αυτά επιλύονται βάσει συμφωνιών μεταξύ κρατών (π.χ. συμφωνιών αμοιβαίας δικαστικής

¹¹¹ Βλ. έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 87), σ. 18.

¹¹² Βλ. αιτιολογική έκθεση, σημεία 256-257.

συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις¹¹³), του εσωτερικού δικαίου¹¹⁴ ή γενικών αρχών του δημόσιου διεθνούς δικαίου. Συνιστάται, επομένως, να ενημερώνονται δεόντως, πριν από την ακρόαση, ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας για τις συνέπειες της κατάθεσης ψευδών ή παραπλανητικών στοιχείων¹¹⁵.

A2.10 Εξαιρέσεις και άλλες εγγυήσεις

37 Ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας δύναται να επικαλεστεί εξαιρέσεις βάσει του άρθρου 11 της Σύμβασης.

38 Ωστόσο, δεδομένου ότι η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης παραμένει, σε πολλές περιπτώσεις, οικειοθελής, ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας δεν υποχρεούται να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένα βιντεοσύνδεση για να καταθέσει και δύναται να αρνηθεί να πράξει κάτι τέτοιο, χωρίς να χρειάζεται να επικαλεστεί οποιαδήποτε εξαίρεση ή απαγόρευση κατάθεσης.

93. Σε περιπτώσεις στις οποίες ο μάρτυρας εξαναγκάζεται να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης, ή όταν υπάρχει ένα γεγονός ή μια επικοινωνία που ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας που καταθέτει οικειοθελώς δεν μπορεί να γνωστοποιήσει, είναι δυνατή η επίκληση εξαίρεσης ή απαγόρευσης, βάσει του άρθρου 11 της Σύμβασης, εφόσον κάτι τέτοιο προβλέπεται βάσει:

- 1) του δικαίου του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία [άρθρο 11 πρώτο εδάφιο στοιχείο α)]·
- 2) του δικαίου του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας, οι οποίες προσδιορίζονται στη Δικαστική Παραγγελία ή ενδεχομένως, επιβεβαιώνονται από την αιτούσα αρχή κατόπιν αίτησης της αρχής προς την οποία απευθύνεται η αίτηση [άρθρο 11 πρώτο εδάφιο στοιχείο β)]· ή
- 3) του δικαίου τρίτου κράτους, υπό προϋποθέσεις (άρθρο 11 δεύτερο εδάφιο).

¹¹³ Βλ., π.χ., Σύμβαση της 29ης Μαΐου 2000 για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ 2000, C 197, σ. 1, άρθρο 10 παράγραφος 8. Βλ., επίσης, νόμο του 2010 περί διατασμανικών διαδικασιών (Cth), άρθρο 61, ο οποίος είναι η σχετική αυστραλιανή νομοθεσία για την εφαρμογή της Διατασμανικής Συμφωνίας του 2008 (ό.π. υποσημείωση 60). Η διάταξη αυτή καθορίζει τη δικαιοδοσία για την ασέβεια προς το δικαστήριο όσον αφορά πρόσωπα που παρίστανται εξ αποστάσεως από την Αυστραλία σε διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου της Νέας Ζηλανδίας.

¹¹⁴ Για παράδειγμα, μερικές πολιτείες στην Αυστραλία διαθέτουν νομοθεσία η οποία εξετάζει συγκεκριμένα την αλληλεπικάλυψη μεταξύ δικαιοδοσιών η οποία ανακύπτει από τη χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων. Βλ., π.χ., νόμος του 1958 περί απόδειξης (διάφορες διατάξεις)(Βικτόρια), άρθρο 42W· νόμος του 1998 περί αποδείξεων (ακουστικές και οπτικοακουστικές συνδέσεις (Νέα Νότια Ουαλία), άρθρο 5C.

¹¹⁵ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 111). Βλ., επίσης, απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία), της Βενεζουέλας και της Τσεχικής Δημοκρατίας στο Part V, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12). Στην πράξη, ορισμένα δικαστήρια επέλεξαν, ρεαλιστικά, να αγνοούν απλώς ή να μην λαμβάνουν υπόψη τις αποδείξεις όταν δεν είναι σε θέση να τιμωρήσουν μάρτυρα ο οποίος διέπραξε ψευδορκία κατά την κατάθεση μέσω βιντεοσύνδεσης. Βλ., π.χ., Ανώτατο Δικαστήριο της Ινδίας στην υπόθεση *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC KANT 148.

94. Παρότι εξαιρέσεις μπορούν να προβληθούν γενικά όπως θα προβάλλονταν για πιο παραδοσιακές αιτήσεις διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο της Σύμβασης, η χρήση βιντεοσύνδεσης μπορεί να συνεπάγεται πιο πολύπλοκες εγγυήσεις. Αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν, ενδεικτικά, μέτρα προστασίας για τη διασφάλιση της ασφάλειας του μάρτυρα/πραγματογνώμονα στην άλλη τοποθεσία¹¹⁶, το δικαίωμα νομικής εκπροσώπησης και τη δυνατότητα εμπιστευτικής διαβούλευσης με τον νομικό εκπρόσωπο¹¹⁷, το δικαίωμα επιστροφής των εξόδων ταξιδιού/διαμονής και αποζημίωσης διαφυγόντος κέρδους¹¹⁸ καθώς και την παροχή διερμηνείας. Πολλά από τα ζητήματα αυτά μπορούν να εξεταστούν κατά τη συμφωνία της βιντεοσύνδεσης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προετοιμασία και τη διεξαγωγή ακροάσεων μέσω βιντεοδιάσκεψης, βλ. **Μέρος Β**.

¹¹⁶ Μεταξύ άλλων, π.χ., μέτρα τα οποία διασφαλίζουν ότι ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας «δεν δέχεται οδηγίες από άλλους συμμετέχοντες»: έργο «Handshake» (στο ίδιο).

¹¹⁷ Σε ορισμένα νομικά συστήματα, ο μάρτυρας δεν υποχρεούται να επικουρείται από δικηγόρο κατά τη διάρκεια της κατάθεσης. Βλ. απαντήσεις της Μάλτας και του Μεξικού στο Part V, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹¹⁸ Βλ. άρθρο 26 της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Βλ. επίσης απαντήσεις της Ρουμανίας και της Σλοβενίας στο Part V, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

A2.11 Έξοδα

39 Η χρήση βιντεοσύνδεσης κατά την εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας μπορεί να συνεπάγεται έξοδα βάσει του άρθρου 14 δεύτερο εδάφιο.

40 Προτού ζητηθεί η χρήση βιντεοσύνδεσης κατά την εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας, πρέπει να ελέγχεται αν θα πραγματοποιηθούν οποιαδήποτε έξοδα τόσο στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας όσο και στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία καθώς και το πρόσωπο/ο φορέας που θα επιβαρυνθεί με τα έξοδα αυτά.

Βλ. το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

95. Δεδομένου ότι τα έξοδα που σχετίζονται με τις υπάρχουσες τεχνολογίες βιντεοσύνδεσης μπορούν να είναι υψηλά¹¹⁹, το ζήτημα των εξόδων είναι πιθανώς πιο κρίσιμο στο πλαίσιο της χρήσης βιντεοσύνδεσης παρά σε άλλες περιπτώσεις στο πλαίσιο της Σύμβασης.
96. Γενικά, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση εκτελεί τη Δικαστική Παραγγελία χωρίς την καταβολή τελών ή εξόδων οποιασδήποτε φύσης (άρθρο 14 πρώτο εδάφιο). Οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους και/ή δικαστές της αιτούσας αρχής βαρύνονται με τα έξοδά τους για την παράστασή τους στην εκτέλεση.
97. Εάν ζητηθεί βιντεοσύνδεση ως ειδικός τύπος ή διαδικασία βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση μπορεί να ζητήσει την επιστροφή των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν λόγω της χρήσης βιντεοσύνδεσης, περιλαμβανομένων χρεώσεων μετάδοσης, καθώς και αμοιβή για τη μίσθωση εξοπλισμού και τεχνικής υποστήριξης (άρθρο 14 δεύτερο εδάφιο).
98. Οι αιτούντες θα πρέπει επίσης να έχουν υπόψη ότι, ακόμη και αν η χρήση βιντεοσύνδεσης δεν ζητηθεί ειδικά ως ειδικός τύπος ή διαδικασία του άρθρου 9, η αρχή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία μπορεί παρ' όλα αυτά να θεωρήσει ότι πρόκειται για τέτοια αίτηση και μπορεί, επομένως, να ζητήσει την επιστροφή τουλάχιστον μερικών εξόδων.
99. Άλλα έξοδα τα οποία σχετίζονται με τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου I μπορούν να είναι τα εξής: αμοιβή κράτησης και ωριαία αμοιβή για τη χρήση εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης, τέλη επικοινωνίας, π.χ. για τη χρήση διαδικτύου ή τηλεφώνου, αμοιβές τεχνικών και εξωτερικών φορέων παροχής υπηρεσιών βιντεοσύνδεσης, αμοιβές διερμηνείας, δικαστικά έξοδα (περιλαμβανομένων αμοιβών για τη μίσθωση αίθουσας δικαστηρίου με εγκαταστάσεις βιντεοσύνδεσης και τη χρήση δικαστικού επιμελητή για την επίδοση κλήσεων) και αμοιβές προσωπικού (π.χ. καταβολή υπερωριακής αμοιβής όταν η βιντεοσύνδεση πραγματοποιείται εκτός ωραρίου εργασίας)¹²⁰. Μερικά κράτη που απάντησαν

¹¹⁹ R. A. Williams (ό.π. υποσημείωση 1), σ. 21.

¹²⁰ Βλ. Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part VII, ερώτηση (m).

στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι χρεώνουν πάγια αμοιβή για τη χρήση βιντεοσύνδεσης¹²¹, ενώ άλλα επιβάλλουν χρέωση κατά περίπτωση ανάλογα με τις περιστάσεις και τους πόρους που συνεπάγεται η χρήση αυτή¹²².

100. Τέλος, παρότι η Σύμβαση είναι μάλλον σαφής στο ζήτημα των εξόδων γενικά, δεν περιέχει καμία διάταξη σχετική με τον ακριβή τρόπο επιστροφής τους. Η πρακτική δείχνει ότι η αιτούσα αρχή φέρει συνήθως τα έξοδα που προκύπτουν από τη χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι (περιλαμβανομένων των εξόδων διερμηνείας) και ότι ο προτιμώμενος τρόπος πληρωμής είναι το έμβασμα¹²³.

¹²¹ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία), της Μάλτας και της Ουγγαρίας (για βιντεοσύνδεση εκτός Βουδαπέστης) στο Part VII, ερώτηση (m) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹²² Βλ., π.χ., απάντηση της Βραζιλίας στο Part VII, ερώτηση (m) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹²³ Βλ. Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part VII, ερωτήσεις (n), (o), (p).

A3 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ II

A3.1 Πρόξενοι και εντεταλμένα πρόσωπα

- 41 Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν το δικαίωμα, με δήλωση βάσει του άρθρου 33, να αποκλείσουν συνολικά ή εν μέρει την εφαρμογή του κεφαλαίου II. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το σχετικό συμβαλλόμενο μέρος έχει προβεί σε τέτοια δήλωση.¹²⁴

Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. **πίνακα κατάστασης** της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

- 42 Η συνηθέστερη περίπτωση στο πλαίσιο του κεφαλαίου II είναι αυτή στην οποία το εντεταλμένο πρόσωπο που βρίσκεται στο αιτούν κράτος προβαίνει στη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
- 43 Όταν είναι πρακτικά δυνατό, οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους και/ή δικαστές στο αιτούν κράτος μπορούν να παρίστανται μέσω βιντεοσύνδεσης κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής αποδείξεων από εντεταλμένο πρόσωπο ή πρόξενο και/ή να συμμετέχουν στην εξέταση του μάρτυρα. Η εν λόγω παράσταση και συμμετοχή θα επιτρέπεται εφόσον δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και θα υπόκειται, παρ' όλα αυτά, σε όρους οι οποίοι προσδιορίζονται κατά τη χορήγηση της άδειας.

101. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, ο πρόξενος, ή πρόσωπο δεόντως ορισμένο ως εντεταλμένο πρόσωπο για τον σκοπό αυτό, δύναται, με την επιφύλαξη της συγκατάθεσης του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, να προβεί σε διεξαγωγή αποδείξεων στο κράτος στο οποίο απευθύνεται η αίτηση, ήτοι να διεξαγάγει άμεση αποδεικτική διαδικασία.
102. Η πρώτη (και συνηθέστερη) περίπτωση είναι αυτή στην οποία η βιντεοσύνδεση εγκαθιδρύεται μεταξύ τόπου στο αιτούν κράτος στο οποίο βρίσκεται το εντεταλμένο πρόσωπο και τόπου στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση στο οποίο πραγματοποιείται η κατάθεση. Η Ειδική

¹²⁴ Δυνάμει του άρθρου 33 τρίτο εδάφιο της Σύμβασης, «κάθε άλλο [κ]ράτος το οποίο επηρεάζεται» (π.χ. το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έναντι του αιτούντος κράτους) δύναται να εφαρμόσει μέτρα αμοιβαιότητας. Επομένως, συνιστάται να ελέγχεται αν τόσο το αιτούν κράτος όσο και το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση διατύπωσαν αντιρρήσεις στη σχετική διάταξη του κεφαλαίου II.

Επιτροπή έχει αναγνωρίζει ρητώς τη δυνατότητα αυτή, επισημαίνοντας ότι το άρθρο 17 δεν εμποδίζει δικαστή του αιτούντος δικαστηρίου (ή άλλο δεόντως διορισμένο πρόσωπο) που βρίσκεται σε συμβαλλόμενο μέρος να εξετάσει μέσω βιντεοσύνδεσης πρόσωπο που βρίσκεται σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος¹²⁵.

103. Εναλλακτικά, ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις (π.χ. σε γεωγραφικά εκτεταμένες περιοχές) στις οποίες ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει βιντεοσύνδεση για να εξετάσει μάρτυρα ο οποίος ευρίσκεται σε (απομακρυσμένη) τοποθεσία εντός του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Σε μερικές σπάνιες περιπτώσεις, ενδέχεται (μολονότι δεν είναι πιθανό) ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο να μην βρίσκεται ούτε στο αιτούν κράτος ούτε στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, αλλά σε τρίτο κράτος, και να είναι επιφορτισμένος με τη λήψη της κατάθεσης του μάρτυρα/πραγματογνώμονα ο οποίος βρίσκεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (π.χ. όταν η διπλωματική αρχή του αιτούντος κράτους που είναι διαπιστευμένη στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση βρίσκεται σε τρίτο κράτος, βλ. σημείο 104). Θεωρητικά, στις περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο θα μετακινηθεί για να λάβει την κατάθεση, αλλά σε μερικές περιπτώσεις η αποδεικτική διαδικασία ενδέχεται να διεξαχθεί μέσω βιντεοσύνδεσης.
104. Στην περίπτωση προξένου, η κατάσταση αυτή είναι θεωρητικά δυνατή, δεδομένου ότι, βάσει του άρθρου 15, ο πρόξενος μπορεί να διεξαγάγει αποδεικτική διαδικασία «στην επικράτεια ενός άλλου [...] κράτους και μέσα στην περιοχή όπου ασκεί τα καθήκοντά [του]». Επομένως, σε συνδυασμό με το άρθρο 7 της Σύμβασης της Βιέννης επί προξενικών σχέσεων, το οποίο επιτρέπει την άσκηση προξενικών καθηκόντων από προξενική αρχή σε άλλο κράτος, η διάταξη αυτή φαίνεται να αναγνωρίζει το ενδεχόμενο διεξαγωγής αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης από πρόξενο από προξενική αρχή του αποστέλλοντος κράτους ευρισκόμενη όχι στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, αλλά σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων¹²⁶.
105. Βιντεοσύνδεση μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης για τη διευκόλυνση της παράστασης και της συμμετοχής των διαδίκων ή των εκπροσώπων τους και των δικαστών που βρίσκονται στο αιτούν κράτος στη διεξαγωγή αποδείξεων από τον πρόξενο ή το εντεταλμένο πρόσωπο στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Εφόσον το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν έχει προβεί σε δήλωση περί μη υποχρέωσης εξασφάλισης άδειας, αυτή η παράσταση ή η συμμετοχή θα εξαρτάται από τυχόν όρους οι οποίοι προσδιορίζονται κατά τη χορήγηση της άδειας.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την παράσταση, την παρουσία και τη συμμετοχή, βλ. Α3.4.

*Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες καταστάσεις οι οποίες μπορούν να ανακύψουν στην πράξη, βλ. **πρακτικά παραδείγματα** στο παράρτημα III.*

¹²⁵ 2014 SC C&R αριθ. 20.

¹²⁶ Κατά το άρθρο 7 της Σύμβασης της Βιέννης της 24ης Απριλίου 1963 επί των προξενικών σχέσεων, «[τ]ο αποστέλλον κράτος δύναται, κατόπιν γνωστοποιήσεως εις τα ενδιαφερόμενα κράτη και υπό τον όρον ότι ουδέν εξ αυτών δεν αντιτίθεται περί τούτου ρητώς, να αναθέσει εις Προξενικήν Αρχήν συνεστημένη εις κράτος τι να αναλάβη την άσκηση των προξενικών καθηκόντων εις έτερον κράτος».

106. Κατά τη Σύμβαση, προκειμένου ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο να εξετάσει μάρτυρα/πραγματογνώμονα μέσω βιντεοσύνδεσης πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν πρέπει να έχει αποκλείσει (δυνάμει του άρθρου 33) την εφαρμογή του/των σχετικού/-ών άρθρου/-ων του κεφαλαίου II. Επιπλέον, το πρόσωπο πρέπει να είναι πρόξενος διαπιστευμένος στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (άρθρο 15 πρώτο εδάφιο και άρθρο 16 πρώτο εδάφιο) ή να έχει διοριστεί δεόντως ως εντεταλμένο πρόσωπο (άρθρο 17 πρώτο εδάφιο). Στις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται προηγούμενη άδεια, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο πρέπει να συμμορφώνεται με τυχόν όρους τους οποίους προσδιόρισε η αρμόδια αρχή κατά τη χορήγηση της άδειας.
107. Το εντεταλμένο πρόσωπο διορίζεται συνήθως από το αιτούν δικαστήριο, αλλά μπορεί επίσης να διοριστεί από αρχή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ανάλογα με τις σχετικές νομικές διατάξεις. Ωστόσο, η Σύμβαση δεν προβλέπει ότι το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορεί να θέσει προϋποθέσεις στον διορισμό εντεταλμένου προσώπου από το αιτούν κράτος. Υπάρχουν επίσης συγκεκριμένες προϋποθέσεις οι οποίες αφορούν την άδεια από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στο σημείο **A3.2**. Τέλος, η χρήση βιντεοσύνδεσης πρέπει να προβλέπεται, ρητώς ή σιωπηρώς, από το δίκαιο του αιτούντος κράτους και δεν πρέπει να απαγορεύεται από το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [άρθρο 21 στοιχείο δ)].
108. Η εξέταση του μάρτυρα/πραγματογνώμονα στο πλαίσιο του κεφαλαίου II διεξάγεται σύμφωνα με τη νομοθεσία και τη διαδικασία του αιτούντος κράτους, εκτός εάν αυτό απαγορεύεται από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Καθώς στη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II δεν συμμετέχουν (κατ' ανάγκη) οι αρχές του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (παρά μόνο για σκοπούς χορήγησης των απαιτούμενων αδειών ή παροχής συνδρομής για τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας μέσω καταναγκαστικών μέσων), το εντεταλμένο πρόσωπο θα μπορούσε, στις περιπτώσεις αυτές, να είναι υπεύθυνο για τη διευθέτηση της βιντεοσύνδεσης σε αμφότερες τις τοποθεσίες. Τούτου λεχθέντος, μερικά συμβαλλόμενα μέρη έχουν θέσει προϋποθέσεις, μέσω δήλωσης, στη διεξαγωγή αποδείξεων από προξένους και εντεταλμένα πρόσωπα, απαιτώντας να έχουν οι αρχές του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μεγαλύτερο έλεγχο επί της αποδεικτικής διαδικασίας.¹²⁷

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προετοιμασία και τη διεξαγωγή ακροάσεων μέσω βιντεοδιάσκεψης, βλ. **Μέρος Β**.

127

Βλ., π.χ., δηλώσεις της Γαλλίας και της Γερμανίας, οι οποίες διατίθενται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence», υπό «Updated list of Contracting Parties».

A3.2 Ανάγκη εξασφάλισης άδειας από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση

44 Βάσει του άρθρου 15 της Σύμβασης, δεν απαιτείται άδεια, εκτός εάν συμβαλλόμενο μέρος έχει προβεί σε δήλωση. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε δήλωση βάσει του άρθρου αυτού¹²⁸.

45 Βάσει των άρθρων 16 και 17 της Σύμβασης, απαιτείται άδεια, εκτός εάν το συμβαλλόμενο μέρος έχει προβεί σε δήλωση ότι η αποδεικτική διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί χωρίς την άδειά του. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε δήλωση βάσει των άρθρων αυτών¹²⁹.

Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. **πίνακα κατάστασης** της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

46 Στην αίτηση χορήγησης άδειας θα πρέπει να προσδιορίζεται ότι η αποδεικτική διαδικασία θα διεξαχθεί μέσω βιντεοσύνδεσης καθώς και αν θα απαιτηθεί οποιαδήποτε συγκεκριμένη συνδρομή από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Για τον σκοπό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί το υπόδειγμα εντύπου.

47 Οι πρόξενοι και τα εντεταλμένα πρόσωπα πρέπει να συμμορφώνονται με τους όρους που προσδιορίζει το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση όταν χορηγεί την άδειά του.

109. Βάσει του άρθρου 15 της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, ο πρόξενος δύναται να εξετάσει, χωρίς να έχει τη δυνατότητα καταναγκασμού, μάρτυρα/πραγματογνώμονα ο οποίος είναι υπήκοος του κράτους που εκπροσωπεί ο πρόξενος (αποστέλλον κράτος), όταν η αποδεικτική διαδικασία πρόκειται να διεξαχθεί από τον πρόξενο στην περιοχή στην οποία ασκεί τα καθήκοντά του. Προς τούτο, το άρθρο 15 δεύτερο εδάφιο υποχρεώνει τον πρόξενο να ζητεί την άδεια του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, εφόσον το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος έχει προβεί σε σχετική δήλωση. Όταν ο πρόξενος διεξάγει αποδεικτική διαδικασία σε σχέση με υπήκοο οποιουδήποτε άλλου κράτους, εφαρμόζεται το άρθρο 16.

¹²⁸ Βλ. επίσης, ανωτέρω, υποσημείωση 124 σχετικά με την αμοιβαιότητα.

¹²⁹ Ό.π.

110. Ο πρόξενος (βάσει του άρθρου 16) ή πρόσωπο δεόντως διορισμένο ως εντεταλμένο πρόσωπο (βάσει του άρθρου 17) δύναται να διεξαγάγει αποδεικτική διαδικασία, χωρίς άδεια, μόνο εάν αρμόδια αρχή ορισμένη από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση χορήγησε την άδειά της, είτε γενικά είτε στη συγκεκριμένη περίπτωση [άρθρο 16 πρώτο εδάφιο στοιχείο α) και άρθρο 17 πρώτο εδάφιο στοιχείο α)]. Αυτό ισχύει, εφόσον το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε δήλωση σύμφωνα με την οποία η αποδεικτική διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί χωρίς την προηγούμενη άδειά του (άρθρο 16 δεύτερο εδάφιο και άρθρο 17 δεύτερο εδάφιο). Ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο πρέπει επίσης να συμμορφώνεται με τυχόν όρους τους οποίους προσδιόρισε η αρμόδια αρχή στην άδειά της [άρθρο 16 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) και άρθρο 17 πρώτο εδάφιο στοιχείο β)].
111. Όπως επισημαίνεται στο εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη Σύμβαση δεν προσδιορίζεται ποιος υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση άδειας¹³⁰ στην πράξη, την αίτηση για τη χορήγηση άδειας υποβάλλει συχνά το αιτούν δικαστήριο ή η πρεσβεία ή το προξενείο του αιτούντος κράτους¹³⁰. Παρότι δεν υπάρχει υπόδειγμα εντύπου για την υποβολή αίτησης χορήγησης άδειας στο πλαίσιο του κεφαλαίου II (καθώς το ζήτημα αυτό αφορά το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση), μερικοί ειδικοί εκτιμούν ότι το υπόδειγμα εντύπου για τις Δικαστικές Παραγγελίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου I μπορεί να είναι χρήσιμο όταν υποβάλλεται αίτηση για τη χορήγηση άδειας για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II. Στις περιπτώσεις αυτές, το υπόδειγμα εντύπου θα πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα¹³¹. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι στην αίτηση χορήγησης άδειας θα πρέπει να προσδιορίζεται ότι η αποδεικτική διαδικασία θα διεξαχθεί μέσω βιντεοσύνδεσης καθώς και αν θα απαιτηθεί οποιαδήποτε συνδρομή από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα είδη δυνητικής συνδρομής, περιλαμβανομένης της δοκιμής του εξοπλισμού πριν από την ακρόαση και της κράτησης κατάλληλων εγκαταστάσεων, βλ. **Μέρος Β**, σε συνδυασμό με το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

112. Όπως προαναφέρθηκε, στις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται προηγούμενη άδεια, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο πρέπει να συμμορφώνεται με τυχόν όρους τους οποίους προσδιόρισε η αρμόδια αρχή κατά τη χορήγηση της άδειας, περιλαμβανομένων απαιτήσεων όσον αφορά το περιεχόμενο και τον τύπο. Για παράδειγμα, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορεί να απαιτήσει την προετοιμασία της βιντεοσύνδεσης με συγκεκριμένο τρόπο ως προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας (π.χ. να οργανωθεί από συγκεκριμένο πρόσωπο, να χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένη τοποθεσία, να χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένος εξοπλισμός ή τεχνική υποστήριξη ή να παρίσταται συγκεκριμένο προσωπικό, όπως λειτουργός του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση).

¹³⁰ Εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), σημείο 380.

¹³¹ Στο ίδιο, Annex 4, «Guidelines for completing the Model Form».

A3.3 Ειδοποίηση του μάρτυρα

48 Επιπλέον των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 21 στοιχεία β) και γ) της Σύμβασης, είναι σημαντικό ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο να ειδοποιήσει τον μάρτυρα ότι η κατάθεση θα πραγματοποιηθεί μέσω βιντεοσύνδεσης.

113. Αφού εξασφαλίσει τις αναγκαίες άδειες, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο θα κλητεύσει τον μάρτυρα εγγράφως για να καταθέσει σε συγκεκριμένο χρόνο και τόπο.
114. Επιπλέον της ενημέρωσης του μάρτυρα για το γεγονός ότι η κατάθεση θα πραγματοποιηθεί μέσω βιντεοσύνδεσης και για το αν θα παραστούν μέσω βιντεοσύνδεσης οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους ή δικαστές, η σχετική κλήση πρέπει:
 - (1) εκτός εάν ο παραλήπτης είναι υπήκοος του αιτούντος κράτους, να καταρτιστεί στη γλώσσα του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ή να συνοδεύεται από μετάφραση στη γλώσσα αυτή [άρθρο 21 στοιχείο β)], και
 - (2) να ενημερώνει τον παραλήπτη ότι δύναται να παραστεί με τον συνήγορό του και, εάν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν έχει προβεί στη δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 18, ότι δεν υποχρεούται να εμφανιστεί ή να συμμετάσχει στην αποδεικτική πράξη [άρθρο 21 στοιχείο γ)].
115. Όπως επισημαίνεται στο εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, στην πράξη, ο διάδικος που ζητεί τη διεξαγωγή αποδείξεων επικοινωνεί συχνά με τον μάρτυρα πριν από την απασχόληση ή τον διορισμό του προξένου ή του εντεταλμένου προσώπου για να διαπιστώσει αν ο μάρτυρας είναι διατεθειμένος να καταθέσει¹³². Στις περιπτώσεις αυτές, είναι εξαιρετικά σημαντικό να γνωρίζει ο μάρτυρας ότι η αποδεικτική διαδικασία θα διεξαχθεί μέσω βιντεοσύνδεσης.

¹³²

Στο ίδιο, σημείο 388.

A3.4 Παράσταση, παρουσία, συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και/ή δικαστών

49 Εφόσον δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, η παράσταση και η ενεργή συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και δικαστών μέσω βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να διέπεται από τους ίδιους κανόνες οι οποίοι θα εφαρμόζονταν εάν η αποδεικτική διαδικασία διεξαγόταν διά ζώσης στο αιτούν κράτος.

50 Δικαστής του αιτούντος δικαστηρίου μπορεί να διοριστεί εντεταλμένο πρόσωπο για να εξετάσει πρόσωπο το οποίο βρίσκεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μέσω βιντεοσύνδεσης και μπορεί να διεξαγάγει την ακρόαση σύμφωνα με το εγχώριο δίκαιο του αιτούντος κράτους.

116. Ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο διενεργεί την εξέταση του μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης σύμφωνα με το δίκαιο του αιτούντος κράτους και το άρθρο 21 της Σύμβασης. Σε περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται προηγούμενη άδεια, πρέπει να τηρούνται τυχόν όροι τους οποίους έχει θέσει το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση κατά τη χορήγηση της άδειας αυτής, περιλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την παρουσία, για παράδειγμα, εκπροσώπων της αρμόδιας αρχής του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Επιπλέον, εσωτερική νομοθεσία ή διαδικασία μπορεί να προβλέπει ότι ο μάρτυρας έχει δικαίωμα συνηγόρου ή νομικού εκπροσώπου.
117. Εν αντιθέσει προς ό,τι ισχύει στο κεφάλαιο I, η ενεργή συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και/ή δικαστών διέπεται από το δίκαιο του αιτούντος κράτους, υπό τον όρο ότι αυτό δεν αντίκειται στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και με την επιφύλαξη τυχόν όρων τους οποίους προσδιόρισε το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση κατά τη χορήγηση της άδειας. Ειδικότερα, σε περιπτώσεις στις οποίες ο προεδρεύων λειτουργός του αιτούντος δικαστηρίου (ή άλλο δεόντως διορισμένο πρόσωπο) έχει διοριστεί ως εντεταλμένο πρόσωπο για να εξετάσει πρόσωπο ευρισκόμενο στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μέσω βιντεοσύνδεσης, οι διάδικοι και οι εκπρόσωποί τους θα πρέπει να είναι σε θέση να συμμετάσχουν ωσάν η εξέταση να επρόκειτο να πραγματοποιηθεί διά ζώσης στο αιτούν κράτος (εκτός εάν τυχόν όροι που προσδιόρισε το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση περιορίζουν ή παρεμποδίζουν τη δυνατότητα αυτή).
118. Η πρακτική των συμβαλλόμενων μερών όσον αφορά τον τρόπο διεξαγωγής της αποδεικτικής διαδικασίας από διπλωματικούς και προξενικούς υπαλλήλους, και ειδικότερα το αν οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους και δικαστές μπορούν να συμμετάσχουν στην εν λόγω διαδικασία, ποικίλλει. Για ένα τουλάχιστον συμβαλλόμενο μέρος, η παρουσία και η ενεργή συμμετοχή νόμιμων εκπροσώπων στη διεξαγωγή αποδείξεων από προξένους έχει σημασία, επειδή την κατάθεση λαμβάνει ο νόμιμος εκπρόσωπος παρουσία του προξένου και, σε μερικές περιπτώσεις, ο νόμιμος εκπρόσωπος μπορεί ακόμη και να ζητήσει από τον πρόξενο να μην είναι παρών.¹³³ Σε τέτοιες περιπτώσεις, πρωταρχικός ρόλος του προξένου είναι να εξακριβώσει την

¹³³ B. Ristau, *International Judicial Assistance (Civil and Commercial)*, Washington, D.C., International Law Institute, Georgetown University Law Center, τ. I, Part V, αναθεωρημένη έκδοση 2000, σ. 326.

ταυτότητα του μάρτυρα και να λάβει την ένορκη κατάθεση από τον μάρτυρα και/ή να συνδράμει στην κατάθεση εξασφαλίζοντας την παρουσία διερμηνέων ή στενογράφων, εφόσον απαιτούνται.

A3.5 Μέσα καταναγκασμού

- 51 Ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας δεν καταναγκάζεται να καταθέσει, εκτός εάν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε δήλωση βάσει του άρθρου 18 και η αρμόδια αρχή έκανε δεκτή την αίτηση παροχής συνδρομής για τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας με μέσα καταναγκασμού. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε τέτοια δήλωση.

Για τις δηλώσεις στις οποίες προέβη ή τις επιφυλάξεις που διατύπωσε συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, βλ. **πίνακα κατάστασης** της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

- 52 Ακόμη και αν η αρχή συμβαλλόμενου μέρους μπορεί να υποχρεώσει τον μάρτυρα να καταθέσει, ενδέχεται να μην είναι κατ' ανάγκη σε θέση να υποχρεώσει τον μάρτυρα να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης.

119. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, η Σύμβαση δεν επιτρέπει σε προξένους ή εντεταλμένα πρόσωπα να υποχρεώσουν τον μάρτυρα να καταθέσει. Αντ' αυτού, το άρθρο 18 επιτρέπει σε συμβαλλόμενο μέρος να δηλώσει ότι πρόξενος ή εντεταλμένο πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτηθεί να προβεί σε αποδεικτική πράξη μπορεί να απευθυνθεί στην αρμόδια αρχή (η οποία ορίζεται από το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος) προκειμένου να λάβει την απαραίτητη συνδρομή για την εκτέλεση της πράξης αυτής με μέσα καταναγκασμού, με την επιφύλαξη των όρων που μπορεί να περιέχει η δήλωση. Επομένως, στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας δεν υποχρεούται να καταθέσει, εκτός εάν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί στη δήλωση αυτή και κάνει δεκτό αίτημα παροχής συνδρομής για την εκτέλεση της αποδεικτικής πράξης με μέσα καταναγκασμού [άρθρο 21 στοιχείο γ)]. Από τα προφίλ χώρας των κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο προκύπτει ότι περίπου το 25 % αυτών επιτρέπουν τη χρήση του μηχανισμού αυτού.
120. Όπως προαναφέρθηκε στο πλαίσιο του κεφαλαίου I (βλ. **A2.6**), σε μερικές περιπτώσεις ενδέχεται να πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του καταναγκασμού μάρτυρα/πραγματογνώμονα να καταθέσει και του καταναγκασμού του μάρτυρα/πραγματογνώμονα να καταθέσει ειδικά μέσω βιντεοσύνδεσης. Επιπλέον, από τα προφίλ χώρας προκύπτει ότι μερικά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο και εφαρμόζουν το άρθρο 18 ανέφεραν ότι η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου II πρέπει να γίνεται

οικειοθελώς¹³⁴.

121. Επισημαίνεται επίσης ότι, βάσει του άρθρου 22, η αδυναμία εκτέλεσης αποδεικτικής πράξης εφαρμόζοντας τις διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο II ούτε αποκλείει την υποβολή μεταγενέστερης αίτησης για τη διεξαγωγή αποδείξεων σύμφωνα με το κεφάλαιο I ούτε θα πρέπει να ασκεί οποιαδήποτε επιρροή σε μεταγενέστερη τέτοια αίτηση.

A3.6 Ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση

53 Ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο έχει την εξουσία να λάβει ένορκη κατάθεση ή κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση βάσει του δικαίου του αιτούντος κράτους στο μέτρο που αυτό δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ή σε τυχόν άδεια που χορήγησε το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [άρθρο 21 στοιχεία α) και δ)].

54 Ανάλογα με την εθνική ή διεθνή πράξη, οι ένορκες καταθέσεις / υπεύθυνες δηλώσεις που λαμβάνουν πρόξενοι ή εντεταλμένα πρόσωπα ενδέχεται να παράγουν εξωεδαφικά αποτελέσματα στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.

122. Η σημασία της λήψης της ένορκης κατάθεσης ή της υπεύθυνης δήλωσης δεν θα πρέπει να υποτιμάται¹³⁵. Ωστόσο, η αποδεικτική διαδικασία στο πλαίσιο του κεφαλαίου II διεξάγεται γενικά χωρίς τη χρήση καταναγκασμού και θα πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι σε μερικές δικαιοδοσίες ο μάρτυρας δεν υποχρεούται να ορκιστεί ή δηλώσει υπεύθυνα ότι το περιεχόμενο της κατάθεσής του είναι αληθές¹³⁶. Τούτου λεχθέντος, η έλλειψη όρκου ή υπεύθυνης δήλωσης μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς την αποδεικτική αξία τυχόν κατάθεσης.
123. Στις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο έχει την εξουσία να λάβει ένορκη κατάθεση ή υπεύθυνη δήλωση εφόσον αυτό δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ή στην άδεια που χορήγησε το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [άρθρο 21 στοιχεία α) και δ)]. Ενδέχεται να ανακύπτουν αρκετά

¹³⁴ Απαντήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στο Part IV, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12). Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής πρόσθεσαν επίσης ότι στο πλαίσιο αιτήματος, βάσει του άρθρου 1782 στοιχείο (α) του τίτλου 28 του Κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών, προς περιφερειακό δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών να εκδώσει διαταγή που θα υποχρεώνει μάρτυρα να καταθέσει για την υποβολή διαδικασίας στην αλλοδαπή, «[δ]εν είναι πιθανό δικαστήριο των Ηνωμένων Πολιτειών να υποχρεώσει μάρτυρα να καταθέσει άμεσα μέσω βιντεοσύνδεσης σε αλλοδαπό δικαστήριο».

¹³⁵ Βλ., π.χ., τις παρατηρήσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ινδίας σχετικά με την αποστολή προξένου για τη λήψη ένορκης κατάθεσης στην υπόθεση *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC KANT 148. Το δικαστήριο θεώρησε την παρουσία του λειτουργού κατά την κατάθεση του μάρτυρα ως εγγύηση ότι οι απαντήσεις του μάρτυρα δεν δόθηκαν καθ' υπαγόρευση, κατόπιν προετοιμασίας ή καθ' υπόδειξη.

¹³⁶ Απάντηση της Ελβετίας στο Part VI, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

δυναμικά ερωτήματα, όπως για παράδειγμα: αν την ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση πρέπει να λάβει ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο¹³⁷· αν η λήψη της ένορκης κατάθεσης / υπεύθυνης δήλωσης πρέπει να πραγματοποιηθεί στην τοποθεσία στην οποία βρίσκεται ο μάρτυρας· αν η λήψη πρέπει να πραγματοποιηθεί (παρότι αυτό δεν είναι πιθανό) από αρμόδιο πρόσωπο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση¹³⁸ και αν η νομοθεσία απαιτεί η λήψη να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με το δίκαιο του αιτούντος κράτους ή το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση¹³⁹.

124. Στην περίπτωση προξένου που χρησιμοποιεί βιντεοσύνδεση για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, ο πρόξενος δύναται να λάβει την ένορκη κατάθεση ή την υπεύθυνη δήλωση σύμφωνα με το εγχώριο δίκαιο του αποστέλλοντος κράτους (ήτοι του κράτους το οποίο εκπροσωπεί ο πρόξενος)¹⁴⁰. Για παράδειγμα, ο πρόξενος μπορεί να λάβει ένορκη κατάθεση από έναν μάρτυρα ενώ οι διάδικοι και οι εκπρόσωποί τους καθώς και δικαστές παρίστανται μέσω βιντεοσύνδεσης, εάν το δίκαιο του αποστέλλοντος κράτους προβλέπει κάτι τέτοιο. Επισημαίνεται ότι, όταν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται από πρόξено, τεκμαίρεται ότι διεξάγεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, δεδομένου ότι εκεί ασκεί τα καθήκοντά του ο πρόξενος.
125. Στην περίπτωση εντεταλμένου προσώπου, η λήψη της ένορκης κατάθεσης ή της υπεύθυνης δήλωσης μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω βιντεοσύνδεσης από το αιτούν κράτος (και, επομένως, ο μάρτυρας προβαίνει στην ένορκη κατάθεση ή στην υπεύθυνη δήλωση στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση),¹⁴¹ υπό τον όρο ότι το εντεταλμένο πρόσωπο εξουσιοδοτείται να πράξει κάτι τέτοιο βάσει του δικαίου του αιτούντος κράτους.

¹³⁷ Τα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο (στα οποία εφαρμόζεται το κεφάλαιο II) εκδήλωσαν την προτίμησή τους για τη δυνατότητα αυτή, εφόσον είναι σύμφωνη με τους κανόνες του αιτούντος κράτους καθώς και το άρθρο 21 στοιχεία α) και δ) της Σύμβασης. Βλ., π.χ., απαντήσεις της Αυστραλίας, της Βενεζουέλας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) και της Λιθουανίας στο Part VI, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹³⁸ Βλ., π.χ., απάντηση της Ελβετίας στο Part VI, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹³⁹ R. A. Williams (ό.π. υποσημείωση 1), σ. 20. Βλ., επίσης, Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part VI, ερώτηση (i).

¹⁴⁰ Βλ., π.χ. άρθρο 4221 του τίτλου 22 του Κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών.

¹⁴¹ Παρότι δεν εμπίπτει στις διατάξεις της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, ανάλογο διασυνοριακό παράδειγμα υπάρχει στο πλαίσιο της Διατασμανικής Συμφωνίας του 2008 (ό.π. υποσημείωση 60), όπου στην αυστραλιανή εκτελεστική νομοθεσία διευκρινίζεται ότι, για τους σκοπούς εξ αποστάσεως παράστασης από την Αυστραλία σε σχέση με διαδικασία της Νέας Ζηλανδίας, ο τόπος στην Αυστραλία από τον οποίο πραγματοποιείται η εξ αποστάσεως παράσταση «λογίζεται μέρος του δικαστηρίου ή του δικαιοδοτικού οργάνου [της Νέας Ζηλανδίας]». Η νομοθεσία επιτρέπει επίσης ρητώς σε δικαστήριο ή δικαιοδοτικό όργανο της Νέας Ζηλανδίας (βάσει του αυστραλιανού δικαίου) να λάβει ένορκη κατάθεση ή υπεύθυνη δήλωση από το πρόσωπο που καταθέτει εξ αποστάσεως (από την Αυστραλία). Βλ. νόμο του 2010 περί διατασμανικών διαδικασιών (Cth), άρθρα 59, 62. Αντιθέτως, σε μερικές περιπτώσεις, η λήψη της ένορκης κατάθεσης ενδέχεται να πρέπει να πραγματοποιηθεί στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και όχι σε εκείνο στο οποίο βρίσκεται ο εντεταλμένο πρόσωπο. Βλ., π.χ., D. Epstein, J. Snyder & C.S. Baldwin IV, *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice, and Strategy*, 4η έκδ., Leiden / Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010, σημείο 10.24, στο οποίο εξετάζονται οι εξ αποστάσεως καταθέσεις και επισημαίνεται ότι το άρθρο 30 στοιχείο (b) σημείο (4) των Ομοσπονδιακών Κανόνων Πολιτικής Δικονομίας των Ηνωμένων Πολιτειών ερμηνεύθηκε, τουλάχιστον σε μία περίπτωση, υπό την έννοια ότι επιβάλλει τη λήψη ένορκης κατάθεσης στην τοποθεσία στην οποία βρίσκεται ο μάρτυρας. Βλ. επίσης, άρθρο 30 στοιχείο (b) σημείο (4) των Ομοσπονδιακών Κανόνων Πολιτικής Δικονομίας των **Ηνωμένων Πολιτειών** περί κατάθεσης εξ αποστάσεως μέσω προφορικής εξέτασης, κατά το οποίο «[ο]ι διάδικοι δύνανται να συμφωνήσουν –ή το δικαστήριο δύναται να διατάξει κατόπιν αιτήματος– ότι η κατάθεση θα ληφθεί τηλεφωνικώς ή με άλλα μέσα εξ αποστάσεως επικοινωνίας. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου καθώς και του άρθρου 28 στοιχείο (α), του άρθρου 37 στοιχείο (α) σημείο (2) και του άρθρου 37 στοιχείο (b) σημείο (1), η κατάθεση πραγματοποιείται εκεί όπου ο καταθέτων απαντά στις ερωτήσεις».

A3.7 Εξακρίβωση της ταυτότητας μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων

55

Ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο είναι υπεύθυνος να εξακριβώνει την ταυτότητα του μάρτυρα/πραγματογνώμονα σύμφωνα με τη νομοθεσία του αιτούντος κράτους, εκτός εάν αυτό αντιβαίνει είτε στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση είτε στους όρους που συνοδεύουν την άδεια που αυτό χορήγησε.

126. Εν αντιθέσει προς ό,τι ισχύει στο κεφάλαιο I της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες για την εξακρίβωση της ταυτότητας μάρτυρα/πραγματογνώμονα στο πλαίσιο του κεφαλαίου II είναι το δίκαιο του αιτούντος κράτους¹⁴². Αυτό ισχύει υπό τον όρο ότι οι διαδικασίες αυτές δεν απαγορεύονται από το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [άρθρο 21 στοιχείο δ) της Σύμβασης] και ότι πληρούνται τυχόν όροι τους οποίους επέβαλε το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση κατά τη χορήγηση της άδειας [άρθρο 16 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) ή άρθρο 17 πρώτο εδάφιο στοιχείο β)].
127. Δεδομένου ότι η εξέταση διενεργείται από τον πρόξενο ή το εντεταλμένο πρόσωπο, προκύπτει ευλόγως ότι ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο εξακριβώνει επίσης επίσημα την ταυτότητα του μάρτυρα. Από τα προφίλ χώρας προκύπτει ότι η συνηθέστερη διαδικασία στα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τα οποία εφαρμόζουν το κεφάλαιο II είναι ο έλεγχος των εγγράφων ταυτότητας του μάρτυρα/πραγματογνώμονα (εν αντιθέσει προς τη λήψη ένορκης κατάθεσης ή υπεύθυνης δήλωσης όσον αφορά την ταυτότητά του)¹⁴³. Παρότι δεν αναφέρεται ειδικά στα προφίλ χώρας, σε ορισμένες περιπτώσεις η χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης σε διαδικασίες ενδέχεται να απαιτεί αυστηρότερες διαδικασίες από αυτές που εφαρμόζονται σε συνήθεις διά ζώσης διαδικασίες.
128. Είναι πιθανό να πρέπει επίσης να εξακριβωθεί κατάλληλα η ταυτότητα κάθε άλλου παράγοντα στη διαδικασία ο οποίος παρίσταται είτε διά ζώσης είτε μέσω βιντεοσύνδεσης. Και πάλι, αυτό υπόκειται στις απαιτήσεις της νομοθεσίας του αιτούντος κράτους, εκτός εάν αντιβαίνει είτε στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση είτε στους όρους που συνοδεύουν την άδεια που αυτό χορήγησε.

¹⁴² Απαντήσεις της Βενεζουέλας και της Γερμανίας στο Part VII, ερώτηση (r) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹⁴³ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Βουλγαρίας, της Εσθονίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) και της Νότιας Αφρικής στο Part VII, ερώτηση (r) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

A3.8 Ποινικές διατάξεις

56 Δυνητική αλληλεπικάλυψη στην εφαρμογή διαφορετικών ποινικών διατάξεων ή κενά δικαιοδοσίας μεταξύ διαφορετικών ποινικών διατάξεων αντιμετωπίζονται μέσω εγχώριων και/ή διεθνών πράξεων, καθώς και μέσω τυχόν εφαρμοστέων ρυθμίσεων.

129. Όπως εξετάστηκε ανωτέρω στο σημείο **A2.9** (στο πλαίσιο του κεφαλαίου I), οι συντάκτες της Σύμβασης επέλεξαν συνειδητά να αποκλείσουν κάθε μνεία σε ποινικά ζητήματα (όπως ασέβεια προς το δικαστήριο ή ψευδορκία) σε σχέση με τη διεξαγωγή αποδείξεων, παρότι επισήμαναν τη δυνατότητα να ανακύψει κενό δικαιοδοσίας σε σχέση με τα θέματα αυτά.
130. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου II της Σύμβασης, καθώς η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται άμεσα, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο διεξάγουν γενικά τη διαδικασία βάσει του δικαίου τους (ήτοι του δικαίου του αποστέλλοντος κράτους για τον πρόξενο ή του δικαίου του αιτούντος κράτους), στο μέτρο που δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 21 στοιχείο δ) ή σε τυχόν όρους οι οποίοι προσδιορίζονται κατά τη χορήγηση της άδειας [άρθρο 21 στοιχείο α)]. Ειδικότερα, όπως συμβαίνει σε μικρό αριθμό κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, η άδεια που χορηγεί το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μπορεί να απαιτεί να αναφέρεται ρητώς στην κλήση ότι η μη εμφάνιση του μάρτυρα δεν θα συνεπάγεται την άσκηση δίωξης στο αιτούν κράτος¹⁴⁴.
131. Για παράδειγμα, όταν εντεταλμένο πρόσωπο το οποίο βρίσκεται στο αιτούν κράτος λαμβάνει, μέσω βιντεοσύνδεσης, την κατάθεση μάρτυρα/πραγματογνώμονα ο οποίος βρίσκεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ενδέχεται να εφαρμόζονται στην εξέταση του μάρτυρα/πραγματογνώμονα μέσω βιντεοσύνδεσης οι νομοθεσίες περί ψευδορκίας και ασέβειας προς το δικαστήριο τόσο του αιτούντος κράτους όσο και του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Αυτό θα μπορούσε δυνητικώς να εκθέσει τον μάρτυρα/πραγματογνώμονα σε πολλαπλές διώξεις. Αντιθέτως, είναι επίσης δυνατό να μην μπορεί να εφαρμοστεί η νομοθεσία ούτε του αιτούντος κράτους ούτε του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ή κανένα από τα δύο κράτη να μην έχει πραγματική δικαιοδοσία για την άσκηση δίωξης κατά μάρτυρα/πραγματογνώμονα στον οποίο προσάπτεται ψευδορκία και/ή ασέβεια προς το δικαστήριο¹⁴⁵.
132. Αλληλεπικάλυψη δικαιοδοσίας μπορεί επίσης να ανακύψει όταν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται από πρόξενο στο πλαίσιο του κεφαλαίου II. Στις περιπτώσεις αυτές, ο πρόξενος λαμβάνει την ένορκη κατάθεση δυνάμει του δικαίου του αιτούντος κράτους, το οποίο ενδέχεται

¹⁴⁴ Βλ., π.χ. δηλώσεις της Γαλλίας και του Λουξεμβούργου, οι οποίες διατίθενται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence» (βλ. διαδρομή στην υποσημείωση 127).

¹⁴⁵ Αυτό προκύπτει σαφώς από τα προφίλ χώρας [βλ. Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Part VI, ερώτηση (j)]. Τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ήταν σχεδόν εξίσου μοιρασμένα όσον αφορά το αν θα εφαρμόζεται το δίκαιο του αιτούντος κράτους ή το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση όσον αφορά την ψευδορκία όταν διεξάγεται αποδεικτική διαδικασία μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου II.

να τυγχάνει ειδικής «εξεσθεδαφικής» εφαρμογής¹⁴⁶, καθώς η ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση θεωρείται, για κάθε σκοπό, ότι παράγει τα ίδια αποτελέσματα ωσάν η λήψη ένορκης κατάθεσης ή υπεύθυνης δήλωσης να είχε πραγματοποιηθεί στο έδαφος του αιτούντος κράτους¹⁴⁷. Αυτό ενδέχεται να εγείρει προβλήματα ποινικής δίωξης και επιβολής, καθώς επακόλουθη κύρωση για ψευδορκία θα παράγει αποτελέσματα μόνο στο αιτούν κράτος¹⁴⁸.

133. Κατά την άποψη ορισμένων θεωρητικών, αυτή η έλλειψη κανονιστικής σαφήνειας μπορεί να έχει σημαντικές συνέπειες, περιλαμβανομένης ενδεχομένως της μείωσης της αποδεικτικής αξίας ολόκληρης της κατάθεσης, με αποτέλεσμα να γεννώνται αμφιβολίες όσον αφορά την αποτελεσματικότητα κάθε ένορκης κατάθεσης / κατάθεσης με υπεύθυνη δήλωση¹⁴⁹. Όσον αφορά την ψευδορκία, ανακύπτουν δύο προβλήματα: πρώτον, στο αιτούν κράτος, αν δήλωση που πραγματοποιήθηκε στην αλλοδαπή μπορεί να στοιχειοθετεί ψευδορκία¹⁵⁰ και, δεύτερον, στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, αν δήλωση που πραγματοποιήθηκε σε αλλοδαπό δικαστήριο, πρόξενο ή εντεταλμένο πρόσωπο μπορεί να στοιχειοθετεί ψευδορκία¹⁵¹. Σε περίπτωση ασέβειας προς το δικαστήριο, μερικοί θεωρητικοί πρότειναν ότι η πράξη αυτή θα αντιμετωπιστεί κατά πάσα πιθανότητα βάσει του δικαίου του δικάζοντος δικαστή, λαμβανομένης υπόψη της «εικονικής παρουσίας» του μάρτυρα/πραγματογνώμονα στο δικαστήριο¹⁵¹.
134. Σε περίπτωση στάθμισης της κατάθεσης μέσω βιντεοσύνδεσης και της διά ζώσης κατάθεσης, όσον αφορά τη χρησιμότητα τους στη δίκη, η επίλυση των αβεβαιοτήτων αυτών αποκτά μεγάλη σημασία. Ωστόσο, η Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων δεν εξετάζει το ζήτημα της επίλυσης της δυνητικής αλληλεπικάλυψης της εφαρμογής διαφορετικών ποινικών διατάξεων ούτε το ζήτημα των κενών δικαιοδοσίας μεταξύ διαφορετικών ποινικών διατάξεων. Αντ' αυτού, τα ζητήματα αυτά επαφίενται στο εσωτερικό δίκαιο, σε συμφωνίες μεταξύ κρατών (π.χ. συμφωνίες αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις) ή γενικές αρχές του δημόσιου διεθνούς δικαίου.

¹⁴⁶ Η Γερμανία αναγνωρίζει το ενδεχόμενο αυτό επίσης σε σχέση με το δίκαιο της απόδειξης και το ποινικό δίκαιο, βλ. απάντηση της Γερμανίας στο Part VI, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹⁴⁷ Βλ., π.χ., άρθρο 4221 του τίτλου 22 του Κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών: «[...] Κάθε τέτοια ένορκη κατάθεση, υπεύθυνη δήλωση, ένορκη βεβαίωση, κατάθεση και συμβολαιογραφική πράξη που λαμβάνεται, δίνεται, βεβαιώνεται, παρέχεται ή καταρτίζεται από τον λειτουργό αυτό ή ενώπιον του λειτουργού αυτού, όταν πιστοποιείται με την υπογραφή και τη σφραγίδα της υπηρεσίας του, είναι ισχυρός/-ή και έχει την ίδια ισχύ και παράγει τα ίδια αποτελέσματα στις Ηνωμένες Πολιτείες, για κάθε σκοπό, ωσάν να είχε ληφθεί, δοθεί, βεβαιωθεί, παρασχεθεί ή καταρτιστεί από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο ή ενώπιον οποιουδήποτε άλλου δεόντως εξουσιοδοτημένου και αρμόδιου προσώπου στις Ηνωμένες Πολιτείες [...]».

¹⁴⁸ Στο ίδιο, άρθρο 4221: «[...] Εάν οποιοδήποτε πρόσωπο διαπράττει εκ προθέσεως και δολίως ψευδορκία ή μεριμνά με οποιονδήποτε τρόπο ώστε οποιοδήποτε πρόσωπο να διαπράξει ψευδορκία σε σχέση με οποιονδήποτε όρκο, υπεύθυνη δήλωση, βεβαίωση ή κατάθεση, κατά τον σκοπό και την έννοια οποιουδήποτε ισχύοντος ή μελλοντικού νόμου του Κογκρέσου, είναι δυνατόν να απαγγελθούν κατηγορίες κατά του δράστη, να κινηθεί διαδικασία εναντίον του, να δικαστεί, να καταδικαστεί και να αντιμετωπιστεί σε οποιαδήποτε περιφέρεια των Ηνωμένων Πολιτειών, από κάθε άποψη, με τον ίδιο τρόπο ωσάν το αδίκημα αυτό να διαπράχθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες ενώπιον οποιουδήποτε δεόντως εξουσιοδοτημένου λειτουργού στη χώρα αυτή για τη λήψη της ένορκης κατάθεσης, της υπεύθυνης δήλωσης, της ένορκης βεβαίωσης ή της κατάθεσης, και υπόκειται στην ίδια ποινή και κύρωση που προβλέπεται ή θα προβλεφθεί από κάθε τέτοιο νόμο για το αδίκημα αυτό [...]».

¹⁴⁹ Βλ., π.χ., M. Davies (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 206, 229 (βλ., γενικά, σ. 221-227 για την ψευδορκία και σ. 228-232 για την ασέβεια προς το δικαστήριο).

¹⁵⁰ Στο ίδιο, σ. 221-222.

¹⁵¹ Στο ίδιο, σ. 228· R. A. Williams (ό.π. υποσημείωση 1), σ. 19. Η έννοια της ασέβειας προς το δικαστήριο όπως γίνεται αντιληπτή σε χώρες του κοινοδικαίου ενδέχεται να μην εφαρμόζεται πλήρως στα νομικά συστήματα μερικών συμβαλλόμενων μερών. Βλ. απάντηση της Γερμανίας στο Part VI, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με θέματα που αφορούν την ψευδορκία και την ασέβεια προς το δικαστήριο στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, βλ. επίσης **A2.9**.

A3.9 Εξαιρέσεις και άλλες εγγυήσεις

57

Το άρθρο 21 της Σύμβασης προβλέπει αρκετές εγγυήσεις για τον μάρτυρα, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων: τον τρόπο διεξαγωγής της αποδεικτικής πράξης, τη γλώσσα στην οποία πρέπει να επιδοθεί η κλήση στον μάρτυρα και τις πληροφορίες τις οποίες θα πρέπει να περιέχει η κλήση αυτή.

135. Επιπλέον της επέκτασης των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 11 της Σύμβασης, το άρθρο 21 αυτής προβλέπει αρκετές εγγυήσεις για το πρόσωπο που καλείται να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου II. Πρώτον, η κατάθεση μπορεί να αφορά «οποιαδήποτε» αποδεικτική πράξη η οποία «δεν είναι ασύμβατη με το δίκαιο του κράτους διενέργειας της αποδεικτικής πράξης [ή με την άδεια] που παρέχεται» [άρθρο 21 στοιχείο α)]. Όπως επισημάνθηκε στο σημείο **A3.6**, η διεξαγωγή της ένορκης κατάθεσης ή της κατάθεσης με υπεύθυνη δήλωση περιορίζεται με τον ίδιο τρόπο, από το ίδιο άρθρο. Επιπλέον, βάσει του άρθρου 21 στοιχείο δ), ο «τύπος» διεξαγωγής της αποδεικτικής πράξης είναι ο προβλεπόμενος από το δίκαιο του αιτούντος κράτους, με την επιφύλαξη επίσης τυχόν ασυμβατότητας με το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
136. Δεύτερον, το άρθρο 21 στοιχείο β) προβλέπει εγγύηση σχετική με τη γλώσσα, επιβάλλοντας να συντάσσεται η κλήση που επιδίδεται στον δυνητικό μάρτυρα στη γλώσσα του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ή να συνοδεύεται από μετάφραση στη γλώσσα του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Η μόνη εξαίρεση στην απαίτηση αυτή αφορά την περίπτωση στην οποία ο δυνητικός μάρτυρας είναι υπήκοος του αιτούντος κράτους (καθώς τεκμαίρεται τότε η κατανόηση της γλώσσας του αιτούντος κράτους).
137. Τρίτον, το άρθρο 21 στοιχείο γ) απαιτεί να ενημερώνεται ο δυνητικός μάρτυρας με την κλήση για το δικαίωμα να παραστεί με τον συνήγορό του (όπως προβλέπεται στο άρθρο 20 της Σύμβασης) και, σε οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος το οποίο δεν έχει προβεί σε δήλωση βάσει του άρθρου 18 σχετικά με τον καταναγκασμό (βλ. **A3.5**), για το γεγονός ότι «δεν οφείλει να εμφανιστεί ή να συμμετάσχει στην αποδεικτική πράξη».
138. Τέλος, το άρθρο 21 στοιχείο ε) συμπληρώνει περαιτέρω τις ανωτέρω εγγυήσεις προβλέποντας ότι ο δυνητικός μάρτυρας δύναται επίσης να επικαλεστεί τις ίδιες εξαιρέσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11 στο πλαίσιο του κεφαλαίου I.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εξαιρέσεις και τις απαγορεύσεις που μπορούν να προβληθούν στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, βλ. **A2.10**.

A3.10 Έξοδα

58

Η χρήση βιντεοσύνδεσης ενδέχεται να συνεπάγεται πρόσθετα έξοδα. Το αν τα έξοδα αυτά πρέπει να επιβαρύνουν τους διαδίκους καθορίζεται από το δίκαιο του αιτούντος κράτους.

Βλ. το *προφίλ χώρας* του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

139. Παρότι το ζήτημα των εξόδων για αιτήσεις στο πλαίσιο του κεφαλαίου II δεν εξετάζεται ρητώς στη Σύμβαση, υπάρχουν διάφορα δυνητικά σενάρια και σε καθένα από αυτά υπάρχει το ενδεχόμενο πραγματοποίησης πρόσθετων εξόδων λόγω της χρήσης βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων.
140. Όπως αναφέρεται στο εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων, ενδέχεται να πραγματοποιηθούν διάφορα έξοδα, περιλαμβανομένων αμοιβών για τις υπηρεσίες του προξένου ή του εντεταλμένου προσώπου, αμοιβών διερμηνέων και στενογράφων καθώς και σχετικών εξόδων ταξιδιού και διαμονής¹⁵². Η χρήση βιντεοσύνδεσης ενδέχεται να συνεπάγεται επίσης πρόσθετα έξοδα τα οποία προκύπτουν από τη μίσθωση της τοποθεσίας στην οποία θα πραγματοποιηθεί η βιντεοσύνδεση, έξοδα προσωπικού ή μίσθωσης τεχνικής υποστήριξης¹⁵³. Απόκειται στο δίκαιο του αιτούντος κράτους να καθορίσει αν οι διάδικοι πρέπει να επιβαρυνθούν με τα έξοδα αυτά. Γενικά, τα έξοδα αυτά βαρύνουν τον διάδικο που ζητεί τη διεξαγωγή της απόδειξης¹⁵⁴.
141. Όσον αφορά τους προξένους, το δίκαιο του αποστέλλοντος κράτους (ήτοι του αιτούντος κράτους) ενδέχεται να επιβάλλει την είσπραξη αμοιβών για τη συμμετοχή τους στην αποδεικτική διαδικασία¹⁵⁵, ενώ όσον αφορά τα εντεταλμένα πρόσωπα τα έξοδα καθορίζονται συχνά από το εσωτερικό δίκαιο ή προσδιορίζονται στους όρους της εντολής¹⁵⁶. Στις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται προηγούμενη άδεια, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ενδέχεται να απαιτήσει την επιστροφή ορισμένων εξόδων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη συμμετοχή και/ή τη συνδρομή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ως όρο για τη χορήγηση της άδειας (π.χ. τα έξοδα που σχετίζονται με τη χρήση των εγκαταστάσεων όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένη τοποθεσία, όπως αίθουσα δικαστηρίου, ή άλλα διοικητικά έξοδα)¹⁵⁷. Επιπλέον, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ενδέχεται να

¹⁵² Εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), σημείο 403 κ. επ.

¹⁵³ Απαντήσεις της Βουλγαρίας και της Λιθουανίας στο Part VII, ερώτηση (w) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹⁵⁴ Εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), σημείο 405.

¹⁵⁵ Στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο τιμοκατάλογος για προξενικές υπηρεσίες καθορίζεται στο άρθρο 22.1 του τίτλου 22 του Κώδικα Ομοσπονδιακών Κανονισμών (ο τιμοκατάλογος καθορίζει αμοιβές για υπηρεσίες δικαστικής συνδρομής τόσο στο πλαίσιο της Σύμβασης όσο και εκτός αυτής). Στην Αυστραλία, οι αμοιβές για προξενικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων της «[λ]ήψης ένορκης κατάθεσης ή λήψης δήλωσης ή υπεύθυνης δήλωσης», καθορίζονται στους *Κανονισμούς Προξενικών Αμοιβών* του 2018.

¹⁵⁶ Στο Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία), η αμοιβή εντεταλμένου προσώπου (καλούμενου «examiner of the court») καθορίζεται στην Πρακτική Οδηγία 34B.

¹⁵⁷ Απάντηση της Ελβετίας στο Part VII, ερώτηση (w) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

απαιτήσει την επιστροφή εξόδων σε περιπτώσεις στις οποίες παρέχει συνδρομή στον πρόξενο ή στο εντεταλμένο πρόσωπο για τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας μέσω καταναγκασμού¹⁵⁸.

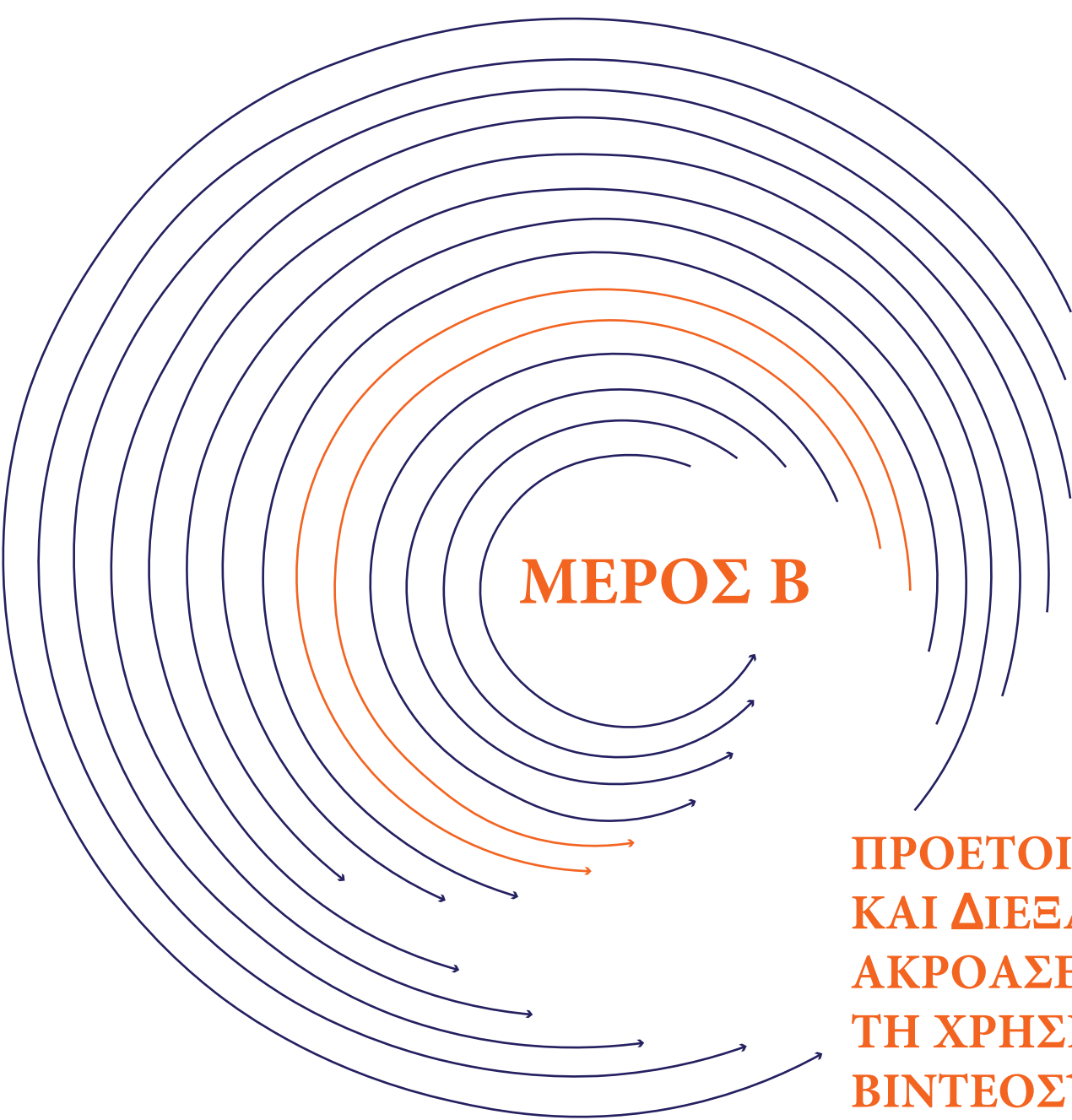

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη χρήση μέσων καταναγκασμού στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, βλ. Α3.5.

142. Στην πράξη, αναμένεται ότι τα εντεταλμένα πρόσωπα θα προβούν σε όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις για τη διεξαγωγή αποδείξεων. Όταν χρησιμοποιείται βιντεοσύνδεση, αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την αναζήτηση τοποθεσίας για την εξέταση του μάρτυρα, την κράτηση εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης και την αναζήτηση της αναγκαίας τεχνικής υποστήριξης¹⁵⁹. Όταν από τις περιστάσεις προκύπτει ότι ενδέχεται να απαιτηθεί η συνδρομή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση (π.χ. για τη συμμόρφωση με όρους που συνοδεύουν οποιαδήποτε χορηγηθείσα άδεια), οι αρχές παροτρύνονται να παρέχουν συνδρομή για τη διευθέτηση της διεξαγωγής της αποδεικτικής διαδικασίας μέσω βιντεοσύνδεσης, όπου αυτό είναι δυνατό και ενδεδειγμένο.

¹⁵⁸ Η περίπτωση αυτή εξετάζεται στην αιτιολογική έκθεση, σημείο 163.

¹⁵⁹ Εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων (ό.π. υποσημείωση 29), Annex 6 «Guide on the use of video-links», σημείο 26 κ. επ.

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ
ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ
ΑΚΡΟΑΣΕΩΝ ΜΕ
ΤΗ ΧΡΗΣΗ
ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ

- B1 ΕΞΕΤΑΣΗ ΔΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ
- B2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΗ
- B3 ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
- B4 ΚΡΑΤΗΣΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
- B5 ΧΡΗΣΗ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ
- B6 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ
- B7 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ

59 Όταν είναι δυνατόν, οι αρχές παροτρύνονται να καθιστούν δημόσια διαθέσιμες (κατά προτίμηση επιγραμμικά) γενικές πρακτικές πληροφορίες και/ή κατευθυντήριες γραμμές ώστε να συνδράμουν αυτούς που ετοιμάζονται να υποβάλουν ή να εκτελέσουν αίτηση με τη χρήση βιντεοσύνδεσης. Όταν είναι δυνατόν, οι αρχές καλούνται να γνωστοποιούν τις πληροφορίες αυτές στο Μόνιμο Γραφείο προκειμένου να δημοσιευθούν στον δικτυακό τόπο της HCCH. Ειδικότερες και πιο ευαίσθητες πληροφορίες ενδέχεται να διατίθενται στα εμπλεκόμενα πρόσωπα κατόπιν αιτήματος.

60 Όλα τα πρόσωπα που συμμετέχουν στην προετοιμασία και την εκτέλεση βιντεοσύνδεσης είναι υπεύθυνα να διασφαλίζουν τη διατήρηση αποτελεσματικής επικοινωνίας.

143. Όπως προαναφέρθηκε, η χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή δεν μπορεί να εξεταστεί μόνο από αμιγώς νομική οπτική – απαιτείται ολιστική, διεπιστημονική προσέγγιση (βλ. **A1**).
144. Σε πρόσφατη σφαιρική μελέτη η οποία εκπονήθηκε σε ένα συμβαλλόμενο μέρος διαπιστώθηκε ότι τα αποτελέσματα και η αποτελεσματικότητα της βιντεοσύνδεσης όσον αφορά τη διευκόλυνση του έργου της δικαιοσύνης συνδέονται άρρηκτα με την παροχή και την πρακτική εφαρμογή της υπηρεσίας και επιβεβαιώθηκε ότι ο τρόπος σχεδιασμού, λειτουργίας και χρήσης των συστημάτων βιντεοσύνδεσης έχει σημασία¹⁶⁰. Επιπλέον, η ίδια η νομοθεσία μπορεί να αναδεικνύει ή να επηρεάζει διάφορα πρακτικά και τεχνικά ζητήματα, όπως εξετάστηκε στα **Μέρη Β και Γ**.
145. Προκειμένου να συνδράμουν όσους ζητούν τη χρήση βιντεοσύνδεσης κατά την προετοιμασία των αιτήσεων, οι κεντρικές αρχές παροτρύνονται να δημοσιεύουν γενικές πληροφορίες σχετικά με οργανωτικές απαιτήσεις, συστήματα κράτησης, εξοπλισμό και τεχνικές δυνατότητες και/ή στοιχεία επικοινωνίας με το πρόσωπο ή την υπηρεσία που είναι αρμόδια για την εκτέλεση αίτησης διεξαγωγής της αποδεικτικής διαδικασίας με τη χρήση βιντεοσύνδεσης και να τις ανταλλάσσουν με τις αρμόδιες αρχές. Εάν δεν υπάρχουν ήδη, οι κεντρικές και άλλες αρχές παροτρύνονται επίσης να καταρτίσουν στοχευμένες κατευθυντήριες γραμμές και πρωτόκολλα, τα οποία περιγράφουν τις διαδικασίες και κατανέμουν με σαφήνεια τις αρμοδιότητες που σχετίζονται με τα εξής: τον προγραμματισμό και την κράτηση των κατάλληλων εγκαταστάσεων· τη διενέργεια δοκιμών και συντήρησης· την έναρξη, τον έλεγχο και τον τερματισμό της βιντεοσύνδεσης· καθώς και την εκ των υστέρων συλλογή σχολίων και παρατηρήσεων.¹⁶¹ Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος επιθέσεων ή πρόκλησης άλλων βλαβών σε ασφαλείς υποδομές ΤΠ, μερικές αρχές μπορεί να επιλέξουν να ανταλλάσσουν ειδικές και ευαίσθητες πληροφορίες μόνον κατόπιν αιτήματος, εάν η αρχή του σχετικού κράτους εκτιμά ότι κάτι τέτοιο είναι αναγκαίο ή ενδεδειγμένο.

¹⁶⁰ Για διεξοδική εξέταση της μελέτης αυτής, η οποία διενεργήθηκε στην Αυστραλία, βλ. E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 10.

¹⁶¹ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 14.

146. Άλλες χρήσιμες πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να δημοσιευθούν ενδέχεται να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τις κύριες γλώσσες επικοινωνίας των εμπλεκόμενων υπαλλήλων, την ενδεχόμενη ύπαρξη συγκεκριμένων προσώπων επικοινωνίας για τεχνικές συμβουλές και επίλυση προβλημάτων ή, γενικότερα, τη δυνατότητα των αρχών του αιτούντος κράτους να παράσχουν συνδρομή σε θέματα οργάνωσης ή εγκαταστάσεων όταν η αίτηση υποβάλλεται στο πλαίσιο του κεφαλαίου II. Πολλές από τις πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες στα επιμέρους προφίλ χώρας για τα συμβαλλόμενα μέρη.
147. Ανεξάρτητα από τις ήδη διαθέσιμες πρακτικές και διαδικαστικές πληροφορίες, η επικοινωνία παραμένει κρίσιμο ζήτημα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας: πριν από, κατά τη διάρκεια και μετά την ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης. Ειδικότερα, είναι σημαντικό να καθορίζονται με σαφήνεια ο ρόλος και η νομική θέση κάθε συμμετέχοντος, ιδίως προς όφελος του μάρτυρα¹⁶².

162

Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 36.

B1 Εξέταση δυνητικών πρακτικών εμποδίων

61

Όσοι ετοιμάζονται να υποβάλουν αίτηση βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να ζητούν από την αρμόδια αρχή να επιβεβαιώσει ότι δεν υπάρχουν πρακτικά εμπόδια ούτε περιορισμοί στην εκτέλεση αίτησης χρήσης βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων (ιδίως στο πλαίσιο του κεφαλαίου II).

Βλ. το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

148. Από τα προφίλ χωρών φαίνεται να προκύπτει ότι οι σοβαρότερες πρακτικές δυσχέρειες ανακύπτουν στο πλαίσιο του κεφαλαίου II της Σύμβασης.
149. Στα πρακτικά εμπόδια στο πλαίσιο του κεφαλαίου I περιλαμβάνονται, πρωτίστως, η μη διαθεσιμότητα εξοπλισμού βιντεοδιάσκεψης και υποστηρικτικών μέσων¹⁶³, η ποιότητα της μετάδοσης και η συμβατότητα των συστημάτων¹⁶⁴ καθώς και διαφορά ώρας μεταξύ του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας και του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία¹⁶⁵. Ωστόσο, τα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν οποιοδήποτε πρακτικό εμπόδιο¹⁶⁶.
150. Τα πρακτικά εμπόδια στο πλαίσιο του κεφαλαίου II εμφανίζουν μεγαλύτερη ποικιλία και πολυπλοκότητα. Εν αντιθέσει προς ό,τι συμβαίνει στο κεφάλαιο I της Σύμβασης (όπου ο τόπος στον οποίο διεξάγεται η αποδεικτική διαδικασία είναι συνήθως τα δικαστήρια), η τοποθεσία για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με το άρθρο του οποίου γίνεται επίκληση, δεδομένου ότι το καθήκον αυτό μπορεί να ανατεθεί είτε σε διπλωματική ή προξενική αρχή (άρθρα 15 και 16) είτε σε εντεταλμένο πρόσωπο (άρθρο 17). Ειδικότερα, επειδή οι διπλωματικές και προξενικές αρχές είναι πολλές και ενδέχεται να διαθέτουν διαφορετικούς πόρους (π.χ. πρόσβαση σε σύνδεση στο διαδίκτυο και ταχύτητα της σύνδεσης αυτής) και εγκαταστάσεις (π.χ. εξοπλισμό βιντεοδιάσκεψης), ο καθορισμός της διαθεσιμότητάς τους για τη διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II ενδέχεται να είναι δυσχερέστερος.
151. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η τοποθεσία στην οποία θα διεξαχθεί η αποδεικτική διαδικασία μέσω βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου II πρέπει να είναι προσιτή, να

¹⁶³ Απαντήσεις της Αυστραλίας, της Βενεζουέλας, της Βουλγαρίας, της Ελβετίας, της Ελλάδας, της Κροατίας (σε σχέση με μερικές αρχές) και της Ουγγαρίας στο Part VII, ερώτηση (i) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹⁶⁴ Απαντήσεις της Γερμανίας και της Πολωνίας στο Part VII, ερώτηση (i) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁶⁵ Απαντήσεις της Αυστραλίας, της Γαλλίας και της Γερμανίας στο Part VII, ερώτηση (i) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁶⁶ Απαντήσεις της Βραζιλίας, της Εσθονίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), του Ισραήλ, της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της), της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Νορβηγίας, της Νότιας Αφρικής, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Φινλανδίας στο Part VII, ερώτηση (i) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

διαθέτει καλό εξοπλισμό, να είναι επαρκώς στελεχωμένη με ειδικούς σε θέματα ΤΠ ή να μπορεί να λάβει εξ αποστάσεως συνδρομή σε θέματα ΤΠ και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να τηρεί τους όρους που προσδιορίζονται στην άδεια που χορήγησε η αρμόδια αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και να λαμβάνει υπόψη τυχόν προβληματισμούς του αιτούντος κράτους όσον αφορά την ασφάλεια.

152. Όσον αφορά τη διεξαγωγή αποδείξεων από διπλωματικές ή προξενικές αρχές, θα πρέπει να επισημανθεί ότι δεν επιτρέπουν όλα τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τη χρήση βιντεοσύνδεσης στις αντίστοιχες διπλωματικές και προξενικές αρχές τους για την υποβολή της διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II της Σύμβασης.
153. Τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τα οποία δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις όσον αφορά το σχετικό άρθρο του κεφαλαίου II, πλην όμως δεν επιτρέπουν τη χρήση βιντεοσύνδεσης για την υποβολή της διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II στις διπλωματικές ή προξενικές αρχές τους (ή επιτρέπουν τη χρήση βιντεοσύνδεσης μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις), προέβαλαν σχετικά τους ακόλουθους λόγους: αδυναμία ή έλλειψη ικανότητας των αρχών ή των διπλωματικών ή προξενικών αρχών να παράσχουν συνδρομή στη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης¹⁶⁷, έλλειψη τεχνικού εξοπλισμού στη διπλωματική και προξενική αρχή¹⁶⁸, έλλειψη πρακτικής, ρύθμισης ή συμμετοχής των διπλωματικών και προξενικών αρχών τους στο ζήτημα αυτό¹⁶⁹, αδυναμία των προξενικών υπηρεσιών να διεκπεραιώσουν εξερχόμενες αιτήσεις¹⁷⁰ και προβληματισμούς ασφάλειας¹⁷¹.
154. Δύο κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι η συνήθης διαδικασία συνίσταται στην παραπομπή του αιτούντος ή των διαδίκων σε εμπορικούς προμηθευτές, όπως συνεδριακά κέντρα¹⁷², και ένα εξ αυτών επισήμανε ότι τέτοιες ρυθμίσεις πρέπει να συμφωνούνται μεταξύ των ενδιαφερομένων και δεν αφορούν την κεντρική αρχή¹⁷³.
155. Τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τα οποία δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις όσον αφορά το σχετικό άρθρο του κεφαλαίου II και επιτρέπουν τη χρήση βιντεοσύνδεσης για την υποβολή της διεξαγωγής αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου II στις διπλωματικές ή προξενικές αρχές τους ανέφεραν μερικές από τις ακόλουθες πρακτικές δυσχέρειες: περιορισμένη διαθεσιμότητα εξοπλισμού βιντεοδιάσκεψης¹⁷⁴ ή κατάλληλης αίθουσας στη διπλωματική ή προξενική αρχή¹⁷⁵ και αναγκαιότητα διενέργειας ελέγχων ασφάλειας από τη διπλωματική αρχή προκειμένου να εκτιμηθεί αν πρόσωπο το οποίο θα τύχει ακρόασης συνιστά

¹⁶⁷ Απάντηση της Αυστραλίας στο Part VII, ερώτηση (q) και απάντηση της Ελβετίας στο Part VII, ερωτήσεις (q) και (t) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁶⁸ Απαντήσεις της Ελλάδας και της Σλοβενίας στο Part VII, ερώτηση (q) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁶⁹ Απαντήσεις του Ισραήλ και της Φινλανδίας στο Part VII, ερώτηση (q) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷⁰ Απάντηση της Πολωνίας στο Part VII, ερώτηση (q) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷¹ Απάντηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στο Part VII, ερώτηση (u) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷² Απαντήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) (και, επομένως, ότι η διεξαγωγή αποδείξεων με τη χρήση βιντεοσύνδεσης σε διπλωματικές αρχές πραγματοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις) και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στο Part VII, ερώτηση (t) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷³ Απάντηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στο Part I, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷⁴ Απάντηση της Γαλλίας στο Part VII, ερώτηση (q) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷⁵ Απάντηση της Βουλγαρίας στο Part VII, ερώτηση (u) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

φυσική απειλή ή απειλή για την ασφάλεια¹⁷⁶. Μερικά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν την ύπαρξη πρακτικών εμποδίων στη χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, αλλά δεν τα προσδιόρισαν¹⁷⁷.

156. Επιπλέον, ένα κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι, στις περισσότερες από τις διπλωματικές και προξενικές αρχές του, ο εξοπλισμός βιντεοδιάσκεψης βρίσκεται σε ασφαλείς χώρους στους οποίους δικαιούνται να εισέλθουν μόνο υπάλληλοι. Ωστόσο, το εν λόγω κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο επισήμανε επίσης ότι η εφαρμογή Skype θα μπορούσε να είναι εναλλακτική δυνατότητα και διευκρίνισε περαιτέρω ότι στο μέλλον ενδέχεται να υπάρχει διαθέσιμος εξοπλισμός βιντεοδιάσκεψης και στους χώρους ελεύθερης πρόσβασης των διπλωματικών και προξενικών αρχών¹⁷⁸.
157. Όσον αφορά τη διεξαγωγή αποδείξεων από εντεταλμένο πρόσωπο, η τοποθεσία δεν θα πρέπει να δημιουργεί πολλές δυσχέρειες δεδομένου ότι το εντεταλμένο πρόσωπο είναι σε θέση να επιλέξει την κατάλληλη τοποθεσία και μπορεί, επομένως, να επιλέξει ένα συνεδριακό κέντρο ή ένα ξενοδοχείο με κατάλληλες εγκαταστάσεις και προσωπικό. Ωστόσο, όπου συντρέχει περίπτωση, η τοποθεσία πρέπει να τηρεί τους όρους που προσδιορίζονται στην άδεια που χορήγησε η αρμόδια αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
158. Συναφώς, επισημαίνεται ότι μερικά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο εξαρτούν τη διεξαγωγή αποδείξεων βάσει ορισμένων άρθρων του κεφαλαίου II από τη χρήση τοποθεσίας/αίθουσας στην οποία το κοινό έχει πρόσβαση¹⁷⁹, προϋπόθεση η οποία ενδέχεται να μην πληρούται όταν χρησιμοποιούνται οι περιορισμένης πρόσβασης χώροι διπλωματικών και προξενικών αρχών (ή ιδιωτικό δωμάτιο ξενοδοχείου στην περίπτωση της διεξαγωγής αποδείξεων από εντεταλμένο πρόσωπο).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την τοποθεσία στην οποία πρόκειται να διεξαχθεί η αποδεικτική διαδικασία, βλ. B4.

¹⁷⁶ Απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) στο Part IV, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷⁷ Απάντηση της Νότιας Αφρικής και της Τσεχικής Δημοκρατίας στο Part VII, ερώτηση (q) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷⁸ Απάντηση της Εσθονίας στο Part VII, ερώτηση (q) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁷⁹ Βλ. δηλώσεις της Γαλλίας, οι οποίες διατίθενται στον δικτυακό τόπο της HCCH (βλ. διαδρομή στην υποσημείωση 127).

B2 Προγραμματισμός και δοκιμή

- 62** Όταν προγραμματίζουν ακρόαση στην οποία θα γίνει χρήση βιντεοσύνδεσης, οι αρχές παροτρύνονται να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές στις ζώνες ώρας και τις συνέπειες της εργασίας εκτός του συνήθους ωραρίου εργασίας, όπως δυνητικά αυξημένα έξοδα και περιορισμένη διαθεσιμότητα προσωπικού υποστήριξης.
- 63** Οι αρχές παροτρύνονται επίσης να προβαίνουν σε δοκιμές της σύνδεσης πριν από την ακρόαση καθώς και σε τακτική συντήρηση του εξοπλισμού.

159. Η αιτούσα αρχή και η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση θα πρέπει να διαβουλεύονται μεταξύ τους όσον αφορά τον προγραμματισμό και την προκαταρκτική δοκιμή¹⁸⁰. Οι υπεύθυνοι για τη διοργάνωση της βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να εξετάζουν ζητήματα όπως η διαθεσιμότητα των συμμετεχόντων, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν και η παρουσία προσωπικού ή τρίτων για την παροχή τεχνικής υποστήριξης. Συνιστάται στις αρχές να τηρούν κεντρικό μητρώο εγκαταστάσεων, εξοπλισμού καθώς και του σχετικού προσωπικού υποστήριξης ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία αξιολόγησης των χώρων που είναι διαθέσιμοι κατά το στάδιο του προγραμματισμού¹⁸¹.
160. Κατά τον καθορισμό της ώρας διεξαγωγής της αποδεικτικής διαδικασίας μέσω βιντεοσύνδεσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τυχόν διαφορές στις ζώνες ώρας μεταξύ των τοποθεσιών στις οποίες βρίσκονται όλα τα εμπλεκόμενα μέρη οι οποίες θα προσδιορίζονται κατά την επιβεβαίωση των σχετικών ρυθμίσεων.¹⁸² Επιπλέον, όταν προγραμματίζονται προκαταρκτικές δοκιμές και ακρόασεις μέσω βιντεοσύνδεσης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η εργασία εκτός του συνήθους ωραρίου εργασίας μπορεί να συνεπάγεται αυξημένα έξοδα.
161. Ο εξορθολογισμός των διαδικασιών μπορεί επίσης να είναι ιδιαίτερα επωφελής για την πραγματοποίηση και τον εκ νέου προγραμματισμό κρατήσεων, την υποβολή αιτήσεων για την έκδοση των απαραίτητων αδειών από συγκεκριμένη αρχή και την εξασφάλιση της συγκατάθεσης των διαδίκων ή άλλων συμμετεχόντων. Οι αρχές παροτρύνονται να κάνουν χρήση ασφαλών επιγραφμικών εργαλείων για τη διευκόλυνση του σκοπού αυτού.¹⁸³
162. Ο εξοπλισμός και οι παράμετροι εργασίας σε όλους τους τόπους θα πρέπει να ελέγχονται τακτικά, ιδίως πριν από την ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης, ώστε να ελέγχονται η

¹⁸⁰ Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 10.

¹⁸¹ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 52.

¹⁸² Συναφώς, χρήσιμη μπορεί να είναι η αναφορά των σχετικών ωρών τόσο σε τοπική ώρα όσο και σε συντονισμένη παγκόσμια ώρα (UTC), λαμβάνοντας υπόψη τυχόν προσαρμογές λόγω θερινής ώρας. Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 17· Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 3.

¹⁸³ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 52-53.

διαλειτουργικότητα και η καλή λειτουργία του εξοπλισμού¹⁸⁴. Αυτό θα πρέπει να γίνεται αρκετά νωρίτερα ώστε να παρέχεται στους τεχνικούς επαρκής χρόνος για να προβούν στις αναγκαίες προσαρμογές¹⁸⁵. Ανεξάρτητα από το αν πραγματοποιήθηκαν προσαρμογές κατά τη διάρκεια των δοκιμών, απόκειται τελικώς στον προεδρεύοντα λειτουργό να καθορίσει αν μπορεί να διεξαχθεί η ακρόαση ή αν απαιτούνται πρόσθετες τροποποιήσεις ή στήριξη¹⁸⁶.

163. Στην πράξη, τα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο για τα προφίλ χωρών ανέφεραν ότι διαθέτουν διαδικασίες για τη διενέργεια δοκιμών της βιντεοσύνδεσης¹⁸⁷, ιδίως πριν από την ακρόαση και συνήθως από το τεχνικό προσωπικό ή τον φορέα παροχής υπηρεσιών. Επιπλέον, από τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο τα οποία ανέφεραν ότι δεν διαθέτουν επίσημη διαδικασία, τα περισσότερα επισήμαναν είτε ότι παρ' όλα αυτά διενεργείται δοκιμή είτε ότι παρέχεται τεχνική υποστήριξη πριν από την ακρόαση, αλλά αυτό καθορίζεται συνήθως κατά περίπτωση¹⁸⁸.

¹⁸⁴ Βλ., π.χ., απόφαση *London Borough of Islington v. M, R (represented by his guardian)* [2017] EWHC 364 (Fam), στην οποία το Ανώτερο Δικαστήριο Αγγλίας και Ουαλίας (τμήμα οικογενειακών υποθέσεων) (Ηνωμένο Βασίλειο) τόνισε τη σημασία της δοκιμής του εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης πριν από την ακρόαση. Βλ., επίσης, Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 7· Για παράδειγμα «σχεδίου δοκιμών», βλ. έργο «Handshake», «D2.2 Test Plan», σ. 8-9.

¹⁸⁵ Ε. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 55. Βλ., επίσης, Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 7, το οποίο συνιστά την πραγματοποίηση δοκιμαστικής σύνδεσης «σε εύθετο χρόνο πριν από την ακρόαση» καθώς και πρόσθετης δοκιμής μερικές ώρες πριν από την ακρόαση, εάν απαιτείται.

¹⁸⁶ Ε. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 55.

¹⁸⁷ Απαντήσεις της Αυστραλίας (οι περισσότερες πολιτείες), της Βενεζουέλας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, της Βραζιλίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Εσθονίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), του Ισραήλ, της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της), της Κύπρου, της Λετονίας, της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Νότιας Αφρικής, της Ουγγαρίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Part III, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹⁸⁸ Απαντήσεις του Μεξικού, της Νορβηγίας και της Πολωνίας στο Part III, ερώτηση (d) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

B3 Τεχνική υποστήριξη και κατάρτιση

- 64 Οι αρχές παροτρύνονται, όπου συντρέχει περίπτωση, να παρέχουν τα αναγκαία στοιχεία επικοινωνίας ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε συμμετέχων σε ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης έχει πρόσβαση σε κατάλληλη τεχνική υποστήριξη.

Βλ. το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους ή το προαιρετικό έντυπο για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης που επισυνάπτεται στο **υπόδειγμα εντύπου** στο **παράρτημα IV**.

- 65 Συνιστάται να παρέχεται κατάρτιση τουλάχιστον βασικού επιπέδου σε κάθε υπάλληλο ο οποίος ενδέχεται να συμμετάσχει στον έλεγχο ή στον χειρισμό εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης.

164. Δεδομένου ότι η αποτελεσματική τεχνική υποστήριξη έχει καθοριστική σημασία για τις εργασίες βιντεοσύνδεσης, είναι εξαιρετικά σημαντικό να συμμετέχει το τεχνικό προσωπικό στήριξης όσο το δυνατόν νωρίτερα στην οργάνωση ακρόασης κατά την οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθεί βιντεοσύνδεση.
165. Για τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, γενικά, η αιτούσα αρχή θα πρέπει να διασφαλίζει ότι παρέχεται επιτόπου επαρκής τεχνική υποστήριξη, ενώ η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση έχει την ίδια ευθύνη στον απομακρυσμένο τόπο. Για τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο είναι γενικά υπεύθυνοι να προβαίνουν στις ρυθμίσεις αυτές σε αμφότερους τους τόπους. Οι αρμοδιότητες αυτές μπορούν να κατανέμονται με ελαφρώς διαφορετικό τρόπο ανάλογα με τον χρησιμοποιούμενο τύπο σύνδεσης (εκ των τεσσάρων βασικών), για παράδειγμα, παροχή γέφυρας βιντεοδιάσκεψης από τρίτο.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτούς τους τύπους σύνδεσης, περιλαμβανομένης της χρήσης γέφυρας βιντεοδιάσκεψης, βλ. **Γ2**.

166. Κατάλληλοι χειριστές και προσωπικό υποστήριξης θα πρέπει να βρίσκονται επιτόπου σε αμφότερες τις τοποθεσίες κατά τη διάρκεια της ακρόασης (ή τουλάχιστον να είναι διαθέσιμοι μέσω τρίτου, εάν χρησιμοποιείται υπηρεσία γεφύρωσης) για τον χειρισμό του εξοπλισμού και την αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύψουν. Η κατάρτιση στην επίλυση προβλημάτων και στην εφαρμοστέα διαδικασία συντήρησης του εξοπλισμού συνιστάται επίσης για άλλα πρόσωπα, όπως τους νομικούς επαγγελματίες και τους διερμηνείς,

οι οποίοι ενδέχεται να χρειαστεί να χειριστούν την τεχνολογία (έστω παρεμπιπτόντως)¹⁸⁹.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με άλλα τεχνικά ζητήματα και ζητήματα ασφάλειας, βλ. **Μέρος Γ**.

167. Λαμβανομένων υπόψη των μεγάλων διαφορών στη διάρθρωση των δικαιοδοτικών συστημάτων και των επακόλουθων δυσχερειών για τον καθορισμό του κατάλληλου προσώπου επικοινωνίας, ενδέχεται να είναι χρήσιμη η δημοσίευση (π.χ. στο προφίλ χώρας ή στον εθνικό δικτυακό τόπο) συγκεκριμένων τεχνικών σημείων επαφής στην κεντρική αρχή (κεφάλαιο Ι) ή άλλων τεχνικών σημείων επαφής που μπορούν να παράσχουν τη συνδρομή τους στον πρόξενο ή στο εντεταλμένο πρόσωπο (κεφάλαιο ΙΙ).¹⁹⁰ Τα εν λόγω σημεία επαφής παροτρύνονται επίσης να διατηρούν τακτική επικοινωνία μεταξύ τους, ακόμη και εκτός του πλαισίου συγκεκριμένης υπόθεσης ή ακρόασης, ώστε να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές. Μακροπρόθεσμα, αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, στη μείωση των εξόδων και στην περαιτέρω διευκόλυνση της χρήσης τεχνολογίας στο πλαίσιο της Σύμβασης.

¹⁸⁹ Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16).

¹⁹⁰ Βλέπε ερωτήσεις b) και c) στο Part I και d) και e) στο Part II του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12). Βλ. επίσης έργο «Handshake», «D3 Recommendations on the practical application of technical standards for cross-border videoconferencing», σ. 23.

B4 Κράτηση κατάλληλων εγκαταστάσεων

- 66 Οι αρχές θα πρέπει να επιβεβαιώνουν τυχόν απαιτήσεις ή περιορισμούς σε σχέση με τις εγκαταστάσεις που πρέπει να κρατηθούν, όπως το είδος της αίθουσας ακρόασης (π.χ. αίθουσα δικαστηρίου, αίθουσα συνεδριάσεων) ή την τοποθεσία της αίθουσας αυτής (π.χ. σε δικαστικό μέγαρο, σε διπλωματική ή προξενική αρχή, σε ξενοδοχείο).

Βλ. **B1** και **A1.3**, και το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

- 67 Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν οι εγκαταστάσεις πρέπει να κρατηθούν εκ των προτέρων και παροτρύνονται να κάνουν χρήση επιγραμμικών εργαλείων προς διευκόλυνση της διαδικασίας κράτησης.

168. Κράτηση εγκαταστάσεων πρέπει να γίνεται τόσο επιτόπου όσο και στον απομακρυσμένο τόπο. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, για τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση και η αιτούσα αρχή είναι καθεμία υπεύθυνη για την προετοιμασία της αντίστοιχης τοποθεσίας για τη βιντεοσύνδεση, ενώ για τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο είναι γενικά υπεύθυνος για τις ρυθμίσεις της προετοιμασίας σε αμφότερες τις τοποθεσίες.
169. Όπως ενδέχεται να διαφέρουν οι τόποι, π.χ. αίθουσα δικαστηρίου, αίθουσα συνεδριάσεων ή ειδική εγκατάσταση βιντεοδιασκέψεων, μπορούν να διαφέρουν και οι πρακτικές απαιτήσεις, π.χ. εξοπλισμός για τη χρήση εγγράφων και/ή πειστηρίων (βλ. **B4.1**) ή διαδικασίες για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας των επικοινωνιών μεταξύ μάρτυρα/πραγματογνώμονα και του νόμιμου εκπροσώπου του (βλ. **B4.2**). Ενδέχεται επίσης να υπάρχουν νομικοί περιορισμοί και/ή πρακτικοί περιορισμοί στο είδος της τοποθεσίας ή του τόπου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς διεξαγωγής της αποδεικτικής διαδικασίας μέσω βιντεοσύνδεσης (βλ. επίσης **A1.3**). Για παράδειγμα, από πρακτικής απόψεως, πολλά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν στα προφίλ χώρας ότι η τοποθεσία μπορεί να είναι οποιαδήποτε αίθουσα ακροάσεων, εφόσον βρίσκεται σε δικαστικό μέγαρο¹⁹¹. Δύο κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν την ύπαρξη ειδικής αίθουσας στο σχετικό δικαστικό μέγαρο η οποία θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τον σκοπό αυτό¹⁹². Ένα άλλο κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι η αίθουσα ακροάσεων πρέπει να βρίσκεται σε δικαστήριο για τους γενικούς μάρτυρες, παρότι στην περίπτωση κατάθεσης πραγματογνώμονα μάρτυρα,

¹⁹¹ Βλ., π.χ., τις απαντήσεις της Αυστραλίας (οι περισσότερες πολιτείες), της Βουλγαρίας, της Γαλλίας, της Ελλάδας, της Κύπρου, της Λευκορωσίας, της Νότιας Αφρικής, της Σιγκαπούρης (εάν δικαστής από τη Σιγκαπούρη πρόκειται να συνδράμει στην αποδεικτική διαδικασία, αυτή πρέπει να διεξαχθεί σε αίθουσα του Ανωτάτου Δικαστηρίου) και της Νότιας Αφρικής στο Part III, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

¹⁹² Βλ., π.χ., απαντήσεις της Κίνας (ΕΔΠ Χονγκ Κονγκ) και της Νορβηγίας στο Part III, ερωτήσεις (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί άλλος τόπος (εκτός δικαστηρίου)¹⁹³. Ένα άλλο κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι η τοποθεσία μπορεί να βρίσκεται είτε σε δικαστήριο είτε στην εγκατάσταση άλλης αρχής, εφόσον είναι χωριστή αίθουσα¹⁹⁴.

170. Άλλα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν γενικότερα ότι απαιτήσεις απορρέουν είτε από το εφαρμοστέο εσωτερικό δίκαιο είτε από διεθνείς συμφωνίες¹⁹⁵, ενώ ένα άλλο κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι ο προεδρεύων λειτουργός μπορεί να θέσει πρόσθετες απαιτήσεις, εφόσον είναι αναγκαίο¹⁹⁶. Επομένως, ο υποβάλλων την αίτηση θα πρέπει να εξετάζει προσεκτικά τον διαθέσιμο εξοπλισμό και τις διαθέσιμες εγκαταστάσεις, ώστε να διασφαλίζεται η ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών.¹⁹⁷
171. Συναφώς, παρότι δεν είναι δυνατόν να διεξαχθεί κάθε είδους ακρόαση με τη χρήση αίθουσας δικαστηρίου με την ίδια διαρρύθμιση, υπάρχουν ωστόσο μερικά γενικά ζητήματα τα οποία θα πρέπει να εξετάζονται προκειμένου να διασφαλίζεται η κράτηση κατάλληλων εγκαταστάσεων. Για παράδειγμα, η χρήση τοποθεσίας στην οποία μπορούν να ελαχιστοποιηθούν οι παρεμβολές ή οι διακοπές, καθώς και η αναγκαιότητα ασφαλούς και προστατευμένου χώρου αναμονής για τον μάρτυρα/πραγματογνώμονα (εφόσον απαιτείται, με είσοδο χωριστή από εκείνη που προορίζεται για το κοινό ή την κύρια είσοδο)¹⁹⁸.
172. Επομένως, η επικοινωνία μεταξύ των σχετικών υπαλλήλων (ειδικότερα των μελών του τεχνικού προσωπικού) έχει ζωτική σημασία προκειμένου να διασφαλίζεται η διαθεσιμότητα και, εφόσον απαιτείται, η κράτηση κατάλληλων εγκαταστάσεων. Μερικές αρχές ενδέχεται να διαθέτουν επίσης ειδικό σύστημα κράτησης για εγκαταστάσεις και, επομένως, συνιστάται να ελέγχονται οι πληροφορίες που παρέχονται στο προφίλ χώρας του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

B4.1 Χρήση εγγράφων και πειστηρίων

68

Εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν έγγραφα ή πειστήρια, θα πρέπει να συμφωνηθεί και να διευθετηθεί κατάλληλο μέσο για την επίσημη ανταλλαγή και προσκόμισή τους πριν από την ακρόαση ή κατά τη διάρκεια αυτής.

Βλ. Γ2.6 και το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

173. Η προσκόμιση εγγράφων ή πειστηρίων διέπεται από το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία (κεφάλαιο Ι) ή το δίκαιο του αιτούντος κράτους

¹⁹³ Απάντηση της Κορέας (Δημοκρατία της) στο Part III, ερώτηση (ε) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁹⁴ Απάντηση της Ουγγαρίας στο Part III, ερώτηση (ε) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁹⁵ Απαντήσεις της Ελβετίας και της Βενεζουέλας στο Part III, ερώτηση (ε) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁹⁶ Απάντηση της Σλοβενίας στο Part III, ερώτηση (ε) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

¹⁹⁷ Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 2.

¹⁹⁸ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 56, 62-63.

(κεφάλαιο II). Σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, οι διάδικοι θα πρέπει να επιχειρούν, πριν από την ακρόαση, να συμφωνήσουν επί των εγγράφων ή των πειστηρίων που θα απαιτηθούν και να τάσουν προθεσμία για τον προσδιορισμό των πειστηρίων (π.χ. αρκετές ημέρες πριν από την ακρόαση) προκειμένου να καταρτιστεί δέσμη σχετικών εγγράφων τα οποία θα διατεθούν σε αμφοτέρους τους τόπους πριν από την ακρόαση¹⁹⁹. Εναλλακτικά, τα έγγραφα μπορούν να διατεθούν μέσω κοινών αποθετηρίων ηλεκτρονικών εγγράφων.²⁰⁰ Στον βαθμό του δυνατού, κάθε έγγραφο και/ή πειστήριο στο οποίο θα γίνει παραπομπή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας θα πρέπει επίσης να παρέχεται στους διερμηνείς πριν από την ακρόαση.²⁰¹

174. Όταν αυτό επιτρέπεται από το εφαρμοστέο δίκαιο, ενδέχεται επίσης να συμφωνηθούν ρυθμίσεις για την προσκόμιση πρόσθετων εγγράφων ή πειστηρίων κατά τη διάρκεια της ακρόασης. Όπου ενδείκνυται, τα εν λόγω έγγραφα ή πειστήρια θα πρέπει να προσκομίζονται από δικαστικό λειτουργό ή κάποιο άλλο αμερόληπτο πρόσωπο ²⁰². Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω κάμερας εγγράφων²⁰³, ψηφιακής λειτουργίας κοινής χρήσης οθόνης ή με άλλον τρόπο, όπως μέσω τηλεομοιοτυπίας, ο οποίος μπορεί να είναι αναγκαίος για να παρασχεθεί η δυνατότητα κατ' ιδίαν συζητήσεων στους μάρτυρες και τους συνηγόρους τους σχετικά με το έγγραφο ή το πειστήριο.²⁰⁴ Στα προφίλ χωρών, δύο κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι κάμερες εγγράφων μπορούν να επιτραπούν ή ακόμη και να ζητηθούν από τον προεδρεύοντα λειτουργό, στον βαθμό που είναι αναγκαίες²⁰⁵.

B4.2 Κατ' ιδίαν επικοινωνίες

69

Πρόσθετες (εμπιστευτικές) γραμμές επικοινωνίας ενδέχεται να συνιστώνται ή να είναι απαραίτητες, για παράδειγμα εάν ένας διάδικος/μάρτυρας και ο νόμιμος εκπρόσωπός του συμμετέχουν από διαφορετικές τοποθεσίες.

175. Ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες απαιτούνται εμπιστευτικές διαβουλεύσεις, για παράδειγμα μεταξύ του μάρτυρα και του νόμιμου εκπροσώπου (ή εκπροσώπων) του ή μεταξύ του νόμιμου εκπροσώπου (ή εκπροσώπων) του και του εντεταλμένου προσώπου ή του

¹⁹⁹ Βλ., π.χ., απόφαση *Federal Commissioner of Taxation v. Grbich* (1993) 25 ATR 516, στην οποία το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας έκρινε ότι η παροχή δέσμης εγγράφων στον μάρτυρα πριν από την εξέταση εξαλείφει «τα οικονομικά εμπόδια στη διεξαγωγή προσήκουσας εξέτασης στο δικαστήριο».

²⁰⁰ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 21.

²⁰¹ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 40.

²⁰² Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 111).

²⁰³ Βλ., π.χ., Υπουργείο Δικαιοσύνης Ηνωμένου Βασιλείου, *Practice Direction 32 – Evidence Annex 3 «Video Conferencing Guidance»*, σ. 18: όταν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί κάμερα εγγράφων, οι διάδικοι πρέπει να ενημερώνουν τον χειριστή του πίνακα ελέγχου για το πλήθος και το μέγεθος των εγγράφων ή αντικειμένων (διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020]).

²⁰⁴ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16)· έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 20.

²⁰⁵ Βλ., π.χ. απαντήσεις της Ουγγαρίας και της Σλοβενίας στο Part III, ερώτηση (ε) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

δικαστή²⁰⁶. Παρότι θα ήταν προτιμότερο να μπορεί ο δικηγόρος να κάτσει δίπλα στον πελάτη του²⁰⁷, όταν οι παράγοντες αυτοί δεν βρίσκονται στην ίδια τοποθεσία, θα πρέπει να υπάρχουν διαθέσιμα μέσα (π.χ. ασφαλείς τηλεφωνικές γραμμές, κινητά τηλέφωνα ή χωριστός εξοπλισμός βιντεοδιάσκεψης) ώστε να μπορούν να συνομιλήσουν κατ' ιδίαν χωρίς να ακουστούν από άλλα πρόσωπα. Μικρόφωνα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, κάμερες που συνδέονται με την κύρια βιντεοσύνδεση ενδέχεται επίσης να πρέπει να κλείσουν κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης αυτής.

176. Αυτή η συμπληρωματική γραμμή επικοινωνίας ενδέχεται να πρέπει επίσης να χρησιμοποιηθεί εάν υπάρχουν προβλήματα με την ποιότητα της σύνδεσης ή άλλα τεχνικά προβλήματα ή σε περίπτωση άλλου λόγου διακοπής της ακρόασης (π.χ. ασθένεια)²⁰⁸. Ομοίως, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ώστε να καταστεί δυνατή η εμπιστευτική επικοινωνία με τον απομακρυσμένο συμμετέχοντα τόσο πριν από όσο και μετά την εξέταση καθεαυτή (π.χ. για να ενημερωθεί ο συμμετέχων και να συζητηθούν πρωτόκολλα ή για να δοθούν τελικές οδηγίες)²⁰⁹.

B4.3 Ειδικές περιπτώσεις

70

Σε ειδικές περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθούν πρόσθετοι συμμετέχοντες ή πρόσθετα μέτρα ασφάλειας/προστασίας, ειδικότερα στην περίπτωση ευάλωτων μαρτύρων.

177. Σε ορισμένες περιπτώσεις πρέπει να ληφθούν υπόψη πρόσθετοι παράγοντες λόγω της φύσης της εξέτασης ή της σχέσης του προσώπου που πρόκειται να εξεταστεί με άλλους συμμετέχοντες. Παρότι αυτό μπορεί να είναι συνηθέστερο σε ποινικές δίκες²¹⁰, ενδέχεται να έχει παρ' όλα αυτά σημασία σε διαδικασίες που αφορούν αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Σχετικά παραδείγματα είναι οι περιπτώσεις στις οποίες πρέπει να ληφθεί κατάθεση από ευάλωτα άτομα, όπως παιδιά, ηλικιωμένοι ή άτομα με νοητική ή σωματική πάθηση ή αναπηρία. Στις περιπτώσεις αυτές, η τεχνολογία βιντεοσύνδεσης μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, καθώς ο μάρτυρας μπορεί να καταθέσει χωρίς το άγχος, την ενόχληση, τη δυσφορία ή την ανησυχία που ενδέχεται να συνεπάγεται η φυσική παρουσία στο δικαστήριο²¹¹.
178. Ενδέχεται να πρέπει να εξεταστούν και άλλα ζητήματα και, εφόσον είναι αναγκαίο, να γίνουν προσαρμογές για τη διευκόλυνση της αποδεικτικής διαδικασίας σε τέτοιες λεπτές καταστάσεις.

²⁰⁶ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 15.

²⁰⁷ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 111). Επισημαίνεται επίσης ότι μερικά νομικά συστήματα δεν απαιτούν να επικουρείται ο μάρτυρας από δικηγόρο κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας, βλ., ανωτέρω, υποσημείωση 117.

²⁰⁸ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 63.

²⁰⁹ Στο ίδιο, σ. 56.

²¹⁰ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 21.

²¹¹ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16). Επισημαίνεται επίσης ότι, στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Ανώτερο Δικαστήριο (Αγγλία και Ουαλία) αποφάνθηκε ότι δεν θεωρεί ότι τα δυνητικά μειονεκτήματα της βιντεοσύνδεσης (π.χ. περιορισμοί στην εκτίμηση της αξιοπιστίας) εντείνονται περαιτέρω απλώς και μόνο λόγω της χρήσης της τεχνολογίας σε σχέση με ευάλωτους μάρτυρες ή μάρτυρες που χρειάζονται διερμηνεία: *Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office* [2015] EWHC 3684 (QB).

Η διαδικασία καθεαυτή ενδέχεται επίσης να πρέπει να τροποποιηθεί σύμφωνα με το εφαρμοστέο δίκαιο, για παράδειγμα, ζητώντας από τον μάρτυρα να καταθέσει στον προεδρεύοντα λειτουργό απόντων των διαδικιών ή μεριμνώντας για την παρουσία ψυχολόγου ή παρόμοιου ειδικού ο οποίος θα βοηθήσει στην παρακολούθηση του μάρτυρα²¹².

²¹² Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 35.

B5 Χρήση διερμηνείας

- 71** Λαμβανομένων υπόψη των δυσκολιών που συνεπάγεται η βιντεοσύνδεση, συνιστάται να χρησιμοποιούνται μόνο διερμηνείς με κατάλληλα προσόντα και πείρα, εφόσον είναι δυνατόν.
- 72** Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να αποφασίσουν, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του εσωτερικού δικαίου και τυχόν υποδείξεις του δικαστηρίου, αν θα χρησιμοποιηθεί διαδοχική ή ταυτόχρονη διερμηνεία (γενικά, στο πλαίσιο της βιντεοσύνδεσης, συνιστάται η διαδοχική διερμηνεία) και το πού θα βρίσκεται ο διερμηνέας (κατά προτίμηση, στον ίδιο τόπο με τον μάρτυρα).

179. Εάν απαιτείται διερμηνεία για μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, τα πρόσωπα που οργανώνουν τη βιντεοσύνδεση θα πρέπει να εξετάσουν τα προσόντα, την κατάρτιση και την πείρα του διερμηνέα στις συγκεκριμένες συνθήκες της χρήσης τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης και της διεξαγωγής της ακρόασης²¹³. Πολλά συμβαλλόμενα μέρη διαθέτουν σύστημα καταχώρισης διπλωματούχων ή ορκωτών διερμηνέων και μεταφραστών²¹⁴.
180. Στο πλαίσιο της διεξαγωγής αποδείξεων, χρησιμοποιείται συνήθως διαδοχική διερμηνεία, η οποία προτιμάται όταν ο διερμηνέας και ο μάρτυρας ή ο πραγματογνώμονας βρίσκονται σε δύο διαφορετικές τοποθεσίες, κυρίως λόγω της ευχέρειας που παρέχει στον προεδρεύοντα λειτουργό να ζητεί διευκρινίσεις ή να παρεμβαίνει²¹⁵. Η ταυτόχρονη διερμηνεία, η οποία είναι πιο απαιτητική, απαιτεί θάλαμο και ειδικό εξοπλισμό και ενδέχεται επίσης να περιλαμβάνει δύο διερμηνείς οι οποίοι εναλλάσσονται²¹⁶.
181. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί εκ των προτέρων η τοποθεσία των διερμηνέων που θα χρησιμοποιηθούν ενδεχομένως κατά την ακρόαση, ήτοι αν ο διερμηνέας θα βρίσκεται στον απομακρυσμένο τόπο όπου βρίσκεται ο μάρτυρας ή στον κυρίως τόπο²¹⁷. Στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, ο διερμηνέας που βοηθά τον μάρτυρα βρίσκεται γενικά στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, καθώς η Δικαστική Παραγγελία εκτελείται κατά τον τύπο και τη διαδικασία του κράτους αυτού (εκτός εάν ζητηθεί ειδικός τύπος ή διαδικασία). Όταν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται μέσω βιντεοσύνδεσης από εντεταλμένο πρόσωπο, ο διερμηνέας μπορεί να βρίσκεται στο αιτούν κράτος ή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Επισημαίνεται ότι, σε μερικές περιπτώσεις, προκειμένου να διασφαλιστούν υπηρεσίες διερμηνείας υψηλής ποιότητας, μπορεί να διοριστεί διερμηνέας ο οποίος δεν βρίσκεται ούτε

²¹³ Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 3. Βλ. επίσης απόφαση *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* (ό.π. υποσημείωση 55), στην οποία το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας δεν επέτρεψε τη χρήση βιντεοσύνδεσης για τη λήψη κατάθεσης μάρτυρα που χρειαζόταν διερμηνεία όταν η απόδειξη αφορούσε αμφιλεγόμενο ή κρίσιμο πραγματικό ζήτημα.

²¹⁴ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. το προφίλ χώρας του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

²¹⁵ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 11.

²¹⁶ Ό.π.

²¹⁷ Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 3.

στο αιτούν κράτος ούτε στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση αλλά σε τρίτο κράτος.

182. Όταν ο διερμηνέας βρίσκεται στον απομακρυσμένο τόπο (ήτοι στην ίδια τοποθεσία με το πρόσωπο που καταθέτει), θα πρέπει να ελέγχονται οι τεχνικές διευθετήσεις εκεί, περιλαμβανομένων της ακουστικής και της ποιότητας του ήχου, ώστε να διασφαλίζεται ότι η διερμηνεία είναι κατανοητή. Εάν ο διερμηνέας βρίσκεται στον κυρίως τόπο και, επομένως, δεν βρίσκεται με τον μάρτυρα, η διατήρηση μετάδοσης υψηλής ποιότητας είναι ακόμη πιο κρίσιμη. Παρότι η ποιότητα του ήχου θα πρέπει ασφαλώς να ανταποκρίνεται στις υψηλότερες δυνατές προδιαγραφές, ύψιστης σημασίας είναι στην πραγματικότητα η ποιότητα της εικόνας, δεδομένης της ικανότητας των διερμηνέων να αξιοποιούν τις κινήσεις των χειλιών, τις εκφράσεις και άλλη μη λεκτική επικοινωνία για την αποσαφήνιση αμφισημιών και την παροχή ακριβέστερης διερμηνείας²¹⁸. Ανεξάρτητα από το αν βρίσκεται στην κυρίως αίθουσα του δικαστηρίου, με τον μάρτυρα στον απομακρυσμένο τόπο ή σε άλλη τοποθεσία, ο διερμηνέας θα πρέπει να έχει σαφή εμπρόσθια εικόνα όλων των εξ αποστάσεως συμμετεχόντων οι οποίοι θα λάβουν τον λόγο στη διαδικασία²¹⁹.

²¹⁸ Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 12.

²¹⁹ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 37.

B6 Καταγραφή, πρακτικά και επανεξέταση

- 73 Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να επιβεβαιώσουν τον τρόπο καταγραφής της διαδικασίας, επισημαίνοντας ότι, όπου είναι δυνατόν και επιτρέπεται, η μαγνητοσκόπηση μπορεί να είναι προτιμότερη από τα έγγραφα πρακτικά. Οι αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι κάθε παραγόμενη καταγραφή ή πρακτικό αποτελεί εν συνεχεία αντικείμενο ασφαλούς χειρισμού και αποθήκευσης.

Βλ. το **προφίλ χώρας** του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους.

- 74 Θα πρέπει να πραγματοποιούνται οι αναγκαίες διευθετήσεις για την εξασφάλιση εξοπλισμού καταγραφής και/ή την παρουσία στενογράφου ή δικαστικού πρακτικογράφου στην ακρόαση.
- 75 Οι αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η απευθείας μετάδοση μέσω βιντεοσύνδεσης είναι ασφαλής και, ει δυνατόν, κρυπτογραφημένη.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κρυπτογράφηση, βλ. **Γ2.4**.

- 76 Όπου συντρέχει περίπτωση, οι συμμετέχοντες παροτρύνονται να αναφέρουν τυχόν προβλήματα ή δυσχέρειες πρακτικής φύσεως στις ενδιαφερόμενες αρχές. Ομοίως, οι αρχές παροτρύνονται να ζητούν προδραστικά τέτοια σχόλια και παρατηρήσεις για την περαιτέρω βελτίωση της παροχής υπηρεσιών βιντεοσύνδεσης.

183. Όταν χρησιμοποιούνται τεχνολογίες βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων, μερικές αρχές και συμμετέχοντες τείνουν να προτιμούν τη μαγνητοσκόπηση της διαδικασίας, αντί να στηρίζονται στις παραδοσιακές τεχνικές τήρησης πρακτικών²²⁰. Επομένως, είναι αναμενόμενο να απαιτείται δυνατότητα καταγραφής²²¹ και το στοιχείο αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη

²²⁰ Απαντήσεις της Κίνας (ΕΔΠ Μακάο) (με μερικές εξαιρέσεις, π.χ., η κατάθεση θα πρέπει να είναι έγγραφη εάν περιέχει ομολογία του καταθέτοντος), της Λιθουανίας, της Νορβηγίας και της Τσεχικής Δημοκρατίας στο Part VII, ερώτηση (f) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12). Βλ. επίσης, R. A. Williams (ό.π. υποσημείωση 1), σ. 22.

²²¹ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 118.

κατά την οργάνωση της βιντεοσύνδεσης. Τούτου λεχθέντος, μερικά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο εξακολουθούν να στηρίζονται σε πρακτικά και θεωρούν την οπτική ή ακουστική καταγραφή της κατάθεσης ειδικό τύπο ή διαδικασία (για Δικαστικές Παραγγελίες του κεφαλαίου I), ο οποίος θα πρέπει να εγκρίνεται από δικαστικό λειτουργό του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία κατά περίπτωση²²².

184. Όσον αφορά τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση θα εφαρμόσει το δικό της δίκαιο προκειμένου να καθορίσει τον τρόπο καταγραφής της ακρόασης. Η δικαστική αρχή μπορεί επίσης να ζητήσει την καταγραφή της ακρόασης με την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης. Όταν το αίτημα αυτό γίνεται δεκτό, η αιτούσα αρχή είναι υπεύθυνη για την παροχή του εξοπλισμού καταγραφής, εφόσον απαιτείται.
185. Όσον αφορά τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου II, η καταγραφή μπορεί γενικά να χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τις διαδικασίες που εφαρμόζονται στο αιτούν κράτος, εκτός εάν η καταγραφή απαγορεύεται από το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ή υπόκειται άλλως σε όρους τους οποίους προσδιόρισε το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Σε μερικά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, οι διάδικοι μπορούν ελεύθερα να προβούν σε οπτική ή ακουστική καταγραφή της κατάθεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου αυτού εφόσον παρέχουν οι ίδιοι τα σχετικά μέσα ²²³. Εάν χρησιμοποιείται δικαστικός πρακτικογράφος στον κυρίως τόπο για την τήρηση πρακτικών της διαδικασίας, ο πρακτικογράφος θα πρέπει να βρίσκεται σε σημείο τέτοιο ώστε να μπορεί να βλέπει και να ακούει καλά τη βιντεοσύνδεση.
186. Κατά την εκτέλεση αιτήσεων στο πλαίσιο τόσο του κεφαλαίου I όσο και του κεφαλαίου II, είναι σημαντικό να εξετάζονται οι σχετικοί κανόνες και διαδικασίες που αφορούν την παραγόμενη καταγραφή ή το πρακτικό. Η ασφάλεια της απευθείας μετάδοσης καθεαυτή είναι ύψιστης σημασίας (βλ. **Μέρος Δ** κατωτέρω), αλλά ο επακόλουθος ασφαλής χειρισμός και η αποθήκευση κάθε παραγόμενης καταγραφής ή πρακτικού έχουν επίσης μεγάλη σημασία²²⁴. Επιπλέον, οι αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τους τρόπους με τους οποίους θα ενσωματώσουν ή θα προσαρτήσουν τυχόν έγγραφα ή άλλα πειστήρια στην τελική καταγραφή ή στο πρακτικό²²⁵. Συχνά οι εν λόγω καταγραφές ή τα πρακτικά υπόκεινται στους ίδιους κανόνες και διαδικασίες για τις καταγραφές ή τα πρακτικά ακροάσεων στα οποία δεν γίνεται χρήση βιντεοσύνδεσης²²⁶. Σε άλλες περιπτώσεις, ενδέχεται να υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις για την καταγραφή ή τη σύνταξη πρακτικών σε σχέση με την εξέταση μέσω βιντεοσύνδεσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά

²²² Απαντήσεις της Γαλλίας, της Γερμανίας, Κορέας (Δημοκρατία της) και της Μάλτας στο Part VII, ερώτηση (f) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

²²³ Απαντήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στο Part VII, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

²²⁴ Δικαστήριο στην Ινδία κατάρτισε κατευθυντήριες οδηγίες ώστε να διασφαλίζεται ότι κατά τον χειρισμό και την αποθήκευση της καταγραφής τηρούνται κατάλληλες ρυθμίσεις ασφάλειας. Βλ., π.χ. Ανώτερο Δικαστήριο του Νέου Δελχί, *Delhi High Court Rules*, 2018, Annexure B «Guidelines for the Conduct of Court Proceedings between Courts and Remote Sites», 6.9: «Κρυπτογραφημένο κύριο αντίγραφο με τιμή κατακερματισμού τηρείται στο αρχείο του δικαστηρίου. Ένα ακόμη αντίγραφο αποθηκεύεται επίσης σε οποιαδήποτε άλλη ασφαλή τοποθεσία για χρήση ως [εφεδρικό] σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Πρακτικό των αποδείξεων που κατέγραψε το δικαστήριο παρέχεται στους διαδίκους σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κανόνες. Με απόφαση του δικαστηρίου, για σκοπούς προαγωγής των συμφερόντων της δικαιοσύνης, μπορεί να επιτραπεί, κατόπιν αίτησης, σε διάδικο να συμβουλευτεί το κύριο αντίγραφο της [οπτικοακουστικής] καταγραφής που τηρείται στο δικαστήριο».

²²⁵ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 87), σ. 19.

²²⁶ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16).

τον χειρισμό ή την αποθήκευσή της²²⁷.

187. Η διασυνοριακή μεταφορά τεχνικού εξοπλισμού μπορεί να συνεπάγεται έξοδα και τελωνειακά προβλήματα στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, εάν δεν έχουν ληφθεί όλες οι αναγκαίες άδειες²²⁸. Το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση πρέπει να ερωτάται σχετικά με τη δυνατότητα εισόδου του εξοπλισμού αυτού στο έδαφός του. Ως εκ τούτου, ενδέχεται να συνιστάται η μίσθωση τεχνικού εξοπλισμού στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
188. Γενικά, πρεσβείες και προξενεία δεν είναι σε θέση να παράσχουν τις υπηρεσίες στενογράφων/διερμηνέων ούτε να παράσχουν εξοπλισμό μαγνητοσκόπησης/μαγνητοφώνησης. Επομένως, ο αιτούν διάδικος θα πρέπει να προβεί εκ των προτέρων σε όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις²²⁹.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα ειδικότερα, βλ. **A2.11** (κεφάλαιο I) και **A3.10** (κεφάλαιο II).

189. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι μηχανισμοί και διαδικασίες όσον αφορά την καταγραφή και τα πρακτικά δεν θα πρέπει να περιορίζονται μόνο στο ουσιαστικό περιεχόμενο της κατάθεσης. Πρακτικά ζητήματα, και ειδικότερα τυχόν προβλήματα ή δυσχέρειες, θα πρέπει επίσης να αναφέρονται, επιπλέον των γενικών πληροφοριών σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης από τη συγκεκριμένη αρχή ή στη συγκεκριμένη δικαιοδοσία. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορούν να πραγματοποιούνται τακτικές προσαρμογές σε οργανωτικά ζητήματα βασισμένες σε πραγματικές εμπειρίες και συστάσεις²³⁰.
190. Επομένως, είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για τις αρχές να τηρούν ακριβή αρχεία χρήσης και να παρέχουν κατάλληλο και προσβάσιμο μηχανισμό για τη συλλογή σχολίων και παρατηρήσεων από τους συμμετέχοντες σε ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης, προκειμένου να επανεξεταστούν διάφορα ζητήματα της διαδικασίας, περιλαμβανομένων της ίδιας της τεχνολογίας, των χρησιμοποιούμενων χώρων, των πρωτοκόλλων που εφαρμόζονται πριν από και μετά την ακρόαση καθώς και της συνολικής εμπειρίας, με τελικό σκοπό την καλύτερη κατανομή πόρων και την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή των διαδικασιών που περιλαμβάνουν βιντεοσύνδεση²³¹.

²²⁷ Μερικά κράτη διαθέτουν διαδικασίες για τον χειρισμό και την αποθήκευση της καταγραφής της κατάθεσης. Βλ. απαντήσεις του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), της Κροατίας, της Λιθουανίας, της Σλοβενίας και της Σουηδίας στο Part VII, ερωτήσεις (f) και (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12). Σε ένα κράτος, η κατάθεση μαγνητοφωνείται αυτομάτως από το δικαστήριο βάσει του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (βλ. απάντηση της Πορτογαλίας στο Part VII, ερώτηση (g) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο)).

²²⁸ D. Epstein κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 141), σημείο 10.25.

²²⁹ B. Ristau (ό.π. υποσημείωση 133), σ. 328. Ενδέχεται επίσης να είναι σκόπιμο να δημιουργηθεί εφεδρικό αρχείο της καταγραφής, ως αποτελεσματικό μέτρο προστασίας κατά της υποβάθμισης της ποιότητας του ήχου ή της εικόνας κατά τη διάρκεια της μετάδοσης. Βλ., π.χ., Υπουργείο Δικαιοσύνης Ηνωμένου Βασιλείου, *Practice Direction 32 – Evidence* (ό.π. υποσημείωση 203), σ. 15.

²³⁰ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 25.

²³¹ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 77.

B7 Περιβάλλον, θέση και πρωτόκολλα

77 Οι συνθήκες σε όλες τις αίθουσες ή τους χώρους που πρόκειται να συνδεθούν κατά τη διάρκεια της ακρόασης θα πρέπει να βελτιστοποιηθούν για τη χρήση βιντεοσύνδεσης, περιλαμβανομένων των διαστάσεων, της διαρρύθμισης, της ακουστικής και του φωτισμού της αίθουσας και της πρόσβασης σε αυτήν.

78 Ο εξοπλισμός θα πρέπει να είναι εγκαταστημένος κατά τρόπο ώστε να προσομοιώνεται ακρόαση «διά ζώσης», μεριμνώντας για κατάλληλο αριθμό καμερών και μικροφώνων ώστε κάθε συμμετέχων να μπορεί να φανεί και να ακουστεί με ελάχιστη δυσκολία ή διακοπή.

191. Οι αίθουσες ή οι χώροι που χρησιμοποιούνται μπορούν να ασκήσουν σημαντική επιρροή στον τρόπο διεξαγωγής της ακρόασης και εν τέλει στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας. Για τον μάρτυρα, η εμπειρία της κατάθεσης μέσω βιντεοδιάσκεψης από απομακρυσμένη τοποθεσία μπορεί να διαφέρει σημαντικά από εκείνη της κατάθεσης σε αίθουσα δικαστηρίου και, επομένως, η αναπαραγωγή του αναγκαίου κλίματος ενδέχεται να είναι δύσκολη²³². Παρ' όλα αυτά, κατά τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας, ο χώρος στην απομακρυσμένη τοποθεσία θα πρέπει επίσης να θεωρείται, για κάθε σκοπό, επέκταση της ίδιας της αίθουσας του δικαστηρίου²³³.
192. Εκκινώντας από αυτή την έννοια της επέκτασης της αίθουσας του δικαστηρίου, στο πλαίσιο του έργου «Gateways to Justice»²³⁴, στην Αυστραλία, διατυπώθηκαν ορισμένες συστάσεις σχετικά με το περιβάλλον, τη θέση και τα πρωτόκολλα όσον αφορά τη βιντεοσύνδεση. Στο έργο διατυπώθηκε η σύσταση ότι, προκειμένου να διαφυλαχθεί το απαιτούμενο επίσημο κλίμα, ο προεδρεύων λειτουργός θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το πρόσωπο ή τα πρόσωπα στην απομακρυσμένη τοποθεσία ενημερώνονται για την αναμενόμενη προσήκουσα συμπεριφορά²³⁵.
193. Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων αυτών σχετικά με το κλίμα και τη συμπεριφορά, οι φυσικές αίθουσες είναι συχνά εξίσου σημαντικές με τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία. Επομένως, η διαρρύθμιση της αίθουσας στην απομακρυσμένη τοποθεσία πρέπει επίσης να οργανώνεται κατά τρόπο ώστε να ενισχύει την αίσθηση του μάρτυρα ότι συμμετέχει σε διαδικασία που διεξάγεται σε παραδοσιακή αίθουσα δικαστηρίου²³⁶. Επομένως, στο πλαίσιο

²³² Για παράδειγμα, στην απόφαση *Campaign Master (UK) Ltd v. Forty Two International Pty Ltd* (αριθ. 3) (2009) 181 FCR 152, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας εξέφρασε την ανησυχία ότι η χρήση τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης αποσπά την προσοχή από σημαντικότερες συνέπειες οι οποίες σχετίζονται με την κατάθεση σε δικαστήριο, τονίζοντας ότι ο μάρτυρας ενδέχεται να μην αντιλαμβάνεται επαρκώς τον «επίσημο χαρακτήρα της περίπτωσης και των υποχρεώσεών του».

²³³ Βλ., π.χ., *νόμο του 2010 περί διατασμανικών διαδικασιών* (Cth), άρθρο 59, όπως προεκτέθηκε στην υποσημείωση 141.

²³⁴ Βλ., ανωτέρω, τις παρατηρήσεις στην υποσημείωση 45.

²³⁵ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 63-64.

²³⁶ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυννοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 18.

του έργου «Gateways to Justice» διατυπώθηκε επίσης η σύσταση ότι, προκειμένου να επιτευχθούν βέλτιστες συνθήκες και όταν το επιτρέπουν οι πόροι και οι ικανότητες, τα δικαστήρια και άλλοι πάροχοι εγκαταστάσεων θα πρέπει να εφαρμόζουν μια προσέγγιση η οποία να ενσωματώνει τα τεχνικά ζητήματα τόσο στην αρχιτεκτονική όσο και στο φυσικό περιβάλλον, και συγκεκριμένα:

- η αίθουσα ακροάσεων σε αμφότερους τους τόπους πρέπει να είναι αρκετά μεγάλη ώστε να υποδεχτεί όλους τους συμμετέχοντες και, όπου συντρέχει περίπτωση, μέλη του κοινού·
- πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετοι παράγοντες σχεδιασμού, όπως κατάλληλος φωτισμός και διακόσμηση, κατάλληλη ακουστική, ελεγχόμενη θερμοκρασία και η θέση τόσο των συμμετεχόντων όσο και του εξοπλισμού· και
- πρέπει να συνεκτιμάται η αναδιάταξη, η προσαρμογή ή τουλάχιστον η ρύθμιση λεπτομερειών του χώρου, ανεξάρτητα από το αν οι αίθουσες σχεδιάστηκαν λαμβάνοντας υπόψη τη χρήση βιντεοσύνδεσης²³⁷.

194. Είναι γνωστό εκ πείρας ότι οι απαιτήσεις φωτισμού των χώρων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για βιντεοσύνδεση είναι από τις επαχθέστερες από την άποψη του σχεδιασμού. Αυτό συμβαίνει κυρίως επειδή οι χώροι σε κάθε τοποθεσία που συμμετέχει στη βιντεοσύνδεση πρέπει να διαθέτουν έναν συνδυασμό, αφενός, φωτεινότερου φωτισμού σε συγκεκριμένους χώρους για την πλήρη ανάδειξη των χαρακτηριστικών του προσώπου και των εκφράσεων των συμμετεχόντων, και, αφετέρου, ελαφρώς σκοτεινότερου φωτισμού για το υπόλοιπο περιβάλλον, ώστε να μην παρεμποδίζεται η θέαση των οθονών που προβάλλουν τις άλλες συνδεδεμένες τοποθεσίες²³⁸. Επομένως, οι οργανωτές πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης άμεσου φωτισμού στα πρόσωπα όλων των συμμετεχόντων σε όλες τις τοποθεσίες και να διασφαλίζουν επιπλέον ότι ο κανονικός φωτισμός σε κάθε αίθουσα είναι απαλλαγμένος από αντανakλάσεις, σκιές και λάμψη²³⁹.
195. Όσον αφορά την ακουστική, οι υπεύθυνοι για την εγκατάσταση βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι ο χώρος έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε, αφενός, να ελαχιστοποιείται η διείσδυση θορύβων και περισπασμών και, αφετέρου, να περιορίζεται ο ήχος εντός του χώρου, για λόγους εμπιστευτικότητας και προστασίας της ιδιωτικότητας²⁴⁰. Επιπλέον, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί ο βαθμός κατανόησης των όσων λέγονται κατά τη διάρκεια της ακρόασης, θα πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη παράγοντες όπως ο χρόνος αντήχησης, η απορρόφηση του ήχου και η διάχυση του ήχου²⁴¹.
196. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να καταλαμβάνουν θέση στην αίθουσα κατά τρόπο ώστε να αντικρίζουν την κάμερα όταν ομιλούν, κάτι το οποίο είναι επιβεβλημένο για την καλή επικοινωνία. Αυτό θα συμβάλει στον καθορισμό του αριθμού των απαιτούμενων καμερών και της θέσης τους²⁴². Όταν δεν χρησιμοποιείται αίθουσα δικαστηρίου, το πρόσωπο που διεξάγει την ακρόαση ενδέχεται να πρέπει να καθορίσει τα σημεία στα οποία κάθονται οι συμμετέχοντες. Εάν υπάρχει διερμηνέας, η θέση του θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να βλέπει καλά τις εκφράσεις του προσώπου και τις κινήσεις των χειρών του ομιλητή.

²³⁷ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 53-57, vi.

²³⁸ J. R. Benya, *Lighting for Teleconferencing Spaces*, Lutron Electronics, Inc., 1998, μνεία σε M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 16.

²³⁹ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 22· E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 122-123.

²⁴⁰ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 18.

²⁴¹ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 21-22.

²⁴² M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 12.

197. Όπως προαναφέρθηκε στην ενότητα **A1** και εξετάζεται κατωτέρω στην ενότητα **Γ1** (*Κατάλληλότητα εξοπλισμού*), κύριος στόχος της ακρόασης μέσω βιντεοσύνδεσης είναι να επιτευχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ομοιότητα με τις συνθήκες διά ζώσης ακρόασης, κάτι το οποίο έχει ιδιαίτερη σημασία όταν εξετάζεται η θέση του εξοπλισμού. Στα προφίλ χωρών, ένα κράτος που απάντησε στο ερωτηματολόγιο επισήμανε ειδικά το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να είναι σε θέση να «[...] βλέπουν, να ακούν και να κατανοούν καλά τα όσα συμβαίνουν [τόσο] στην αίθουσα του δικαστηρίου όσο και στην αίθουσα στην οποία βρίσκεται ο μάρτυρας» και τόνισε επίσης την αναγκαιότητα για όλους τους συμμετέχοντες να βλέπουν τόσο τη γενική εικόνα της αίθουσας όσο και πιο λεπτομερή στοιχεία της αμοιβαίας επικοινωνίας τους, όπως «λεκτική [επικοινωνία], γλώσσα του σώματος, αντίστοιχες εκφράσεις του προσώπου [και] χειρονομίες»²⁴³. Επομένως, οι κάμερες θα πρέπει να είναι τοποθετημένες κατά τρόπο ώστε να παρέχουν τη δυνατότητα στον ομιλητή να αντικρίζει απευθείας την κάμερα διατηρώντας οπτική επαφή²⁴⁴, στοιχείο το οποίο είναι σημαντικό όταν αξιολογούνται η συμπεριφορά και η αξιοπιστία του ομιλητή²⁴⁵.
198. Είναι επίσης σημαντικό να υπάρχει επαρκής αριθμός οθονών κατάλληλου μεγέθους, οι οποίες τοποθετούνται κατά τρόπο ώστε όλοι οι συμμετέχοντες σε έναν τόπο να μπορούν να βλέπουν τον ομιλητή στον άλλο τρόπο από παρόμοια γωνία και απόσταση θέασης. Οι συμμετέχοντες πρέπει να είναι σε θέση να βλέπουν τον μάρτυρα ή τον πραγματογνώμονα και το πρόσωπο αυτό πρέπει να είναι σε θέση να βλέπει το πρόσωπο που υποβάλλει τις ερωτήσεις και κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο σχολιάζει την κατάθεση. Η αντίληψη και η θέαση έχουν ιδιαίτερη σημασία, προκειμένου να παρέχεται στους συμμετέχοντες κατάλληλη αίσθηση «παρουσίας», διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την αντικειμενικότητα μέσω της πλαισίωσης των διαφόρων συμμετεχόντων με τον ίδιο τρόπο στην οθόνη²⁴⁶. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει επαρκής αριθμός μικροφώνων, τοποθετημένων κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ομιλητές μπορούν να ακουστούν καλά και να ελαχιστοποιείται η ηχητική παρεμβολή²⁴⁷.
199. Ανεξάρτητα από τη μεγάλη σημασία των χώρων που χρησιμοποιούνται και του περιβάλλοντος χώρου, ενδέχεται επίσης να απαιτούνται συγκεκριμένα πρωτόκολλα ή οδηγίες εκ μέρους του προεδρεύοντος λειτουργού, μεταξύ άλλων όσον αφορά εισόδους και εξόδους, θέση και έλεγχο του εξοπλισμού καθώς και τη σειρά λήψης του λόγου και τη διάταξη των θέσεων των καθημένων²⁴⁸.

²⁴³ Απάντηση της Λιθουανίας στο Part III, ερώτηση (ε) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π. υποσημείωση 12).

²⁴⁴ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 120.

²⁴⁵ Για εξέταση του αντικτύπου της τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης στην εκτίμηση της αξιοπιστίας μαρτύρων, βλ. επίσης ανωτέρω υποσημείωση 42.

²⁴⁶ Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυννοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 19, 21.

²⁴⁷ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 118.

²⁴⁸ Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 8.

B7.1 Έλεγχος καμερών/ήχου

79 Συνιστάται η χρησιμοποίηση εύχρηστης διεπαφής για τη διευκόλυνση των χειρισμών του εξοπλισμού, κατά προτίμηση από τον προεδρεύοντα λειτουργό.

200. Υπό ιδανικές συνθήκες, ο προεδρεύων λειτουργός στον κυρίως τόπο θα πρέπει να έχει τον πλήρη έλεγχο του εξοπλισμού κατά τη διάρκεια της διαδικασίας²⁴⁹, με τη συνδρομή προσωπικού τεχνικής υποστήριξης, εάν απαιτείται, για παράδειγμα, για την προσαρμογή των καμερών ή της έντασης των μικροφώνων κατά βούληση, διασφαλίζοντας τελικά την καλή θέαση και ακρόαση κάθε ομιλητή σε κάθε τόπο. Εφόσον είναι δυνατόν, συνιστάται η χρήση κάμερας ανίχνευσης κίνησης η οποία μπορεί να είναι στραμμένη στον ομιλητή, καθώς και άλλης κάμερας η οποία μπορεί να παρέχει πανοραμική εικόνα της αίθουσας στην οποία διεξάγεται η ακρόαση από το αντίθετο άκρο.
201. Για τη διευκόλυνση του προεδρεύοντος λειτουργού ο οποίος έχει τον απώτατο έλεγχο του οπτικού/ακουστικού συστήματος κατά τη διάρκεια της ακρόασης, συνιστάται να είναι το σύστημα όσο το δυνατόν πιο εύχρηστο και να περιορίζεται σε βασικές απαραίτητες επιλογές²⁵⁰. Στον βαθμό που υπάρχουν περισσότερες ρυθμίσεις για τον οπτικό ή ακουστικό εξοπλισμό, είναι προτιμότερο να καθορίζεται μια σειρά από τις εν λόγω επιλογές ως τυποποιημένες διαμορφώσεις στο σύστημα πριν από την ακρόαση²⁵¹.

Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις τεχνικές απαιτήσεις σε σχέση με τον ήχο και την εικόνα, βλ. Γ2.5 και Γ2.6.

B7.2 Πρωτόκολλο για τη λήψη του λόγου

80 Για την ελαχιστοποίηση των διακοπών λόγω ενδεχόμενων καθυστερήσεων στη σύνδεση, οι αρχές θα μπορούσαν να εξετάσουν ένα πρωτόκολλο για τη λήψη του λόγου από τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της ακρόασης, ιδίως εάν πρόκειται να γίνει χρήση διερμηνείας.

202. Δεδομένης της πρόσθετης πολυπλοκότητας της βιντεοσύνδεσης σε σύγκριση με την παραδοσιακή διά ζώσης ακρόαση, ενδέχεται να απαιτούνται πρόσθετα πρωτόκολλα ώστε να διασφαλίζεται ότι η ακρόαση καθεαυτή μπορεί να διεξαχθεί απρόσκοπτα. Ελλείψει επίσημου

²⁴⁹ Ό.π.

²⁵⁰ Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυννοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16).

²⁵¹ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 57.

πρωτοκόλλου, ο προεδρεύων λειτουργός θα πρέπει να υπενθυμίζει στους συμμετέχοντες όλα τα ζητήματα τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη επιπροσθέτως λόγω των διαφορετικών συνθηκών της βιντεοσύνδεσης.

203. Συγκεκριμένα, όταν χρησιμοποιείται τεχνολογία βιντεοσύνδεσης, υπάρχει συνήθως μικρή καθυστέρηση μεταξύ της λήψης της εικόνας και του ήχου που τη συνοδεύει, ακόμη και με την καλύτερη διαθέσιμη τεχνολογία επί του παρόντος²⁵². Αυτό συμβαίνει επειδή το ακουστικό και το οπτικό σήμα μεταδίδονται χωριστά, με αποτέλεσμα τη δημιουργία βρόχων και παρεμβολών²⁵³. Μπορεί να είναι χρήσιμο να ενημερωθούν οι συμμετέχοντες για το γεγονός αυτό πριν από την έναρξη της ακρόασης, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η αλληλεπικάλυψη των ομιλιών τους. Ο προεδρεύων λειτουργός μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο να εξηγήσει εξ αρχής τη διαδικασία για τη διακοπή του άλλου διαδίκου ή την προβολή ενστάσεων σε ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της ακρόασης. Θα πρέπει επίσης να υπενθυμίζεται στους συμμετέχοντες να μιλούν στραμμένοι προς τα μικρόφωνα²⁵⁴.
204. Τα ζητήματα αυτά αποκτούν πολύ μεγάλη σημασία όταν υπάρχει διερμηνέας, καθώς ενδέχεται να ανακύψει πρόσθετη ανάγκη διακοπών για την υποβολή ερωτήσεων ή αιτημάτων διευκρινίσεων και στην περίπτωση αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμο ο προεδρεύων λειτουργός να συντονίζει τη σειρά με την οποία οι ενδιαφερόμενοι λαμβάνουν τον λόγο²⁵⁵. Όταν γίνεται χρήση διερμηνέας, οι συμμετέχοντες θα πρέπει επίσης να γνωρίζουν ότι θα πρέπει να ομιλούν με κατάλληλη ταχύτητα, άρθρωση και τόνο φωνής, καθώς και να χρησιμοποιούν σαφή γλώσσα στην οποία ελαχιστοποιείται η χρήση εξειδικευμένων όρων, εκφράσεων της καθομιλουμένης ή άλλων εκφράσεων που δεν μπορούν να αποδοθούν στη μετάφραση²⁵⁶.

B7.3 Πρωτόκολλο σε περίπτωση διακοπής της επικοινωνίας

81 Όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να γνωρίζουν τη διαδικασία που εφαρμόζεται προκειμένου να ειδοποιηθεί ο προεδρεύων λειτουργός για τα τεχνικά προβλήματα που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της ακρόασης καθώς και τα στοιχεία επικοινωνίας του προσωπικού τεχνικής υποστήριξης, περιλαμβανομένου του τρίτου που παρέχει την υπηρεσία γεφύρωσης, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

205. Κατά τη διάρκεια της ακρόασης, οι τεχνικοί θα πρέπει να είναι παρόντες ή τουλάχιστον σε επιφυλακή και διαθέσιμοι για την αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύψουν. Ανάλογα με το είδος της σύνδεσης, ενδέχεται να πρέπει να υπάρχει διαθέσιμο προσωπικό τόσο στον κυρίως τόπο όσο και στον απομακρυσμένο τόπο ή, εάν χρησιμοποιείται τρίτος φορέας παροχής της υπηρεσίας γεφύρωσης, θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας με το προσωπικό μέσω της υπηρεσίας αυτής. Τόσο οι τεχνικοί όσο και οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε γραφείο εξυπηρέτησης για εξωτερική τεχνική

²⁵² Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυννοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16).

²⁵³ M. Dunn και R. Norwick (ό.π. υποσημείωση 20), σ. 2.

²⁵⁴ Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 8.

²⁵⁵ Οδηγός για τις εικονοτηλεδιασκέψεις στο πλαίσιο διασυννοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 11-12.

²⁵⁶ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15).

υποστήριξη, εάν απαιτείται περαιτέρω βοήθεια.

206. Παρότι είναι σημαντικό να έχουν προβλεφθεί τέτοια ενδεχόμενα εκ των προτέρων, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να ενημερώνονται επίσης για το κατάλληλο πρωτόκολλο αναφοράς τεχνικού προβλήματος στον προεδρεύοντα λειτουργό σε οποιοδήποτε στάδιο κατά τη διάρκεια της ακρόασης και θα πρέπει να παραμένουν σε εγρήγορση για τέτοια ζητήματα.²⁵⁷
207. Εάν η ακρόαση διακοπεί λόγω διακοπής της επικοινωνίας μεταξύ των εγκαταστάσεων η οποία δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί ταχέως, ο προεδρεύων λειτουργός θα πρέπει να έχει την εξουσία, εκτός εάν προβλέπεται κάτι διαφορετικό στη νομοθεσία βάσει της οποίας διεξάγεται η διαδικασία, να καθορίσει αν η σύνοδος βιντεοσύνδεσης θα τερματιστεί και θα επαναληφθεί σε μεταγενέστερη ημερομηνία²⁵⁸.

²⁵⁷ Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 8· E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 71.

²⁵⁸ Για παράδειγμα, όταν παρέχει άδεια ή διατάσσει τη χρήση βιντεοσύνδεσης στη διαδικασία, το δικαστήριο μπορεί να θεσπίσει πρωτόκολλο για το ενδεχόμενο διακοπής της επικοινωνίας, όπως προβλέφθηκε στην τελική διάταξη της διαταγής του περιφερειακού δικαστηρίου του Connecticut των Ηνωμένων Πολιτειών στην απόφαση *Sawant v. Ramsey* (ό.π. υποσημείωση 55).

ΜΕΡΟΣ Γ

**ΤΕΧΝΙΚΕΣ
ΠΤΥΧΕΣ ΚΑΙ
ΠΤΥΧΕΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

- Γ1 ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
- Γ2 ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

208. Η τεχνολογία εξελίσσεται ταχύτερα από τον νόμο, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται ανισότητες οι οποίες οξύνουν τα ζητήματα συμβατότητας μεταξύ των συστημάτων στο πλαίσιο της σύγχρονης δικαστικής συνεργασίας. Σε ορισμένα μέρη του κόσμου, εδώ και πάνω από μια δεκαετία, οι τεχνολογικές εξελίξεις συμβάλλουν στον μετασχηματισμό των αιθουσών των δικαστηρίων και των συστημάτων διαχείρισης υποθέσεων, ενώ το έργο «Handshake» αποδεικνύει ότι ορισμένα ευρωπαϊκά κράτη έχουν καταφέρει ακόμη και να εικονοποιήσουν εξ ολοκλήρου τις διαδικασίες στο πλαίσιο του εθνικού τους αστικού κώδικα²⁵⁹.
209. Στόχος του παρόντος μέρους του Οδηγού είναι να εξεταστούν πολλές από τις συμβατικές πτυχές που συνδέονται με ζητήματα τεχνολογίας και ασφάλειας στο πλαίσιο της διασυνοριακής χρήσης της βιντεοσύνδεσης. Δεδομένου του ταχέως εξελισσόμενου χαρακτήρα της τεχνολογίας, ο Οδηγός δεν θα πρέπει να θεωρείται πλήρης, ωστόσο ήταν ακριβής κατά τον χρόνο δημοσίευσής του. Οι αρχές και οι χρήστες ενθαρρύνονται να παρακολουθούν, όσο το δυνατόν περισσότερο, τις εξελίξεις αυτές, ώστε να διασφαλίζεται η διατήρηση υποδομής υψηλής ποιότητας. Το Συμβούλιο της Ευρώπης συνιστά, στις περιπτώσεις όπου πρόκειται να εφαρμοστούν νέος εξοπλισμός ή νέες τεχνολογίες, να προηγείται η υλοποίηση πιλοτικού προγράμματος και, εάν αποβεί επιτυχής, η εφαρμογή του νέου εξοπλισμού και των νέων τεχνολογιών να πραγματοποιείται σε διαφορετικά στάδια ή φάσεις²⁶⁰.

²⁵⁹ M. Davies (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 205· έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 22.

²⁶⁰ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 13.

Γ1 Επάρκεια του εξοπλισμού

- 82** Οι αρχές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν εξοπλισμό της βέλτιστης διαθέσιμης ποιότητας ώστε να καθίσταται δυνατή, στο μέτρο του δυνατού, η εξομοίωση με αυτοπρόσωπη εξέταση.
- 83** Το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για τις ρυθμίσεις θα πρέπει να γνωρίζει τις τεχνολογικές δυνατότητες και τις εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των χώρων που είναι εξοπλισμένοι με την απαραίτητη τεχνολογία.

210. Η χρήση της τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης ασφαλώς έχει τη δύναμη να αλλάξει τον τρόπο διεξαγωγής των αποδείξεων, ιδίως σε διασυννοριακές υποθέσεις, πολύ περισσότερο απ' ό,τι θα μπορούσαν ποτέ να τον αλλάξουν το τηλέφωνο και οι τεχνολογίες ήχου. Αυτό συμβαίνει διότι η βιντεοσύνδεση καθιστά δυνατή όχι μόνο την εξ αποστάσεως προφορική κατάθεση, αλλά και την αξιολόγηση των κρίσιμων πτυχών της μη λεκτικής επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων της γλώσσας του σώματος και των εκφράσεων του προσώπου²⁶¹.
211. Όπως προαναφέρθηκε (**A1**), κύριος στόχος της ακρόασης μέσω βιντεοσύνδεσης είναι η εξομοίωση, στο μέτρο του δυνατού, με αυτοπρόσωπη εξέταση. Επομένως, εάν ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται δεν είναι επαρκούς ποιότητας, η μεγάλη χρησιμότητα της βιντεοσύνδεσης υπονομεύεται: τα κύρια πλεονεκτήματα χάνονται και οι περιορισμοί επιτείνονται²⁶².
212. Πράγματι, στα προφίλ χωρών, ορισμένα κράτη που απάντησαν ανέφεραν ότι υφίσταται πράγματι απαίτηση η εικόνα και ο ήχος να είναι επαρκούς ποιότητας ώστε ο λειτουργός που προεδρεύει της διαδικασίας να είναι σε θέση να δει και να ακούσει καθαρά το άτομο που εμφανίζεται μέσω βιντεοσύνδεσης, ιδίως όταν πρόκειται για μάρτυρα²⁶³.
213. Πέραν της επαρκούς ποιότητας του εξοπλισμού, οι υπεύθυνοι θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι το προσωπικό, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, διαθέτει επαρκείς γνώσεις όσον αφορά την υπάρχουσα τεχνολογική υποδομή²⁶⁴. Παραδείγματος χάριν, τα πρόσωπα που είναι επιφορτισμένα με την εξέταση αιτήσεων, ενδέχεται να χρειαστεί να επικοινωνήσουν με άλλα μέλη του προσωπικού ώστε να εξακριβώσουν αν η αίτηση για βιντεοσύνδεση μπορεί να εκτελεστεί στην πράξη, λαμβανομένων υπόψη των εγκαταστάσεων και υποδομών που είναι διαθέσιμες στη συγκεκριμένη αρχή ή περιοχή. Οι γνώσεις αυτές, όχι μόνο διευκολύνουν σε μεγάλο βαθμό την επιλογή και την κατανομή των κατάλληλων εγκαταστάσεων από το διοικητικό ή το νομικό προσωπικό, αλλά βελτιώνουν τη συνεργασία μεταξύ των αρχών, ιδίως

²⁶¹ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 4.

²⁶² Όταν η τεχνολογία είναι ελαττωματική ή παρουσιάζει βλάβη προκύπτουν μειονεκτήματα τόσο για το δικαστήριο όσο και για τους διαδίκους. Βλ. π.χ., *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* (ό.π. υποσημείωση 55), όπου το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας συζήτησε την αδυναμία καθορισμού του «κατά πόσον τυχόν καθυστέρηση, εκ μέρους του μάρτυρα, να απαντήσει σε κρίσιμης σημασίας ερώτηση οφείλεται σε υπεκφυγή ή αβεβαιότητα ή απλώς σε δυσχέρειες που συνδέονται με τη μετάδοση.»

²⁶³ Βλ. π.χ., τις απαντήσεις της Αυστραλίας, του Ισραήλ, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (ε) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

²⁶⁴ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190).

όταν το τεχνικό προσωπικό χρειάζεται να διαπιστώσει τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την τεχνική υποστήριξη και την κατάρτιση του προσωπικού, βλ. Β3.

214. Σε γενικές γραμμές, ο ίδιος ο εξοπλισμός βιντεοσύνδεσης είτε θα είναι ενσωματωμένος σε έναν χώρο (δηλαδή σταθερός) είτε θα μπορεί να μεταφερθεί σε διαφορετικούς χώρους (δηλαδή φορητός). Ενώ ο σταθερός εξοπλισμός κατά κανόνα προσφέρει αυξημένη λειτουργικότητα, ο φορητός εξοπλισμός ενδέχεται να αποτελεί πιο οικονομικά αποδοτική λύση, ιδίως για χώρους στους οποίους η βιντεοσύνδεση δεν χρησιμοποιείται συχνά.

Γ1.1 Χρήση λογισμικού με άδεια χρήσης

84 Η χρήση λογισμικού με άδεια χρήσης παρουσιάζει πλεονεκτήματα ιδίως λόγω της διαθεσιμότητας τεχνικής υποστήριξης και η πρακτική των αρχών επιβεβαιώνει ότι προτιμάται η χρήση του.

215. Στα προφίλ χωρών, η πλειονότητα των κρατών που απάντησαν δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν λογισμικό με άδεια χρήσης, με το οποίο διασφαλίζεται η υποστήριξη για τεχνικά ζητήματα και ζητήματα ασφαλείας κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης²⁶⁵. Ορισμένα από τα λογισμικά με άδεια χρήσης που χρησιμοποιούν τα κράτη που απάντησαν είναι το Cisco infrastructure (συμπεριλαμβανομένου του Cisco Jabber),²⁶⁶ Lifesize,²⁶⁷ Polycom,²⁶⁸ Skype for Business,²⁶⁹ Sony IPELA Video Communication System,²⁷⁰ Tandberg,²⁷¹ Telkom,²⁷² και το Vidyo

²⁶⁵ Δηλαδή 23 από τα κράτη που απάντησαν. Βλ. τις απαντήσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, του Ισραήλ, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας), της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Νορβηγίας, της Νότιας Αφρικής, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

²⁶⁶ Βλ. π.χ. τις απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία), της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Γερμανίας (ορισμένα κρατίδια), της Νορβηγίας και της Σουηδίας στο Μέρος III, ερώτηση (α) και (β) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁶⁷ Απάντηση της Γερμανίας (ορισμένα κρατίδια) και της Λευκορωσίας στο Μέρος III, ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁶⁸ Απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία), της Γερμανίας (ορισμένα κρατίδια), της Μάλτας και της Σιγκαπούρης στο Μέρος III, ερώτηση (α) και (β) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁶⁹ Απάντηση του Ισραήλ στο Μέρος III, ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁷⁰ Απάντηση της Γερμανίας (ορισμένα κρατίδια) στο Μέρος III, ερώτηση (β) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁷¹ Ό.π.

²⁷² Απάντηση της Νότιας Αφρικής στο Μέρος III, ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

conference²⁷³. Ένα από τα κράτη που απάντησαν δήλωσε ότι χρησιμοποιεί δωρεάν λογισμικό²⁷⁴.

216. Επίσης, ενδέχεται να χρησιμοποιείται διαφορετικό λογισμικό ανάλογα με το είδος της αίτησης, καθώς οι αρχές και οι τοποθεσίες που εμπλέκονται διαφέρουν ανάλογα με το αν πρόκειται για αίτηση δυνάμει του κεφαλαίου I ή του κεφαλαίου II. Για παράδειγμα, ένα από τα κράτη που απάντησαν σημείωσε ότι ενώ γενικά δεν χρησιμοποιεί λογισμικό με άδεια χρήσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου I, ενδέχεται ορισμένες φορές να χρησιμοποιήσει λογισμικό τέτοιου είδους στο πλαίσιο του κεφαλαίου II²⁷⁵.

Γ1.2 Χρήση εμπορικών παρόχων

- 85 Όσοι επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τεχνολογία βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων, θα πρέπει να βεβαιωθούν ότι οι αρμόδιες κρατικές αρχές επιτρέπουν τη χρήση ευρέως διαθέσιμων εμπορικών παρόχων.
- 86 Όταν για τη διεξαγωγή αποδείξεων χρησιμοποιείται εμπορικός πάροχος, οι συμμετέχοντες και οι αρχές ενθαρρύνονται να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας.

217. Με την αυξανόμενη χρήση άμεσα διαθέσιμων εφαρμογών λογισμικού άμεσης ανταλλαγής μηνυμάτων που επιτρέπουν τη μετάδοση ήχου και εικόνας σε πραγματικό χρόνο, ανέκυψε το ερώτημα αν μπορεί να χρησιμοποιηθεί εμπορικός πάροχος (όπως το Skype) για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης και αν παρέχει ικανοποιητικό επίπεδο ασφαλείας κατά τη μετάδοση.
218. Μολονότι στα προφίλ χωρών ορισμένα από τα κράτη που απάντησαν ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν εμπορικούς παρόχους όπως το Skype²⁷⁶ και το Skype for Business²⁷⁷ ή το Polycom RealPresence (για κινητές συσκευές ή για επιτραπέζιους υπολογιστές)²⁷⁸ για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης, άλλα κράτη επιτρέπουν τη χρήση αυτών των παρόχων μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο εφόσον ζητηθεί από το δικαστήριο του

²⁷³ Απάντηση της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας) στο Μέρος III, ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁷⁴ Απάντηση της Βενεζουέλας στο Μέρος III, ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.) (στο οποίο αναφέρεται ότι η Βενεζουέλα χρησιμοποιεί το λογισμικό Apache Openmeetings, έκδοση 3.0.6).

²⁷⁵ Απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) στο Μέρος III, ερώτηση (α) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁷⁶ Απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία), της Βραζιλίας, του Ισραήλ, της Μάλτας και του Μεξικού στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁷⁷ Απαντήσεις του Ισραήλ και της Πορτογαλίας στο Μέρος III, ερώτηση (α) και (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.). Επίσης, σύμφωνα με την απάντηση της Πορτογαλίας, σε περιπτώσεις όπου η διεξαγωγή αποδείξεων πραγματοποιείται μέσω εμπορικών παρόχων, συνιστάται η χρήση Skype λόγω της διαλειτουργικότητάς του με το Skype for Business.

²⁷⁸ Απάντηση της Σιγκαπούρης στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

αιτούντος κράτους²⁷⁹. Πολλά από τα κράτη που απάντησαν δεν την επιτρέπουν σε καμία περίπτωση²⁸⁰.

219. Ένα από τα κράτη που απάντησαν δήλωσε ότι η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω εμπορικού παρόχου θα καταστεί δυνατή μόλις επιτραπούν οι συνδέσεις IP στο ασφαλές δίκτυο των δικαστηρίων (καθώς επί του παρόντος επιτρέπονται μόνο εισερχόμενες κλήσεις ISDN), μολονότι αυτό θα εναπόκειται, κατά περίπτωση, στη διακριτική ευχέρεια του δικαστή²⁸¹.
220. Ορισμένες από τις ανησυχίες που εξέφρασαν τα κράτη που απάντησαν σε σχέση με τη χρήση εμπορικών παρόχων είναι οι ακόλουθες: προτιμάται η ασφαλής σύνδεση που πραγματοποιείται μεμονωμένα μεταξύ της αιτούσας αρχής και των αρχών προς τις οποίες απευθύνεται η αίτηση²⁸², ο εμπορικός πάροχος ενδέχεται να αποθηκεύσει το περιεχόμενο της βιντεοσύνδεσης, πράγμα το οποίο θα πρέπει να αποφεύγεται²⁸³, το skype ή άλλοι εμπορικοί πάροχοι δεν είναι ενσωματωμένοι στην υποδομή εικονοτηλεδιάσκεψης των οικείων αρχών²⁸⁴.

²⁷⁹ Απαντήσεις της Πολωνίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁸⁰ Απαντήσεις της Αυστραλίας (δύο πολιτείες), της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, της Γερμανίας, της Ελβετίας, της Ελλάδας, της Εσθονίας, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ) της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λευκορωσίας, της Νορβηγίας, της Ουγγαρίας, της Σλοβενίας, της Σουηδίας και της Τσεχικής Δημοκρατίας στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁸¹ Απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.). Για τη συζήτηση σχετικά με IP και το ISDN (δύο είδη δικτύων), βλ. Γ2.2.

²⁸² Απάντηση της Πολωνίας στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁸³ Απάντηση της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ) στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁸⁴ Απάντηση της Λετονίας στο Μέρος III, ερώτηση (c) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

Γ2 Ελάχιστα τεχνικά πρότυπα

- 87 Τα τεχνικά πρότυπα σε οποιοδήποτε σύστημα βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο μιας ολιστικής προσέγγισης για να διασφαλίζεται ότι κάθε συστατικό στοιχείο υποστηρίζει την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος.
- 88 Από τις κύριες μεθόδους με τις οποίες μπορεί να πραγματοποιηθεί μια βιντεοσύνδεση, συνιστάται στις αρχές να χρησιμοποιήσουν μια γέφυρα βιντεοδιάσκεψης ή μια μονάδα ελέγχου πολλαπλών σημείων (MCU) είτε ενσωματωμένη στο σύστημα είτε μέσω μιας υπηρεσίας τρίτων, προκειμένου να αμβλυνθούν οι ανησυχίες για τη διαλειτουργικότητα, ειδικά όταν πρόκειται να πραγματοποιηθεί μια διασυννοριακή σύνδεση.

221. Ενώ φυσικά είναι σημαντικό τα συστατικά στοιχεία να πληρούν τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα, όπως συμβαίνει και με κάθε είδους τεχνολογική υποδομή, έτσι και η τεχνολογία που επιτρέπει τη βιντεοσύνδεση μπορεί να είναι σε κάθε περίπτωση τόσο ισχυρή όσο η πιο αδύναμη σύνδεσή της. Κατά συνέπεια, χρειάζεται μια ολιστική προσέγγιση κατά τον προσδιορισμό της απαιτούμενης ποιότητας και των προτύπων για κάθε συστατικό στοιχείο.
222. Ως σημείο αφετηρίας, είναι σημαντικό να σημειωθούν οι τέσσερις κύριες μέθοδοι με τις οποίες μπορεί να πραγματοποιηθεί μια βιντεοσύνδεση, πιο συγκεκριμένα: «απευθείας» μεταξύ των συστημάτων, μέσω «γέφυρας» βιντεοδιάσκεψης, επεκτείνοντας το σύστημα της κύριας αίθουσας δικαστηρίου έως το απομακρυσμένο σημείο ή, αντίστροφα, ενσωματώνοντας το απομακρυσμένο σημείο στο σύστημα της κύριας αίθουσας δικαστηρίου. Κάθε μέθοδος έχει τα πλεονεκτήματά της, αλλά η χρήση εξαρτάται κυρίως από τους τύπους συστημάτων και τις δυνατότητες σε κάθε εμπλεκόμενη τοποθεσία.
223. Κατ' αρχάς, προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια αποτελεσματική, απευθείας βιντεοσύνδεση, ο εξοπλισμός σε κάθε τοποθεσία πρέπει να είναι διαλειτουργικός (π.χ. ο τύπος δικτύου και τα πρωτόκολλα κωδικοαποκωδικοποιητή).²⁸⁵ Για να εξασφαλιστεί αυτό, ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται πρέπει, όπου είναι εφικτό, να συμμορφώνεται με αναγνωρισμένα πρότυπα του κλάδου, πιο συγκεκριμένα με αυτά που συνιστά ο Τομέας τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (ITU-T).²⁸⁶ Τα πλεονεκτήματα αυτής της απευθείας κλήσης «σημείο-σημείο» τύπου είναι ότι διατηρείται η λειτουργικότητα και το πλήρες εύρος δυνατοτήτων των συστημάτων, όπως είναι η χρήση πολλών καμερών και/ή οθονών.
224. Δεύτερον, στον βαθμό που ο εξοπλισμός δεν είναι διαλειτουργικός, οι τοποθεσίες συνδέονται μέσω διαφορετικών δικτύων ή μη συμβατών πρωτοκόλλων ή, όταν πρόκειται να συνδεθούν

²⁸⁵ Βλ., π.χ., Γ2.1 και Γ2.2.

²⁸⁶ Τα πρότυπα ITU-T εκδίδονται ως «συστάσεις» και περιλαμβάνονται στον κατάλογο «Recommendations by series» (Συστάσεις ανά σειρά), ο οποίος είναι διαθέσιμος στην ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx?> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

περισσότερες από δύο τοποθεσίες, ενδέχεται να απαιτείται η χρήση υπηρεσίας γεφύρωσης.²⁸⁷ Όπως αναφέρεται στο γλωσσάριο, μια γέφυρα βιντεοδιάσκεψης (μερικές φορές ονομάζεται απλώς «γέφυρα», γνωστή επίσης ως μονάδα ελέγχου πολλαπλών σημείων (MCU) ή «πύλη») είναι ο συνδυασμός λογισμικού και υλισμικού ο οποίος δημιουργεί μια εικονική αίθουσα συνεδριάσεων και λειτουργεί ως «γέφυρα» συνδέοντας τους τόπους και πραγματοποιώντας μετατροπές όπου απαιτείται (π.χ. μετατροπή του σήματος δικτύου, των πρωτοκόλλων κωδικοαποκωδικοποιητή ή της ευκρίνειας ήχου/βίντεο).²⁸⁸ Η «γέφυρα» μπορεί να είναι ενσωματωμένη στην υποδομή βιντεοσύνδεσης σε μια δεδομένη τοποθεσία ή να παρέχεται από τρίτους που ενδέχεται να προσφέρουν επίσης πρόσθετες υπηρεσίες, όπως κλήση προς τις τοποθεσίες και παρακολούθηση της σύνδεσης και της συνολικής ποιότητας. Κατά συνέπεια, ορισμένες αρχές ενδέχεται να προτιμούν μια γέφυρα ενσωματωμένη στη δική τους υποδομή για να αποφύγουν πιθανά προβλήματα ασφάλειας κατά την παροχή της υπηρεσίας γεφύρωσης από τρίτους. Ανεξάρτητα από τον τρόπο διαχείρισής της, το πιο σημαντικό ζήτημα είναι η μονάδα MCU να έχει διαμορφωθεί ώστε να χειρίζεται κατάλληλα τις εισερχόμενες και τις εξερχόμενες κλήσεις, όπου το επιτρέπουν οι πρακτικές ή τα πρωτόκολλα ασφαλείας. Για παράδειγμα, συνιστάται η διαμόρφωση μιας μονάδας MCU που θα επιτρέπει την απευθείας εξερχόμενη κλήση στο εξωτερικό τελικό σημείο και παρομοίως τις εισερχόμενες κλήσεις από εξωτερικά τελικά σημεία.²⁸⁹ Έτσι, θα αποφευχθεί μια κατάσταση κατά την οποία και οι δύο μονάδες MCU των αρχών επιτρέπουν μόνο εισερχόμενες κλήσεις, δημιουργώντας ουσιαστικά αδιέξοδο, με αποτέλεσμα καμία μονάδα MCU να μην είναι σε θέση να πραγματοποιήσει σύνδεση.²⁹⁰

225. Οι δύο τελικές επιλογές λειτουργούν με παρόμοιο τρόπο, ενώ η τρίτη επιλογή είναι όταν το σύστημα βιντεοσύνδεσης της αίθουσας δικαστηρίου «επεκτείνεται» προς την απομακρυσμένη τοποθεσία μέσω απομακρυσμένης σύνδεσης και μια εγκατεστημένη εφαρμογή στην απομακρυσμένη τοποθεσία καλεί τον ενσωματωμένο κωδικοαποκωδικοποιητή της κύριας αίθουσας δικαστηρίου. Αυτή η επιλογή, ωστόσο, απαιτεί η αίθουσα δικαστηρίου όχι μόνο να υποστηρίζει συνδέσεις δικτύου IP αλλά να είναι επίσης συνδεδεμένη με το διαδίκτυο, γεγονός που μπορεί να εγείρει προβληματισμούς σχετικά με την ασφάλεια για κάποιες αρχές.
226. Αντιθέτως, η τέταρτη επιλογή για την πραγματοποίηση βιντεοσύνδεσης είναι να ενσωματωθεί η απομακρυσμένη τοποθεσία στο σύστημα βιντεοσύνδεσης της κύριας αίθουσας δικαστηρίου, αλλά απλώς ως ένα «βοηθητικό» στοιχείο εισόδου, που επιτρέπει στην απομακρυσμένη τοποθεσία να συνδεθεί, ενώ παράλληλα διατηρείται ασφαλής και διακριτή από το σύστημα βιντεοσύνδεσης της κύριας αίθουσας δικαστηρίου.

²⁸⁷ Έργο «Handshake», «D2.1 Overall Test Report», σ. 18-19.

²⁸⁸ Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι εάν η γέφυρα παρέχει αποτελεσματική δυνατότητα μετατροπής κώδικα, τα άτομα θα συνδεθούν μέσω της γέφυρας βιντεοδιάσκεψης «με την υψηλότερη ταχύτητα και την καλύτερη δυνατή ποιότητα που υποστηρίζει το μεμονωμένο σύστημά τους» (ως εκ τούτου, οι συμμετέχοντες μπορούν να απολαμβάνουν διαφορετικά επίπεδα ποιότητας ήχου και βίντεο). Εάν δεν παρέχεται αποτελεσματική μετατροπή κώδικα, η γέφυρα θα πραγματοποιήσει τη σύνδεση με τον χαμηλότερο κοινό παρονομαστή (δηλ., την πιο αργή σύνδεση). Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Polycom, White Paper, *An Introduction to the Basics of Video Conferencing* (2013), που διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

²⁸⁹ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 24.

²⁹⁰ Οι δοκιμές που διεξήχθησαν στο πλαίσιο του έργου «Handshake» έδειξαν επίσης ότι εάν και τα δύο τελικά σημεία μιας κλήσης βιντεοσύνδεσης πραγματοποιούν εξερχόμενες κλήσεις από μια μονάδα MCU, ενδέχεται να προκύψουν προβλήματα, όπως δημιουργία ατέρμονου βρόχου (looping) ή τερματισμός της σύνδεσης. Βλέπε έργο «Handshake» (ό.π.), σ. 17-18.

227. Ακολουθούν τα συνιστώμενα «ελάχιστα» τεχνικά πρότυπα που ισχύουν για όλες τις τεχνολογικές λύσεις, προκειμένου να διασφαλίζεται μια σύνδεση επαρκούς ποιότητας, η οποία θα διευκολύνει τελικά την παροχή πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όσους συμμετέχουν από απόσταση, σε σύγκριση με αυτούς που παρίστανται αυτοπροσώπως.

Γ2.1 Κωδικοαποκωδικοποιητής

89

Οι κωδικοαποκωδικοποιητές πρέπει να συμμορφώνονται με τα συναφή πρότυπα του κλάδου που επιτρέπουν τουλάχιστον την ταυτόχρονη μετάδοση ήχου και βίντεο.

228. Ο κωδικοαποκωδικοποιητής, που ορίζεται στο γλωσσάριο, είναι ένα κύριο συστατικό στοιχείο του συστήματος βιντεοσύνδεσης και θα πρέπει να είναι συμβατός με τα υπόλοιπα συστατικά στοιχεία του συστήματος. Τα συστήματα βιντεοσύνδεσης γενικά αποτελούνται από έναν κωδικοαποκωδικοποιητή βίντεο και έναν κωδικοαποκωδικοποιητή ήχου, καθώς επίσης και από έναν κωδικοαποκωδικοποιητή δεδομένων ή κειμένου.
229. Από τα προφίλ χωρών, είναι προφανές ότι υπάρχει μεγάλη γκάμα διαθέσιμων κωδικοαποκωδικοποιητών.²⁹¹ Τα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν ότι οι αρχές τους χρησιμοποιούν είτε κωδικοαποκωδικοποιητές Cisco (συμπεριλαμβανομένων αυτών της Cisco Tandberg) είτε κωδικοαποκωδικοποιητές Polycom.²⁹² Άλλοι κωδικοαποκωδικοποιητές που χρησιμοποιούνται, όπως ανέφεραν τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, προέρχονται από κατασκευαστές, όπως οι Aethra²⁹³, Avaya²⁹⁴, AVer²⁹⁵, Google²⁹⁶, Huawei²⁹⁷, LifeSize²⁹⁸, Openmeetings²⁹⁹, Sony³⁰⁰ και Vidyo³⁰¹.

²⁹¹ βλ. Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Μέρος III, ερώτηση (b).

²⁹² Για τους κωδικοποιητές Cisco (και/ή Cisco Tandberg), βλέπε τις απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία), της Βοζνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), Λετονίας, Λευκορωσίας (σε ορισμένα δικαστήρια), της Νορβηγίας και της Σουηδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12). Για τους κωδικοποιητές Polycom, βλέπε τις απαντήσεις της Αυστραλίας (μία πολιτεία) της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), της Εσθονίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), της Μάλτας, της Ουγγαρίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁹³ Απαντήσεις της Κύπρου και της Ρουμανίας (βλ. παράρτημα II) στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁹⁴ Απάντηση της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ) στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁹⁵ Απάντηση της Βουλγαρίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁹⁶ Απάντηση της Βενεζουέλας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁹⁷ Απάντηση της Λιθουανίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁹⁸ Απάντηση της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους) και της Λευκορωσίας (ορισμένα δικαστήρια) στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

²⁹⁹ Απάντηση της Βενεζουέλας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³⁰⁰ Απάντηση της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους) και της Κροατίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³⁰¹ Απάντηση της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας) στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

230. Οποιοσδήποτε κατασκευαστής κι εάν επιλεγεί, οι κωδικοαποκωδικοποιητές που θα χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα πρότυπα ITU-T ή ισοδύναμα πρότυπα. Τα πρότυπα ITU-T για κωδικοαποκωδικοποιητές βίντεο ορίζονται στις συστάσεις H.261, H.263, H.264 και H.265.³⁰² Τα πρότυπα ITU-T για κωδικοαποκωδικοποιητές ήχου περιγράφονται στις συστάσεις G.719, G.722, G.722.1, G.723.1, G.728 και G.729.³⁰³ Άλλοι κωδικοαποκωδικοποιητές ήχου που χρησιμοποιούνται στα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι οι εξής: AAC-LD³⁰⁴, SPEEX³⁰⁵, HWA-LD³⁰⁶, Siren³⁰⁷ και ASAO³⁰⁸. Το πρότυπο για κωδικοαποκωδικοποιητές δεδομένων (π.χ. για τη μετάδοση υπότιτλων ή κειμένου μέσω βιντεοσύνδεσης) καλύπτεται από τη σύσταση T.120.³⁰⁹

Γ2.2 Δίκτυα

- 90 Συνιστάται να χρησιμοποιηθεί ένα δίκτυο IP, με ISDN (αν διατίθεται)³¹⁰ που θα δεσμευτεί για χρήση ως εφεδρική λύση ή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
- 91 Οι αρχές παρακινούνται να διαθέτουν δίκτυα με δυνατότητες πολλαπλών σημείων, εάν είναι εφικτό.

231. Τα δίκτυα που χρησιμοποιούνται συχνότερα για μεταδόσεις βιντεοσύνδεσης είναι το Ψηφιακό δίκτυο ενοποιημένων υπηρεσιών (ISDN) και το Πρωτόκολλο διαδικτύου (IP).³¹¹ Το δίκτυο ISDN, που ήταν αρχικά το αποδεκτό μέσο για βιντεοσύνδεση, παρέχει ψηφιακή επικοινωνία μέσω τηλεφωνικής γραμμής. Αντιθέτως, το δίκτυο IP, που χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για τη μετάδοση, έχει καταστεί το κυρίαρχο δίκτυο για βιντεοδιασκέψεις, καθώς παρέχει συνθήκες μεγαλύτερο εύρος ζώνης, γεγονός που επιτρέπει καλύτερη ποιότητα ήχου και βίντεο.³¹²

³⁰² Βλ. κατάλογο των «Recommendations by series» (Συστάσεις ανά σειρά) (ό.π., υποσημείωση 286), σειρά H.

³⁰³ ό.π., σειρά G.

³⁰⁴ Απαντήσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Λιθουανίας, της Ρουμανίας και της Σουηδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³⁰⁵ Απάντηση της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας) στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³⁰⁶ Απάντηση της Λιθουανίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³⁰⁷ Απάντηση της Σιγκαπούρης στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³⁰⁸ Απάντηση της Βενεζουέλας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.) (ο συγκεκριμένος κωδικοποιητής είναι γνωστός επίσης και ως «Nellymoser»).

³⁰⁹ Βλ. κατάλογο των «Recommendations by series» (Συστάσεις ανά σειρά) (ό.π., υποσημείωση 286), σειρά T.

³¹⁰ Τα επόμενα χρόνια, το ISDN θα καταργηθεί σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης. Ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν ήδη ολοκληρώσει τη μετάβαση από δίκτυα ISDN σε δίκτυα βάσει IP, ενώ άλλα αναμένεται να ολοκληρώσουν τη μετάβαση μέχρι το 2025 το αργότερο. Βλ. Επιτροπή Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ECC) της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης των Ταχυδρομικών και Τηλεπικοινωνιακών Οργανισμών (CEPT), Αναφορά αριθ. 265 της Επιτροπής Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών: *Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects* (2017), διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση:

< <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/ECCRep265.pdf> > [προσπελάστηκε τελευταία στις 4 Μαρτίου 2020].

³¹¹ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 6-7. Βλέπε επίσης το γλωσσάριο.

³¹² Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 18.

232. Στα προφίλ χωρών, η πλειονότητα των χωρών που απάντησαν δήλωσαν ότι για την ενεργοποίηση της βιντεοσύνδεσης, χρησιμοποιούνται τόσο οι συνδέσεις IP όσο και οι συνδέσεις ISDN³¹³. Ορισμένα από τα κράτη που απάντησαν δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν αποκλειστικά το δίκτυο IP³¹⁴.
233. Όσον αφορά το δίκτυο ISDN, δεν υπάρχει ένα μόνο καθολικό πρότυπο και συνεπώς η συγκεκριμένη τεχνολογία απαντάται σε διάφορες μορφές. Ωστόσο, τα συστήματα βιντεοδιάσκεψης που χρησιμοποιούν ISDN πραγματοποιούν αυτόματη μετατροπή σε ένα κοινό πρότυπο, το οποίο θεσπίζεται στη σύσταση H.320 του ITU-T, μια βασική σύσταση σε ό,τι αφορά τη μετάδοση ήχου και βίντεο μέσω ISDN.³¹⁵ Αντιθέτως, η μετατροπή δεν είναι απαραίτητη για το δίκτυο IP, καθώς το εν λόγω πρότυπο είναι συνεπές σε καθολικό επίπεδο, μέσω των επικοινωνιών διαδικτύου. Ο ITU-T έχει κοινοποιήσει σχετική σύσταση· πρόκειται για τη σύσταση H.323, που συνιστά ένα πρότυπο το οποίο εφαρμόζεται σε πολλά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.³¹⁶ Το Πρωτόκολλο εκκίνησης συνόδου (Session Initiation Protocol – SIP) είναι ένα εναλλακτικό πρότυπο IP που χρησιμοποιείται επίσης σε πολλά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.³¹⁷
234. Τα αποτελέσματα του έργου «Handshake» αναδεικνύουν αρκετά ακόμη σημαντικά ζητήματα που έχουν σχέση με τις παραμέτρους δικτύων. Κατ' αρχάς, το λογισμικό «Gatekeeper» θα πρέπει ιδανικά να ενσωματωθεί στο σύστημα βιντεοδιάσκεψης με σκοπό τη διαχείριση του δικτύου (συμπεριλαμβανομένων της προσθήκης προθεμάτων και των κλήσεων) και της αλληλεπίδρασης του δικτύου με ένα τείχος προστασίας.³¹⁸ Δεύτερον, στον βαθμό που ο εξοπλισμός δεν είναι διαλειτουργικός ή συνδεδεμένος σε διαφορετικά δίκτυα (δηλ., συνδέσεις ISDN σε IP), ενδέχεται να πρέπει να χρησιμοποιηθεί μια υπηρεσία γεφύρωσης βιντεοδιάσκεψης (όπως αναφέρθηκε παραπάνω στο σημείο 224).³¹⁹ Τρίτον, η εν λόγω γέφυρα ενδέχεται να απαιτείται επίσης για τον συντονισμό της χρήσης βιντεοσύνδεσης στην οποία εμπλέκονται τρία ή περισσότερα διακριτά τελικά σημεία ή για την ταυτόχρονη διαχείριση πολλών κλήσεων

³¹³ Απαντήσεις της Αυστραλίας (ορισμένες πολιτείες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν είτε μόνο ISDN είτε μόνο IP), της Βραζιλίας, της Γαλλίας (όπου βρίσκεται υπό εξέλιξη η μετάβαση από ISDN σε IP, με το 75 % να έχει ήδη ολοκληρωθεί), της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ) (όπου χρησιμοποιείται ασύμμετρη ψηφιακή συνδρομητική γραμμή (ADSL) για τη σύνδεση με τον πάροχο υπηρεσιών), της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας), της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Νορβηγίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας και της Σουηδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³¹⁴ Απαντήσεις της Βενεζουέλας, της Βοζνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, της Εσθονίας, του Ισραήλ, της Λευκορωσίας, της Μάλτας, της Ουγγαρίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας (όπου χρησιμοποιείται ISDN για δοκιμές) και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³¹⁵ Βλ. κατάλογο των «Recommendations by series» (Συστάσεις ανά σειρά) (ό.π., υποσημείωση 286), σειρά H.

³¹⁶ Απαντήσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Γαλλίας, της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), του Ισραήλ, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Κύπρου, της Μάλτας, της Ουγγαρίας, της Πορτογαλίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³¹⁷ Απαντήσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Γαλλίας, της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), του Ισραήλ, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Κύπρου, της Μάλτας, της Πορτογαλίας (υπό εξέλιξη), της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³¹⁸ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 25.

³¹⁹ ό.π. Βλέπε επίσης την απάντηση του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία) (που χρησιμοποιεί ασφαλές δίκτυο με «σύνδεσμο γεφύρωσης»), στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

βιντεοσύνδεσης.³²⁰ Στα προφίλ χωρών, η πλειονότητα των κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι οι συνδέσεις πολλαπλών σημείων είναι εφικτές στα συστήματα των αρχών τους.³²¹

Γ2.3 Εύρος ζώνης

92 Οι αρχές ενθαρρύνονται να παρέχουν στο δίκτυό τους το μέγιστο δυνατό εύρος ζώνης.

93 Ανάλογα με το δίκτυο, το συνιστώμενο εύρος ζώνης είναι επί του παρόντος τουλάχιστον 1,5-2 megabit ανά δευτερόλεπτο για δίκτυα IP (ή τουλάχιστον 384 kilobit ανά δευτερόλεπτο για δίκτυα ISDN).

235. Η παροχή επαρκούς εύρους ζώνης είναι ένα από τα σημαντικότερα —και ενδεχομένως ένα από τα πλέον δαπανηρά— συστατικά στοιχεία της παροχής υπηρεσιών βιντεοσύνδεσης. Οι κωδικοαποκωδικοποιητές μπορούν να παρέχουν ικανοποιητική ποιότητα ήχου και εικόνας μόνο με επαρκές εύρος ζώνης. Τα συστήματα βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να σχεδιάζονται λαμβάνοντας υπόψη αυτήν την παράμετρο, εξασφαλίζοντας το μέγιστο δυνατό εύρος ζώνης, ακόμα κι εάν το εύρος ζώνης περιοριστεί αργότερα στην πράξη λόγω των ευρυζωνικών ικανοτήτων του δικτύου ή του διαδικτύου.³²² Παρομοίως, ακόμα και για συστήματα με μέγιστες ευρυζωνικές ικανότητες, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αξιοπιστία και η απόδοση της σύνδεσης δικτύου, καθώς η παραμικρή διακοπή ή ασυνέπεια ενδέχεται να μην επιτρέπει στο σύστημα την παροχή βέλτιστων υπηρεσιών. Για παράδειγμα, οι δοκιμές που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια του έργου «Handshake» επιβεβαίωσαν ότι η ευρυζωνική ικανότητα μιας σύνδεσης ISDN είναι πολύ μικρότερη (δηλ., με πιο αργή ταχύτητα μετάδοσης, συνήθως 384 kilobit ανά δευτερόλεπτο περίπου) από αυτή μιας σύνδεσης δικτύου IP (δηλ., συνήθως 1,5 megabit ανά δευτερόλεπτο τουλάχιστον).³²³ Γι' αυτόν τον λόγο τα συγκεκριμένα συστήματα θα πρέπει να συνιστούν δευτερεύουσα ή «εφεδρική» λύση.
236. Τα περισσότερα συστήματα εξοπλισμού βιντεοδιάσκεψης σήμερα επιτρέπουν μεταδόσεις υψηλής ευκρίνειας (HD) (συνήθως 720-1 080 γραμμές ανάλυσης) και η απαίτηση εύρους ζώνης για τέτοιες μεταδόσεις σε μία μόνο σημείο-σημειακή κλήση είναι τουλάχιστον 1,2-1,5 megabit

³²⁰ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 17. Βλ. π.χ. τις απαντήσεις της Λετονίας, της Νορβηγίας, της Πορτογαλίας και της Σουηδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.), οι οποίες αναφέρονται ειδικά σε μονάδα ελέγχου πολλαπλών σημείων (MCU).

³²¹ Απαντήσεις της Αυστραλίας (δύο πολιτείες), της Βενεζουέλας, της Βοσνίας Ερζεγοβίνης, της Βραζιλίας (στις περισσότερες περιπτώσεις), της Γαλλίας (μέσω υπηρεσίας γεφύρωσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης), της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), της Εσθονίας, του Ισραήλ, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας) (έως 100 συμμετέχοντες), της Λετονίας, της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας (έως 46 συμμετέχοντες), της Μάλτας, της Νορβηγίας, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας (όχι σε όλα τα δικαστήρια), της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας (έως 20 συμμετέχοντες), της Σουηδίας (έως 5 συμμετέχοντες ανά μονάδα, ή περισσότερους μέσω της μονάδας MCU), της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³²² E. Rowden κ.α. (ό.π., υποσημείωση 45), σ. 121· Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 2.

³²³ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 19.

ανά δευτερόλεπτο.³²⁴ Λογικά επομένως, όπως παρατηρούν οι Gruen και Williams, οι κλήσεις πολλαπλών σημείων απαιτούν μεγαλύτερο εύρος ζώνης, ουσιαστικά πολλαπλασιάζοντας το εύρος ζώνης με τον αριθμό των απαιτούμενων σημείων τουλάχιστον (π.χ., 5 megabit ανά δευτερόλεπτο για μια σύνδεση τεσσάρων σημείων).³²⁵ Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του έργου «Handshake», το εύρος ζώνης οποιουδήποτε συστήματος βιντεοσύνδεσης θα πρέπει συνεπώς να είναι αρκετά μεγάλο ώστε να υποστηρίξει τον μέγιστο αριθμό απαιτούμενων συνεδριών που θα προσφέρονται ταυτόχρονα κατά τις περιόδους αιχμής.³²⁶ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτοί οι προβληματισμοί μπορούν να αμβλυνθούν εν μέρει μέσω της χρήσης μιας γέφυρας βιντεοδιάσκεψης (όπως αναφέρθηκε παραπάνω στο σημείο 224), παρόλο που η ίδια η γέφυρα πρέπει να έχει επαρκές εύρος ζώνης.

237. Στα προφίλ χωρών, τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν διαφορετικό εύρος δυνητικών ευρών ζώνης και ταχυτήτων μετάδοσης, ακόμα και εντός των δύο κύριων τύπων σύνδεσης δικτύου.³²⁷ Πολλά κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν μέγιστη ικανότητα της τάξης των 2 megabit ανά δευτερόλεπτο ή μεγαλύτερη,³²⁸ με τη μέγιστη αναφερθείσα ευρυζωνική ικανότητα να είναι 8 megabit ανά δευτερόλεπτο (για μια σύνδεση IP).³²⁹ Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, καθοριστικό παράγοντα αποτελεί ο τύπος του δικτύου που χρησιμοποιείται, καθώς οι συνδέσεις δικτύου IP συνήθως επιτρέπουν σημαντικά μεγαλύτερη ευρυζωνική ικανότητα.

Γ2.4 Κρυπτογράφηση

- 94 Συνιστάται η κρυπτογράφηση των σημάτων σύμφωνα με το πρότυπο του κλάδου, ενώ η πρακτική που ακολουθούν οι αρχές επιβεβαιώνει την ευρεία χρήση της.
- 95 Εάν χρησιμοποιείται κρυπτογράφηση, θα πρέπει να οριστεί σε «αυτόματα» ή «βέλτιστη προσπάθεια» για να ελαχιστοποιηθούν τα προβλήματα συμβατότητας με άλλους τύπους κρυπτογράφησης.

³²⁴ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 8-9. Βλέπε επίσης τις απαντήσεις της Βουλγαρίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Εσθονίας, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Λετονίας, της Μάλτας, της Νορβηγίας, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας και της Σλοβενίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12), από τις οποίες όλες ανέφεραν ότι διαθέτουν είτε δυνατότητες υψηλής ευκρίνειας είτε δυνατότητες υψηλής ευκρίνειας και συνήθους ευκρίνειας (HD / SD). Βλέπε επίσης τις απαντήσεις της Κροατίας και της Λευκορωσίας, οι οποίες ανέφεραν ότι διαθέτουν δυνατότητες μόνο συνήθους ακρίβειας (SD), στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

³²⁵ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 9.

³²⁶ Για συνδέσεις IP, προτείνεται επίσης στο πλαίσιο του έργου μια πρόσθετη μνήμη προσωρινής αποθήκευσης εντός του «εγγυημένου εύρους ζώνης προτεραιότητας» (δηλ., το ελάχιστο εύρος ζώνης και επιπλέον 20 %). Βλέπε έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 323).

³²⁷ Βλ. γενικά, Synopsis of Responses (ό.π. υποσημείωση 4), Μέρος III, ερώτηση (b).

³²⁸ Βλ. π.χ. τις απαντήσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Γαλλίας, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Ουγγαρίας, της Πολωνίας, της Πορτογαλίας και της Τσεχικής Δημοκρατίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³²⁹ Απάντηση της Λιθουανίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π.).

238. Οι διασυννοριακές μεταδόσεις βίντεο σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις θα πρέπει να προστατεύονται έναντι παράνομης υποκλοπής από τρίτους, με τη χρήση μέσων που συνάδουν με τον ευαίσθητο χαρακτήρα των εν λόγω υποθέσεων, παρόλο που αυτό παίζει γενικά σημαντικότερο ρόλο σε ποινικές υποθέσεις.³³⁰ Η χρήση τείχους προστασίας και/ή δικτύου ISDN μπορεί να ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο παράνομης πρόσβασης στη μετάδοση, παρόλο που οι συνδέσεις IP προτιμώνται εδώ και κάποιο χρονικό διάστημα έναντι των συνδέσεων ISDN.³³¹
239. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του έργου «Handshake», συνιστάται ιδιαίτερα η χρήση πρόσθετων μέσων (π.χ. κρυπτογράφηση των πραγματικών σημάτων που μεταδίδονται) για οποιοδήποτε δίκτυο κι εάν χρησιμοποιείται, προκειμένου να ελαχιστοποιείται τυχόν μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση.³³² Στα προφίλ χωρών, τα περισσότερα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφεραν τη χρήση κάποιας μορφής πρόσθετης ασφάλειας ή κρυπτογράφησης.³³³ Ο πιο κοινός τύπος κρυπτογράφησης ο οποίος αναφέρεται από τα κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο είναι το AES (πρότυπο προηγμένης κρυπτογράφησης),³³⁴ το οποίο χρησιμοποιείται στα μισά περίπου κράτη που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.³³⁵ Άλλες μέθοδοι κρυπτογράφησης εξαρτώνται από τον τύπο του δικτύου και το σύστημα που χρησιμοποιείται, αλλά γενικά είναι συνεπείς με το πρότυπο ITU-T στη σύσταση H.235.³³⁶
240. Επιπλέον, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν τα προβλήματα συμβατότητας που προκαλούνται από τη χρήση διαφορετικών μεθόδων κρυπτογράφησης, συνιστάται επίσης η επιλογή της ρύθμισης κρυπτογράφησης «αυτόματη» ή «βέλτιστη προσπάθεια» στη συσκευή.³³⁷ Ανάλογα με τα δίκτυα που χρησιμοποιούνται, οι αιτούσες αρχές και οι αρχές προς τις οποίες απευθύνονται οι αιτήσεις ενδέχεται να πρέπει να συμφωνήσουν ακόμα και για μια συγκεκριμένη μέθοδο κρυπτογράφησης (π.χ., στην περίπτωση ενός δικτύου IP).

³³⁰ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 15), σ. 19.

³³¹ Βλ. π.χ., M. Reid, «Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination», *Computer Networks*, τ. 31, 1999, σ. 234.

³³² Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 323).

³³³ Δηλαδή 22 από τα κράτη που απάντησαν. Βλ. τις απαντήσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), της Εσθονίας, του Ισραήλ, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας), της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Νορβηγίας, της Ουγγαρίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σλοβενίας, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³³⁴ Βλ. π.χ., United States National Institute of Standards and Technology (Εθνικό Ινστιτούτο Προτύπων και Τεχνολογίας των ΗΠΑ)(NIST), «Announcing the Advanced Encryption Standard (AES)», *Federal Information Processing Standards Publication*, τ. 197, 2001.

³³⁵ Απαντήσεις της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Γαλλίας, της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), της Εσθονίας, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ), της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας), της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Νορβηγίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σλοβενίας, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³³⁶ Βλ. τον κατάλογο των «Recommendations by series» (Συστάσεις ανά σειρά) (ό.π. υποσημείωση 286), σειρά H. Βλ. π.χ. τις απαντήσεις της Λιθουανίας (H.235), της Πορτογαλίας (H.235) και της Ρουμανίας (H.233, H.234, H.235) στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³³⁷ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 204).

Γ2.5 Ήχος (μικρόφωνα και ηχεία)

- 96 Οι αρχές ενθαρρύνονται να εγκαταστήσουν ένα πρόσθετο ηχοσύστημα για τη βελτίωση της ποιότητας ήχου του υπάρχοντος εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης.
- 97 Η αίθουσα ακρόασης συνιστάται να είναι εξοπλισμένη με επαρκή αριθμό μικροφώνων και ηχείων για την εξυπηρέτηση όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων.

241. Η αίθουσα ακρόασης θα πρέπει να έχει γενικά ένα ηχοσύστημα συνδεδεμένο με τον εξοπλισμό βιντεοσύνδεσης, το οποίο να διαθέτει ρυθμιζόμενη ένταση ήχου και ηχεία ικανοποιητικής έντασης για τη μετάδοση του ήχου καθαρά σε όλη την αίθουσα (δηλ., να μην εξαρτάται αποκλειστικά από τα ηχεία που βρίσκονται κανονικά στην οθόνη βίντεο).³³⁸ Στο μέτρο του δυνατού, θα πρέπει να διατίθενται μικρόφωνα στη θέση κάθε ομιλούντος που βρίσκεται στην αίθουσα, τα οποία όμως θα πρέπει να είναι τοποθετημένα κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αποσπούν όσο το δυνατό λιγότερο την προσοχή του ομιλούντος και να μην κωλύουν τη διαδικασία.³³⁹
242. Τέλος, όπως διαπιστώθηκε στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης μελέτης σε ένα συμβαλλόμενο μέρος, υπάρχουν πέντε κύρια ζητήματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την επιλογή του κατάλληλου ηχοσυστήματος: ο βαθμός κατανόησης, η φυσικότητα του ηχητικού τόνου, η ενίσχυση του ήχου (χωρίς ανάδραση), η θέση της ηχητικής πηγής, και η ευχάριστη ακρόαση.³⁴⁰

³³⁸ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 12.

³³⁹ E. Rowden κ.ά. (ό.π. υποσημείωση 45), σ. 118. Βλέπε επίσης την απάντηση της Ουγγαρίας στο Μέρος III, ιζ. (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12), η οποία δήλωσε ότι διατίθενται δύο μικρόφωνα για κάθε βιντεοσύνδεση.

³⁴⁰ για την πλήρη συζήτηση σχετικά με αυτήν τη μελέτη η οποία διενεργήθηκε στην Αυστραλία, βλ. E. Rowden κ.α. (ό.π., υποσημείωση 45), σ. 117.

Γ2.6 Βίντεο (κάμερες και οθόνες)

- 98 Στο μέτρο του δυνατού, οι κάμερες θα πρέπει να διαθέτουν λειτουργίες για μετατόπιση, κλίση και ζουμ.
- 99 Συνιστάται οι κάμερες και οι οθόνες να έχουν δυνατότητα μετάδοσης βίντεο υψηλής ευκρίνειας (720p), υποστηρίζοντας ανάλυση τουλάχιστον 1 280x720 pixel.
- 100 Οι συμμετέχοντες και οι αρχές ενθαρρύνονται να ελέγχουν τις συμπληρωματικές απαιτήσεις πριν από την ακρόαση (όπως προβολή ολόκληρης της αίθουσας, δυνατότητες διαίρεσης της οθόνης ή κάμερες εγγράφων).

243. Όσον αφορά τις δυνατότητες των καμερών, όπως αναφέρθηκε παραπάνω (**B7.1**), συνιστώνται διάφορες προβολές, μεταξύ των οποίων και κοντινά ή ευρυγωνικά πλάνα που είναι ρυθμισμένα εκ των προτέρων, όπου είναι διαθέσιμα.³⁴¹ Η εμπειρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση έδειξε ότι, όπου είναι δυνατό, οι κάμερες θα πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες λειτουργίες «Μετατόπιση», «Κλίση» και «Ζουμ», λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για διατήρηση αναλογικής προβολής, καθώς επίσης και την περίπτωση στην οποία ο προεδρεύων λειτουργός απαιτεί περισσότερες επιλογές ή προβολές από τους άλλους συμμετέχοντες.³⁴²
244. Με δεδομένο ότι, όπως έχουν παρατηρήσει ορισμένοι σχολιαστές, δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη δυνατότητα των προεδρεύοντων λειτουργών να αξιολογούν τη συμπεριφορά και τις μικροδιαφορές στις διαδικασίες μέσω βιντεοσύνδεσης,³⁴³ τόσο οι κάμερες όσο και οι οθόνες θα πρέπει να είναι σε θέση να υποστηρίζουν την υψηλότερη δυνατή ευκρίνεια. Πρόσφατες δοκιμές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης έδειξαν ότι οι συνιστώμενες παράμετροι για υψηλή ευκρίνεια είναι τουλάχιστον 720p με ανάλυση 1 280x720 pixel και ρυθμό καρέ 25-30 καρέ ανά δευτερόλεπτο.³⁴⁴ Σύμφωνα με τη σύσταση H.265 του ITU-T, το πιο πρόσφατο πρότυπο που έχει θεσπιστεί για κωδικοποίηση βίντεο υψηλής απόδοσης υποστηρίζει υψηλές αναλύσεις έως 8 192x4 320 pixel (περιλαμβάνοντας βίντεο 4K και 8K),³⁴⁵ αλλά η δυνατότητα ενός συστήματος βιντεοδιάσκεψης να αξιοποιήσει μια τέτοια πολύ υψηλή ευκρίνεια εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το διαθέσιμο εύρος ζώνης (βλ. επίσης **Γ2.3**).³⁴⁶
245. Το βέλτιστο μέγεθος της οθόνης θα εξαρτάται από παράγοντες όπως το μέγεθος της αίθουσας ακρόασης και από το αν η οθόνη είναι διαιρεμένη ή πλήρους προβολής. Γενικά είναι επιθυμητό η εικόνα να προσεγγίζει το πραγματικό μέγεθος, ώστε να παρέχεται καθαρή εικόνα του ατόμου.³⁴⁷ Οι οθόνες πρέπει να έχουν την ελάχιστη ανάλυση του προτύπου Wide Extended

³⁴¹ ό.π., σ. 58.

³⁴² Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυννοητικών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 18-19. Βλέπε επίσης την απάντηση της Γερμανίας στο Μέρος III, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χρωμάτων (ό.π., υποσημείωση 12)· E. Rowden κ.α. (ό.π., υποσημείωση 45), σ. 120-121.

³⁴³ Βλ. π.χ. R. A. Williams (ό.π., υποσημείωση 1), σ. 21.

³⁴⁴ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 323).

³⁴⁵ Βλ. κατάλογο των «Recommendations by series» (Συστάσεις ανά σειρά) (ό.π., υποσημείωση 286), σειρά H.

³⁴⁶ Έργο «Handshake» (ό.π. υποσημείωση 190), σ. 27.

³⁴⁷ M. E. Gruen και C. R. Williams (ό.π. υποσημείωση 14), σ. 12.

Graphics Array (WXGA).³⁴⁸

246. Ανάλογα με τις απαιτήσεις του προεδρεύοντος λειτουργού, των συμβαλλόμενων μερών, του ατόμου που εξετάζεται ή άλλων ενδιαφερόμενων, μπορεί να επιβάλλεται κατά την ακρόαση η χρήση οθονών με δυνατότητα «διαίρεσης της οθόνης». Στα προφίλ χωρών, η συντριπτική πλειονότητα των κρατών που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ανέφερε ότι διαθέτει δυνατότητες «διαίρεσης της οθόνης» ή «πολλαπλών οθονών», γεγονός που δίνει τη δυνατότητα για πολλαπλά κανάλια βίντεο σε μία μόνο μετάδοση μέσω βιντεοσύνδεσης.³⁴⁹ Η εμφάνιση δύο (ή περισσότερων) εικόνων διευκολύνεται από το πρότυπο που έχει θεσπιστεί στο πλαίσιο της σύστασης H.239 του ITU-T.³⁵⁰
247. Στα προφίλ χωρών, πολλά κράτη που απάντησαν δήλωσαν ότι η κάμερα ή οι κάμερες που χρησιμοποιούνται πρέπει να έχουν δυνατότητα λήψης της όψης ολόκληρης της αίθουσας ή όλων των συμμετεχόντων, ιδίως του λειτουργού που προεδρεύει της διαδικασίας και του προσώπου ή των προσώπων που εμφανίζονται μέσω βιντεοσύνδεσης³⁵¹. Ένα από τα κράτη που απάντησαν ανέφερε επίσης ότι η κάμερα δεν πρέπει να μετακινείται κατά τη διάρκεια της εξέτασης και ότι η ώρα πρέπει να εμφανίζεται συνεχώς στην οθόνη³⁵².
248. Όπως σημειώθηκε στην ενότητα **B4.1**, σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να είναι επιθυμητή ή απαραίτητη μια κάμερα εγγράφων ή άλλη δυνατότητα παρουσίασης ή κοινής χρήσης της οθόνης για να επιτρέπεται η παρουσίαση εγγράφων ή άλλων τεκμηρίων. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα συμβαλλόμενα μέρη που επιθυμούν να βασιστούν σε αυτές τις δυνατότητες προβολής κατά τις διαδικασίες που διεξάγονται μέσω βιντεοσύνδεσης, θα πρέπει να έρθουν εκ των προτέρων σε κατάλληλη συνεννόηση με την αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση.

³⁴⁸ Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών (ό.π. υποσημείωση 16), σ. 19.

³⁴⁹ Βλέπε τις απαντήσεις της Αυστραλίας (στις περισσότερες πολιτείες), της Βενεζουέλας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, της Βουλγαρίας, της Βραζιλίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας (σε ορισμένους χώρους), της Εσθονίας, του Ισραήλ, της Κίνας (Ειδική Διοικητική Περιοχή Χονγκ Κονγκ) (σε έναν χώρο μόνο), της Κορέας (Δημοκρατία της Κορέας) (δυνατότητα διαίρεσης οθόνης σε έως 8 τμήματα), της Κροατίας, της Κύπρου, της Λετονίας, (δυνατότητα διαίρεσης οθόνης σε έως 16 τμήματα), της Λευκορωσίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Νορβηγίας (ανάλογα με τον εξοπλισμό), της Ουγγαρίας, της Πορτογαλίας, της Ρουμανίας, της Σιγκαπούρης, της Σλοβενίας, της Σουηδίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (b) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³⁵⁰ Βλ. κατάλογο των «Recommendations by series» (Συστάσεις ανά σειρά) (ό.π., υποσημείωση 286), σειρά H.

³⁵¹ Βλ., π.χ., απαντήσεις της Αυστραλίας, της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλία και Ουαλία), της Ουγγαρίας, της Πορτογαλίας και της Φινλανδίας στο Μέρος III, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (ό.π., υποσημείωση 12).

³⁵² Απάντηση της Ουγγαρίας στο Μέρος III, ερώτηση (e) του ερωτηματολογίου για τα προφίλ χωρών (στο ίδιο).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Συλλογή
ορθών
Πρακτικών

ΜΕΡΟΣ Α ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ**A1 ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ****A1.1 Νομικές βάσεις****α. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του εσωτερικού δικαίου**

- 1** Δυνάμει του άρθρου 27, η Σύμβαση δεν εμποδίζει τη χρήση εσωτερικού δικαίου για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης βάσει λιγότερο περιοριστικών προϋποθέσεων.
- 2** Πρώτον, οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης επιτρέπεται βάσει του εσωτερικού δικαίου του τόπου στον οποίο εκκρεμεί η διαδικασία.
- 3** Δεύτερον, οι αρχές θα πρέπει να εξακριβώνουν ότι η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης δεν αντιβαίνει στο εσωτερικό δίκαιο του τόπου στον οποίο πρόκειται να διεξαχθεί η αποδεικτική διαδικασία, περιλαμβανομένης τυχόν υφιστάμενης «νομοθεσίας θωράκισης» ή ποινικής νομοθεσίας.

β. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο άλλων πράξεων

- 4** Καθώς η Σύμβαση δεν θίγει άλλες πράξεις (άρθρο 32), οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν ενδέχεται να υπερισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση οποιαδήποτε άλλη διμερής ή πολυμερής πράξη.

γ. Η χρήση βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων

- 5** Ούτε το πνεύμα ούτε το γράμμα της Σύμβασης συνιστά εμπόδιο στη χρήση νέων τεχνολογιών, και η λειτουργία της Σύμβασης μπορεί να επωφεληθεί από τη χρήση τους.
- 6** Οι απόψεις δίστανται μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών όσον αφορά τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της Σύμβασης (ήτοι αν η Σύμβαση πρέπει να εφαρμόζεται οσάκις πρόκειται να διεξαχθεί αποδεικτική διαδικασία στην αλλοδαπή, είτε διά ζώσης είτε μέσω βιντεοσύνδεσης). Ανεξάρτητα από αυτή την ασυμφωνία απόψεων, η Ειδική Επιτροπή συνέστησε στα συμβαλλόμενα μέρη να δίνουν προτεραιότητα στη Σύμβαση όταν αναζητούν αποδείξεις στην αλλοδαπή (αρχή της πρώτης λύσης).
- 7** Γενικά, η εφαρμογή της Σύμβασης ή άλλων εφαρμοστέων συνθηκών συνάδει με τις διατάξεις νομοθεσίας θωράκισης.

A1.2 Άμεση κατά έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων

- 8** Οι απόψεις δίστανται μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών όσον αφορά το αν επιτρέπεται η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων επιτρέπεται στον τόπο στον οποίο βρίσκονται οι αποδείξεις προτού υποβάλουν Δικαστική Παραγγελία για τον σκοπό αυτό.
- 9** Βάσει του κεφαλαίου II της Σύμβασης, το εντεταλμένο πρόσωπο δύναται να προβεί σε διεξαγωγή αποδείξεων στο αιτούν κράτος ή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, με την επιφύλαξη τυχόν προϋποθέσεων οι οποίες προσδιορίζονται στη

χορηγούμενη άδεια. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση διατύπωσε επιφύλαξη βάσει του άρθρου 18 της Σύμβασης.

- 10 Βάσει του κεφαλαίου II της Σύμβασης, ο πρόξενος δύναται να λάβει μέσω βιντεοσύνδεσης τις καταθέσεις μαρτύρων/πραγματογνώνων οι οποίοι βρίσκονται σε απομακρυσμένη τοποθεσία ή στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, με την επιφύλαξη τυχόν προϋποθέσεων οι οποίες προσδιορίζονται στη χορηγούμενη άδεια. Οι αρχές θα πρέπει να εξακριβώσουν αν αυτό επιτρέπεται στο συμβαλλόμενο κράτος.
- 11 Ανεξάρτητα από την άμεση ή έμμεση διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας, οι διάδικοι και οι εκπρόσωποι μπορούν να παραστούν μέσω βιντεοσύνδεσης.

A1.3 Νομικοί περιορισμοί στη διεξαγωγή αποδείξεων

- 12 Η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης περιορίζεται συνήθως στην εξέταση μαρτύρων/πραγματογνώνων.
- 13 Οι ίδιοι νομικοί περιορισμοί εφαρμόζονται συνήθως στην εξέταση μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης με εκείνους που εφαρμόζονται στη διά ζώσης διεξαγωγή αποδείξεων. Οι αρχές θα πρέπει να εξετάζουν το εσωτερικό δίκαιο του σχετικού συμβαλλόμενου μέρους για να ελέγχουν αν ισχύουν τυχόν πρόσθετοι περιορισμοί.
- 14 Οι αρχές παροτρύνονται να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους περιορισμούς που προβλέπονται στην εγχώρια νομοθεσία τους σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (π.χ. αναφέροντας τέτοιες διατάξεις στα προφίλ χώρας).

A2 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ I

A2.1 Δικαστικές Παραγγελίες

- 15 Δικαστικές Παραγγελίες μπορούν να εκτελεστούν μέσω βιντεοσύνδεσης δυνάμει του άρθρου 9 πρώτο ή δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης.
- 16 Το άρθρο 9 πρώτο εδάφιο καθορίζει τον τύπο ή τη διαδικασία που εφαρμόζονται εξ ορισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων, για παράδειγμα, σε σχέση με μάρτυρα/πραγματογνώμονα ο οποίος ευρίσκεται σε (απομακρυσμένη) τοποθεσία στο έδαφος της αρχής προς την οποία απευθύνεται η αίτηση.
- 17 Η επιλογή της διεξαγωγής αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης ως ειδικού τύπου ή διαδικασίας βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο ενδέχεται να έχει συνέπειες όσον αφορά τα έξοδα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη δυνατότητα να ζητηθεί η επιστροφή τους.

A2.2 Περιεχόμενο, τύπος και διαβίβαση της Δικαστικής Παραγγελίας

- 18 Η άδεια για την πραγματοποίηση βιντεοσύνδεσης μπορεί να ζητηθεί είτε στην ίδια τη Δικαστική Παραγγελία είτε, μεταγενέστερα, με ανεπίσημα μέσα επικοινωνίας. Ωστόσο, συνιστάται να προσδιορίζεται κάτι τέτοιο στη Δικαστική Παραγγελία. Συνιστάται επίσης η επικοινωνία με την κεντρική αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία πριν από την επίσημη υποβολή της Δικαστικής Παραγγελίας, ώστε να επιβεβαιώνεται αν είναι δυνατή η χρήση βιντεοσύνδεσης.
- 19 Οι αρχές παροτρύνονται να χρησιμοποιούν το υπόδειγμα εντύπου για τις Δικαστικές Παραγγελίες και, όπου είναι δυνατόν και ενδείκνυται, να κάνουν χρήση ηλεκτρονικών μέσων για να επιταχύνουν τη διαβίβαση Δικαστικών Παραγγελιών και/ή ερωτήσεων.

A2.3 Απάντηση στη Δικαστική Παραγγελία

- 20 Οι κεντρικές αρχές θα πρέπει να βεβαιώνουν πάραυτα την παραλαβή Δικαστικών Παραγγελιών και να απαντούν σε ερωτήσεις (μεταξύ άλλων σχετικά με τη χρήση βιντεοσύνδεσης) των αιτουσών αρχών και/ή ενδιαφερόμενων μερών.

A2.4 Ειδοποίηση ή κλήση μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων

- 21 Η διαδικασία ειδοποίησης ή κλήσης του μάρτυρα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το αν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται άμεσα ή έμμεσα. Για τις διαδικασίες στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι, το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία είναι συνήθως εκείνο το οποίο πραγματοποιεί την επίδοση ή κλητεύει τον μάρτυρα/πραγματογνώμονα.
- 22 Εάν και όταν ζητείται η διεξαγωγή άμεσης αποδεικτικής διαδικασίας, συνιστάται στις αιτούσες αρχές να διασφαλίζουν ότι ο μάρτυρας είναι διατεθειμένος να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης προτού υποβάλλουν Δικαστική Παραγγελία.

A2.5 Παράσταση και συμμετοχή στην εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας

α. Παράσταση των διαδίκων και/ή των εκπροσώπων τους (άρθρο 7)

- 23 Η παράσταση διαδίκων και εκπροσώπων μέσω βιντεοσύνδεσης υπόκειται σε άδεια ή σε ειδικό τύπο ή διαδικασία βάσει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης.
- 24 Οι αιτούσες αρχές θα πρέπει να διευκρινίζουν στη Δικαστική Παραγγελία (στα σημεία 13 και 14 του υποδείγματος εντύπου) αν ζητείται η παράσταση των διαδίκων και των εκπροσώπων μέσω βιντεοσύνδεσης και αν θα απαιτηθεί αντεξέταση.
- 25 Η ενεργή συμμετοχή των διαδίκων και των εκπροσώπων τους στην ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης (ήτοι όχι απλή παράσταση) καθορίζεται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Το εσωτερικό δίκαιο ενδέχεται να επιτρέπει στο δικαστήριο προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία να ασκεί τη διακριτική ευχέρειά του συναφώς κατά περίπτωση.

β. Παράσταση δικαστών (άρθρο 8)

- 26 Έλεγχος τυχόν δήλωσης του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία βάσει του άρθρου 8 της Σύμβασης.
- 27 Απουσία δήλωσης, η παράσταση δικαστή μπορεί, παρ' όλα αυτά, να επιτρέπεται σύμφωνα με τους νόμους ή το εσωτερικό εθνικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία.
- 28 Όταν ζητούν την άδεια του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, οι αιτούσες αρχές θα πρέπει να προσδιορίζουν σαφώς ότι ο δικαστής θα παραστεί μέσω βιντεοσύνδεσης και να παρέχουν τις σχετικές τεχνικές προδιαγραφές του εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης που χρησιμοποιούν.
- 29 Η ενεργή συμμετοχή δικαστή στην ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης (ήτοι όχι απλή παράσταση) καθορίζεται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Το εσωτερικό δίκαιο ενδέχεται να επιτρέπει στο δικαστήριο προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία να ασκεί τη διακριτική ευχέρειά του συναφώς κατά περίπτωση.

A2.6 Μέσα καταναγκασμού

- 30 Εν αντιθέσει προς ό,τι συμβαίνει με τις συνήθεις αιτήσεις δικαστικής συνδρομής, ο μάρτυρας δεν μπορεί γενικά να εξαναγκαστεί ειδικά να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης.

A2.7 Ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση

- 31 Η λήψη ένορκης κατάθεσης ή η κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το αν η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται άμεσα ή έμμεσα. Ειδικός τύπος ή διαδικασία μπορεί να ζητηθεί για την ένορκη κατάθεση ή την κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση (βεβαίωση) δυνάμει του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο της Σύμβασης.
- 32 Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν τις σχετικές απαιτήσεις του εσωτερικού δικαίου του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία ή του κράτους έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας, ή αμφοτέρων, προκειμένου να διασφαλίζεται το παραδεκτό κάθε κατάθεσης.

A2.8 Εξακρίβωση της ταυτότητας μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων

- 33 Η εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα/πραγματογνώμονα ενδέχεται να διαφέρει ανάλογα με τη δικαιοδοσία.
- 34 Αυστηρότερες διαδικασίες ενδέχεται να απαιτούνται εάν την ταυτότητα του μάρτυρα/πραγματογνώμονα πρόκειται να εξακριβώσει το κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας, λόγω της χρήσης τεχνολογίας βιντεοσύνδεσης στη διαδικασία και της απόστασης μεταξύ της αιτούσας αρχής και του μάρτυρα.

A2.9 Ποινικές διατάξεις

- 35 Η κατάθεση μέσω βιντεοσύνδεσης έχει συνήθως οικειοθελή χαρακτήρα, πλην όμως η ψευδορκία και η ασέβεια προς το δικαστήριο ενδέχεται να τιμωρούνται.
- 36 Σε μερικές περιπτώσεις, η εφαρμογή ποινικών διατάξεων δύο ή περισσότερων εμπλεκόμενων δικαιοδοσιών μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα αλληλεπικάλυψη ή κενό μεταξύ δικαιοδοσιών.

A2.10 Εξαιρέσεις και άλλες εγγυήσεις

- 37 Ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας δύναται να επικαλεστεί εξαιρέσεις βάσει του άρθρου 11 της Σύμβασης.
- 38 Ωστόσο, δεδομένου ότι η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης παραμένει, σε πολλές περιπτώσεις, οικειοθελής, ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας δεν υποχρεούται να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένα βιντεοσύνδεση για να καταθέσει και δύναται να αρνηθεί να πράξει κάτι τέτοιο, χωρίς να χρειάζεται να επικαλεστεί οποιαδήποτε εξαίρεση ή απαγόρευση κατάθεσης.

A2.11 Έξοδα

- 39 Η χρήση βιντεοσύνδεσης κατά την εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας μπορεί να συνεπάγεται έξοδα βάσει του άρθρου 14 δεύτερο εδάφιο.

- 40 Προτού ζητηθεί η χρήση βιντεοσύνδεσης κατά την εκτέλεση Δικαστικής Παραγγελίας, πρέπει να ελέγχεται αν θα πραγματοποιηθούν οποιαδήποτε έξοδα τόσο στο κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας όσο και στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία καθώς και το πρόσωπο/ο φορέας που θα επιβαρυνθεί με τα έξοδα αυτά.

A3 Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ II

A3.1 Πρόξενοι και εντεταλμένα πρόσωπα

- 41 Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν το δικαίωμα, με δήλωση βάσει του άρθρου 33, να αποκλείσουν συνολικά ή εν μέρει την εφαρμογή του κεφαλαίου II. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το σχετικό συμβαλλόμενο μέρος έχει προβεί σε τέτοια δήλωση.
- 42 Η συνηθέστερη περίπτωση στο πλαίσιο του κεφαλαίου II είναι αυτή στην οποία το εντεταλμένο πρόσωπο που βρίσκεται στο αιτούν κράτος προβαίνει στη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
- 43 Όταν είναι πρακτικά δυνατό, οι διάδικοι, οι εκπρόσωποί τους και/ή δικαστές στο αιτούν κράτος μπορούν να παρίστανται μέσω βιντεοσύνδεσης κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής αποδείξεων από εντεταλμένο πρόσωπο ή πρόξενο και/ή να συμμετέχουν στην εξέταση του μάρτυρα. Η εν λόγω παράσταση και συμμετοχή θα επιτρέπεται εφόσον δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση και θα υπόκειται, παρ' όλα αυτά, σε όρους οι οποίοι προσδιορίζονται κατά τη χορήγηση της άδειας.

A3.2 Ανάγκη εξασφάλισης άδειας από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση

- 44 Βάσει του άρθρου 15 της Σύμβασης, *δεν απαιτείται* άδεια, εκτός εάν συμβαλλόμενο μέρος έχει προβεί σε δήλωση. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε δήλωση βάσει του άρθρου αυτού.
- 45 Βάσει των άρθρων 16 και 17 της Σύμβασης, *απαιτείται* άδεια, εκτός εάν το συμβαλλόμενο μέρος έχει προβεί σε δήλωση ότι η αποδεικτική διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί χωρίς την άδειά του. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε δήλωση βάσει των άρθρων αυτών.
- 46 Στην αίτηση χορήγησης άδειας θα πρέπει να προσδιορίζεται ότι η αποδεικτική διαδικασία θα διεξαχθεί μέσω βιντεοσύνδεσης καθώς και αν θα απαιτηθεί οποιαδήποτε συγκεκριμένη συνδρομή από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Για τον σκοπό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί το υπόδειγμα εντύπου.
- 47 Οι πρόξενοι και τα εντεταλμένα πρόσωπα πρέπει να συμμορφώνονται με τους όρους που προσδιορίζει το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση όταν χορηγεί την άδειά του.

A3.3 Ειδοποίηση του μάρτυρα

- 48 Επιπλέον των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 21 στοιχεία β) και γ) της Σύμβασης, είναι σημαντικό ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο να ειδοποιήσει τον μάρτυρα ότι η κατάθεση θα πραγματοποιηθεί μέσω βιντεοσύνδεσης.

- A3.4 Παράσταση, παρουσία, συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και/ή δικαστών
- 49 Εφόσον δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, η παράσταση και η ενεργή συμμετοχή των διαδίκων, των εκπροσώπων τους και δικαστών μέσω βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να διέπεται από τους ίδιους κανόνες οι οποίοι θα εφαρμόζονταν εάν η αποδεικτική διαδικασία διεξαγόταν διά ζώσης στο αιτούν κράτος.
- 50 Δικαστής του αιτούντος δικαστηρίου μπορεί να διοριστεί εντεταλμένο πρόσωπο για να εξετάσει πρόσωπο το οποίο βρίσκεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση μέσω βιντεοσύνδεσης και μπορεί να διεξαγάγει την ακρόαση σύμφωνα με το εγχώριο δίκαιο του αιτούντος κράτους.
- A3.5 Μέσα καταναγκασμού
- 51 Ο μάρτυρας/πραγματογνώμονας δεν καταναγκάζεται να καταθέσει, εκτός εάν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε δήλωση βάσει του άρθρου 18 και η αρμόδια αρχή έκανε δεκτή την αίτηση παροχής συνδρομής για τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας με μέσα καταναγκασμού. Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει προβεί σε τέτοια δήλωση.
- 52 Ακόμη και αν η αρχή συμβαλλόμενου μέρους μπορεί να υποχρεώσει τον μάρτυρα να καταθέσει, ενδέχεται να μην είναι κατ' ανάγκη σε θέση να υποχρεώσει τον μάρτυρα να καταθέσει μέσω βιντεοσύνδεσης.
- A3.6 Ένορκη κατάθεση / υπεύθυνη δήλωση
- 53 Ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο έχει την εξουσία να λάβει ένορκη κατάθεση ή κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση βάσει του δικαίου του αιτούντος κράτους στο μέτρο που αυτό δεν αντιβαίνει στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση ή σε τυχόν άδεια που χορήγησε το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση [άρθρο 21 στοιχεία α) και δ)].
- 54 Ανάλογα με την εθνική ή διεθνή πράξη, οι ένορκες καταθέσεις / υπεύθυνες δηλώσεις που λαμβάνουν πρόξενοι ή εντεταλμένα πρόσωπα ενδέχεται να παράγουν εξωεδαφικά αποτελέσματα στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
- A3.7 Εξακρίβωση της ταυτότητας μάρτυρα/πραγματογνώμονα και άλλων παραγόντων
- 55 Ο πρόξενος ή το εντεταλμένο πρόσωπο είναι υπεύθυνος να εξακριβώνει την ταυτότητα του μάρτυρα/πραγματογνώμονα σύμφωνα με τη νομοθεσία του αιτούντος κράτους, εκτός εάν αυτό αντιβαίνει είτε στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση είτε στους όρους που συνοδεύουν την άδεια που αυτό χορήγησε.
- A3.8 Ποινικές διατάξεις
- 56 Δυνητική αλληλεπικάλυψη στην εφαρμογή διαφορετικών ποινικών διατάξεων ή κενά δικαιοδοσίας μεταξύ διαφορετικών ποινικών διατάξεων αντιμετωπίζονται μέσω εγχώριων και/ή διεθνών πράξεων, καθώς και μέσω τυχόν εφαρμοστέων ρυθμίσεων.

A3.9 Εξαιρέσεις και άλλες εγγυήσεις

- 57 Το άρθρο 21 της Σύμβασης προβλέπει αρκετές εγγυήσεις για τον μάρτυρα, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων: τον τρόπο διεξαγωγής της αποδεικτικής πράξης, τη γλώσσα στην οποία πρέπει να επιδοθεί η κλήση στον μάρτυρα και τις πληροφορίες τις οποίες θα πρέπει να περιέχει η κλήση αυτή.

A3.10 Έξοδα

- 58 Η χρήση βιντεοσύνδεσης ενδέχεται να συνεπάγεται πρόσθετα έξοδα. Το αν τα έξοδα αυτά πρέπει να επιβαρύνουν τους διαδίκους καθορίζεται από το δίκαιο του αιτούντος κράτους.

ΜΕΡΟΣ Β ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΑΚΡΟΑΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ

- 59 Όταν είναι δυνατόν, οι αρχές παροτρύνονται να καθιστούν δημόσια διαθέσιμες (κατά προτίμηση επιγραμμικά) γενικές πρακτικές πληροφορίες και/ή κατευθυντήριες γραμμές ώστε να συνδράμουν αυτούς που ετοιμάζονται να υποβάλουν ή να εκτελέσουν αίτηση με τη χρήση βιντεοσύνδεσης. Όταν είναι δυνατόν, οι αρχές καλούνται να γνωστοποιούν τις πληροφορίες αυτές στο Μόνιμο Γραφείο προκειμένου να δημοσιευθούν στον δικτυακό τόπο της HCCH. Ειδικότερες και πιο ευαίσθητες πληροφορίες ενδέχεται να διατίθενται στα εμπλεκόμενα πρόσωπα κατόπιν αιτήματος.
- 60 Όλα τα πρόσωπα που συμμετέχουν στην προετοιμασία και την εκτέλεση βιντεοσύνδεσης είναι υπεύθυνα να διασφαλίζουν τη διατήρηση αποτελεσματικής επικοινωνίας.

B1 Εξέταση δυνητικών πρακτικών εμποδίων

- 61 Όσοι ετοιμάζονται να υποβάλουν αίτηση βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να ζητούν από την αρμόδια αρχή να επιβεβαιώσει ότι δεν υπάρχουν πρακτικά εμπόδια ούτε περιορισμοί στην εκτέλεση αίτησης χρήσης βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων (ιδίως στο πλαίσιο του κεφαλαίου II).

B2 Προγραμματισμός και δοκιμή

- 62 Όταν προγραμματίζουν ακρόαση στην οποία θα γίνει χρήση βιντεοσύνδεσης, οι αρχές παροτρύνονται να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές στις ζώνες ώρας και τις συνέπειες της εργασίας εκτός του συνήθους ωραρίου εργασίας, όπως δυνητικά αυξημένα έξοδα και περιορισμένη διαθεσιμότητα προσωπικού υποστήριξης.
- 63 Οι αρχές παροτρύνονται επίσης να προβαίνουν σε δοκιμές της σύνδεσης πριν από την ακρόαση καθώς και σε τακτική συντήρηση του εξοπλισμού.

B3 Τεχνική υποστήριξη και κατάρτιση

- 64 Οι αρχές παροτρύνονται, όπου συντρέχει περίπτωση, να παρέχουν τα αναγκαία στοιχεία επικοινωνίας ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε συμμετέχων σε ακρόαση μέσω βιντεοσύνδεσης έχει πρόσβαση σε κατάλληλη τεχνική υποστήριξη.

- 65 Συνιστάται να παρέχεται κατάρτιση τουλάχιστον βασικού επιπέδου σε κάθε υπάλληλο ο οποίος ενδέχεται να συμμετάσχει στον έλεγχο ή στον χειρισμό εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης.

B4 Κράτηση κατάλληλων εγκαταστάσεων

- 66 Οι αρχές θα πρέπει να επιβεβαιώνουν τυχόν απαιτήσεις ή περιορισμούς σε σχέση με τις εγκαταστάσεις που πρέπει να κρατηθούν, όπως το είδος της αίθουσας ακρόασης (π.χ. αίθουσα δικαστηρίου, αίθουσα συνεδριάσεων) ή την τοποθεσία της αίθουσας αυτής (π.χ. σε δικαστικό μέγαρο, σε διπλωματική ή προξενική αρχή, σε ξενοδοχείο).
- 67 Οι αρχές θα πρέπει να ελέγχουν αν οι εγκαταστάσεις πρέπει να κρατηθούν εκ των προτέρων και παροτρύνονται να κάνουν χρήση επιγραμμικών εργαλείων προς διευκόλυνση της διαδικασίας κράτησης.

B4.1 Χρήση εγγράφων και πειστηρίων

- 68 Εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν έγγραφα ή πειστήρια, θα πρέπει να συμφωνηθεί και να διευθετηθεί κατάλληλο μέσο για την επίσημη ανταλλαγή και προσκόμισή τους πριν από την ακρόαση ή κατά τη διάρκεια αυτής.

B4.2 Κατ' ιδίαν επικοινωνίες

- 69 Πρόσθετες (εμπιστευτικές) γραμμές επικοινωνίας ενδέχεται να συνιστώνται ή να είναι απαραίτητες, για παράδειγμα εάν ένας διάδικος/μάρτυρας και ο νόμιμος εκπρόσωπός του συμμετέχουν από διαφορετικές τοποθεσίες.

B4.3 Ειδικές περιπτώσεις

- 70 Σε ειδικές περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθούν πρόσθετοι συμμετέχοντες ή πρόσθετα μέτρα ασφάλειας/προστασίας, ειδικότερα στην περίπτωση ευάλωτων μαρτύρων.

B5 Χρήση διερμηνείας

- 71 Λαμβανομένων υπόψη των δυσκολιών που συνεπάγεται η βιντεοσύνδεση, συνιστάται να χρησιμοποιούνται μόνο διερμηνείς με κατάλληλα προσόντα και πείρα, εφόσον είναι δυνατόν.
- 72 Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να αποφασίσουν, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του εσωτερικού δικαίου και τυχόν υποδείξεις του δικαστηρίου, αν θα χρησιμοποιηθεί διαδοχική ή ταυτόχρονη διερμηνεία (γενικά, στο πλαίσιο της βιντεοσύνδεσης, συνιστάται η διαδοχική διερμηνεία) και το πού θα βρίσκεται ο διερμηνέας (κατά προτίμηση, στον ίδιο τόπο με τον μάρτυρα).

B6 Καταγραφή, πρακτικά και επανεξέταση

- 73 Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να επιβεβαιώσουν τον τρόπο καταγραφής της διαδικασίας, επισημαίνοντας ότι, όπου είναι δυνατόν και επιτρέπεται, η μαγνητοσκόπηση μπορεί να είναι προτιμότερη από τα έγγραφα πρακτικά. Οι αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι κάθε παραγόμενη καταγραφή ή πρακτικό αποτελεί εν συνεχεία αντικείμενο ασφαλούς χειρισμού και αποθήκευσης.

- 74 Θα πρέπει να πραγματοποιούνται οι αναγκαίες διευθετήσεις για την εξασφάλιση εξοπλισμού καταγραφής και/ή την παρουσία στενογράφου ή δικαστικού πρακτικογράφου στην ακρόαση.
- 75 Οι αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η απευθείας μετάδοση μέσω βιντεοσύνδεσης είναι ασφαλής και, ει δυνατόν, κρυπτογραφημένη.
- 76 Όπου συντρέχει περίπτωση, οι συμμετέχοντες παροτρύνονται να αναφέρουν τυχόν προβλήματα ή δυσχέρειες πρακτικής φύσεως στις ενδιαφερόμενες αρχές. Ομοίως, οι αρχές παροτρύνονται να ζητούν προδραστικά τέτοια σχόλια και παρατηρήσεις για την περαιτέρω βελτίωση της παροχής υπηρεσιών βιντεοσύνδεσης.

B7 Περιβάλλον, θέση και πρωτόκολλα

- 77 Οι συνθήκες σε όλες τις αίθουσες ή τους χώρους που πρόκειται να συνδεθούν κατά τη διάρκεια της ακρόασης θα πρέπει να βελτιστοποιηθούν για τη χρήση βιντεοσύνδεσης, περιλαμβανομένων των διαστάσεων, της διαρρύθμισης, της ακουστικής και του φωτισμού της αίθουσας και της πρόσβασης σε αυτήν.
- 78 Ο εξοπλισμός θα πρέπει να είναι εγκαταστημένος κατά τρόπο ώστε να προσομοιώνεται ακρόαση «διά ζώσης», μεριμνώντας για κατάλληλο αριθμό καμερών και μικροφώνων ώστε κάθε συμμετέχων να μπορεί να φανεί και να ακουστεί με ελάχιστη δυσκολία ή διακοπή.

B7.1 Έλεγχος καμερών/ήχου

- 79 Συνιστάται η χρησιμοποίηση εύχρηστης διεπαφής για τη διευκόλυνση των χειρισμών του εξοπλισμού, κατά προτίμηση από τον προεδρεύοντα λειτουργό.

B7.2 Πρωτόκολλο για τη λήψη του λόγου

- 80 Για την ελαχιστοποίηση των διακοπών λόγω ενδεχόμενων καθυστερήσεων στη σύνδεση, οι αρχές θα μπορούσαν να εξετάσουν ένα πρωτόκολλο για τη λήψη του λόγου από τους συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της ακρόασης, ιδίως εάν πρόκειται να γίνει χρήση διερμηνείας.

B7.3 Πρωτόκολλο σε περίπτωση διακοπής της επικοινωνίας

- 81 Όλοι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να γνωρίζουν τη διαδικασία που εφαρμόζεται προκειμένου να ειδοποιηθεί ο προεδρεύων λειτουργός για τα τεχνικά προβλήματα που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της ακρόασης καθώς και τα στοιχεία επικοινωνίας του προσωπικού τεχνικής υποστήριξης, περιλαμβανομένου του τρίτου που παρέχει την υπηρεσία γεφύρωσης, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

ΜΕΡΟΣ Γ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΚΑΙ ΠΤΥΧΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Γ1 Επάρκεια του εξοπλισμού

- 82 Οι αρχές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν εξοπλισμό της βέλτιστης διαθέσιμης

ποιότητας ώστε να καθίσταται δυνατή, στο μέτρο του δυνατού, η εξομοίωση με αυτοπρόσωπη εξέταση.

- 83 Το προσωπικό που είναι υπεύθυνο για τις ρυθμίσεις θα πρέπει να γνωρίζει τις τεχνολογικές δυνατότητες και τις εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των χώρων που είναι εξοπλισμένοι με την απαραίτητη τεχνολογία.

Γ1.1 Χρήση λογισμικού με άδεια χρήσης

- 84 Η χρήση λογισμικού με άδεια χρήσης παρουσιάζει πλεονεκτήματα ιδίως λόγω της διαθεσιμότητας τεχνικής υποστήριξης και η πρακτική των αρχών επιβεβαιώνει ότι προτιμάται η χρήση του.

Γ1.2 Χρήση εμπορικών παρόχων

- 85 Όσοι επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τεχνολογία βιντεοσύνδεσης κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων, θα πρέπει να βεβαιωθούν ότι οι αρμόδιες αρχές επιτρέπουν τη χρήση ευρέως διαθέσιμων εμπορικών παρόχων.
- 86 Όταν, για τη διεξαγωγή αποδείξεων, χρησιμοποιείται εμπορικός πάροχος, οι συμμετέχοντες και οι αρχές ενθαρρύνονται να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας.

Γ2 Ελάχιστα τεχνικά πρότυπα

- 87 Τα τεχνικά πρότυπα σε οποιοδήποτε σύστημα βιντεοσύνδεσης θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο μιας ολιστικής προσέγγισης για να διασφαλίζεται ότι κάθε συστατικό στοιχείο υποστηρίζει την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος.
- 88 Από τις κύριες μεθόδους με τις οποίες μπορεί να πραγματοποιηθεί μια βιντεοσύνδεση, συνιστάται στις αρχές να χρησιμοποιήσουν μια γέφυρα βιντεοδιάσκεψης ή μια μονάδα ελέγχου πολλαπλών σημείων (MCU) είτε ενσωματωμένη στο σύστημα είτε μέσω μιας υπηρεσίας τρίτων, προκειμένου να αμβλυνθούν οι ανησυχίες για τη διαλειτουργικότητα, ειδικά όταν πρόκειται να πραγματοποιηθεί μια διασυννοριακή σύνδεση.

Γ2.1 Κωδικοαποκωδικοποιητής

- 89 Οι κωδικοαποκωδικοποιητές πρέπει να συμμορφώνονται με τα συναφή πρότυπα του κλάδου που επιτρέπουν τουλάχιστον την ταυτόχρονη μετάδοση ήχου και βίντεο.

Γ2.2 Δίκτυα

- 90 Συνιστάται να χρησιμοποιηθεί ένα δίκτυο IP, με ISDN (αν διατίθεται) που θα δεσμευτεί για χρήση ως εφεδρική λύση ή σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
- 91 Οι αρχές παρακινούνται να διαθέτουν δίκτυα με δυνατότητες πολλαπλών σημείων, εάν είναι εφικτό.

Γ2.3 Εύρος ζώνης

- 92 Οι αρχές ενθαρρύνονται να παρέχουν στο δίκτυό τους το μέγιστο δυνατό εύρος ζώνης.
- 93 Ανάλογα με το δίκτυο, το συνιστώμενο εύρος ζώνης είναι επί του παρόντος τουλάχιστον 1,5-2 megabit ανά δευτερόλεπτο για δίκτυα IP (ή τουλάχιστον 384 kilobit

ανά δευτερόλεπτο για δίκτυα ISDN).

Γ2.4 Κρυπτογράφηση

- 94 Συνιστάται η κρυπτογράφηση των σημάτων σύμφωνα με το πρότυπο του κλάδου, ενώ η πρακτική που ακολουθούν οι αρχές επιβεβαιώνει την ευρεία χρήση της.
- 95 Εάν χρησιμοποιείται κρυπτογράφηση, θα πρέπει να οριστεί σε «αυτόματη» ή «βέλτιστη προσπάθεια» για να ελαχιστοποιηθούν τα προβλήματα συμβατότητας με άλλους τύπους κρυπτογράφησης.

Γ2.5 Ήχος (μικρόφωνα και ηχεία)

- 96 Οι αρχές ενθαρρύνονται να εγκαταστήσουν ένα πρόσθετο ηχοσύστημα για τη βελτίωση της ποιότητας ήχου του υπάρχοντος εξοπλισμού βιντεοσύνδεσης.
- 97 Η αίθουσα ακρόασης συνιστάται να είναι εξοπλισμένη με επαρκή αριθμό μικροφώνων και ηχείων για την εξυπηρέτηση όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων.

Γ2.6 Βίντεο (κάμερες και οθόνες)

- 98 Στο μέτρο του δυνατού, οι κάμερες θα πρέπει να διαθέτουν λειτουργίες για μετατόπιση, κλίση και ζουμ.
- 99 Συνιστάται οι κάμερες και οι οθόνες να έχουν δυνατότητα μετάδοσης βίντεο υψηλής ευκρίνειας (720p), υποστηρίζοντας ανάλυση τουλάχιστον 1 280x720 pixel.
- 100 Οι συμμετέχοντες και οι αρχές ενθαρρύνονται να ελέγχουν τις συμπληρωματικές απαιτήσεις πριν από την ακρόαση (όπως προβολή ολόκληρης της αίθουσας, δυνατότητες διαίρεσης της οθόνης ή κάμερες εγγράφων).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Επεξηγηματικά
Διαγράμματα

Χρήση της βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων Κεφάλαιο I

Έμμεση διεξαγωγή αποδείξεων (η χρήση βιντεοσύνδεσης είναι δυνατή σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8, 9)

Άμεση διεξαγωγή αποδείξεων (δυνατή σε ορισμένα κράτη σύμφωνα με το άρθρο 9 δεύτερο εδάφιο)

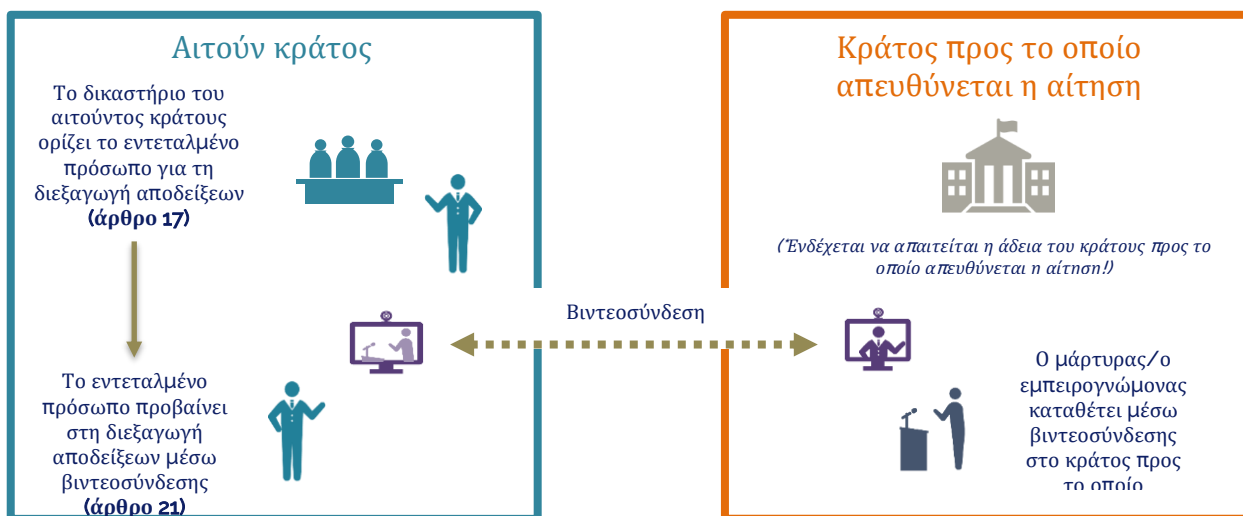

Χρήση της βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων Κεφάλαιο II¹

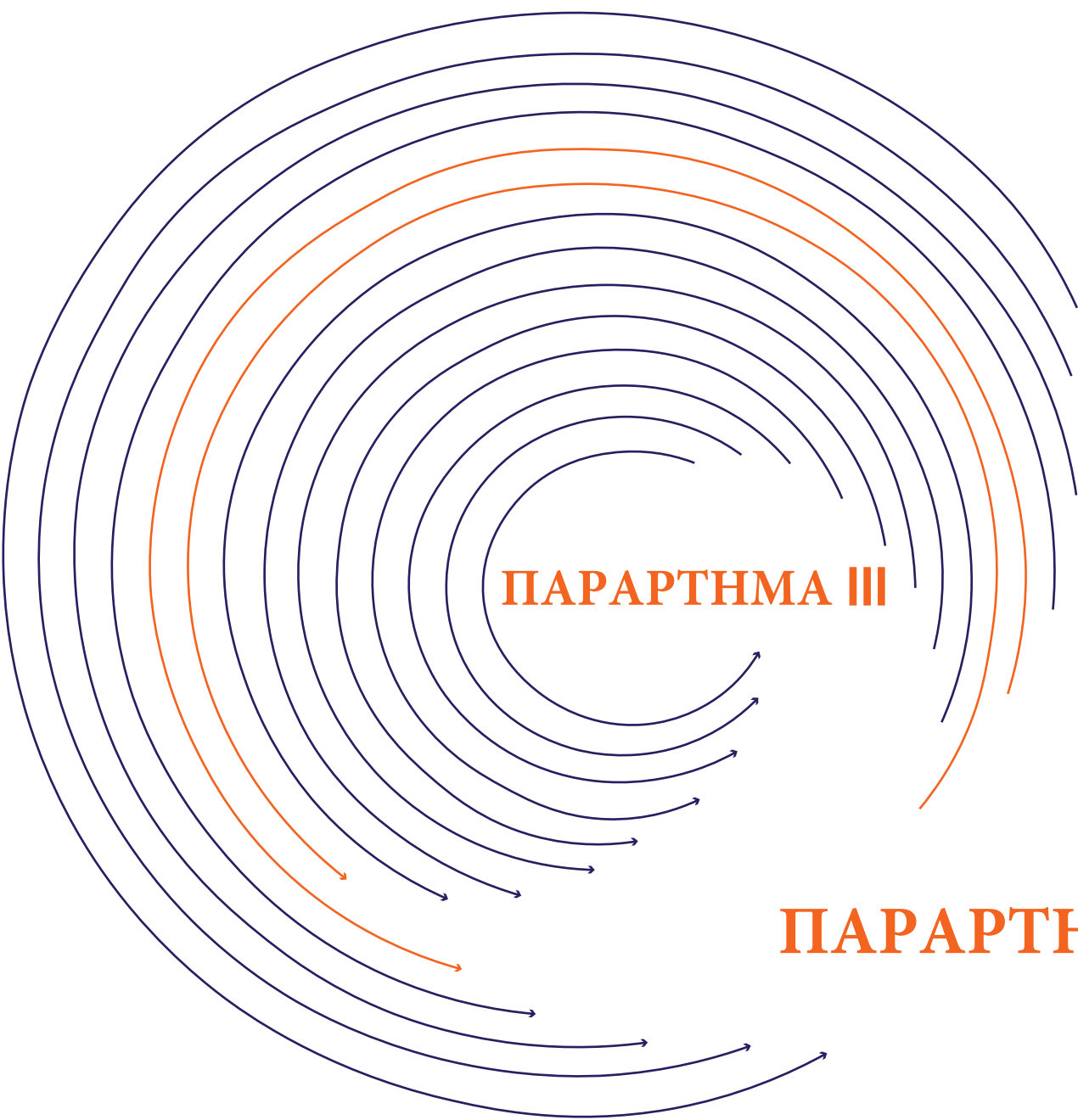
Άμεση διεξαγωγή αποδείξεων από πρόξενο (άρθρα 15, 16, 21)

Άμεση διεξαγωγή αποδείξεων από εντεταλμένο πρόσωπο (άρθρα 17, 21)

¹ Σύμφωνα με το άρθρο 33 της Σύμβασης, κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει το δικαίωμα να αποκλείσει συνολικά ή εν μέρει την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου II. Για να δείτε τις δηλώσεις ή τις επιφυλάξεις που έχει διατυπώσει κάποιο συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος, ανατρέξτε στον πίνακα κατάστασης της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, στη στήλη με τίτλο «Res/D/N/DC».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

I. Η χρήση της βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου I της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων

Παράδειγμα 1.

- (i) Εκδικάζεται αγωγή ενώπιον δικαστηρίου στο κράτος Χ.
- (ii) Είναι απαραίτητο να ληφθεί η κατάθεση μάρτυρα ο οποίος διαμένει στο κράτος Υ.
- (iii) Ο προεδρεύων δικαστής στο κράτος Χ (κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας) εκδίδει Δικαστική Παραγγελία με την οποία ζητεί από την κεντρική αρχή (η οποία έχει οριστεί βάσει της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων) του κράτους Υ (κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία) να λάβει την κατάθεση μέσω της κατάλληλης αρμόδιας αρχής στο κράτος Υ.
- (iv) Στη Δικαστική Παραγγελία, η αιτούσα αρχή του κράτους Χ παραγγέλλει την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 9 της Σύμβασης, ζητώντας να επιτραπεί στους εκπροσώπους των διαδίκων να υποβάλουν συμπληρωματικές ερωτήσεις, και η κατάθεση να απομαγνητοφωνηθεί κατά λέξη. Η αρχή του κράτους Υ προς την οποία απευθύνεται η αίτηση πρέπει να ικανοποιήσει το αίτημα που υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 9, εκτός εάν αυτό αντίκειται στο εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία ή η ικανοποίησή του δεν είναι δυνατή λόγω της δικαστικής πρακτικής στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία είτε λόγω πρακτικών δυσχερειών.
- (v) Μετά τη διαβίβαση της Δικαστικής Παραγγελίας, οι διάδικοι στην αγωγή συμφωνούν να χρησιμοποιηθεί βιντεοσύνδεση, η οποία τους δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν στο κράτος Χ την κατάθεση που θα δοθεί στην αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους Υ. Η αιτούσα αρχή στο κράτος Χ επικοινωνεί, επομένως, με την κεντρική αρχή του κράτους Υ, η οποία επιβεβαιώνει ότι οι δικαστικές αρχές του κράτους Υ διαθέτουν τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και ότι είναι δυνατή η εξέταση του μάρτυρα μέσω βιντεοσύνδεσης.
- (vi) Στη συνέχεια, η αιτούσα αρχή του κράτους Χ συμπληρώνει το προαιρετικό έντυπο που επισυνάπτεται στο υπόδειγμα εντύπου για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω βιντεοσύνδεσης και το υποβάλλει στην κεντρική αρχή του κράτους Υ.
- (vii) Η κεντρική αρχή του κράτους Υ αποδέχεται τη Δικαστική Παραγγελία και τη διαβιβάζει στην αρμόδια δικαστική αρχή, με τη σημείωση ότι θα πρέπει να εκτελεστεί με την παροχή βιντεοσύνδεσης.
- (viii) Η αρμόδια δικαστική αρχή εξακριβώνει αν ο μάρτυρας στο κράτος Υ είναι πρόθυμος να καταθέσει, ώστε να καταστεί δυνατή η εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας χωρίς προσφυγή σε μέτρα καταναγκασμού.
- (ix) Η αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους Υ εκτελεί τη Δικαστική Παραγγελία, προβαίνοντας στην εξέταση του μάρτυρα σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις, τον τύπο και τις διαδικασίες αυτού του κράτους (μεταξύ άλλων, π.χ. για τον τρόπο λήψης μιας ένορκης κατάθεσης ή κατάθεσης με υπεύθυνη δήλωση), συμμορφούμενη, ωστόσο, με τα αιτήματα που αφορούν ειδικό τύπο ή διαδικασία που υπέβαλε η αιτούσα αρχή του κράτους Χ, βάσει του άρθρου 9.
- (x) Η διαδικασία μεταδίδεται μέσω βιντεοσύνδεσης σε αίθουσα δικαστηρίου του κράτους Χ όπου παρίστανται οι διάδικοι και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, όπως δικαιούνται σύμφωνα με το άρθρο 7.
- (xi) Παρότι το κράτος Υ δεν έχει προβεί σε δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 8, όσον αφορά την παρουσία δικαστών της αιτούσας αρχής, ωστόσο η παρουσία τους επιτρέπεται βάσει των εσωτερικών κανόνων του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία. Συνεπώς, κατά την εξέταση, παρίσταται μέσω βιντεοσύνδεσης και ο δικαστής του κράτους Χ.
- (xii) Το δίκαιο του κράτους Υ δεν απαγορεύει την εκτέλεση κανενός από τα ειδικά αιτήματα του κράτους Χ, επομένως θα συμμορφωθεί προς αυτά στο μέτρο του δυνατού.
- (xiii) Στην προκειμένη περίπτωση, υπάρχει ανάγκη διερμηνείας, και έχει συμφωνηθεί ότι η αιτούσα

αρχή του κράτους X θα μεριμνήσει για τον ορισμό διερμηνέα με τα κατάλληλα προσόντα, ο οποίος επιλέγεται από το εθνικό μητρώο, και ο οποίος θα συνδράμει τους διαδίκους, τους εκπροσώπους τους και τους δικαστές στο κράτος X.

- (xiv) Μολονότι το δίκαιο του κράτους Y δεν επιτρέπει την ενεργή συμμετοχή των διαδίκων, των νόμιμων εκπροσώπων και/ή των δικαστών του κράτους X στη διαδικασία, σύμφωνα με το αίτημα που υποβλήθηκε για την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 9, οι νόμιμοι εκπρόσωποι των διαδίκων επιτρέπεται να υποβάλουν συμπληρωματικές ερωτήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές υποβάλλονται μέσω του προεδρεύοντος δικαστή στο κράτος Y, με τη χρήση της διερμηνείας στο κράτος X.
- (xv) Σε συμμόρφωση προς το αίτημα που υποβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 9, λαμβάνεται μέριμνα (από όποια αρχή είναι η πλέον κατάλληλη να προβεί στις σχετικές ρυθμίσεις) για την παρουσία στενογράφου ή δικαστικού γραμματέα για την κατά λέξη απομαγνητοφώνηση των πρακτικών της διαδικασίας. Τα πρακτικά της διαδικασίας απομαγνητοφωνούνται κατά λέξη και στη συνέχεια διαβιβάζονται, μαζί με τα έγγραφα που πιστοποιούν την εκτέλεση σύμφωνα με το άρθρο 13, στην αιτούσα αρχή του κράτους X.
- (xvi) Κατά γενικό κανόνα, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση εκτελεί τη Δικαστική Παραγγελία χωρίς να της επιστραφούν τα έξοδα, με εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 14 δεύτερο εδάφιο, τα ποσά που αντιστοιχούν στις αμοιβές που καταβάλλονται στους πραγματοποιώμενες και/ή στους διερμηνείς και τα έξοδα που προέκυψαν από την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν χρειάζεται να επιστραφεί στο κράτος Y το ποσό που αντιστοιχεί στις αμοιβές που καταβλήθηκαν στον διερμηνέα, καθώς τον ορισμό διερμηνέα είχε αναλάβει η αρχή του κράτους X. Τα αιτήματα της δικαστικής αρχής του κράτους X για την κατά λέξη απομαγνητοφώνηση των πρακτικών από στενογράφο ή δικαστικό γραμματέα - εν είδει ειδικού τύπου ή διαδικασίας - είναι πιθανό να συνεπάγονται πρόσθετα έξοδα τα οποία πρέπει να επιστραφούν. Δεδομένου ότι η χρήση της βιντεοσύνδεσης δεν ζητήθηκε στο πλαίσιο του άρθρου 9 και επρόκειτο απλώς για άτυπο αίτημα προς την κεντρική αρχή του κράτους Y, ανάλογα με το εσωτερικό δίκαιο και τη διαδικασία που ισχύει στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, ενδέχεται να μην υπάρχει υποχρέωση επιστροφής των εξόδων που συνδέονται με τη χρήση των συστημάτων βιντεοσύνδεσης. Ωστόσο, είναι πιθανό το κράτος Y να κρίνει ότι ένα άτυπο αίτημα για την χρήση βιντεοσύνδεσης εμπίπτει, παρ' όλα αυτά, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 δεύτερο εδάφιο και, επομένως, τα έξοδα θα πρέπει να επιστραφούν.

Παράδειγμα 2.

- (i) Εκδικάζεται αγωγή οικογενειακού δικαίου ενώπιον δικαστηρίου στο κράτος X.
- (ii) Είναι απαραίτητο να ληφθεί η κατάθεση μάρτυρα ο οποίος διαμένει στο κράτος Y.
- (iii) Οι διάδικοι στην αγωγή οικογενειακού δικαίου συμφωνούν να χρησιμοποιηθεί βιντεοσύνδεση, η οποία τους δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν στο κράτος X την κατάθεση που θα δοθεί στην κατάλληλη αρμόδια αρχή του κράτους Y.
- (iv) Ο προεδρεύων δικαστής στο κράτος X (κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας) εκδίδει Δικαστική Παραγγελία με την οποία ζητεί από την κεντρική αρχή (βάσει της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων) του κράτους Y (κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία) να λάβει την κατάθεση μέσω της κατάλληλης αρμόδιας αρχής στο κράτος Y. Στη Δικαστική Παραγγελία, η αιτούσα αρχή του κράτους X παραγγέλλει τη λήψη κατάθεσης μέσω βιντεοσύνδεσης, καθώς και τη μαγνητοσκόπησης της, ως ειδικό τύπο ή διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 9. Επίσης, η αιτούσα αρχή του κράτους X έχει συμπεριλάβει πρόσθετο αίτημα, σύμφωνα με το άρθρο 9, για αντεξέταση του μάρτυρα. Η αρχή του κράτους Y προς την οποία απευθύνεται η αίτηση πρέπει να ικανοποιήσει αυτά τα αιτήματα που υποβάλλονται δυνάμει του άρθρου 9, εκτός εάν αυτά αντίκεινται στο εσωτερικό δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία ή εάν η ικανοποίησή τους δεν είναι δυνατή λόγω της δικαστικής πρακτικής στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία είτε λόγω

πρακτικών δυσχερειών.

- (v) Η κεντρική αρχή του κράτους Υ αποδέχεται τη Δικαστική Παραγγελία και τη διαβιβάζει στην αρμόδια δικαστική αρχή, με τη σημείωση ότι, δεδομένου ότι δεν αντίκειται στο εσωτερικό δίκαιο και ότι η δικαστική αρχή διαθέτει τις αναγκαίες εγκαταστάσεις για την πραγματοποίηση της βιντεοσύνδεσης (και τη μαγνητοσκόπησης της), η Δικαστική Παραγγελία πρέπει να εκτελεστεί με τη χρήση βιντεοσύνδεσης. Επιπλέον, το αίτημα για αντεξέταση του μάρτυρα δεν αντίκειται στο εσωτερικό δίκαιο του κράτους Υ και, μολονότι αυτή η διαδικασία δεν χρησιμοποιείται συχνά, είναι δυνατή η διενέργεια αντεξέτασης.
- (vi) Η δικαστική αρχή του κράτους Υ κλητεύει τον μάρτυρα αλλά αυτός δεν εμφανίζεται. Κατά συνέπεια και κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, η δικαστική αρχή προσφεύγει στις διατάξεις του εσωτερικού της δικαίου, οι οποίες προβλέπουν ότι μπορεί να εκδώσει κλήτευση η οποία θα επιβάλει στον μάρτυρα να καταθέσει επί ποινή κύρωσης για μη συμμόρφωση. Σε συμμόρφωση προς την κλήτευση, ο μάρτυρας εμφανίζεται ενώπιον του δικαστηρίου.
- (vii) Το κράτος Υ έχει δηλώσει, σύμφωνα με το άρθρο 8 της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, ότι μπορούν να παρίστανται επίσης δικαστές της αιτούσας αρχής, με την επιφύλαξη της προηγούμενης έγκρισης της αρμόδιας αρχής. Στην προκειμένη περίπτωση, η αρμόδια αρχή (η οποία είναι επίσης η κεντρική αρχή) του κράτους Υ έχει δώσει την άδειά της για την παρουσία δικαστών του κράτους Χ μέσω βιντεοσύνδεσης.
- (viii) Η αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους Υ προβαίνει στην εξέταση του μάρτυρα σύμφωνα με τον τύπο και τις διαδικασίες του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τη λήψη ένορκης κατάθεσης ή κατάθεσης με υπεύθυνη δήλωση.
- (ix) Σε συμμόρφωση προς το αίτημα για την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 9, η διαδικασία μεταδίδεται μέσω βιντεοσύνδεσης σε αίθουσα δικαστηρίου στο κράτος Χ, όπου παρίστανται οι διάδικοι και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους. Κατ' εφαρμογή του άλλου τμήματος του αιτήματος δυνάμει του άρθρου 9, ο μάρτυρας υποβάλλεται σε αντεξέταση που διενεργείται από τον εκπρόσωπο ενός από τους διαδίκους στο κράτος Χ, ο οποίος υποβάλλει τις ερωτήσεις του απευθείας στον μάρτυρα. Οι ερωτήσεις του εκπροσώπου και οι απαντήσεις του μάρτυρα μεταφράζονται από διερμηνέα που βρίσκεται στο κράτος Χ.
- (x) Επίσης, σύμφωνα με το αίτημα που υποβλήθηκε βάσει του άρθρου 9, η διαδικασία μαγνητοσκοπείται. Σε συνεννόηση με την αιτούσα αρχή του κράτους Χ, η αρμόδια δικαστική αρχή του κράτους Υ μεριμνά για την κρυπτογράφηση της μαγνητοσκόπησης και την ψηφιακή μετάδοσή της στην αιτούσα αρχή με ασφάλεια και με τρόπο που συνάδει με το εσωτερικό δίκαιο και των δύο κρατών.
- (xi) Κατά γενικό κανόνα, η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση εκτελεί τη Δικαστική Παραγγελία χωρίς να της επιστραφούν τα έξοδα, με εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 14 δεύτερο εδάφιο, τα ποσά που αντιστοιχούν στις αμοιβές που καταβάλλονται στους πραγματογνώμονες και/ή στους διερμηνείς και τα έξοδα που προέκυψαν από την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας. Στην προκειμένη υπόθεση, δεδομένου ότι η χρήση της βιντεοσύνδεσης και, ακολούθως, της μαγνητοσκόπησης ζητήθηκαν στο πλαίσιο του άρθρου 9 ως ειδικός τύπος ή διαδικασία, είναι πιθανό να υπάρχει υποχρέωση επιστροφής των εξόδων που συνδέονται με τη χρήση των συστημάτων βιντεοσύνδεσης και της επακόλουθης κρυπτογράφησης/μετάδοσης.

Παράδειγμα 3.

- (i) Στο πλαίσιο εμπορικής διαφοράς, ασκήθηκε αγωγή ενώπιον δικαστηρίου του κράτους Χ.
- (ii) Πρέπει να ληφθεί η κατάθεση μάρτυρα ο οποίος διαμένει στο κράτος Υ.
- (iii) Οι νόμιμοι εκπρόσωποι ενός από τους διαδίκους ζητούν από το δικαστήριο να αποστείλει Δικαστική Παραγγελία για τη διεξαγωγή μαρτυρικής απόδειξης στο κράτος Υ, με τη λήψη της κατάθεσης μέσω βιντεοσύνδεσης.

- (iv) Το δικαστήριο του κράτους Χ (ως αιτούσα αρχή) αποστέλλει τη Δικαστική Παραγγελία στην κεντρική αρχή του κράτους Υ (ως αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση), η οποία περιλαμβάνει αίτημα δυνάμει του άρθρου 9 για την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας για τη διεξαγωγή αποδείξεων απευθείας από το κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας μέσω βιντεοσύνδεσης.

Παράδειγμα 3Α

- (v) Σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους Υ, δεν επιτρέπεται η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι της Σύμβασης. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να εκτελεστεί το αίτημα για εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας βάσει του άρθρου 9, καθώς αντίκειται στο δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία.
- (vi) Αφού ενημερώσει την αιτούσα αρχή του κράτους Χ, η αρχή του κράτους Υ προς την οποία απευθύνεται η αίτηση προβαίνει (σε συνεννόηση με την αιτούσα αρχή) στην εκτέλεση της δικαστικής παραγγελίας με την έμμεση διαδικασία, εφαρμόζοντας τις νομοθετικές διατάξεις και τις διαδικασίες του εθνικού του δικαίου. Συνεπώς, η αρμόδια αρχή του κράτους Υ προβαίνει στην εξέταση υποβάλλοντας τις ερωτήσεις τις αιτούσας αρχής (οι οποίες ενδεχομένως παρέχονται από τους νόμιμους εκπροσώπους των διαδίκων) του κράτους Χ.

Παράδειγμα 3Β

- (v) Σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους Υ, επιτρέπεται η άμεση διεξαγωγή αποδείξεων στο πλαίσιο του κεφαλαίου Ι της Σύμβασης. Συνεπώς, θα πρέπει να είναι δυνατή η ικανοποίηση αιτήματος για την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 9.
- (vi) Η αρχή του κράτους Υ προς την οποία απευθύνεται η αίτηση αξιολογεί το αίτημα και δίνει την άδεια για την άμεση διεξαγωγή αποδείξεων, υπό τους εξής όρους: ο μάρτυρας να βρίσκεται σε αίθουσα δικαστηρίου στο κράτος Υ· η εξέταση να διενεργηθεί από το αιτούν δικαστήριο· και να παρίσταται δικαστικός λειτουργός του κράτους Υ για τη διεκπεραίωση ορισμένων πράξεων και την επίβλεψη της διαδικασίας.
- (vii) Οι νόμιμοι εκπρόσωποι στο κράτος Χ, σε συνεννόηση με την αιτούσα αρχή του κράτους Χ, προβαίνουν στις αναγκαίες ρυθμίσεις, σύμφωνα με τους όρους που έχουν επισυναφθεί στην άδεια της αρχής του κράτους Υ προς την οποία απευθύνεται η αίτηση. Στις ρυθμίσεις περιλαμβάνεται η ενημέρωση του μάρτυρα και η επικοινωνία με την αρχή του κράτους Υ ώστε να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα αίθουσας δικαστηρίου την κατάλληλη ημερομηνία και ώρα, καθώς και για να ληφθεί μέριμνα για την παρουσία δικαστικού λειτουργού του κράτους Υ.
- (viii) Επίσης, στο κράτος Χ ορίζεται διερμηνέας ο οποίος θα συνδράμει στην άμεση διεξαγωγή αποδείξεων.
- (ix) Στην αρχή της διαδικασίας εξέτασης μέσω βιντεοσύνδεσης, ο δικαστικός λειτουργός που εκπροσωπεί το κράτος Υ εξακριβώνει την ταυτότητα του μάρτυρα.
- (x) Στη συνέχεια, ο μάρτυρας ενημερώνεται από έναν δικαστικό λειτουργό της αιτούσας αρχής του κράτους Χ και τον δικαστικό λειτουργό που παρίσταται και εκπροσωπεί το κράτος Υ σχετικά με τις εξαιρέσεις τις οποίες μπορεί να επικαλεστεί κατά τη διάρκεια της εξέτασης, σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις διαδικασίες του κράτους Χ και του κράτους Υ, αντίστοιχα.
- (xi) Η αποδεικτική διαδικασία διεξάγεται σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις διαδικασίες του κράτους Χ, καθώς η κατάθεση λαμβάνεται απευθείας από το αιτούν δικαστήριο του κράτους Χ.

- (xii) Σύμφωνα με τους όρους που επέβαλε η κεντρική αρχή του κράτους Υ, ο δικαστικός λειτουργός του κράτους Υ είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη των διαδικασιών και διασφαλίζει ιδίως ότι ο μάρτυρας δεν υφίσταται εξαναγκασμό ούτε λαμβάνει οποιουδήποτε είδους αθέμιτη καθοδήγηση σε κανένα σημείο της κατάθεσής του.
- (xiii) Ο δικαστικός γραμματέας του κράτους Χ συντάσσει έκθεση της κατάθεσης.

II. Η χρήση της βιντεοσύνδεσης στο πλαίσιο του κεφαλαίου II της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων

Σημείωση: Σύμφωνα με το άρθρο 33 της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων, κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει το δικαίωμα να αποκλείσει, συνολικά ή εν μέρει, την εφαρμογή του κεφαλαίου II. Τα παραδείγματα που ακολουθούν στηρίζονται στην υπόθεση ότι το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν έχει αποκλείσει την εφαρμογή του εν λόγω κεφαλαίου και ότι το αιτούν κράτος δεν έχει διατυπώσει επιφύλαξη ως προς την οποία το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση - και το οποίο δεν έχει διατυπώσει επιφύλαξη - εφαρμόζει την αρχή της αμοιβαιότητας σύμφωνα με το άρθρο 33 τρίτο εδάφιο.

Παράδειγμα 4.

- (i) Εκδικάζεται αγωγή οικογενειακού δικαίου ενώπιον δικαστηρίου (δικαστήριο του αιτούντος κράτους) στο κράτος Χ.
- (ii) Είναι απαραίτητο να ληφθεί η κατάθεση μάρτυρα ο οποίος διαμένει στο κράτος Υ.
- (iii) Δεδομένου ότι ο μάρτυρας είναι επίσης υπήκοος του κράτους Χ, οι διάδικοι και το δικαστήριο του αιτούντος κράτους συμφωνούν η κατάθεση του μάρτυρα να ληφθεί από πρόξενο του κράτους Χ (αιτούν κράτος) ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του στο κράτος Υ (κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση).
- (iv) Οι διάδικοι ζητούν την πραγματοποίηση βιντεοσύνδεσης ώστε η εξέταση του μάρτυρα που θα διενεργηθεί από τον πρόξενο να μεταδοθεί σε αίθουσα δικαστηρίου στο κράτος Χ, όπου παρίστανται οι διάδικοι και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους.
- (v) Η χρήση βιντεοσύνδεσης προβλέπεται ρητώς στη νομοθεσία του κράτους Χ, ενώ επίσης δεν απαγορεύεται από τη νομοθεσία του κράτους Υ.
- (vi) Δεδομένου ότι ο μάρτυρας είναι υπήκοος του κράτους Χ, σύμφωνα με το άρθρο 15 δεν είναι αναγκαίο να ζητηθεί η άδεια της αρμόδιας αρχής που έχει οριστεί στο κράτος Υ.
- (vii) Ο μάρτυρας είναι πρόθυμος να καταθέσει και, ως υπήκοος του κράτους Χ, διαθέτει μεγάλη ευχέρεια στη γλώσσα του δικαστηρίου του αιτούντος κράτους. Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση δεν τίθεται ζήτημα μέτρων καταναγκασμού ούτε διερμηνείας.
- (viii) Ωστόσο, καθώς το κράτος Υ είναι μεγάλο από γεωγραφική άποψη και υπάρχει σημαντική απόσταση μεταξύ του τόπου όπου βρίσκεται ο μάρτυρας και της πόλης όπου ασκεί τα καθήκοντά του ο πρόξενος, ο πρόξενος αποφασίζει (σε συνεννόηση με το δικαστήριο του αιτούντος κράτους) ότι θα ήταν πιο αποτελεσματική η χρήση τριπλής βιντεοσύνδεσης. Ως εκ τούτου, πραγματοποιείται βιντεοσύνδεση που συνδέει το δικαστήριο του αιτούντος κράτους Χ, τον πρόξενο που εκπροσωπεί το κράτος Χ και ο οποίος βρίσκεται στην πρεσβεία στο κράτος Υ, και τον μάρτυρα ο οποίος βρίσκεται επίσης στο κράτος Υ αλλά σε διαφορετική, μακρινή τοποθεσία· επίσης η βιντεοσύνδεση πραγματοποιείται παρουσία ενός ακόμη προσώπου που είναι αρμόδιο για την εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα και διασφαλίζει ότι ο μάρτυρας δεν υφίσταται εξαναγκασμό και/ή δεν δέχεται αθέμιτη καθοδήγηση καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.
- (ix) Η εξέταση του μάρτυρα διενεργείται σύμφωνα με τη νομοθεσία και τη διαδικασία του αιτούντος κράτους, στον βαθμό που δεν απαγορεύεται στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται

η αίτηση.

- (x) Σε συμμόρφωση προς το αίτημα των διαδίκων και σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους X, κατά τη διάρκεια της εξέτασης παρίστανται, μέσω βιντεοσύνδεσης, οι διάδικοι, οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους και/ή δικαστές του αιτούντος κράτους, καθώς αυτό δεν απαγορεύεται από τη νομοθεσία του κράτους Y.
- (xi) Ο πρόξενος, σύμφωνα με την εξουσιοδότηση που έχει λάβει από το αιτούν κράτος, λαμβάνει ένορκη κατάθεση / κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση, καθώς αυτό δεν αντίκειται στη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
- (xii) Στην προκειμένη περίπτωση, τα έξοδα βαρύνουν τον διάδικο που επιδιώκει τη διεξαγωγή της απόδειξης.

Παράδειγμα 5.

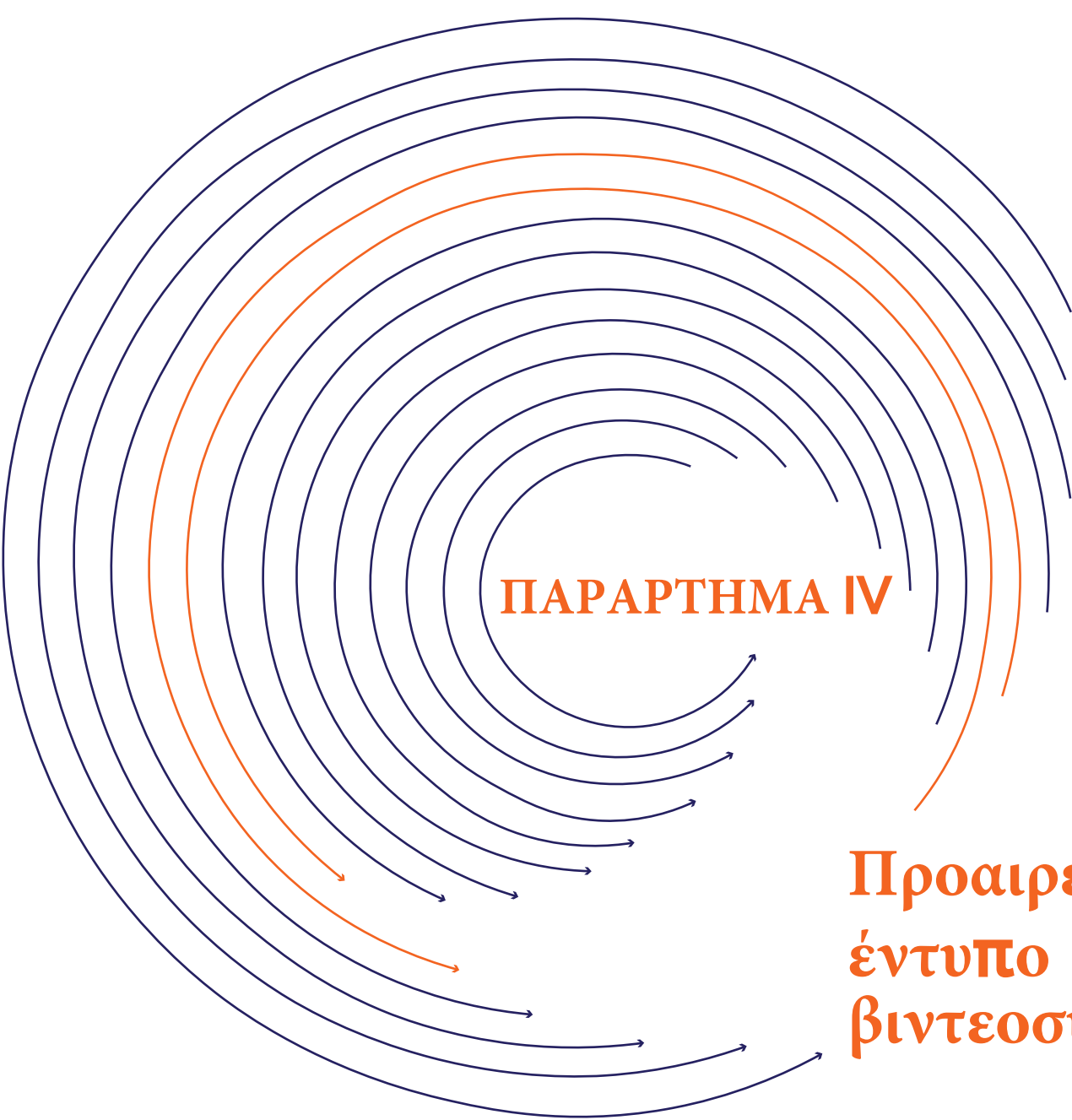
- (i) Εκδικάζεται αγωγή ενώπιον δικαστηρίου (δικαστήριο του αιτούντος κράτους) στο κράτος X.
- (ii) Είναι απαραίτητο να ληφθεί η κατάθεση μάρτυρα ο οποίος διαμένει στο κράτος Y.
- (iii) Το δικαστήριο του αιτούντος κράτους X (το αιτούν κράτος) διορίζει εντεταλμένο πρόσωπο για τη λήψη κατάθεσης μάρτυρα που βρίσκεται στο κράτος Y (κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση).
- (iv) Οι διάδικοι στην αγωγή συμφωνούν να παραμείνει το εντεταλμένο πρόσωπο στο κράτος X και να χρησιμοποιηθεί βιντεοσύνδεση για τη λήψη της κατάθεσης του μάρτυρα στο κράτος Y, καθώς η νομοθεσία του αιτούντος κράτους προβλέπει τη χρήση τεχνολογίας.
- (v) Επιπροσθέτως, η χρήση βιντεοσύνδεσης πρέπει να μην απαγορεύεται από τη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Στην προκειμένη υπόθεση, η νομοθεσία του κράτους Y επιτρέπει τη χρήση βιντεοσύνδεσης για τη διευκόλυνση της διεξαγωγής αποδείξεων.
- (vi) Το κράτος Y έχει προβεί σε δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 17, στην οποία επαναλαμβάνει ότι απαιτείται η προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής την οποία έχει ορίσει. Οι εκπρόσωποι των διαδίκων ζητούν άδεια από την αρμόδια αρχή του κράτους Y.
- (vii) Η αρμόδια αρχή χορηγεί την άδεια, υπό τον όρο ότι η εξακρίβωση της ταυτότητας του μάρτυρα θα πραγματοποιηθεί από λειτουργό της αρμόδιας αρχής πριν από τη λήψη της κατάθεσης.
- (viii) Το εντεταλμένο πρόσωπο είναι υπεύθυνο για τις αναγκαίες πρακτικές ρυθμίσεις, καθώς και για την αποστολή της αίτησης στον μάρτυρα, περιλαμβανομένης και της κοινοποίησης της ημερομηνίας, της ώρας, του τόπου και κάθε άλλης σχετικής πληροφορίας.
- (ix) Καθώς ο μάρτυρας είναι πρόθυμος και συναινεί στο να καταθέσει, δεν είναι απαραίτητο να εξεταστούν ζητήματα που αφορούν μέτρα καταναγκασμού.
- (x) Σε αυτή την περίπτωση, απαιτείται διερμηνεία τόσο για το εντεταλμένο πρόσωπο όσο και για τον μάρτυρα. Το εντεταλμένο πρόσωπο μεριμνά για την παρουσία διερμηνέα με τα κατάλληλα προσόντα, ο οποίος θα συνδράμει τον μάρτυρα στο κράτος Y.
- (xi) Το εντεταλμένο πρόσωπο προβαίνει στην εξέταση του μάρτυρα σύμφωνα με τη νομοθεσία και τη διαδικασία του αιτούντος κράτους, εκτός εάν αυτό αντίκειται στη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Η εξέταση διενεργείται μέσω βιντεοσύνδεσης από χώρο στο κράτος X, όπου παρίστανται επίσης οι διάδικοι και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, όπως δικαιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους X.
- (xii) Το εντεταλμένο πρόσωπο, σύμφωνα με την εξουσιοδότηση που έχει λάβει από το κράτος X ως αιτούν κράτος, λαμβάνει, μέσω βιντεοσύνδεσης, την ένορκη κατάθεση / κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση, καθώς αυτό δεν αντίκειται στη νομοθεσία του κράτους Y ως κράτους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση.
- (xiii) Η συμμετοχή των διαδίκων και των νόμιμων εκπροσώπων τους (μεταξύ άλλων μέσω της αντεξέτασης ή της υποβολής συμπληρωματικών ερωτήσεων) καθορίζεται ομοίως με βάση τη νομοθεσία του κράτους X, στον βαθμό που δεν αντίκειται στη νομοθεσία του κράτους Y.

- (xiv) Κατά γενικό κανόνα, τα έξοδα της διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διερμηνείας και της μίσθωσης αίθουσας) βαρύνουν τον διάδικο που επιδιώκει τη διεξαγωγή της απόδειξης.

Παράδειγμα 6.

- (i) Στο πλαίσιο εμπορικής διαφοράς, εκδικάζεται αγωγή ενώπιον δικαστηρίου (το δικαστήριο του αιτούντος κράτους) στο κράτος Χ.
- (ii) Είναι απαραίτητο να ληφθεί η κατάθεση μάρτυρα ο οποίος διαμένει στο κράτος Υ.
- (iii) Το δικαστήριο του αιτούντος κράτους Χ (το αιτούν κράτος) διορίζει εντεταλμένο πρόσωπο για τη λήψη κατάθεσης μάρτυρα που βρίσκεται στο κράτος Υ (κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση).
- (iv) Το εντεταλμένο πρόσωπο είναι δικηγόρος που βρίσκεται στο κράτος Υ και έχει μεγάλη ευχέρεια τόσο στη γλώσσα του κράτους Χ όσο και στη γλώσσα του κράτους Υ.
- (v) Καθώς η νομοθεσία του αιτούντος κράτους προβλέπει τη χρήση τεχνολογίας, οι διάδικοι ζητούν από το δικαστήριο του αιτούντος κράτους να επιτρέψει στο εντεταλμένο πρόσωπο να χρησιμοποιήσει βιντεοσύνδεση κατά τη λήψη της κατάθεσης του μάρτυρα στο κράτος Υ, ενώ οι διάδικοι και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους θα παρακολουθούν τη διαδικασία από τον τόπο στο κράτος Χ στον οποίο βρίσκονται.
- (vi) Επιπροσθέτως, η χρήση βιντεοσύνδεσης πρέπει να μην απαγορεύεται από τη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Στην προκειμένη υπόθεση, η νομοθεσία του κράτους Υ δεν απαγορεύει τη χρήση βιντεοσύνδεσης.
- (vii) Το κράτος Υ δεν έχει προβεί σε δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 17. Συνεπώς, δεδομένου ότι δεν υπάρχει δήλωση βάσει της οποίας να εξασφαλίζεται γενική άδεια, στη συγκεκριμένη υπόθεση απαιτείται η προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής που έχει οριστεί στο εν λόγω κράτος.
- (viii) Η αρμόδια αρχή χορηγεί άδεια, την οποία όμως εξαρτά από τον όρο η αποδεικτική διαδικασία να διεξαχθεί σε αίθουσα δικαστηρίου στο κράτος Υ, παρουσία δικαστικού λειτουργού του κράτους Υ.
- (ix) Το εντεταλμένο πρόσωπο είναι υπεύθυνο για τις αναγκαίες πρακτικές ρυθμίσεις, καθώς και για την αποστολή της αίτησης στον μάρτυρα, περιλαμβανομένης και της κοινοποίησης της ημερομηνίας, της ώρας, του τόπου και κάθε σχετικής πληροφορίας.
- (x) Αφού ενημέρωσε τον μάρτυρα, το εντεταλμένο πρόσωπο αντιλαμβάνεται ότι ο μάρτυρας δεν επιθυμεί να καταθέσει. Δεδομένου ότι το κράτος Υ έχει προβεί σε δήλωση δυνάμει του άρθρου 18, το εντεταλμένο πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει την αρχική αίτηση με πρόσθετη αίτηση με την οποία ζητεί τη συνδρομή της αρμόδιας αρχής για τη διεξαγωγή της απόδειξης με μέσα καταναγκασμού.
- (xi) Η αρμόδια αρχή ικανοποιεί το αίτημα του εντεταλμένου προσώπου και, ως εκ τούτου, εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα καταναγκασμού τα οποία προβλέπονται από τη νομοθεσία του οικείου κράτους ώστε να διασφαλιστεί η εμφάνιση του μάρτυρα.
- (xii) Το εντεταλμένο πρόσωπο προβαίνει στην εξέταση του μάρτυρα σύμφωνα με τη νομοθεσία και τη διαδικασία του αιτούντος κράτους, εκτός εάν αντίκειται στη νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Η εξέταση διενεργείται σε αίθουσα δικαστηρίου του κράτους Υ, ενώ οι διάδικοι και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους παρίστανται μέσω βιντεοσύνδεσης από το κράτος Χ, όπως δικαιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους Χ.
- (xiii) Το εντεταλμένο πρόσωπο, σύμφωνα με την εξουσιοδότηση που έχει λάβει από το κράτος Χ ως αιτούν κράτος, λαμβάνει την ένορκη κατάθεση / κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση, καθώς αυτό δεν αντίκειται στη νομοθεσία του κράτους Υ ως κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.
- (xiv) Η συμμετοχή των διαδίκων και των νόμιμων εκπροσώπων τους (μεταξύ άλλων μέσω της αντεξέτασης ή της υποβολής συμπληρωματικών ερωτήσεων) καθορίζεται ομοίως με βάση τη νομοθεσία του κράτους Χ, στον βαθμό που δεν αντίκειται στη νομοθεσία του κράτους Υ.

- (xv) Στην προκειμένη υπόθεση, δεδομένου ότι το εντεταλμένο πρόσωπο έχει μεγάλη ευχέρεια στη γλώσσα τόσο του κράτους Χ όσο και του κράτους Υ, ενδέχεται να μην απαιτείται διερμηνεία, μπορεί ωστόσο να χρησιμοποιηθεί προς όφελος όσων παρίστανται μέσω βιντεοσύνδεσης στο κράτος Χ.
- (xvi) Κατά γενικό κανόνα, τα έξοδα της διαδικασίας (παραδείγματος χάριν τα έξοδα που προκύπτουν από τη χρήση της αίθουσας δικαστηρίου ή την εφαρμογή μέτρων καταναγκασμού για την εμφάνιση του μάρτυρα) βαρύνουν τον διάδικο που επιδιώκει τη διεξαγωγή της απόδειξης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Προαιρετικό έντυπο βιντεοσύνδεσης

Το παρόν έντυπο προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως έγγραφο επισυναπτόμενο στο συνιστώμενο υπόδειγμα εντύπου για τις δικαστικές Παραγγελίες, που διατίθεται στην ενότητα «Evidence» του δικτυακού τόπου της Συνδιάσκεψης της Χάγης: < www.hcch.net >

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ –
ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΝ ΜΕΣΩ ΒΙΝΤΕΟΣΥΝΔΕΣΗΣ

COMMISSION ROGATOIRE –
FORMULAIRE FACULTATIF POUR DES PREUVES PAR LIAISON VIDEO

Σύμβαση της Χάγης της 18ης Μαρτίου 1970
για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων στην αλλοδαπή σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις
*Convention de La Haye du 18 mars 1970 sur
l'obtention des preuves à l'étranger en matière civile ou commerciale*

Τεχνικές παράμετροι της/των συσκευής/-ών βιντεοσύνδεσης
Paramètres techniques des appareils de liaison vidéo

1.	Εμπορική ονομασία και μοντέλο της συσκευής <i>Marque et modèle de l'appareil</i>	Εισαγάγετε την εμπορική ονομασία της συσκευής βιντεοσύνδεσης που θα χρησιμοποιηθεί από το κράτος έκδοσης της Δικαστικής Παραγγελίας
2.	Τύπος μονάδας ελέγχου <i>Type d'unité de commande</i>	Διευκρινίζεται ότι συνιστάται μια μονάδα ελέγχου πολλαπλών σημείων. <i>Veillez noter qu'une unité de commande multipoint est recommandée.</i> ☐ Τελικό σημείο <i>Point de terminaison</i> ☐ Πολλαπλά σημεία

3.	Τύπος δικτύου <i>Type de réseau</i> Παραδείγματα ακολουθιών παραμέτρων IP και ISDN παρέχονται στη σελίδα 3. <i>Des exemples de séquences de paramètres IP et RNIS sont donnés en page 3</i>	Διευκρινίζεται ότι συνιστάται ένα δίκτυο IP. <i>Veuillez noter qu'un réseau IP est le réseau recommandé.</i> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="667 376 1013 409">IP (SIP ή/ou H.323)</th> <th data-bbox="1013 376 1353 409">ISDN</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="667 409 1013 1093"> Διεύθυνση IP: <i>Adresse IP:</i> Εισαγάγετε διεύθυνση IP Όνομα κεντρικού υπολογιστή: <i>Nom de l'hôte:</i> Εισαγάγετε το όνομα κεντρικού υπολογιστή (συμπεριλαμβανομένου του πλήρως προσδιορισμένου ονόματος τομέα) Αριθμός επέκτασης: <i>Numéro de poste :</i> Εισαγάγετε τον αριθμό επέκτασης (εφόσον υπάρχει) </td> <td data-bbox="1013 409 1353 1093"> Αριθμός ISDN: <i>Numéro RNIS:</i> Εισαγάγετε τον αριθμό ISDN Αριθμός επέκτασης: <i>Numéro de poste:</i> Εισαγάγετε τον αριθμό επέκτασης (εφόσον υπάρχει) </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="667 1093 1353 1373"> Συμπληρωματικά σχόλια: <i>Autres remarques:</i> Εισαγάγετε τυχόν σχετικά σχόλια ή παρατηρήσεις εδώ </td> </tr> </tbody> </table>	IP (SIP ή/ou H.323)	ISDN	Διεύθυνση IP: <i>Adresse IP:</i> Εισαγάγετε διεύθυνση IP Όνομα κεντρικού υπολογιστή: <i>Nom de l'hôte:</i> Εισαγάγετε το όνομα κεντρικού υπολογιστή (συμπεριλαμβανομένου του πλήρως προσδιορισμένου ονόματος τομέα) Αριθμός επέκτασης: <i>Numéro de poste :</i> Εισαγάγετε τον αριθμό επέκτασης (εφόσον υπάρχει)	Αριθμός ISDN: <i>Numéro RNIS:</i> Εισαγάγετε τον αριθμό ISDN Αριθμός επέκτασης: <i>Numéro de poste:</i> Εισαγάγετε τον αριθμό επέκτασης (εφόσον υπάρχει)	Συμπληρωματικά σχόλια: <i>Autres remarques:</i> Εισαγάγετε τυχόν σχετικά σχόλια ή παρατηρήσεις εδώ	
IP (SIP ή/ou H.323)	ISDN							
Διεύθυνση IP: <i>Adresse IP:</i> Εισαγάγετε διεύθυνση IP Όνομα κεντρικού υπολογιστή: <i>Nom de l'hôte:</i> Εισαγάγετε το όνομα κεντρικού υπολογιστή (συμπεριλαμβανομένου του πλήρως προσδιορισμένου ονόματος τομέα) Αριθμός επέκτασης: <i>Numéro de poste :</i> Εισαγάγετε τον αριθμό επέκτασης (εφόσον υπάρχει)	Αριθμός ISDN: <i>Numéro RNIS:</i> Εισαγάγετε τον αριθμό ISDN Αριθμός επέκτασης: <i>Numéro de poste:</i> Εισαγάγετε τον αριθμό επέκτασης (εφόσον υπάρχει)							
Συμπληρωματικά σχόλια: <i>Autres remarques:</i> Εισαγάγετε τυχόν σχετικά σχόλια ή παρατηρήσεις εδώ								
4.	Εικονική αίθουσα (μέσω Μονάδας ελέγχου πολλαπλών σημείων) <i>Salle virtuelle (via une unité de commande multipoint)</i>	Συμπληρώστε αυτό το πεδίο μόνο εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί εικονική αίθουσα συνεδριάσεων. <i>Ne compléter que si une salle de réunion virtuelle sera utilisée.</i> Διεύθυνση / Όνομα κεντρικού υπολογιστή <i>Adresse / Nom de l'hôte</i> Εισαγάγετε διεύθυνση και/ή όνομα κεντρικού υπολογιστή (συμπεριλαμβανομένου του πλήρως προσδιορισμένου ονόματος τομέα) PIN <i>Code d'accès</i> Εισαγάγετε τον κωδικό πρόσβασης PIN για την εικονική αίθουσα						

5.	Κωδικοαποκωδικοποιητής <i>Codec</i>	Εισαγάγετε λεπτομέρειες για τον κωδικοποιητή-αποκωδικοποιητή που χρησιμοποιείται.										
6.	Τύπος κρυπτογράφησης <i>Type de chiffrement</i>	Εισαγάγετε λεπτομέρειες για τον τύπο κρυπτογράφησης που χρησιμοποιείται (π.χ. AES, 3DES) και τα bit που χρησιμοποιούνται (π.χ. 128 bit, 192 bit) Θα χρησιμοποιηθεί η ρύθμιση «αυτόματη» ή «βέλτιστη προσπάθεια»; <i>Le paramètre « automatique » ou « au mieux » sera-t-il utilisé ?</i> ☐ Ναι <i>Oui</i> ☐ Όχι <i>Non</i>										
Στοιχεία του υπεύθυνου ή των υπεύθυνων επικοινωνίας για τεχνικά ζητήματα <i>Coordonnées des interlocuteurs techniques</i> Είναι οι υπεύθυνοι επικοινωνίας, πέραν των προσώπων που αναφέρονται στη Δικαστική Παραγγελία, ιδίως όσον αφορά τεχνικά ζητήματα (κατά περίπτωση). <i>Il y a des interlocuteurs techniques outre ceux qui sont mentionnés dans la Commission rogatoire, en particulier pour les questions techniques (le cas échéant)</i>												
7α.	Υπεύθυνος επικοινωνίας 1 <i>Interlocuteur 1</i> <table border="1"> <tr> <td>Όνομα <i>Nom</i></td> </tr> <tr> <td>Θέση <i>Fonction</i></td> </tr> <tr> <td>Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου</td> </tr> <tr> <td>Τηλέφωνο <i>Téléphone</i></td> </tr> <tr> <td>Γλώσσες <i>Langues</i></td> </tr> </table>	Όνομα <i>Nom</i>	Θέση <i>Fonction</i>	Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	Τηλέφωνο <i>Téléphone</i>	Γλώσσες <i>Langues</i>	7β. Υπεύθυνος επικοινωνίας 2 <i>Interlocuteur 2</i> <table border="1"> <tr> <td>Όνομα <i>Nom</i></td> </tr> <tr> <td>Θέση <i>Fonction</i></td> </tr> <tr> <td>Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου</td> </tr> <tr> <td>Τηλέφωνο <i>Téléphone</i></td> </tr> <tr> <td>Γλώσσες <i>Langues</i></td> </tr> </table>	Όνομα <i>Nom</i>	Θέση <i>Fonction</i>	Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	Τηλέφωνο <i>Téléphone</i>	Γλώσσες <i>Langues</i>
Όνομα <i>Nom</i>												
Θέση <i>Fonction</i>												
Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου												
Τηλέφωνο <i>Téléphone</i>												
Γλώσσες <i>Langues</i>												
Όνομα <i>Nom</i>												
Θέση <i>Fonction</i>												
Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου												
Τηλέφωνο <i>Téléphone</i>												
Γλώσσες <i>Langues</i>												

Μετά την ολοκλήρωση του έργου «Πολύπλευρη πρωτοβουλία για τη βελτίωση των διασυνοριακών βιντεοδιασκέψεων» («έργο «Handshake»), το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρείχε τα ακόλουθα παραδείγματα αλληλουχιών για να βοηθήσει τους χρήστες όσον αφορά τη χρήση διαφόρων τύπων συνδέσεων δικτύου:¹

À la suite de la conclusion du projet « Handshake » (Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing), le Conseil de l'Union européenne a donné les exemples de séquences suivants pour aider les utilisateurs en fonction des types de connexions réseau :

¹ Έργο «Handshake», «D4: Έντυπο αίτησης / επιβεβαίωσης διασυνοριακής βιντεοδιάσκεψης», σ. 20.

Παραδείγματα ακολουθιών και διαχωριστικών παραμέτρων για έναρξη βιντεοδιάσκεψης*Exemples de séquences de paramètres et de délimiteurs pour lancer une visioconférence*

Ανάλογα με εμπορική ονομασία των συσκευών που χρησιμοποιούνται, ενδεχομένως πρέπει να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές ακολουθίες παραμέτρων.

Dépendent de la marque des appareils – il sera peut-être nécessaire d'utiliser différentes séquences de paramètres.

Χρήση IP:

IP:

Όνομα κεντρικού υπολογιστή / Διεύθυνση IP και στη συνέχεια ο αριθμός επέκτασης με διαχωριστικό ##: 111.22.33.4##5656

Όνομα κεντρικού υπολογιστή / Διεύθυνση IP και στη συνέχεια ο αριθμός επέκτασης με διαχωριστικό #: 111.22.33.4#5656

Nom de l'hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur ## :

111.22.33.4##5656

Nom de l'hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur # : 111.22.33.4#5656

Χρήση SIP:

SIP:

Αριθμός επέκτασης και στη συνέχεια όνομα κεντρικού υπολογιστή / διεύθυνση IP με διαχωριστικό @: 5656@videoconf.host.eu

5656@111.22.33.4

Numéro de poste suivi du nom de l'hôte/de l'adresse IP avec le délimiteur @ :

5656@videoconf.host.eu

5656@111.22.33.4

Ακολουθίες ISDN:

Séquences RNIS :

Αριθμός ISDN και αριθμός επέκτασης μαζί: + 43 1 0000895656

Αριθμός ISDN και αριθμός επέκτασης διαχωρισμένα με #: + 43 1 000089#5656

Numéro RNIS et numéro de poste ensemble : + 43 1 0000895656

Numéro RNIS et numéro de poste séparés par un délimiteur # : + 43 1 000089#5656

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Κείμενο της
Σύμβασης

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ
ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ Ή ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ¹

(Συνήφθη στις 18 Μαρτίου 1970)

Τα Κράτη που υπογράφουν την παρούσα Σύμβαση,
Επιθυμώντας να διευκολύνουν τη διαβίβαση και εκτέλεση των δικαστικών παραγγελιών και να
προωθήσουν την προσέγγιση των διαφόρων μεθόδων που χρησιμοποιούν για τον σκοπό αυτό,
Μεριμνώντας για την αύξηση της αποτελεσματικότητας της αμοιβαίας δικαστικής συνεργασίας σε
αστικές και εμπορικές υποθέσεις,
κατέληξαν να συνάψουν Σύμβαση για τους σκοπούς αυτούς και συμφώνησαν τις ακόλουθες διατάξεις:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I — ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ

Άρθρο 1

Σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις η δικαστική αρχή ενός Συμβαλλόμενου Κράτους δύναται, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας του, να ζητήσει με δικαστική παραγγελία από την αρμόδια αρχή άλλου Συμβαλλόμενου κράτους, να προβεί σε διενέργεια αποδείξεων, καθώς και σε άλλες διαδικαστικές πράξεις.

Δεν δύναται να ζητηθεί η διενέργεια αποδείξεων, όταν σκοπός της είναι να επιτρέψει στα μέρη να συλλέξουν αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δεν προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε μια διαδικασία εν εξελίξει ή μελλοντική.

Η έκφραση «άλλες διαδικαστικές πράξεις» δεν αφορά την επίδοση ή την κοινοποίηση διαδικαστικών πράξεων, ούτε τα ασφαλιστικά μέτρα ή μέτρα εκτελέσεως.

Άρθρο 2

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος ορίζει μια Κεντρική Αρχή, η οποία επιφορτίζεται να παραλαμβάνει τις δικαστικές παραγγελίες που προέρχονται από μια δικαστική αρχή ενός άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους και να τις διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή προκειμένου να εκτελεστούν. Η Κεντρική Αρχή λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπει το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση.

Οι δικαστικές παραγγελίες διαβιβάζονται στην Κεντρική Αρχή του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, χωρίς να παρεμβαίνει άλλη αρχή αυτού του κράτους.

Άρθρο 3

Η δικαστική παραγγελία πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την αιτούσα αρχή και αν είναι δυνατό, την αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση,
- β) τα στοιχεία ταυτότητας και τη διεύθυνση των μερών, και ενδεχομένως των εκπροσώπων τους,

¹ Η παρούσα Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού υλικού, διατίθεται στην ενότητα «Evidence» στον δικτυακό τόπο της HCCC. Για το πλήρες ιστορικό της Σύμβασης, βλ. HCCH, *Actes et documents de la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves*, (σ. 219).

- γ) τη φύση και το αντικείμενο της δίκης και μια συνοπτική έκθεση των γεγονότων,
- δ) τις αποδεικτικές πράξεις ή άλλες διαδικαστικές πράξεις που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν.

Εφόσον συντρέχει περίπτωση, η δικαστική παραγγελία πρέπει να περιέχει επιπλέον τα ακόλουθα:

- ε) τα ονόματα και τις διευθύνσεις των προσώπων που θα εξετασθούν,
- ζ) τις ερωτήσεις που θα πρέπει να τεθούν στους μάρτυρες ή τα γεγονότα σχετικά με τα οποία θα πρέπει να ερωτηθούν,
- η) τα έγγραφα ή άλλα αντικείμενα που θα πρέπει να εξεταστούν,
- θ) την αίτηση να πραγματοποιηθεί ένορκη κατάθεση ή κατάθεση με βεβαίωση, και ενδεχομένως την υπόδειξη του τύπου που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί,
- ι) τον ειδικό τύπο ή διαδικασία των οποίων έχει ζητηθεί η τήρηση σύμφωνα με το άρθρο 9.

Η δικαστική παραγγελία αναφέρει επίσης, εάν υπάρχουν, τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή του άρθρου 11.

Δεν δύναται να ζητηθεί καμία επικύρωση ή άλλη ανάλογη διαδικασία.

Άρθρο 4

Η δικαστική παραγγελία συντάσσεται στη γλώσσα της αρχής, προς την οποία απευθύνεται η αίτηση, ή συνοδεύεται από μετάφραση στη γλώσσα αυτή.

Ωστόσο κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος οφείλει να αποδέχεται τη δικαστική παραγγελία που έχει συνταχθεί στη γαλλική ή την αγγλική γλώσσα ή είναι μεταφρασμένη σε μία από τις γλώσσες αυτές, εκτός αν έχει προβεί στην επιφύλαξη που προβλέπεται στο άρθρο 33.

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος το οποίο έχει πολλές επίσημες γλώσσες και δεν δύναται για λόγους εσωτερικού δικαίου να δεχθεί τις δικαστικές παραγγελίες σε μία από τις γλώσσες αυτές για το σύνολο της επικράτειάς του, θα πρέπει να γνωστοποιήσει, με δήλωση, τη γλώσσα στην οποία πρέπει να συντάσσεται ή να μεταφράζεται η δικαστική παραγγελία, με σκοπό την εκτέλεσή της στα μέρη της επικράτειάς του που το εν λόγω Κράτος έχει καθορίσει. Σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης που προκύπτει από αυτή τη δήλωση, χωρίς κάποια δικαιολογία, τα έξοδα μεταφράσεως στην απαιτούμενη γλώσσα θα επιβαρύνουν το αιτούν Κράτος.

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται, μέσω δηλώσεως, να γνωστοποιήσει τη γλώσσα ή τις γλώσσες, εκτός από αυτές που προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια, στις οποίες θα πρέπει να απευθύνεται η δικαστική παραγγελία προς την Κεντρική Αρχή.

Κάθε μετάφραση που επισυνάπτεται στη δικαστική παραγγελία θα πρέπει να είναι επίσημα επικυρωμένη, είτε από μια διπλωματική ή προξενική αρχή, είτε από έναν ορκωτό μεταφραστή, είτε από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο σχετικώς εξουσιοδοτημένο σε ένα από τα δύο κράτη.

Άρθρο 5

Εάν η Κεντρική Αρχή εκτιμά ότι οι διατάξεις της Συμβάσεως δεν τηρήθηκαν, πληροφορεί αμέσως την αρχή του αιτούντος κράτους το οποίο της διαβίβασε τη δικαστική παραγγελία, επισημαίνοντας τις αντιρρήσεις της σχετικά με την αίτηση.

Άρθρο 6

Σε περίπτωση αναρμοδιότητας της αρχής στην οποία απευθύνθηκε η αίτηση, η δικαστική παραγγελία διαβιβάζεται αυτεπαγγέλτως και χωρίς καθυστέρηση στην αρμόδια δικαστική αρχή του ίδιου κράτους,

σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπει η νομοθεσία του.

Άρθρο 7

Η αιτούσα αρχή, αν το ζητήσει, μπορεί να πληροφορηθεί την ημερομηνία και τον τόπο όπου θα λάβει χώρα το αιτούμενο μέτρο, έτσι ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη και ενδεχομένως οι εκπρόσωποί τους να μπορούν να παραστούν. Η κοινοποίηση αυτή απευθύνεται άμεσα στα προαναφερόμενα μέρη ή στους εκπροσώπους τους, όταν η αιτούσα αρχή το ζητήσει.

Άρθρο 8

Οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να δηλώσει ότι δικαστές της αιτούσας αρχής ενός άλλου Συμβαλλόμενου κράτους μπορούν να παραστούν κατά την εκτέλεση μιας δικαστικής παραγγελίας. Το μέτρο αυτό μπορεί να υπόκειται στην προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας αρχής που έχει οριστεί από το δηλούν Κράτος.

Άρθρο 9

Η δικαστική αρχή που προβαίνει στην εκτέλεση μιας δικαστικής παραγγελίας, εφαρμόζει τους νόμους της χώρας της όσον αφορά τον τύπο ή τη διαδικασία που θα πρέπει να τηρήσει.

Ωστόσο γίνεται δεκτή η αίτηση της αιτούσας αρχής για διενέργεια της δικαστικής παραγγελίας σύμφωνα με ειδικό τύπο ή διαδικασία, εκτός αν αντίκεινται στους νόμους του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ή αν η εφαρμογή τους δεν είναι δυνατή, είτε λόγω της δικαστικής πρακτικής στο Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, είτε λόγω πρακτικών δυσχερειών.

Η δικαστική παραγγελία πρέπει να εκτελείται αμελλητί.

Άρθρο 10

Κατά την εκτέλεση της δικαστικής παραγγελίας η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα καταναγκασμού, τα οποία προβλέπονται από το εσωτερικό της δίκαιο για τις περιπτώσεις και στο βαθμό που θα ήταν η ίδια υποχρεωμένη να εκτελέσει μια παραγγελία που υποβλήθηκε από τις αρχές του κράτους, προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ή μια αίτηση που υποβλήθηκε για τον σκοπό αυτό από ένα διάδικο.

Άρθρο 11

Η δικαστική παραγγελία δεν εκτελείται σε περίπτωση που το πρόσωπο, στο οποίο αφορά, επικαλείται μία εξαίρεση ή μία απαγόρευση καταθέσεως με βάση:

- α) είτε το δίκαιο του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, ή
- β) είτε το δίκαιο του αιτούντος κράτους, και οι οποίες προσδιορίζονται στη δικαστική παραγγελία ή ενδεχομένως, επιβεβαιώνονται από την αιτούσα αρχή κατόπιν αιτήσεως της αρχής προς την οποία απευθύνεται η αίτηση.

Επιπλέον, κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να δηλώσει ότι αναγνωρίζει αυτές τις εξαιρέσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται στο δίκαιο κρατών άλλων από το αιτούν Κράτος ή το Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, στον βαθμό που αυτές προσδιορίζονται σ' αυτή τη δήλωση.

Άρθρο 12

Η εκτέλεση της δικαστικής παραγγελίας δεν γίνεται δεκτή μόνο όταν:

- α) η εκτέλεση στο Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση, δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της δικαστικής εξουσίας, ή
- β) το Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση κρίνει ότι μπορεί να πλήξει την κυριαρχία του ή την ασφάλειά του.

Το Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση για μόνο τον λόγο ότι διεκδικεί, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιό του, αποκλειστική δικαιοδοσία στην εν λόγω υπόθεση ή στο εσωτερικό δίκαιό του δεν προβλέπονται ένδικα βοηθήματα που να ικανοποιούν το αντικείμενο της αιτήσεως.

Άρθρο 13

Τα έγγραφα που πιστοποιούν την εκτέλεση της δικαστικής παραγγελίας διαβιβάζονται από την αρχή, προς την οποία απευθύνεται η αίτηση, στην αιτούσα αρχή με τον ίδιο τρόπο που χρησιμοποίησε η τελευταία.

Όταν η δικαστική παραγγελία δεν έχει εκτελεστεί εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, η αιτούσα αρχή το πληροφορείται αμέσως με τον ίδιο τρόπο και της κοινοποιούνται οι λόγοι μη εκτελέσεως.

Άρθρο 14

Η εκτέλεση της δικαστικής παραγγελίας δεν συνεπάγεται την καταβολή τελών ή εξόδων οποιασδήποτε φύσης.

Ωστόσο, το Κράτος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από το αιτούν Κράτος την καταβολή των αποζημιώσεων που δόθηκαν στους πραγματογνώμονες και διερμηνείς και τα έξοδα που προκύπτουν από την εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας που ζητήθηκαν από το αιτούν Κράτος, σύμφωνα με το άρθρο 9 εδάφιο 2.

Η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση, όταν το δίκαιό της υποχρεώνει τα μέρη να φροντίσουν για τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων και η ίδια η αρχή δεν είναι σε θέση να εκτελέσει από μόνη της τη δικαστική παραγγελία, δύναται να αναθέσει την εκτέλεση σε ένα πρόσωπο εξουσιοδοτημένο για το σκοπό αυτό, αφού λάβει την έγκριση της αιτούσας αρχής. Η αρχή προς την οποία απευθύνεται η αίτηση, ζητώντας τα παραπάνω, αναφέρει το κατά προσέγγιση ποσό των εξόδων που θα προέκυπταν από μια τέτοια ενέργεια. Η έγκριση συνεπάγεται για την αιτούσα αρχή την υποχρέωση να καλύψει τα έξοδα, ενώ αν δεν δώσει την έγκρισή της, η αιτούσα αρχή δεν είναι υπόχρεη για τα έξοδα αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II — ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ Ή ΠΡΟΞΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Άρθρο 15

Σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις η διπλωματική ή προξενική αρχή ενός Συμβαλλόμενου κράτους δύναται να προβεί, χωρίς να έχει τη δυνατότητα καταναγκασμού, στην επικράτεια ενός άλλου Συμβαλλόμενου κράτους και μέσα στην περιοχή όπου ασκεί τα καθήκοντά της, σε οποιαδήποτε αποδεικτική πράξη η οποία αφορά μόνο στους υπηκόους ενός κράτους που εκπροσωπεί, και αφορά

σε μια διαδικασία εν εξελίξει ενώπιον δικαστηρίου αυτού του κράτους.

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος έχει τη δυνατότητα να δηλώσει ότι αυτή η πράξη δεν μπορεί να γίνει παρά μέσω αδείας που χορηγείται ύστερα από αίτηση της αρχής ή για λογαριασμό της από την αρμόδια αρχή, την οποία έχει υποδείξει το δηλούν Κράτος.

Άρθρο 16

Η διπλωματική ή προξενική αρχή ενός Συμβαλλόμενου κράτους δύναται επίσης να προβεί, χωρίς να έχει τη δυνατότητα καταναγκασμού, στην επικράτεια ενός άλλου Συμβαλλόμενου κράτους και στην περιοχή όπου ασκεί τα καθήκοντά της, σε οποιαδήποτε αποδεικτική πράξη η οποία αφορά στους υπηκόους του κράτους υποδοχής ή ενός τρίτου κράτους και σχετίζεται με διαδικασία εν εξελίξει ενώπιον δικαστηρίου του κράτους που εκπροσωπεί:

- α) εάν η αρμόδια αρχή που ορίστηκε από το Κράτος υποδοχής έδωσε την άδειά της, είτε γενικά είτε για τη συγκεκριμένη περίπτωση, και
- β) εάν τηρεί τους όρους που προσδιόρισε η αρμόδια αρχή στην άδειά της.

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να δηλώσει ότι οι αποδεικτικές πράξεις που προβλέπονται παραπάνω μπορούν να εκτελεστούν χωρίς την προηγούμενη άδειά του.

Άρθρο 17

Σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις οποιοδήποτε πρόσωπο που έχει οριστεί κανονικά ως εντεταλμένο για τον σκοπό αυτό, δύναται να προβεί, χωρίς να έχει τη δυνατότητα καταναγκασμού, στην επικράτεια ενός Συμβαλλόμενου κράτους σε οποιαδήποτε αποδεικτική πράξη, η οποία αφορά σε διαδικασία εν εξελίξει ενώπιον των δικαστηρίων ενός άλλου Συμβαλλόμενου κράτους:

- α) εάν η αρμόδια αρχή που έχει οριστεί από το Κράτος της εκτέλεσεως έδωσε την άδειά της, είτε γενικά είτε για τη συγκεκριμένη περίπτωση, και
- β) εάν τηρεί τους όρους που προσδιόρισε η αρμόδια αρχή στην άδειά της.

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να δηλώσει ότι οι αποδεικτικές πράξεις που προβλέπονται παραπάνω μπορεί να εκτελεστούν χωρίς την προηγούμενη άδειά του.

Άρθρο 18

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να δηλώσει ότι μια διπλωματική ή προξενική αρχή ή ένα εντεταλμένο πρόσωπο, εξουσιοδοτημένο να προβεί σε μια αποδεικτική πράξη σύμφωνα με τα άρθρα 15, 16 και 17, μπορεί να απευθυνθεί στην αρμόδια αρχή που έχει οριστεί από το προαναφερόμενο Κράτος, προκειμένου να λάβει την απαραίτητη συνδρομή για την εκτέλεση αυτής της πράξης με μέσα καταναγκασμού. Η δήλωση δύναται να περιέχει οποιοδήποτε όρο ο οποίος κρίνεται από το Κράτος που κάνει τη δήλωση ότι είναι κατάλληλος να επιβληθεί.

Όταν η αρμόδια αρχή δέχεται την αίτηση, εφαρμόζει τα κατάλληλα μέσα καταναγκασμού που προβλέπονται από το εσωτερικό της δίκαιο.

Άρθρο 19

Η αρμόδια αρχή, παρέχοντας την άδεια που προβλέπεται στα άρθρα 15, 16 και 17 ή με τη διάταξη που προβλέπεται στα άρθρο 18, δύναται να ορίσει τους όρους που κρίνει κατάλληλους σχετικά με την ώρα, την ημερομηνία και τον τόπο διενέργειας της αποδεικτικής πράξης. Επίσης δύναται να ζητήσει να της γνωστοποιηθούν εκ των προτέρων η ώρα, η ημερομηνία και ο τόπος. Σ' αυτή την περίπτωση ένας

εκπρόσωπος αυτής της αρχής μπορεί να είναι παρών κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής πράξης.

Άρθρο 20

Τα πρόσωπα στα οποία αφορά μια αποδεικτική πράξη προβλεπόμενη σ' αυτό το κεφάλαιο μπορούν να παραστούν με τον συνήγορό τους.

Άρθρο 21

Όταν μια διπλωματική ή προξενική αρχή ή ένα εντεταλμένο πρόσωπο έχει εξουσιοδοτηθεί να προβεί σε μια αποδεικτική πράξη βάσει των άρθρων 15, 16 και 17:

- α) δύναται να προβεί σε οποιαδήποτε αποδεικτική πράξη η οποία δεν είναι ασύμβατη με το δίκαιο του κράτους διενέργειας της αποδεικτικής πράξης που παρέχεται βάσει των παραπάνω άρθρων και να λάβει, με τους ίδιους όρους, μια ένορκη κατάθεση ή μια κατάθεση με υπεύθυνη δήλωση,
- β) εκτός από την περίπτωση που το πρόσωπο στο οποίο αφορά η αποδεικτική πράξη είναι υπήκοος του κράτους, όπου εκκρεμεί η υπόθεση, κάθε κλήση για εμφάνιση ή συμμετοχή σε μια αποδεικτική πράξη συντάσσεται στη γλώσσα του τόπου όπου η αποδεικτική πράξη πρέπει να διενεργηθεί, ή συνοδεύεται από μετάφραση σ' αυτή τη γλώσσα,
- γ) η κλήση αναφέρει ότι το πρόσωπο δύναται να παραστεί με τον συνήγορό του και, προκειμένου περί κράτους το οποίο δεν έχει κάνει τη δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 18, ότι δεν οφείλει να εμφανιστεί ή να συμμετάσχει στην αποδεικτική πράξη,
- δ) η αποδεικτική πράξη δύναται να διενεργηθεί σύμφωνα με τον τύπο που προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους, στο οποίο ανήκει το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η υπόθεση, υπό την προϋπόθεση να μην απαγορεύεται ο τύπος αυτός από το δίκαιο του κράτους όπου διενεργείται η αποδεικτική πράξη,
- ε) το πρόσωπο από το οποίο ζητείται η παροχή αποδεικτικών στοιχείων δύναται να επικαλεστεί τις εξαιρέσεις και τις απαγορεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11.

Άρθρο 22

Το γεγονός ότι μια αποδεικτική πράξη δεν μπόρεσε να εκτελεστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου λόγω της αρνήσεως ενός προσώπου να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία, δεν εμποδίζει να αποσταλεί αργότερα μια δικαστική παραγγελία για την ίδια πράξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III — ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 23

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται κατά την υπογραφή, την επικύρωση ή την προσχώρηση να δηλώσει ότι δεν εκτελεί τις δικαστικές παραγγελίες που έχουν ως αντικείμενο μια διαδικασία, η οποία στα κράτη του Common Law αποκαλείται «κοινοποίηση εγγράφων προ της δίκης».

Άρθρο 24

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να ορίσει, εκτός από την Κεντρική Αρχή, και άλλες αρχές των οποίων προσδιορίζει τις αρμοδιότητες. Ωστόσο, οι δικαστικές παραγγελίες μπορούν να διαβιβάζονται πάντα στην Κεντρική Αρχή.

Τα ομοσπονδιακά κράτη έχουν το δικαίωμα να ορίζουν περισσότερες κεντρικές αρχές.

Άρθρο 25

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος, στο οποίο ισχύουν πολλά συστήματα δικαίου, δύναται να ορίσει τις αρχές ενός από αυτά τα συστήματα, οι οποίες θα έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα για την εκτέλεση των δικαστικών παραγγελιών κατ' εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως.

Άρθρο 26

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος, εάν υποχρεώνεται λόγω συνταγματικών περιορισμών, δύναται να καλέσει το αιτούν Κράτος να καταβάλει τα έξοδα εκτέλεσεως της δικαστικής παραγγελίας που αφορούν στην επίδοση ή την κοινοποίηση για εμφάνιση, τις αποζημιώσεις που οφείλονται στο πρόσωπο που καταθέτει και τη σύνταξη του πρακτικού της αποδεικτικής πράξης.

Όταν ένα Κράτος κάνει χρήση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου, κάθε άλλο Συμβαλλόμενο Κράτος δύναται να καλέσει αυτό το Κράτος να καταβάλει τα αντίστοιχα έξοδα.

Άρθρο 27

Οι διατάξεις της παρούσας Συμβάσεως δεν εμποδίζουν το Συμβαλλόμενο Κράτος:

- α) να δηλώσει ότι οι δικαστικές παραγγελίες μπορούν να διαβιβαστούν στις δικαστικές αρχές του με άλλους τρόπους από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 2,
- β) να επιτρέψει, σύμφωνα με τους νόμους του ή το εσωτερικό εθνικό δίκαιό του, την εκτέλεση των πράξεων στις οποίες η Σύμβαση εφαρμόζεται, βάσει λιγότερο περιοριστικών προϋποθέσεων,
- γ) να επιτρέψει, σύμφωνα με τους νόμους του ή το εσωτερικό εθνικό δίκαιό του, μεθόδους συλλογής αποδεικτικών στοιχείων άλλες από εκείνες που προβλέπονται από την παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 28

Δεν αντίκειται στην παρούσα Σύμβαση η συμφωνία των Συμβαλλόμενων κρατών να παρεκκλίνουν:

- α) από το άρθρο 2, όσον αφορά στην οδό διαβίβασεως των δικαστικών παραγγελιών,
- β) από το άρθρο 4, όσον αφορά στις χρησιμοποιούμενες γλώσσες,
- γ) από το άρθρο 8, όσον αφορά στην παρουσία δικαστών κατά την εκτέλεση των δικαστικών παραγγελιών,
- δ) από το άρθρο 11, όσον αφορά στις εξαιρέσεις και απαγορεύσεις σχετικά με την κατάθεση,
- ε) από το άρθρο 13, όσον αφορά στη διαβίβαση των εγγράφων που πιστοποιούν την εκτέλεση,
- ζ) από το άρθρο 14, όσον αφορά στην πληρωμή των εξόδων,
- η) από τις διατάξεις του κεφαλαίου II.

Άρθρο 29

Η παρούσα Σύμβαση θα αντικαταστήσει, στις σχέσεις ανάμεσα στα κράτη που θα την επικυρώσουν, τα άρθρα 8 έως 16 των Συμβάσεων σχετικά με την πολιτική δικονομία, οι οποίες αντιστοίχως υπογράφηκαν στην Χάγη στις 17 Ιουλίου 1905 και την 1η Μαρτίου 1954, στο μέτρο που τα κράτη αυτά είναι μέρη στη μία ή την άλλη Σύμβαση.

Άρθρο 30

Η παρούσα Σύμβαση δεν επηρεάζει την εφαρμογή του άρθρου 23 της Συμβάσεως του 1905, ούτε του άρθρου 24 της Συμβάσεως του 1954.

Άρθρο 31

Οι πρόσθετες συμφωνίες στις Συμβάσεις του 1905 και 1954, που είχαν συναφθεί από τα Συμβαλλόμενα κράτη, θεωρούνται επίσης εφαρμοστέες στην παρούσα Σύμβαση, εκτός εάν τα ενδιαφερόμενα κράτη προβούν σε διαφορετική συμφωνία.

Άρθρο 32

Με την επιφύλαξη της εφαρμογής των άρθρων 29 και 31, η παρούσα Σύμβαση δεν θίγει τις συμφωνίες, στις οποίες τα Συμβαλλόμενα κράτη είναι ή θα είναι Μέρη, και οι οποίες περιλαμβάνουν διατάξεις σχετικά με υποθέσεις οι οποίες ρυθμίζονται από την παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 33

Κάθε Κράτος κατά την υπογραφή, την επικύρωση ή την προσχώρηση έχει το δικαίωμα να αποκλείσει συνολικά ή εν μέρει την εφαρμογή των διατάξεων του εδαφίου 2 του άρθρου 4, καθώς και του κεφαλαίου II. Καμία άλλη επιφύλαξη δεν θα γίνεται δεκτή.

Κάθε Κράτος δύναται, οποιαδήποτε στιγμή, να ανακαλέσει μια επιφύλαξη που έχει διατυπώσει. Το αποτέλεσμα της επιφυλάξεως θα παύσει να ισχύει την εξηκοστή ημέρα μετά την κοινοποίηση της ανακλήσεως.

Όταν ένα Κράτος διατυπώσει μια επιφύλαξη, κάθε άλλο Κράτος το οποίο επηρεάζεται από αυτή, δύναται να εφαρμόσει την ίδια ρύθμιση έναντι του κράτους που διατύπωσε την επιφύλαξη.

Άρθρο 34

Κάθε Κράτος δύναται οποιαδήποτε στιγμή να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει μια δήλωση.

Άρθρο 35

Κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος θα υποδείξει στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ολλανδίας, είτε κατά την κατάθεση των εγγράφων της επικυρώσεως ή της προσχωρήσεως, είτε αργότερα, τις αρχές που προβλέπονται στα άρθρα 2, 8, 24 και 25.

Θα κοινοποιήσει, ενδεχομένως, σύμφωνα με τις ίδιες προϋποθέσεις:

- α) τον καθορισμό των αρχών, στις οποίες οι διπλωματικές ή προξενικές αρχές θα πρέπει να απευθύνονται βάσει του άρθρου 16, και των αρχών εκείνων που μπορούν να παρέχουν την άδεια ή τη συνδρομή που προβλέπονται στα άρθρα 15, 16 και 18,
- β) τον καθορισμό των αρχών που μπορούν να παρέχουν στο εντεταλμένο πρόσωπο την άδεια που προβλέπεται στο άρθρο 17 ή τη συνδρομή που προβλέπεται στο άρθρο 18,
- γ) τις δηλώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23 και 27,
- δ) οποιαδήποτε ανάκληση ή τροποποίηση του καθορισμού και των δηλώσεων που αναφέρονται παραπάνω,
- ε) οποιαδήποτε ανάκληση επιφυλάξεων.

Άρθρο 36

Οι δυσκολίες που τυχόν θα ανακύπτουν ανάμεσα στα Συμβαλλόμενα κράτη λόγω της εφαρμογής της παρούσας Σύμβasεως θα ρυθμίζονται δια της διπλωματικής οδού.

Άρθρο 37

Η παρούσα Σύμβαση μπορεί να υπογραφεί από κράτη που εκπροσωπούνται στην ενδέκατη σύνοδο της Συνδιασκέψεως της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

Θα επικυρωθεί και τα έγγραφα επικυρώσεως θα κατατεθούν στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ολλανδίας.

Άρθρο 38

Η παρούσα Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει εξήντα ημέρες μετά την κατάθεση του τρίτου εγγράφου επικυρώσεως, όπως προβλέπεται στο άρθρο 37 εδάφιο 2.

Η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει για κάθε υπογράφων Κράτος, το οποίο θα την επικυρώσει μεταγενέστερα, εξήντα ημέρες μετά την κατάθεση του εγγράφου επικυρώσεως.

Άρθρο 39

Κάθε Κράτος το οποίο δεν εκπροσωπείται στην ενδέκατη σύνοδο της Συνδιασκέψεως της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και είναι μέλος της Συνδιασκέψεως ή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ή μιας εξειδικευμένης οργανώσεως αυτού, ή Συμβαλλόμενο Μέρος στο Καταστατικό του Διεθνούς Δικαστηρίου, θα μπορεί να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση μετά την έναρξη ισχύος της βάσει του πρώτου εδαφίου του άρθρου 38.

Το έγγραφο προσχωρήσεως θα κατατεθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ολλανδίας.

Η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει για το προσχωρούν Κράτος εξήντα ημέρες μετά την κατάθεση του εγγράφου προσχωρήσεως.

Η προσχώρηση θα ισχύει μόνο στις σχέσεις ανάμεσα στο προσχωρούν Κράτος και τα συμβαλλόμενα κράτη, τα οποία θα δηλώσουν ότι αποδέχονται αυτήν την προσχώρηση. Η δήλωση αυτή θα κατατεθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών, της Ολλανδίας, το οποίο θα αποστείλει δια της διπλωματικής οδού ένα επικυρωμένο αντίγραφο σε κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος.

Η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει μεταξύ του κράτους που προσχώρησε και του κράτους που δήλωσε ότι αποδέχεται αυτή την προσχώρηση, εξήντα ημέρες μετά την κατάθεση της δηλώσεως αποδοχής.

Άρθρο 40

Κάθε Κράτος, κατά την υπογραφή της επικυρώσεως ή της προσχωρήσεως μπορεί να δηλώσει ότι η παρούσα Σύμβαση αφορά το σύνολο των εδαφών που εκπροσωπεί σε διεθνές επίπεδο, ή μια ή περισσότερες περιοχές. Η δήλωση αυτή καθίσταται έγκυρη από την έναρξη ισχύος της Σύμβasεως γι' αυτό το Κράτος.

Στη συνέχεια, οποιαδήποτε επέκταση παρόμοιας φύσης θα κοινοποιείται στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ολλανδίας.

Η Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει για τα εδάφη στα οποία αφορά η επέκταση, εξήντα ημέρες μετά την κοινοποίηση που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο.

Άρθρο 41

Η παρούσα Σύμβαση θα έχει διάρκεια πέντε ετών από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος της, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 38, ακόμα και για τα κράτη που θα την επικυρώσουν ή θα προσχωρήσουν μεταγενέστερα.

Η Σύμβαση θα ανανεώνεται σιωπηρώς κάθε πέντε χρόνια, εκτός αν υπάρξει καταγγελία.

Η καταγγελία θα κοινοποιηθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών της Ολλανδίας, τουλάχιστον έξι μήνες πριν από τη λήξη της προθεσμίας των πέντε ετών.

Μπορεί να περιορίζεται σε ορισμένα από τα εδάφη στα οποία εφαρμόζεται η Σύμβαση.

Η καταγγελία θα ισχύει μόνο έναντι του κράτους που την κοινοποίησε. Η Σύμβαση θα παραμένει σε ισχύ για τα άλλα Συμβαλλόμενα κράτη.

Άρθρο 42

Το Υπουργείο Εξωτερικών της Ολλανδίας θα κοινοποιήσει στα κράτη που αναφέρονται στο άρθρο 37, καθώς και στα κράτη τα οποία θα έχουν προσχωρήσει σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 39:

- α) τις υπογραφές και επικυρώσεις βάσει του άρθρου 37,
- β) την ημερομηνία που η παρούσα Σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 38,
- γ) τις προσχωρήσεις βάσει του άρθρου 39 και την ημερομηνία από την οποία θα αρχίσουν να ισχύουν,
- δ) τις επεκτάσεις βάσει του άρθρου 40 και την ημερομηνία από την οποία θα αρχίσουν να ισχύουν,
- ε) τους διορισμούς, επιφυλάξεις και δηλώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 33 και 35,
- ζ) τις καταγγελίες βάσει του τρίτου εδαφίου του άρθρου 41.

Σε πίστωση των παραπάνω, οι υπογράφωντες, δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση.

Έγινε στην Χάγη, στις 18 Μαρτίου 1970, στη Γαλλική και Αγγλική γλώσσα, με καθένα από τα δύο κείμενα να έχει την ίδια ισχύ, σε ένα αντίτυπο, το οποίο θα κατατεθεί στο αρχείο της κυβέρνησης της Ολλανδίας και από το οποίο ένα επικυρωμένο αντίγραφο θα επιδοθεί δια της διπλωματικής οδού, σε κάθε Κράτος που θα εκπροσωπηθεί στην ενδέκατη σύνοδο της Συνδιασκέψεως της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Σχετικά
συμπεράσματα
και συστάσεις
της Ειδικής
Επιτροπής

Συνεδρίαση του 2003

C&R αριθ. 4

Η Ειδική Επιτροπή τόνισε ότι οι συμβάσεις για την επισημείωση, τη διεξαγωγή αποδείξεων και την επίδοση και την κοινοποίηση λειτουργούν σε ένα περιβάλλον το οποίο υπόκειται σε σημαντικές τεχνικές εξελίξεις. Παρότι η εξέλιξη αυτή δεν θα μπορούσε να είχε προβλεφθεί κατά τον χρόνο θέσπισης των τριών συμβάσεων, η Ειδική Επιτροπή τόνισε ότι οι σύγχρονες τεχνολογίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της σημερινής κοινωνίας και η χρήση τους είναι δεδομένη. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ειδική Επιτροπή τόνισε ότι το πνεύμα και το γράμμα των συμβάσεων δεν συνιστούν εμπόδιο για τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας και ότι η προσφυγή σε αυτές τις τεχνολογίες μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω βελτίωση της εφαρμογής και της λειτουργίας τους. Το εργαστήριο που πραγματοποιήθηκε πριν από τη συνεδρίαση της Ειδικής Επιτροπής (δηλαδή στις 27 Οκτωβρίου 2003) ανέδειξε με σαφήνεια τα μέσα, τις δυνατότητες και τα πλεονεκτήματα της χρήσης των σύγχρονων τεχνολογιών σε ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των συμβάσεων.

C&R αριθ. 42

Η Ειδική Επιτροπή τάχθηκε υπέρ της χρήσης σύγχρονων τεχνολογιών για την περαιτέρω διευκόλυνση της αποτελεσματικής λειτουργίας της Σύμβασης. Η Ειδική Επιτροπή επισήμανε ότι δεν φαίνεται να υπάρχει νομικό εμπόδιο στη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών στο πλαίσιο της Σύμβασης. Ωστόσο, η χρήση ορισμένων τεχνικών ενδέχεται να υπόκειται σε διαφορετικές νομικές απαιτήσεις σε διαφορετικά κράτη (π.χ. τη λήψη συγκατάθεσης όλων των μερών που εμπλέκονται στην εκτέλεση). Σε αυτό το πλαίσιο, η Ειδική Επιτροπή συνέστησε στα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη να θέσουν στη διάθεση του Μόνιμου Γραφείου τις σχετικές πληροφορίες που αφορούν τις νομικές απαιτήσεις για συγκεκριμένες τεχνικές.

C&R αριθ. 43

Η Ειδική Επιτροπή τόνισε ότι όταν ζητείται η εφαρμογή ειδικού τύπου ή διαδικασίας για τη διεξαγωγή αποδείξεων (άρθρο 9 δεύτερο εδάφιο), η εξαίρεση η οποία αφορά τις διαδικασίες που «αντίκεινται στους νόμους του κράτους εκτέλεσης ή [...] αν η εφαρμογή τους δεν είναι δυνατή λόγω της πρακτικής ή διαδικασίας που ακολουθείται στο εν λόγω κράτος ή λόγω πρακτικών δυσχερειών» θα πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά ώστε να καθίσταται δυνατή η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας πληροφοριών στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

C&R αριθ. 44

Η Ειδική Επιτροπή τόνισε ότι χρήση σύγχρονης τεχνολογίας όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ενδέχεται να διευκολύνει την έγκαιρη άτυπη επικοινωνία μεταξύ των κατάλληλων αρχών για τον συντονισμό της παρουσίασης και της εκτέλεσης των δικαστικών παραγγελιών.

Συνεδρίαση του 2009

C&R αριθ. 44

Η Ειδική Επιτροπή ενθαρρύνει την καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των κεντρικών αρχών και μεταξύ των αιτουσών αρχών και της οικείας κεντρικής αρχής σε όλα τα στάδια της εκτέλεσης της δικαστικής παραγγελίας. Η πραγματοποίηση κάθε άτυπης επικοινωνίας είναι δυνατή με κάθε κατάλληλο μέσο, συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και του φαξ.

C&R αριθ. 55

Η Ειδική Επιτροπή υπενθυμίζει τα Συμπεράσματα και τις Συστάσεις αριθ. 42 έως 44 της Ειδικής Επιτροπής του 2003 και επισημαίνει ότι η χρήση βιντεοσύνδεσης και παρεμφερών τεχνολογιών για την παροχή συνδρομής στη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή συνάδει με το ισχύον πλαίσιο της Σύμβασης. Ειδικότερα, η Ειδική Επιτροπή επισημαίνει ότι:

- α. Η Σύμβαση επιτρέπει στους διαδίκους και τους νόμιμους εκπροσώπους τους να παρίστανται (άρθρο 7) και δεν αποκλείει την παρουσία δικαστών της αιτούσας αρχής (άρθρο 8) μέσω βιντεοσύνδεσης κατά την εκτέλεση της Δικαστικής Παραγγελίας από το κράτος προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία, στον βαθμό που θα ήταν δυνατή η φυσική παρουσία αυτών των προσώπων.
- β. Η Σύμβαση επιτρέπει τη χρήση βιντεοσύνδεσης για την παροχή συνδρομής στην εκτέλεση μιας Δικαστικής Παραγγελίας όταν η νομοθεσία του κράτους προς το οποίο απευθύνεται η Δικαστική Παραγγελία επιτρέπει τη χρήση αυτή (άρθρο 9 πρώτο εδάφιο).
- γ. Βιντεοσύνδεση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παροχή συνδρομής κατά την εκτέλεση δικαστικής παραγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 9 δεύτερο εδάφιο.
- δ. Η Σύμβαση επιτρέπει τη χρήση βιντεοσύνδεσης για την παροχή συνδρομής κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων από διπλωματική ή προξενική αρχή ή από εντεταλμένο πρόσωπο, υπό την προϋπόθεση ότι η πρακτική αυτή δεν απαγορεύεται στο κράτος στο οποίο πρόκειται να διεξαχθεί η αποδεικτική διαδικασία και ότι έχει χορηγηθεί η σχετική άδεια (άρθρα 15, 16, 17 και 21).

Συνεδρίαση του 2014**C&R αριθ. 9**

Η Ειδική Επιτροπή επισημαίνει ότι η πρακτική λειτουργία της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω με την πιο έγκαιρη εκτέλεση των δικαστικών παραγγελιών και την καλύτερη επικοινωνία με τις κεντρικές αρχές, μεταξύ άλλων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σε όλα τα στάδια της εκτέλεσης της δικαστικής παραγγελίας.

C&R αριθ. 10

Η Ειδική Επιτροπή επικροτεί την πρακτική που αναφέρουν τα συμβαλλόμενα κράτη, σύμφωνα με την οποία οι κεντρικές αρχές:

- α. επιβεβαιώνουν άμεσα την παραλαβή δικαστικών παραγγελιών στην αιτούσα αρχή και/ή στα ενδιαφερόμενα μέρη·
- β. απαντούν άμεσα στα ερωτήματα που υποβάλλουν οι αιτούσες αρχές και/ή τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την κατάσταση της εκτέλεσης·
- γ. γνωστοποιούν στην αιτούσα αρχή και/ή στα ενδιαφερόμενα μέρη ενδεικτικά ορισμένα από τα βήματα που θα ακολουθηθούν για την εκτέλεση.

C&R αριθ. 20

Η Ειδική Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η χρήση βιντεοσύνδεσης για την παροχή συνδρομής στη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή συνάδει με το πλαίσιο της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων (πρβλ. C&R αριθ. 55 της Ειδικής Επιτροπής του 2009). Η Ειδική Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το άρθρο 17 δεν εμποδίζει τους δικαστές του δικαστηρίου του αιτούντος κράτους (ή άλλα πρόσωπα που έχουν οριστεί δεόντως) που βρίσκονται σε ένα συμβαλλόμενο κράτος να εξετάσουν πρόσωπο που βρίσκεται σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος μέσω βιντεοσύνδεσης.

C&R αριθ. 21

Σε συνέχεια πρότασης που υπέβαλε η αντιπροσωπεία της Αυστραλίας για εξέταση του ενδεχόμενου θέσπισης προαιρετικού πρωτοκόλλου για τη διευκόλυνση της διεξαγωγής αποδείξεων, χωρίς καταναγκασμό, μέσω βιντεοσύνδεσης σύμφωνα με τη Σύμβαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων, με σκοπό την προώθηση της περαιτέρω χρήσης των σύγχρονων τεχνολογιών, η Ειδική Επιτροπή συνιστά στο Συμβούλιο να συστήσει, στην επόμενη συνεδρίασή του, ομάδα εμπειρογνομόνων για τη διερεύνηση των ζητημάτων που ενδέχεται να προκύψουν στο πλαίσιο της χρήσης βιντεοσύνδεσης και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων στην αλλοδαπή. Η Ειδική Επιτροπή συνιστά επίσης η επιτροπή εμπειρογνομόνων να μελετήσει τα υφιστάμενα μέσα και την ισχύουσα πρακτική και να διερευνήσει πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης αυτών των ζητημάτων, μεταξύ άλλων και κατά πόσο είναι επιθυμητή και εφικτή η θέσπιση προαιρετικού πρωτοκόλλου ή οποιουδήποτε άλλου μέσου.

C&R αριθ. 39

Η Ειδική Επιτροπή ενθαρρύνει τη διαβίβαση και την παραλαβή δικαστικών παραγγελιών με ηλεκτρονικά μέσα, με στόχο τη διευκόλυνση της ταχείας εκτέλεσης. Τα συμβαλλόμενα κράτη θα πρέπει να εξετάσουν ζητήματα ασφαλείας στο πλαίσιο της αξιολόγησης των μεθόδων ηλεκτρονικής διαβίβασης.

**ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ
ΠΑΡΑΤΙΘΕΜΕΝΗΣ
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ**

Australia

<i>Campaign Master (UK) Ltd v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)</i> (2009) 181 FCR 152.....	16, 66
<i>Federal Commissioner of Taxation v. Grbich</i> (1993) 25 ATR 516	60
<i>Kirby v. Centro Properties</i> [2012] FCA 60	19
<i>Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd</i> [2012] FCA 1097	16, 19, 62, 71
<i>Tetra Pak Marketing Pty Ltd v. Musashi Pty Ltd</i> [2000] FCA 1261	19

Canada

<i>Chandra v. Canadian Broadcasting Corporation</i> 2016 ONSC 5385	16
<i>Davies v. Clarington</i> 2011 ONSC 4540	16
<i>Paiva v. Corpening</i> [2012] ONCJ 88.....	16
<i>Slaughter v. Sluys</i> 2010 BCSC 1576	16

Hong Kong SAR (People's Republic of China)

<i>Raj Kumar Mahajan v. HCL Technologies (Hong Kong) Ltd</i> 5 HKLRD	119
<i>Skyrun Light Industry (Hong Kong) Co Ltd v. Swift Resources Ltd</i> [2017] HKEC 1239	15

India

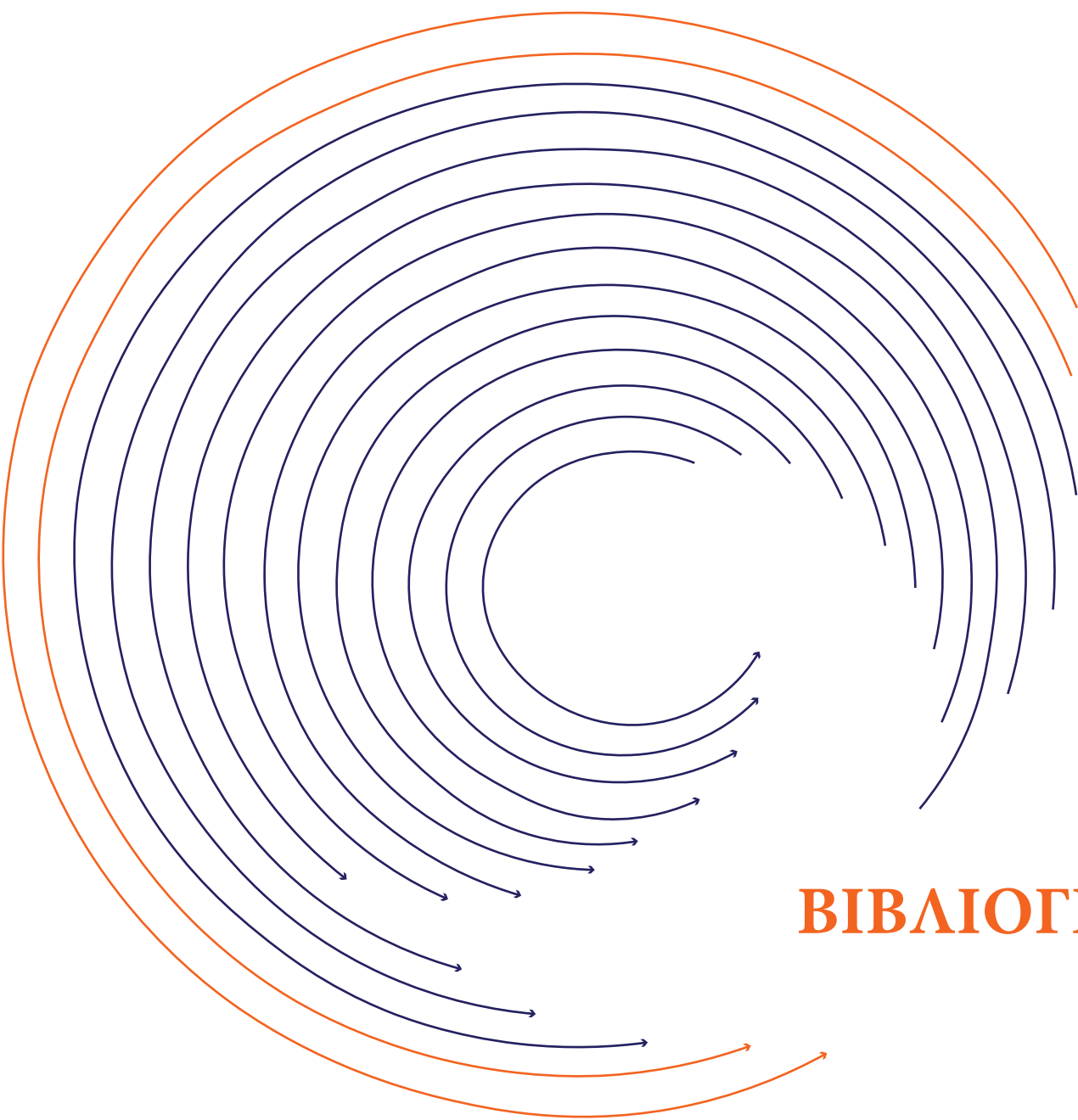
<i>State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai</i> AIR 2003 SC KANT 148	39, 46
<i>Twentieth Century Fox Film Corporation v. NRI Film Production Associates Ltd</i> AIR 2003 SC KANT 148.....	37

United Kingdom

<i>Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office</i> [2015] EWHC 3684 (QB)	62
<i>London Borough of Islington v. M, R</i> [2017] EWHC 364 (Fam).....	57
<i>Rowland v. Bock</i> [2002] EWHC 692 (QB).....	15

United States

<i>DynaSteel Corp. v. Durr Systems, Inc.</i> , No. 2:08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458 (W.D. Tenn. 26 June 2009).....	19
<i>In re Rand International Leisure Products, LLC</i> , No. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634 (Bankr. E.D.N.Y. 16 June 2010).....	15
<i>Sawant v. Ramsey</i> , No. 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450 (D. Conn. 8 May 2012).....	19, 70
<i>U.S. v. Philip Morris USA, Inc.</i> , No. CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681 (D.D.C. 30 August 2004)	19

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Conférence de La Haye de droit international privé / Hague Conference on Private International Law:

- Responses to the Country Profile Questionnaire, διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, στην Ενότητα «Evidence», «Taking of evidence by video-link».
- «Synopsis of Responses to the Country Profile Questionnaire on the Taking of Evidence by Video-link under the *Hague Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters* (Evidence Convention)», διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence», «Taking of evidence by video-link».
- Συμπεράσματα & Συστάσεις που εκδόθηκαν από την Ειδική Επιτροπή για την πρακτική λειτουργία των Συμβάσεων της HCCH σχετικά με την επίδοση και την κοινοποίηση, τη διεξαγωγή αποδείξεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, στις συνεδριάσεις του 2003, του 2009 και του 2014, διατίθενται στον δικτυακό τόπο της HCCC, ενότητα «Evidence», «Ειδικές Επιτροπές».
- Συμπεράσματα & Συστάσεις που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Πολιτικής, στις συνεδριάσεις του 2015 και του 2016, διατίθενται στον δικτυακό τόπο της HCCH, στην ενότητα «Governance», «Council on General Affairs and Policy».
- Εγχειρίδιο σχετικά με τη διεξαγωγή αποδείξεων: Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention, 3η έκδοση, Χάγη, 2016.
- Αιτιολογική έκθεση της Σύμβασης για τη διεξαγωγή αποδείξεων του 1970, P.W. AMRAM, στο *Actes et documents de la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves à l'étranger*, Χάγη, SDU, 1970.
- «Report of the Experts' Group on the Use of Video-link and Other Modern Technologies in the Taking of Evidence Abroad», Prel. Doc. No 8 of December 2015 υπόψη της συνεδρίασης του 2016 της ειδικής επιτροπής γενικών υποθέσεων και πολιτικής, διατίθεται στον δικτυακό τόπο της HCCH, ενότητα «Evidence».

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ – *Standardization*: διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση:
< <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx?> >.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ – *Y.1001: IP framework – A framework for convergence of telecommunications network and IP network technologies*: 2000, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση:
< <https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I> >.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ECC) της ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΗΣ ΤΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ (CEPT) – *ECC Report 265: Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects*: 2017, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση:
< <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/ECCRep265.pdf> >.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ, *Χρήση των τηλεσυνδιασκέψεων για τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001: Πρακτικός οδηγός*: Βρυξέλλες, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2009, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση:
< file:///C:/Users/II/Downloads/guide_videoconferencing_EU_en.pdf >.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ – *Guidelines on International Judicial Assistance in Civil Matters*: 3η έκδοση, Βέρνη, Ιανουάριος 2013, σ. 20, διατίθεται στην ακόλουθη

διεύθυνση: < <http://www.rhf.admin.ch> >.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ – *Guide to Videoconferencing* 2016, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide> >.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ – *Οδηγός για τις εικονοηλεκτρονικές διαδικασίες στο πλαίσιο διασυνοριακών διαδικασιών* Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013, διατίθεται στη διεύθυνση: < <https://www.consilium.europa.eu/el/documents-publications/publications/guide-videoconferencing-cross-border-proceedings/> >.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ – *Πολύπλευρη πρωτοβουλία για τη βελτίωση των διασυνοριακών βιντεοδιασκέψεων (έργο «Handshake»)*, 2017, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/EL/general_information?init=true >.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ – *Practice Direction 32 – Evidence*; διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 >.

DAVIES, M. – Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation (2007) *American Journal of Comparative Law* 55(2), σ. 206.

DUNN, M. & NORWICK, R. – *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals* Federal Judicial Center, 2006, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> >.

E. ROWDEN κ. ά., *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in Court Proceedings* Sydney, University of Western Sydney, 2013.

EPSTEIN, D., SNYDER, J. & BALDWIN IV, C.S. – *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice, and Strategy* 4η έκδοση, Leiden/Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010.

GRUEN, M. E. & WILLIAMS, C. R. – *Handbook on Best Practices for Using Video Teleconferencing in Adjudicatory Hearings* Administrative Conference of the United States, 2015, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings> >.

OFFICE OF INTERNATIONAL JUDICIAL ASSISTANCE OF THE U.S. Department of Justice, OIJA EVIDENCE AND SERVICE GUIDANCE (11 Ιουνίου 2018) διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> >.

POLYCOM – *An Introduction to the Basics of Video Conferencing* White Paper, 2013, διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> >.

REID M., – Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination (1999) 31 *Computer Networks*, σ. 234.

RIJAVEC, V., κ.α. (επιμ.) – *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure* Κάτω Χώρες, Kluwer Law International, 2016.

RISTAU, B. – *International Judicial Assistance (Civil and Commercial)* Washington, D.C., International Law Institute, Georgetown University Law Center, τ. I, part V, αναθεωρημένη έκδοση 2000.

TORRES, M. – Cross-Border Litigation: “Video-taking” of evidence within EU Member States, (2018) 12 *Dispute Resolution International* 1, σ. 76.

UNITED STATES NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY (Εθνικό Ινστιτούτο Προτύπων και Τεχνολογίας των ΗΠΑ)(NIST) – Announcing the Advanced Encryption Standard (AES)· (2001) 197 *Federal Information Processing Standards Publication*.

VAN RHEE, C.H. & UZELAC, A. (επιμ.) – *Evidence in Contemporary Civil Procedure*· Cambridge, Intersentia, 2015.

VILELA FERREIRA N., κ.ά., – *Council Regulation (EC) no 1206/2001: Article 17° and the video conferencing as a way of obtaining direct evidence in civil and commercial matters*· Κέντρο Νομικών Μελετών (*Centro de Estudos Judiciários*), Λισαβόνα, 2010.

WILLIAMS, R. A. – Videoconferencing: Not a foreign language to international courts· (2011) *Oklahoma Journal of Law and Technology* 7(54).